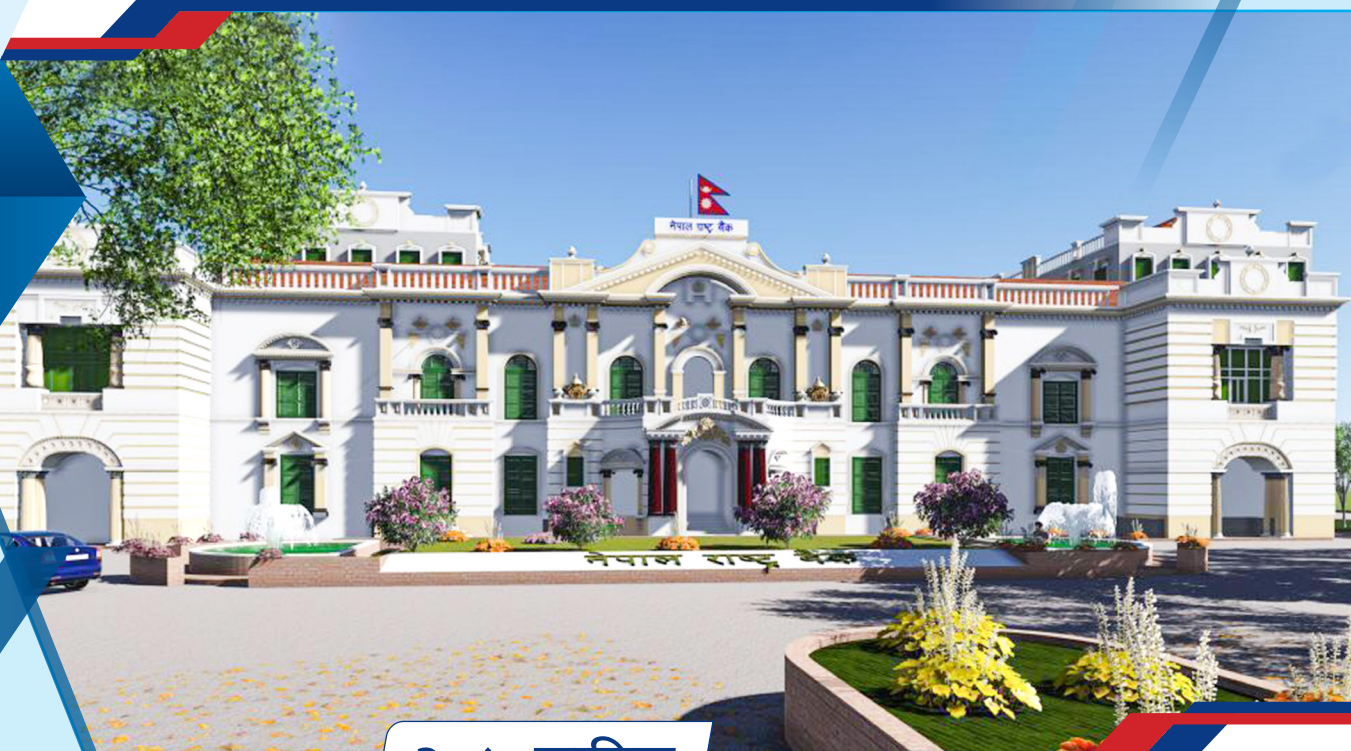

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक प्रतिवेदन

२०८० कात्तिक

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

प्रकाशक

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक अनुसन्धान विभाग

विषय सूची

कार्यकारी सारांश

i

भाग १

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना	२
कृषि	२
उद्योग	३
सेवा	३
बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	३
मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४
थोक मुद्रास्फीति	४
राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
वाह्य क्षेत्र	५
वैदेशिक व्यापार	५
चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति	६
विदेशी विनिमय सञ्चिति	७
सञ्चिति पर्याप्तता सूचक	७
वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति	८
विनिमय दर प्रवृत्ति	८
निर्यात-आयात मूल्य सूचकाङ्क	८
सरकारी वित्त स्थिति	८
सरकारी राजस्व	८
सरकारी खर्च	९
प्रदेश वित्त स्थिति	१०
राजस्वसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था	११
करका दरहरू	१३
सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति	१५
मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१५
मौद्रिक स्थिति	१६
अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति	१६
तरलता व्यवस्थापन	१६
विदेशी विनिमय कारोबार	१७
अल्पकालीन ब्याजदर	१७
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति	१८
वाणिज्य बैंक	१८
विकास बैंक	१८
वित्त कम्पनी	१९
लघुवित्त वित्तीय संस्था	१९

पूर्वाधार विकास बैंक	१९
बीमा कम्पनी	१९
कर्मचारी सञ्चय कोष	१९
नागरिक लगानी कोष	२०
सामाजिक सुरक्षा कोष	२०
हुलाक बचत बैंक	२०
निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२०
कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड	२१
वित्तीय संरचना	२१
वित्तीय विस्तार	२२
वित्तीय पहुँच	२२

धितोपत्र बजार २३

तालिका सूची

तालिका १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)	२
तालिका १.२	कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	३
तालिका १.३	सञ्चित पर्याप्तता परिसूचकहरू	७
तालिका १.४	विनिमय दर प्रवृत्ति	८
तालिका १.५	सरकारी वित्त परिसूचकहरू	१०
तालिका १.६	सरकारी ऋणको स्थिति	१०
तालिका १.७	करका दरहरू	१४
तालिका १.८	सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था	१५
तालिका १.९	अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग	१६
तालिका १.१०	विदेशी विनिमय कारोबार स्थिति	१७
तालिका १.११	भारित औसत व्याजदर	१७
तालिका १.१२	हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण	२०
तालिका १.१३	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण	२१
तालिका १.१४	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या	२१

चार्ट सूची

चार्ट १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)	१
चार्ट १.२	क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर	२
चार्ट १.३	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४
चार्ट १.४	निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क	८
चार्ट १.५	आर्थिक वर्ष २०७९/८० को राजस्व परिचालनको संरचना	९
चार्ट १.६	सरकारी खर्चको संरचना (आर्थिक वर्ष २०७९/८०)	९
चार्ट १.७	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना २०८० असार मसान्त	२२
चार्ट १.८	नेप्से सूचकाङ्क	२३

भाग १ तालिकाहरू

तालिका १	विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार	२४
तालिका २	समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू	२५
तालिका ३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (२०६७/६८ को मूल्यमा)	२६
तालिका ४	प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि दर र अंश	२६
तालिका ५	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२७

तालिका ६	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क	२८
तालिका ७	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	२९
तालिका ८	नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति	३०
तालिका ९	वैदेशिक व्यापार स्थिति	३१
तालिका १०	भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३२
तालिका ११	भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३३
तालिका १२	चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३४
तालिका १३	चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३४
तालिका १४	अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३५
तालिका १५	अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३६
तालिका १६	शोधनान्तर स्थिति	३७
तालिका १७	विदेशी विनिमय सञ्चिति	३९
तालिका १८	वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	३९
तालिका १९	सरकारको वित्त स्थिति	४०
तालिका २०	नेपाल सरकारको राजस्व संकलन	४१
तालिका २१	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण	४१
तालिका २२	मौद्रिक सर्वेक्षण	४२
तालिका २३	केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण	४३
तालिका २४	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४४
तालिका २५	वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण	४५
तालिका २६	विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४६
तालिका २७	वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४७
तालिका २८	वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण	४८
तालिका २९	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनर्कर्जाको बक्यौता विवरण	४८
तालिका ३०	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४९
तालिका ३१	बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४९
तालिका ३२	कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	५०
तालिका ३३	नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	५०
तालिका ३४	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना	५१
तालिका ३५	शेयर बजार परिसूचक	५१
तालिका ३६	नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू	५२
तालिका ३७	सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पूँजीकरणको स्थिति	५२

भाग १ अनुसूची

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली	५३
--	----

भाग २
नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीति	५८
उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू	५८
मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा सञ्चालन लक्ष्य	५९
मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू	५९
कोभिडलक्षित नीतिगत व्यवस्थामा गरिएको पुनरावलोकन	६०
मौद्रिक व्यवस्थापन	६०
निष्काशन तथा व्यवस्थापन	६०
ट्रेजरी बिल	६१
विकास ऋणपत्र	६१
नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६१
खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६१
भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६२
नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्र	६२
सरकारी ऋणपत्रको बिक्री प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम	६३
तरलता व्यवस्थापन	६३
नियमन, वित्तीय क्षेत्र सुधार तथा वित्तीय पहुँच विस्तार	६४
वित्तीय क्षेत्र सुधार तथा नियमन	६४
वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि	६५
गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति	६६
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेका खाताहरू रोक्का राख्ने, फुकुवा गर्ने तथा विवरण माग गर्ने कार्य	६६
पुनरकर्जा, सहूलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा	६६
मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान गर्न स्वीकृति प्रदान	६७
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६७
बैंक सुपरिवेक्षण	६७
वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६९
लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७०
गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७१
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७१
विदेशी विनिमय नियमन	७१
वैदेशिक लगानी तथा ऋण	७५
वस्तु तथा सेवा आयात/निर्यात	७५
विदेशी विनिमय सञ्चिति तथा लगानी	७५
भुक्तानी प्रणाली	७६
सूचना प्रविधि	७८
मुद्रा व्यवस्थापन	७८
जनशक्ति व्यवस्थापन	८१
विविध	८२
बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना	८२
सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कार्य	८३
कानून तथा वहस/पैरवी	८५
आन्तरिक लेखापरीक्षण	८६

सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन	८७
बैंकिङ कारोबार	८८
टक्सारसम्बन्धी कार्य	९०
सञ्चालक समितिको बैठक	९०
वैदेशिक सहायता समन्वय	९०
वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	९१
तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	९१
गुनासो व्यवस्थापन	९१
अध्ययन अनुसन्धानसम्बन्धी कार्यहरू	९१
प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू	९२

तालिका सूची

तालिका २.१	मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत	५८
तालिका २.२	मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा	५९
तालिका २.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात	६०
तालिका २.४	कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६१
तालिका २.५	खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६१
तालिका २.६	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६२
तालिका २.७	नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण	६२
तालिका २.८	तरलता प्रशोधन	६३
तालिका २.९	तरलता प्रवाह	६३
तालिका २.१०	स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा	६५
तालिका २.११	वाणिज्य बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	६८
तालिका २.१२	विकास बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	६९
तालिका २.१३	वित्त कम्पनीहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	७०
तालिका २.१४	भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी सूचकहरू	७६
तालिका २.१५	आरटीजीएस प्रणालीमार्फत् भएको कारोबारको विवरण	७७
तालिका २.१६	नोट स्टक मौज्जात विवरण	७९
तालिका २.१७	आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नोट स्टकबाट चलनचल्तीमा निष्काशित नोटको विवरण	७९
तालिका २.१८	चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण (२०८० असार मसान्तसम्म)	७९
तालिका २.१९	आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू धुल्यान गरेको विवरण	८०
तालिका २.२०	पारस्परिक मूल्याङ्कनकर्ताहरूले काठमाडौँमा सञ्चालन गरेका बैठकहरू	८३
तालिका २.२१	आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्राप्त शंकास्पद कारोबारसम्बन्धी विवरण	८४
तालिका २.२२	मुद्दाहरूको विवरण	८५
तालिका २.२३	भा.रु. कोषहरूको सीमा तथा बीमाङ्क	९०
तालिका २.२४	गुनासाहरूको विवरण	९१

चार्ट सूची

चार्ट २.१	कुल कर्जाको संरचना	६६
-----------	--------------------	----

भाग २ तालिकाहरू

तालिका १	चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू	९४
तालिका २	नोटको सुरक्षण	९४
तालिका ३	बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट सञ्चालित तालिमहरू	९५

तालिका ४	वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू	९८
तालिका ५	काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण	१०१
तालिका ६	आ.व. २०७९/८० मा बिक्री तथा वितरण गरिएका चलनचल्तीका सिक्का, सुन तथा चाँदीका स्मारिका सिक्काहरू, मेडालियनहरू तथा पदकहरूको विवरण	१०२

भाग २ अनुसूची

अनुसूची २.१	“क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू	१०३
अनुसूची २.२	समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू	१०७
अनुसूची २.३	समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गरिएका वित्तीय संस्थाहरू	१०८
अनुसूची २.४	समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	१०९
अनुसूची २.५	बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	१११
अनुसूची २.६	वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न इजाजत पत्र प्राप्त संस्थाहरू	१११
अनुसूची २.७	ट्रेजरी बिलको नयाँ निष्काशन (२०७९/८०)	११२
अनुसूची २.८	विकास ऋणपत्र निष्काशन (२०७९/८०)	११३
अनुसूची २.९	पाँच वर्षको जनशक्ति तथा कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	११४
अनुसूची २.१०	आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	११५
अनुसूची २.११	पाँच वर्षको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	११५
अनुसूची २.१२	सञ्चालक समिति	११५
अनुसूची २.१३	विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली	११६

भाग ३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वित्तीय अवस्थाको विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व	११६
आय विवरण	११७
वित्तीय अवस्थाको विवरण	११८

कार्यकारी सारांश

१. विश्व अर्थतन्त्र सन् २०२२ भन्दा सन् २०२३ र २०२४ मा शिथिल रहने अनुमान छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (IMF) द्वारा २०२३ जुलाईमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०२१ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ६.३ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२२ मा ३.५ प्रतिशत रहेको छ। सन् २०२३ र सन् २०२४ मा यस्तो वृद्धिदर ३.० प्रतिशत रहने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ। उक्त कोषका अनुसार सन् २०२३ मा विकसित देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर १.५ प्रतिशत, उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको ४.० प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर ५.३ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२३ मा छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनको अर्थतन्त्र क्रमशः ६.१ प्रतिशत तथा ५.२ प्रतिशतले विस्तार हुने कोषको प्रक्षेपण छ।
२. सन् २०२३ मा विकसित देशहरूमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.७ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ८.३ प्रतिशत रहने अनुमान छ। सन् २०२२ मा उपभोक्ता मुद्रास्फीति विकसित देशहरूमा ७.३ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ९.८ प्रतिशत रहेको थियो।
३. राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन आधार मूल्यमा २.१६ प्रतिशतले बढेको प्रारम्भिक अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा उत्पादक मूल्यमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.७३ प्रतिशतले र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन १.९२ प्रतिशतले बढेको अनुमान गरिएको छ।
४. नेपालमा समेत समीक्षा वर्षमा मुद्रास्फीति उच्च रहन गएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७.७४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ६.३२ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ६.६२ प्रतिशत र ८.६२ प्रतिशत रहेको छ।
५. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल वस्तु निर्यात २१.४ प्रतिशतले कमी भई रु. १ खर्ब ५७ अर्ब १४ करोड र कुल वस्तु आयात १६.१ प्रतिशतले कमी भई रु. १६ खर्ब ११ अर्ब ७३ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटा १५.५ प्रतिशतले घटेर रु. १४ खर्ब ५४ अर्ब ५९ करोड कायम भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २७ प्रतिशत हो।
६. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चालु खाता रु. ७२ अर्ब १६ करोडले घाटामा रहेको छ र शोधनान्तर स्थिति रु. २ खर्ब ९० अर्ब ५२ करोडले बचतमा रहेको छ। २०८० असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु. १५ खर्ब ३९ अर्ब ३६ करोड कायम भएको छ। विदेशी विनिमय सञ्चिति अमेरिकी डलरमा कुल ११ अर्ब ७४ करोड रहेको छ। २०८० असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ११.७ महिनाको वस्तु आयात र १० महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिन्छ।
७. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नेपाल सरकारको अन्य प्राप्ति समेत गरी रु. १० खर्ब १० अर्ब ३९ करोड राजस्व संकलन भएको छ। कुल सरकारी खर्च रु. १४ खर्ब २९ अर्ब ५६ करोड रहेको छ।
८. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विस्तृत मुद्राप्रदाय ११.४ प्रतिशतले बढेको र संकुचित मुद्राप्रदाय ०.१ प्रतिशतले घटेको छ। त्यसैगरी, कुल आन्तरिक कर्जा ८.७ प्रतिशतले तथा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी ४.६ प्रतिशतले बढेको छ। साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १२.३ प्रतिशतले र ती संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ३.८ प्रतिशतले बढेको छ।
९. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा खुला बजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरूमाफत कुल रु. १ खर्ब ८ अर्ब २० करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ भने कुल रु. ५ खर्ब ४ अर्ब १७ करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ। समीक्षा वर्षमा रु. २७ खर्ब २७ अर्ब ११ करोड स्थायी तरलता सुविधा उपयोग भएको छ।
१०. २०८० असारमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको भारत अन्तर-बैंक दर ३.१४ प्रतिशत रहेको छ जुन गत वर्षको ७.०१ प्रतिशतभन्दा कम हो।
११. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ७.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६४ खर्ब ३ अर्ब ३१ करोड, विकास बैंकहरूको १०.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ खर्ब ६६ अर्ब १७ करोड र वित्त कम्पनीहरूको ०.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ५२ अर्ब ६० करोड कायम भएको छ। त्यसैगरी, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २.३ प्रतिशतले घटेर रु. ५ खर्ब ७ अर्ब ७८ करोड कायम भएको छ।

१२. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०८० असार मसान्तमा १ सय १२ रहेको छ। यसमध्ये २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी, ५७ लघुवित्त संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैंक रहेका छन्।
१३. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले २०८० असार मसान्तसम्ममा रु.२ खर्व १६ अर्ब ४४ करोड कर्जा र रु.१२ खर्व ३२ अर्ब ९५ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ।
१४. कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी र ५७ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ४६ लाख २३ हजार ६ सय ३१ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए। उक्त केन्द्रमा कालो सूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या ५६ हजार ५ सय ९८ पुगेको छ।
१५. २०८० असार मसान्तमा नेप्से सूचकाङ्क २०९७.१ विन्दु कायम रहेको छ। बजार पुँजीकरण रु.३० खर्व ८२ अर्ब ५२ करोड कायम भएको छ। बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ५७.३ प्रतिशत रहेको छ।
१६. समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुर्याउन नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग तादात्म्यता हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीति २०७९ साउन ०६ गते सार्वजनिक गरिएको थियो।
१७. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७ प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो। यसका अतिरिक्त कमिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चित कायम गर्ने तथा नेपाल सरकारले राखेको ८ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग पुर्याउन आवश्यक मौद्रिक एवम् तरलता व्यवस्थापन गर्नु मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो।
१८. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपातलाई ४ प्रतिशतमा कायम गरिएको थियो। त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरूका लागि १२ प्रतिशत, विकास बैंकका लागि १० प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूका लागि १० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको थियो। यस बैंकले बैंक दरमा उपलब्ध गराउँदै आएको दैनिक तरलता सुविधा अन्तर्गतको ओभरनाइट तरलता सुविधा ७.० प्रतिशतको नीतिगत दरमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइएको थियो।
१९. मूल्य र विदेशी विनिमय सञ्चितिमा परेको चापलाई मध्यनजर गर्दै समष्टिगत आर्थिक स्थायित्वको लागि व्याजदर करिडोर अन्तर्गतको दरहरूलाई वृद्धि गरी बैंक दर ८.५ प्रतिशत, नीतिगत दर ७.० प्रतिशत र निक्षेप संकलन दरलाई ५.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो। मौद्रिक नीतिको तेस्रो त्रैमासिक समीक्षामा विद्यमान बैंक दरलाई १ प्रतिशत बिन्दुले घटाई ७.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो।
२०. आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीतिमार्फत कोभिडको समयमा अवलम्बन गरिएका गैरपरम्परागत मौद्रिक तथा वित्तीय औजारहरूलाई क्रमिक रूपमा हटाउँदै लैजाने रणनीति कार्यान्वयन गरिएको थियो। यसअनुरूप कृषि लगायतका उत्पादनशील क्षेत्र, लघु उद्यम, निर्यात र कोभिड महामारीबाट पुनरुत्थान हुन बाँकी अति प्रभावित क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जालाई पुनरकर्जा सुविधा निरन्तरता दिँदै अन्य क्षेत्रमा प्रवाह भएको पुनरकर्जा सुविधालाई क्रमशः कम गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरियो।
२१. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.२० अर्बको २८ दिने, रु.४३ अर्ब ६१ करोडको ९१ दिने, रु.४० अर्बको १८२ दिने र ५० अर्बको ३६४ दिने गरी कुल रु.१ खर्व ५३ अर्ब ६१ करोडको ट्रेजरी बिल निष्काशन गरिएको थियो। त्यसैगरी, रु.१ खर्व बराबरको विकास ऋणपत्र, रु. २ अर्ब ३६ करोड १३ लाखको नागरिक बचतपत्र र रु.२ करोड ६४ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र निष्काशन गरिएको थियो।
२२. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मात्र वाणिज्य बैंकहरू/लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू गरी २८ वटा संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्तमा सहभागी भई ११२ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्था कायम हुन पुगेका छन्। उक्त अवधिमा भएका गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्तिमा कुल १४ वटा कार्यमध्ये गाभ्ने/गाभिने (मर्जर) तर्फ ९ र प्राप्ति (एक्विजिशन) तर्फ ५ वटा कार्य सम्पन्न भएका छन्।
२३. २०८० असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा ०.५३ प्रतिशतले वृद्धि भई ११,५८९ पुगेको छ। शाखा रहित बैंकिंग सेवा प्रदान गर्ने केन्द्रहरूको संख्या २०८० असार मसान्तसम्म १,३१९ पुगेको छ। यसरी हेर्दा प्रति शाखामा निर्भर रहेको जनसंख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा २,५३२ बाट ०.५९

- प्रतिशतले घटेर २,५१७ कायम भएको छ। मर्जर तथा प्राप्तिका कारण लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या घट्ने क्रममा रहेका छन् तथा शाखाको संख्या २०८० असार मसान्तसम्ममा ५,१२८ वटा कायम रहेका छन्।
२४. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.४२ अर्ब २२ करोड ७५ लाख बराबरका विभिन्न दरका ४६ करोड ६२ लाख ५० हजार थान नयाँ नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्काशन गरिएको थियो। २०८० असार मसान्तसम्ममा कुल रु.६ खर्ब ४० अर्ब ८ करोड बराबरका विभिन्न दरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेका छन्।
२५. २०८० असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ १०९२ र प्राविधिकतर्फ ६५ गरी कुल ११५७ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन्। कार्यरत कुल मानव संसाधनमध्ये तहगत रूपमा हेर्दा अधिकृततर्फ ६३१, सहायकतर्फ ४५० र श्रेणीविहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ ७६ जना रहेका छन्।
२६. यस बैंकको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने सन्दर्भमा नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन तथा आवास) बाट निर्माण व्यवसायी BILIL-Contech JV, Naxal, Kathmandu सँग भएको सम्झौताअनुसार निर्माण भइरहेको थापाथलीस्थित भवनको २०८० असार मसान्तसम्ममा ९३.०५ प्रतिशत भौतिक र ७७.६२ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ। साथै, भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने सन्दर्भमा नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन तथा आवास) बाट निर्माण व्यवसायी CICO-Samanantar JV, Old Baneshwor सँग भएको सम्झौतावमोजिम बालुवाटारस्थित केन्द्रीय कार्यालय भवनको २०८० असार मसान्तसम्ममा ९३ प्रतिशत भौतिक र ७६.४४ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ।
२७. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा RTGS System बाट कुल ८,१५,१८० वटा कारोबारमार्फत रु.३४१ खर्ब ३५ अर्ब ४१ करोड बराबरको नेपाली मुद्रा कारोबारको फछ्यौट तथा राफसाफको कार्य भएको छ।
२८. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.७ अर्ब २२ करोड बराबरको प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीको लेखांकन तथा रु.४९ अर्ब ७० करोड बराबरको वैदेशिक ऋण भित्र्याउन अनुमति प्रदान भएको छ।
२९. सम्पूर्ण बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट एकद्वार प्रणालीमार्फत तथ्याङ्क र सूचना प्राप्त गर्न तयार गरिएको सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणाली (SIS) लागू गर्न SIS Implementation Action Plan 2022 स्वीकृत भई सोहीअनुसार चरणबद्ध रूपमा कार्यान्वयन भई रहेको छ।
३०. २०८० असार मसान्तको वित्तीय अवस्थाको विवरणअनुसार यस बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७९ असार मसान्तको तुलनामा ३.९९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५ खर्ब ८८ अर्ब १२ करोड ५६ लाख ९३ हजार कायम भएको छ।
३१. आर्थिक वर्ष २०७९/८० को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अधिको खुद आय अधिल्लो वर्षको तुलनामा ११२.८१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६० अर्ब ४८ करोड २४ लाख १ हजार कायम भएको छ। मिति २०८० कात्तिक २२ गते बैंकको सञ्चालक समितिको बैठकले उक्त मुनाफाबाट विभिन्न आवश्यक कोषहरूमा छुट्ट्याउनु पर्ने रकम विनियोजन गरी बाँकी बचत रकम रु.२५ अर्ब नेपाल सरकारलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ।

भाग

१

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
• कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
• मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
• बाह्य क्षेत्र	५
• सरकारी वित्त स्थिति	८
• मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१६
• धितोपत्र बजार	२३
तालिकाहरू	२४
अनुसूचीहरू	५३

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

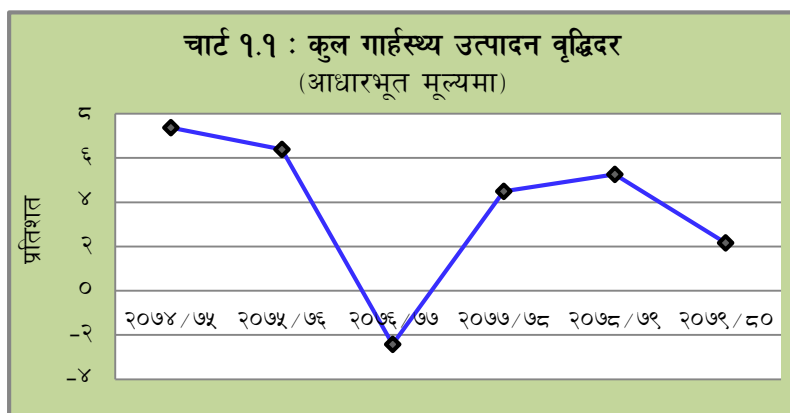
विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य

- १.१ भूराजनैतिक द्वन्द्व र विकसित मुलुकहरूमा भएको उच्च व्याजदरका कारण सन् २०२३ र २०२४ मा विकसित मुलुकहरूको वृद्धिदरमा संकुचन आउने अनुमानका आधारमा विश्व अर्थतन्त्रको आर्थिक वृद्धिदरमा थप कमी आउने देखिन्छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा सन् २०२३ जुलाईमा प्रकाशित World Economic Outlook Update अनुसार सन् २०२१ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ६.३ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२२ मा ३.५ प्रतिशत रहेको छ। सन् २०२३ र सन् २०२४ मा यस्तो वृद्धिदर ३.० प्रतिशत रहने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ।
- १.२ विकसित अर्थतन्त्रहरूको समग्र आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२२ मा २.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२३ मा घटेर १.५ प्रतिशत हुने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। उदीयमान र विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२२ मा ४.० प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२३ मा पनि सोही दरको आर्थिक वृद्धि कायम रहने प्रक्षेपण छ। उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली अर्थतन्त्रहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२२ मा ४.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२३ मा ५.३ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२२ मा भारतको आर्थिक वृद्धिदर ७.२ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२३ मा ६.१ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण छ। त्यसैगरी, चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२२ मा ३.० प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२३ मा ५.२ प्रतिशत हुने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। सन् २०२२ मा ५.२ प्रतिशतले विस्तार भएको वस्तु तथा सेवाको विश्व व्यापार सन् २०२३ मा २.० प्रतिशतले मात्र बढ्ने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ।
- १.३ मुद्रास्फीतिमा केही सुधार भए पनि अझै उच्च रहेको छ। सन् २०२२ मा उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर विकसित अर्थतन्त्रहरूमा ७.३ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूमा ९.८ प्रतिशत कायम रहेको छ। सन् २०२३ मा मुद्रास्फीति दर विकसित अर्थतन्त्रहरूमा ४.७ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूमा ८.३ प्रतिशत रहने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

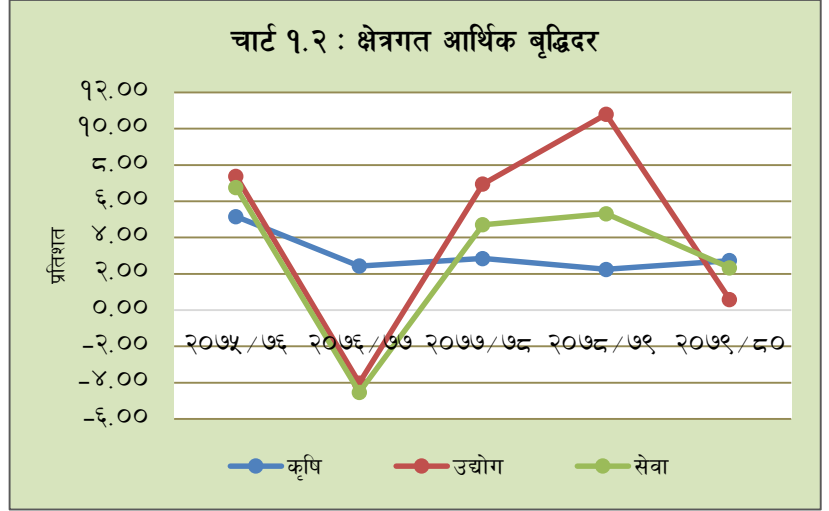
- १.४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा देशको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा २.९६ प्रतिशत तथा उत्पादकको मूल्यमा १.८६ प्रतिशतले वृद्धि हुने राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रारम्भिक अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ५.२६ प्रतिशत र ५.६१ प्रतिशत रहेको थियो। अघिल्लो आर्थिक वर्षभन्दा चालु आर्थिक वर्ष आर्थिक वृद्धिदर कम हुने देखिन्छ। निर्माण क्षेत्रको शिथिलता, व्याजदरमा वृद्धि, कर्जा प्रवाहमा कमी, समयमै लक्षित पुँजीगत खर्च हुन नसक्नु, रोजगारी र अध्ययनको लागि ठूलो संख्यामा विदेशिनुलगायतका कारण आन्तरिक मागमा कमी आउँदा आर्थिक वृद्धि दर कम रहन गएको हो।

१.५ समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.७३ प्रतिशतले वृद्धि भएको र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन १.९२ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान गरिएको छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.२४ प्रतिशत तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ६.५६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा गैर-कृषि क्षेत्रअन्तर्गत उद्योग क्षेत्रको उत्पादन ०.५९ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको उत्पादन २.३३ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष उद्योग क्षेत्र १०.८० प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर ५.३२ प्रतिशत रहेको थियो।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.६ समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको अंश क्रमशः २४.१२ प्रतिशत, १३.४५ प्रतिशत र ६२.४३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २४.६७ प्रतिशत, १४.०९ प्रतिशत र ६१.२४ प्रतिशत रहेको थियो। प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि तुलना गर्दा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मुलुकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सबैभन्दा धेरै हिस्सा बागमती प्रदेशको ३६.८६ प्रतिशत र सबैभन्दा थोरै कर्णाली प्रदेशको ४.१ प्रतिशत रहेको अनुमान छ।

१.७ वृहत औद्योगिक वर्गीकरणको आधारमा समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र (कृषि तथा वन, मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन्), द्वितीय क्षेत्र (उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत ग्याँस तथा पानी र निर्माण) तथा तृतीय (सेवा) क्षेत्रको अंश क्रमशः २४.६३ प्रतिशत, १२.९४ प्रतिशत र ६२.४३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २५.२२ प्रतिशत, १३.५४ प्रतिशत र ६१.२४ प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका १.१ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)

(प्रतिशतमा)

क्षेत्र	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अंश				
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^{प्रा.}	२०७९/८० ^{सं.}
प्राथमिक क्षेत्र*	२५.५८	२५.७५	२६.३५	२५.२२	२४.६३
द्वितीय क्षेत्र**	१४.३६	१३.०७	१३.२७	१३.५४	१२.९४
तृतीय क्षेत्र***	६०.०६	६१.१८	६०.३८	६१.२४	६२.४३

* कृषि, वन, तथा मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन
 ** उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत, ग्याँस तथा पानी र निर्माण
 *** सेवा क्षेत्र
 प्रा. प्रारम्भिक अनुमान
 सं. संशोधित अनुमान
 स्रोत : राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

कृषि

१.८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कृषि उत्पादन २.७३ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.२४ प्रतिशतले बढेको थियो।

उद्योग

- १.९ समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर ०.५९ प्रतिशत हुने अनुमान रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर १०.८० प्रतिशत रहेको थियो।
- १.१० समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रअन्तर्गत विद्युत्, ग्याँस, स्टीम तथा एयर कन्डिस्निड क्षेत्र, पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन तथा उपचार गतिविधि क्षेत्रहरू र खानी तथा उत्खनन क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः १९.३६ प्रतिशत, २.१६ प्रतिशत र १.११ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ भने निर्माण क्षेत्र र उत्पादनमूलक उद्योग क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः २.६२ प्रतिशत र २.०४ प्रतिशतले कमी हुने अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यी क्षेत्रहरूको उत्पादन क्रमशः ५३.३५ प्रतिशतले, २.०२ प्रतिशतले, ८.८४ प्रतिशतले, ७.०८ प्रतिशतले र ६.७४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समयमा पुँजीगत खर्च हुन नसकेको, निर्माण तथा घरजग्गा व्यापार शिथिल रहेको र आन्तरिक माग कम रहेकोले निर्माण र उत्पादनमूलक क्षेत्रको वृद्धिदर ऋणात्मक रहने अनुमान रहेको छ।

सेवा

- १.११ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र २.३३ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ५.३२ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.१२ चालु आर्थिक वर्षमा सेवा क्षेत्रअन्तर्गत आवास तथा खाद्य सेवा क्षेत्र, वित्तीय तथा बीमा क्षेत्र, मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य क्षेत्र, सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा क्षेत्र, कला तथा मनोरञ्जन, अन्य सेवा गतिविधि क्षेत्र, प्रशासनिक र समर्थन सेवा क्षेत्र, व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्षेत्र, सूचना तथा सञ्चार क्षेत्र, शिक्षा क्षेत्र, रियल स्टेट क्षेत्र, यातायात तथा भण्डारण क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः १८.५६ प्रतिशतले, ७.२९ प्रतिशतले, ६.५१ प्रतिशतले, ५.३० प्रतिशतले, ५.२१ प्रतिशतले, ५.०१ प्रतिशतले, ४.३० प्रतिशतले, ४.०७ प्रतिशतले, ४.०७ प्रतिशतले, २.१७ प्रतिशतले, र १.१४ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ भने थोक तथा खुद्रा व्यापार र मोटर तथा मोटरसाइकलको मर्मत क्षेत्रको उत्पादन २.९६ प्रतिशतले कमी हुने अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यी क्षेत्रहरूमा क्रमशः १२.६१ प्रतिशत, ६.८८ प्रतिशत, ६.९९ प्रतिशत, ४.०८ प्रतिशत, ४.४८ प्रतिशत, २.१९ प्रतिशत, ३.५० प्रतिशत, ४.१३ प्रतिशत, ४.६६ प्रतिशत, १.६३ प्रतिशत, ४.६१ प्रतिशत, र ७.४६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। आन्तरिक मागमा कमी आउँदा थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्रको वृद्धिदर ऋणात्मक भएको अनुमान छ।

बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय

- १.१३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश ९४.२३ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ९३.५९ प्रतिशत रहेको अनुमान छ।
- १.१४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (Gross National Disposable Income at Current Prices) १०.८५ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ११.६३ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आयको अनुपात १२५.२५ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२३.२४ प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका १.२ : कुल खर्चयोग्य आय

(प्रचलित मूल्यमा)

विवरण	रु.अर्बमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७७/७८	२०७८/७९*	२०७९/८०**	२०७८/७९	२०७९/८०
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)@	४,३५२.६	४,९३३.७	५,३८१.३	१३.३५	९.०७
खुद प्राथमिक आय#	२३.३	२८.८	६२.४	२३.९	११६.३
खुद चालु हस्तान्तरण#	१०७१.४	१११७.९	१३४८.५	४.३	२०.६
कुल खर्चयोग्य आय @	५,४४७.२	६,०८०.५	६,७३९.९	११.६३	१०.८५

* संशोधित अनुमान

** प्रारम्भिक अनुमान

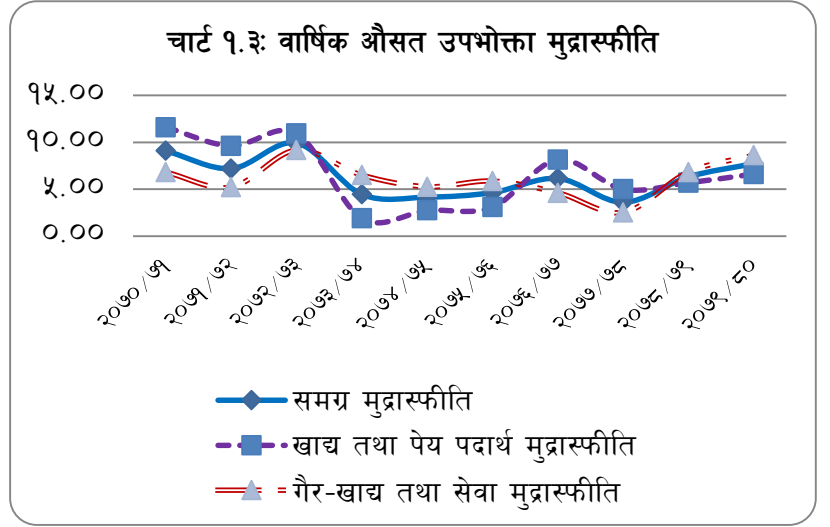
स्रोत : @ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

नेपाल राष्ट्र बैंक

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

उपभोक्ता मुद्रास्फीति

१.१५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नेपाली अर्थतन्त्रमा मुद्रास्फीतिको चाप रह्यो । रूस-युक्रेन युद्धबाट विश्वव्यापी आपूर्ति प्रणालीमा आएको व्यवधान, कोभिड-१९ महामारीमा आएको नियन्त्रणसँगै विश्व बजारमा बढ्दो समग्र मागको स्थिति, ईन्धन, ढुवानी खर्च तथा खाद्य पदार्थमा भएको मूल्यवृद्धि, छिमेकी भारत लगायत विश्वव्यापी रूपमा भएको उच्च मुद्रास्फीति, नेपाली मुद्रा अमेरिकी डलरसँग अवमूल्यन भएको कारण समीक्षा वर्षमा मुद्रास्फीति बढ्न गएको हो । समीक्षा वर्षमा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७.७४ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ६.३२ प्रतिशत रहेको थियो ।

- १.१६ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति क्रमशः ६.६२ प्रतिशत र ८.६२ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्ष यी समूहहरूको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति क्रमशः ५.६९ प्रतिशत र ६.८३ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१७ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह अन्तर्गत रेष्टुरेण्ट तथा होटल, मरमसला र खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहअन्तर्गत यातायात, मनोरञ्जन तथा संस्कृति र स्वास्थ्य उप-समूहको मुद्रास्फीति अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा दोहोरो अङ्कले बढ्न गएको छ ।
- १.१८ समीक्षा वर्षमा काठमाडौं उपत्यकाको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७.५५ प्रतिशत, तराईको ८.०० प्रतिशत, पहाडको ७.५६ प्रतिशत र हिमालको ७.१२ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्ष उक्त क्षेत्रहरूको यस्तो मुद्रास्फीति क्रमशः ५.७३ प्रतिशत, ६.४१ प्रतिशत, ६.८७ प्रतिशत र ६.०७ प्रतिशत रहेको थियो ।

नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर

१.१९ समीक्षा वर्षमा नेपालको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७.७४ प्रतिशत र भारतको ६.०६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्ष नेपाल र भारतको यस्तो मुद्रास्फीति क्रमशः ६.३२ प्रतिशत र ६.०२ प्रतिशत रहेको थियो ।

थोक मुद्रास्फीति

- १.२० समीक्षा वर्ष २०७९/८० मा वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति ८.४७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ९.५१ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा थोक मूल्यअन्तर्गत प्राथमिक वस्तुहरूको वार्षिक औसत मुद्रास्फीति ५.४२ प्रतिशत, ईन्धन तथा ऊर्जाको २२.८० प्रतिशत र उत्पादित वस्तुहरूको ८.०४ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यी समूहहरूको यस्तो मुद्रास्फीति क्रमशः ३.९२ प्रतिशत, १९.४९ प्रतिशत र ११.६७ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.२१ वृहत आर्थिक वर्गीकरणको आधारमा हेर्दा चालु आर्थिक वर्षमा उपभोग्य वस्तु, मध्यवर्ती वस्तु तथा पुँजीगत वस्तुको वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति क्रमशः ४.६८ प्रतिशत, ११.२३ प्रतिशत र ५.१२ प्रतिशत रहेको छ ।

राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

१.२२ समीक्षा वर्ष २०७९/८० मा राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ९.९० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो आर्थिक वर्ष उक्त सूचकाङ्क ६.६५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा तलब सूचकाङ्क र ज्यालादर सूचकाङ्कको वार्षिक औसत वृद्धिदर क्रमशः १२.३९ प्रतिशत र ९.१७ प्रतिशत रहेको छ। अधिल्लो आर्थिक वर्ष उक्त सूचकाङ्कहरूको वार्षिक औसत वृद्धिदर क्रमशः ९.४४ प्रतिशत र ५.८७ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा ज्यालादर सूचकाङ्कअन्तर्गत कृषि मजदूर, औद्योगिक मजदूर र निर्माण मजदूरको ज्यालादर सूचकाङ्कको वार्षिक औसत वृद्धिदर क्रमशः ६.४१ प्रतिशत, १५.३१ प्रतिशत र ८.२४ प्रतिशत रहेको छ। नेपाल सरकारले तलबमान १५ प्रतिशतले वृद्धि गरेको र सो अनुरूप अन्य संघ संस्थाहरूले पनि तलबमान बढाएका कारण तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क समीक्षा वर्षमा बढेको छ।

बाह्य क्षेत्र

१.२३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वैदेशिक व्यापारअन्तर्गत वस्तु आयात र निर्यातमा कमी आएको कारण कुल वस्तु व्यापार घाटा १५.५ प्रतिशतले कमी आई रू. १४५४ अर्ब ५९ करोड कायम भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो घाटा २३.० प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा आयातमा भएको उच्च गिरावट र विप्रेषण आप्रवाहमा भएको वृद्धि लगायतका कारण समग्र शोधनान्तर स्थिति बचतमा रहेको छ।

वैदेशिक व्यापार

१.२४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल वस्तु निर्यात २१.४ प्रतिशतले कमी आई रू. १५७ अर्ब १४ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात ४१.७ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु निर्यातको अनुपात अधिल्लो वर्ष ४.१ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २.९ प्रतिशत मात्र रहेको छ।

१.२५ कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारत तर्फको निर्यात अधिल्लो वर्ष ४५.९ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ३१.३ प्रतिशतले कमी आई रू. १०६ अर्ब ६९ करोड कायम भएको छ। वस्तुगत आधारमा समीक्षा वर्षमा भारततर्फ मुख्यतया सोयाबिन तेल, पाम तेल, जुटको बोरा, पिना, लत्ताकपडा, धागो लगायतका वस्तुहरूको निर्यात घटेको छ।

१.२६ चीनतर्फको निर्यात अधिल्लो वर्ष २०.४ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ११.३ प्रतिशतले बढेर रू. १ अर्ब ७७ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा चीनतर्फ मुख्यतया: चाउचाउ, तयारी कपडा, हस्तकलाका समानहरू लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।

१.२७ अन्य मुलुकतर्फको निर्यात अधिल्लो वर्ष ३०.४ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १०.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ४८.६९ अर्ब पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फ मुख्यतया: तयारी कपडा, पश्मिना, चाउचाउ, प्रशोधित छाला लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।

१.२८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल वस्तु आयात १६.१ प्रतिशतले कमी आई रू. १६११ अर्ब ७३ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो आयात २४.७ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु आयातको अनुपात अधिल्लो वर्ष ३८.९ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३०.० प्रतिशत रहेको छ।

१.२९ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भारतबाट भएको वस्तु आयात १४.४ प्रतिशतले कमी आई रू. १०२७ अर्ब ८५ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो आयात २३.५ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा भारतबाट सावरी साधन तथा पार्टपुर्जा, एम. एस. बिलेट, पेट्रोलियम पदार्थ, अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा, धान तथा चामलको लगायतका वस्तुको आयात घटेको छ।

१.३० चीनबाट भएको वस्तु आयात अधिल्लो वर्ष १३.२ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १५.९ प्रतिशतले कमी आई रू. २२२ अर्ब ७२ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा चीनबाट दूरसञ्चारका उपकरण तथा पार्टपुर्जा, औषधी, अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा, कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा, तयारी पोशाक लगायतका वस्तुहरूको आयात घटेको छ।

- १.३१ अन्य मुलुकबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष ३६.३ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २०.७ प्रतिशतले कमी आई रू. ३६१ अर्ब १७ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकबाट कच्चा सोयाबिन तेल, औषधी, कच्च पाम तेल, सुन, कोइला, चाँदी लगायतका वस्तुहरूको आयात घटेको छ।
- १.३२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल वस्तु व्यापार घाटा १५.५ प्रतिशतले कमी आई रू. १४५४ अर्ब ५९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो व्यापार घाटा २३.० प्रतिशतले बढेको थियो। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापार घाटाको अनुपात ३४.९ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २७.० प्रतिशत रहेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारतसँगको व्यापार घाटा ११.८ प्रतिशतले कमी आई रू. ९२१ अर्ब १६ करोड, चीनसँगको व्यापार घाटा १६.३ प्रतिशतले कमी आई रू. २२० अर्ब ९५ करोड र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा २४.१ प्रतिशतले कमी आई रू. ३१२ अर्ब ४८ करोड कायम भएको छ।
- १.३३ कुल वस्तु व्यापार अघिल्लो वर्ष २६.१ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १६.६ प्रतिशतले कमी भई रू. १७६८ अर्ब ८७ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापारको अनुपात ४३.० प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३२.९ प्रतिशत रहेको छ। कुल व्यापारमा भारतसँगको व्यापार अघिल्लो वर्ष २५.७ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १६.३ प्रतिशतले संकुचन भई रू. ११३४ अर्ब ५३ करोड कायम भएको छ। चीनसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष १३.० प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा १५.५ प्रतिशतले संकुचन भई रू. २२४ अर्ब ४८ करोड कायम भएको छ। त्यसैगरी, अन्य मुलुकसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष ३५.७ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा १७.९ प्रतिशतले संकुचन भई रू. ४०९ अर्ब ८६ करोड कारोबार भएको छ।
- १.३४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा निर्यात-आयात अनुपात ९.७ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १०.४ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा कुल निर्यात, कुल आयात, कुल वस्तु व्यापार घाटा र कुल व्यापारमा भारतसँगको अंश क्रमशः ६७.९ प्रतिशत, ६३.८ प्रतिशत, ६३.३ प्रतिशत र ६४.१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष भारतसँगको यी अंशहरू क्रमशः ७७.६ प्रतिशत, ६२.५ प्रतिशत, ६०.७ प्रतिशत र ६३.९ प्रतिशत रहेका थिए।

सेवा खाता

- १.३५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सेवा खाता रू. ८३ अर्ब ८५ करोडले ऋणात्मक रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खाता रू. १०८ अर्ब १२ करोडले ऋणात्मक रहेको थियो।
- १.३६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सेवा क्षेत्रतर्फको आय ५४.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १८८ अर्ब ३६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष सेवा आय ५४.४ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा सेवा खाता अन्तर्गत भ्रमण आय ८९.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ६१ अर्ब ५२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ३४६.५ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.३७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल सेवा भुक्तानी १८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. २७२ अर्ब २१ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी ५१.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। सेवा भुक्तानीतर्फ भ्रमण खर्च ४८.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १४४ अर्ब ४६ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च १९६.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

ट्रान्सफर

- १.३८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा खुद ट्रान्सफर आय २०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १३४८ अर्ब ४८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ४.३ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.३९ समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर आय २०.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १३५६ अर्ब २७ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ४.५ प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर भुक्तानी ०.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ७ अर्ब ७८ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी २७.३ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.४० समीक्षा वर्षमा विप्रेषण आप्रवाह २१.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १२२० अर्ब ५६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह ४.८ प्रतिशतले मात्र बढेको थियो। अघिल्लो वर्षमा विप्रेषण आप्रवाहको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २०.४ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २२.७ प्रतिशत रहेको छ।

१.४१ समीक्षा वर्षमा पेन्सन आय २१.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ७५ अर्ब २४ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आय ५.७ प्रतिशतले बढेको थियो ।

चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति

१.४२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चालु खाता रू. ७२ अर्ब १६ करोडले घाटामा रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो घाटा रू. ६२३ अर्ब ३८ करोड रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा चालु खाता घाटाको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १.३ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२.६ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.४३ समीक्षा वर्षमा शोधनान्तर स्थिति रू. २९० अर्ब ५२ करोडले बचतमा रहेको छ । अधिल्लो वर्ष शोधनान्तर स्थिति रू. २५५ अर्ब २६ करोडले घाटामा रहेको थियो ।

१.४४ समीक्षा वर्षमा पुँजी खातातर्फको ट्रान्सफर २४.५ प्रतिशतले कमी आई रू. ७ अर्ब ५४ करोड प्राप्त भएको छ । वित्तीय खाता अन्तर्गत खुद प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी अधिल्लो वर्ष रू.१८ अर्ब ५६ करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ६७.९ प्रतिशतले कमी आई रू. ५ अर्ब ९६ करोड प्राप्त भएको छ ।

१.४५ समीक्षा वर्षमा सरकारी क्षेत्रको वैदेशिक ऋण प्राप्ति १.८ प्रतिशतले कमी आई रू.११९ अर्ब ८६ करोड कायम भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो ऋण प्राप्ति ४.१ प्रतिशतले घटेको थियो । त्यसैगरी, सरकारी सावाँ भुक्तानी अधिल्लो वर्ष २६.४ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा १७.० प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ३४ अर्ब ४१ करोड भुक्तानी भएको छ ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

१.४६ २०८० असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७९ असार मसान्तको तुलनामा २६.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १५३९ अर्ब ३६ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति १३.१ प्रतिशतले कमी आई रू. १२१५ अर्ब ८० करोड कायम भएको थियो । अमेरिकी डलरमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २३.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ११ अर्ब ७४ करोड डलर पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति १८.९ प्रतिशतले घटेको थियो ।

१.४७ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७९ असार मसान्तको रू.१०५६ अर्ब ३९ करोडको तुलनामा २०८० असार मसान्तमा २७.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १३४५ अर्ब ७८ करोड पुगेको छ । कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको सञ्चितिको अंश ८७.४ प्रतिशत रहेका छ । त्यसैगरी, कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्रा सञ्चितिको अंश २२.५ प्रतिशत रहेको छ ।

सञ्चिति पर्याप्तता सूचक

१.४८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को कुल आयातलाई आधार मान्दा २०८० असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ११.७ महिनाको वस्तु आयात र १० महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिन्छ ।

१.४९ समीक्षा वर्षमा विदेशी विनिमय सञ्चितिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल आयात, विस्तृत मुद्राप्रदाय र सञ्चित मुद्रासँगको अनुपातहरू क्रमशः २८.६ प्रतिशत, ८३.०

तालिका १.३ : सञ्चिति पर्याप्तता परिसूचकहरू

विवरण	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१) विदेशी विनिमय सञ्चितिले आयात खाम्ने स्थिति (महिनामा)			
क) वस्तु	११.२	७.८	११.७
ख) वस्तु तथा सेवा	१०.२	६.९	१०.०
२) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रतिशतमा)	३२.१	२४.६	२८.६
३) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / आयात * (प्रतिशतमा)	८४.७	५७.८	८३.०
४) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / विस्तृत मुद्रा प्रदाय (प्रतिशतमा)	२७.१	२२.१	२५.१
५) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / सञ्चित मुद्रा (प्रतिशतमा)	१५०.२	१४७.२	१६८.९

* वस्तु तथा सेवा आयात

प्रतिशत र २५.१ प्रतिशत रहेका छन् । अधिल्लो वर्ष यस्ता अनुपातहरू क्रमशः २४.६ प्रतिशत, ५७.८ प्रतिशत र २२.१ प्रतिशत रहेका थिए । (तालिका १.३) ।

वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति

१.५० २०८० असार मसान्तमा मुलुकको वैदेशिक सम्पत्ति रू. १६५४ अर्ब ५० करोड तथा दायित्व रू. १७२९ अर्ब ३९ करोड रहेको छ। फलस्वरूप, २०८० असार मसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति (IIP) रू. ७४ अर्ब ९० करोडले ऋणात्मक रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति रू. २७१ अर्ब ३४ करोडले ऋणात्मक थियो।

विनिमय दर प्रवृत्ति

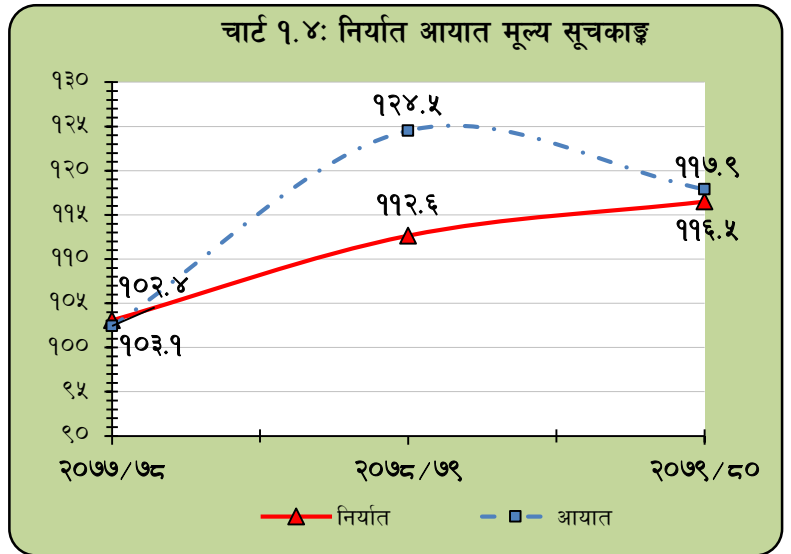
१.५१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा पनि नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको विनिमय दर स्थिर राखिएको छ। २०७९ असार मसान्तको तुलनामा २०८० असार मसान्तमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग २.७९ प्रतिशत अवमूल्यन भएको छ भने पाउण्ड स्टर्लिंगसँग १२.२७ प्रतिशत, यूरोसँग १२.९१ प्रतिशत तथा जापानी येनसँग २.७५ प्रतिशतले अवमूल्यन भएको छ (तालिका १.४)।

तालिका १.४ : विनिमय दर प्रवृत्ति

विदेशी मुद्रा	खरिद दर (नेपाली रुपैयाँमा)			अधिमूल्यन(+)/ अवमूल्यन(-) (प्रतिशतमा)	
	असार मसान्त			२०७९	२०८०
	२०७८	२०७९	२०८०		
१ अमेरिकी डलर	११९.०४	१२७.५१	१३१.१७	-६.६४	-२.७९
१ पाउण्ड स्टर्लिंग	१६४.८३	१५०.८६	१७१.९५	+९.२६	-१२.२७
१ यूरो	१४०.३९	१२८.१९	१४७.१९	+९.५२	-१२.९१
१० जापानी येन	१०.७७	९.१९	९.४५	+१७.१९	-२.७५

निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क

१.५२ वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २०८० असार महिनामा भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित निर्यातको एकाई मूल्य सूचकाङ्क (Unit Value Index) ३.४ प्रतिशतले बढेको छ भने आयातको एकाई मूल्य सूचकाङ्क (Unit Value Index) ५.३ प्रतिशतले घटेको छ। २०७९ असार महिनामा वार्षिक बिन्दुगत आधारमा १०.१ प्रतिशतले घटेको व्यापारको शर्त (Terms of Trade) २०८० असार महिनामा ९.२ प्रतिशतले बढेको छ।

सरकारी वित्त स्थिति

सरकार राजस्व

१.५३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नेपाल सरकारको राजस्व परिचालनमा (अन्य प्राप्त समेत) ९.३ प्रतिशतले कमी आई रू.१०१० अर्ब ३९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष सरकारको राजस्व परिचालन १४.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१११३ अर्ब ८५ करोड रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा राजस्व/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात १८.८ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो अनुपात २२.६ प्रतिशत रहेको थियो।

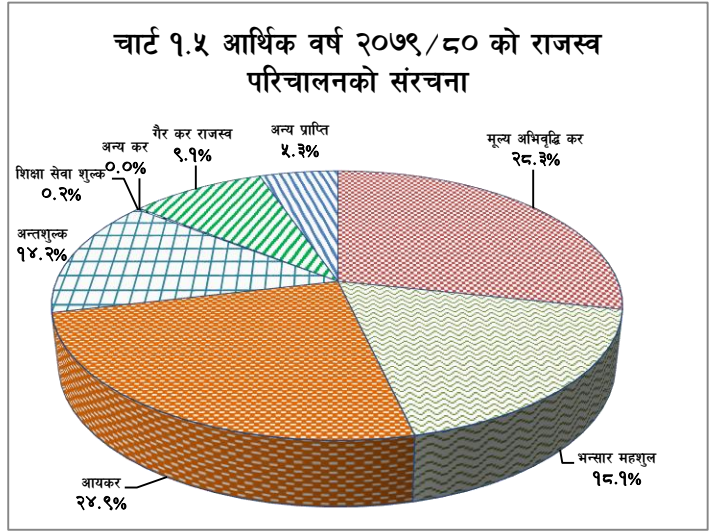
१.५४ समीक्षा वर्षमा मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्वमा ८.९ प्रतिशतले कमी आई रू.२८६ अर्ब २० करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष सो राजस्व ११.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.३१४ अर्ब २८ करोड पुगेको थियो।

१.५५ समीक्षा वर्षमा आयकर राजस्वमा ३.१ प्रतिशतले कमी आई रू.२५१ अर्ब ८२ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व १३.० प्रतिशतले वृद्धि भई रू.२६० अर्ब पुगेको थियो।

१.५६ समीक्षा वर्षमा भन्सार महसूलबाट प्राप्त हुने राजस्वमा २४.६ प्रतिशतले कमी आई रू.१८२ अर्ब ५३ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व ८.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.२४२ अर्ब ३ करोड पुगेको थियो ।

१.५७ समीक्षा वर्षमा अन्तःशुल्कबाट प्राप्त राजस्वमा १४.२ प्रतिशतले कमी आई रू.१४३ अर्ब ७ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष अन्तःशुल्क राजस्व २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१६६ अर्ब ७९ करोड पुगेको थियो ।

१.५८ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्व परिचालन (अन्य प्राप्त समेत) मा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश २८.३ प्रतिशत, आयकरको २४.९ प्रतिशत, भन्सार महसूलको १८.१ प्रतिशत र अन्तःशुल्कको १४.२ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.५) । अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २८.२ प्रतिशत, २३.३ प्रतिशत, २१.७ प्रतिशत र १५.० प्रतिशत रहेका थिए ।

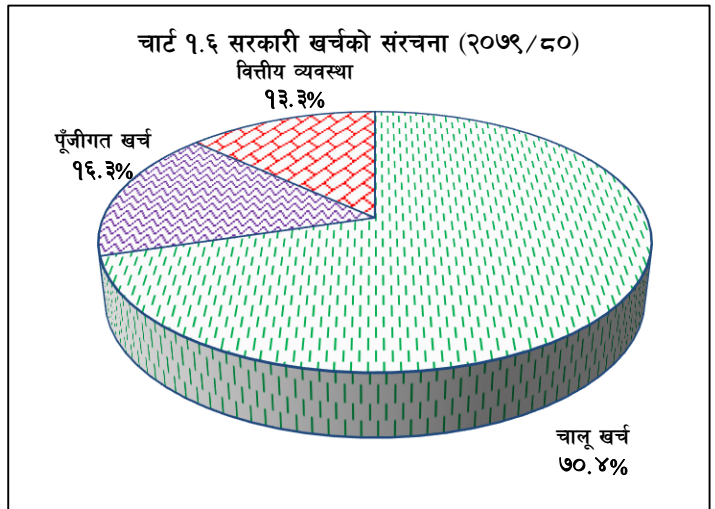

१.५९ समीक्षा वर्षमा गैर-कर राजस्व परिचालन १३.० प्रतिशतले वृद्धि भई रू.९१ अर्ब ५३ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष गैर-कर राजस्व १८.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.८१ अर्ब १ करोड कायम भएको थियो ।

१.६० समीक्षा वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८५.७ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश ९.१ प्रतिशत र अन्य प्राप्तिको अंश ५.३ रहेको छ । त्यसैगरी, कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २९.३ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७०.७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८८.४ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश ७.३ प्रतिशत, र अन्य प्राप्तिको अंश ४.४ प्रतिशत रहेको थियो भने कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २६.५ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७३.५ प्रतिशत रहेको थियो ।

सरकारी खर्च

१.६१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल सरकारी खर्च ९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१४२९ अर्ब ५६ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्षमा कुल सरकारी खर्च रू.१३१० अर्ब रहेको थियो ।

१.६२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चालु खर्च ५.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१००५ अर्ब ७६ करोड पुगेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा चालु खर्च रू.९५४ अर्ब ३२ करोड रहेको थियो ।

१.६३ समीक्षा वर्षमा पूँजीगत खर्च ८.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.२३३ अर्ब ७० करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो पूँजीगत खर्च रू.२१६ अर्ब २१ करोड रहेको थियो ।

१.६४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्च ३६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१९० अर्ब ११ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च रू.१३९ अर्ब ४७ करोड रहेको थियो ।

१.६५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित कुल सरकारी खर्च ९.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१३७७ अर्ब ८९ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च रू.१२६२ अर्ब ३५ करोड रहेको थियो ।

१.६६ समीक्षा वर्षमा कुल खर्चमा चालु, पूँजीगत तथा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्चको अंश क्रमशः ७०.४ प्रतिशत, १६.३ प्रतिशत र १३.३ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.६) । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भएको चालु, पूँजीगत र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतका खर्चहरूको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः १८.७ प्रतिशत, ४.३ प्रतिशत र ३.५ प्रतिशत रहेको छ (तालिका १.५)। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः १९.३ प्रतिशत, ४.४ प्रतिशत र २.८ प्रतिशत रहेका थिए ।

विवरण	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
कुल खर्च	२७.५	२६.६	२६.६
चालु खर्च	१९.४	१९.३	१८.७
पूँजीगत खर्च	५.३	४.४	४.३
वित्तीय व्यवस्था	२.८	२.८	३.५
राजस्व	२२.४	२२.६	१८.८
कर राजस्व	२०.०	२०.०	१६.९
बजेट घाटा*	-६.०	-५.३	-९.०

* बजेट घाटा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित ।

बजेट घाटा

१.६७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित बजेट घाटा रु.४८६ अर्ब ८९ करोड रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो बजेट घाटा रु.२६३ अर्ब ६७ करोड रहेको थियो ।

बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरू

१.६८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.२५६ अर्ब कुल आन्तरिक ऋण परिचालन भएको छ भने यस वर्ष परिचालित खुद आन्तरिक ऋण रु.१४० अर्ब ९० करोड रहेको छ । कुल आन्तरिक ऋण र खुद आन्तरिक ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः ४.८ प्रतिशत र २.६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष रु.२३१ अर्ब ३० करोड बराबरको कुल आन्तरिक ऋण र रु.१८३ अर्ब ९७ करोडको खुद आन्तरिक ऋण परिचालन भएको थियो । समीक्षा वर्षमा रु.११५ अर्ब ९ करोड आन्तरिक ऋणको भुक्तानी भएको छ ।

१.६९ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अन्त्यमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रु.७१ अर्ब ९८ करोड (प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहको खातामा रहेको रकमसमेत) नगद मौज्जात रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्तो मौज्जात रु.२२५ अर्ब ८० करोड रहेको थियो ।

सरकारी ऋण

१.७० २०८० असार मसान्तमा नेपाल सरकारको कुल तिर्न बाँकी बाध्य ऋण रु.११७० अर्ब २५ करोड र आन्तरिक ऋण रु.११२५ अर्ब १९ करोड गरी कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु.२२९५ अर्ब ४४ करोड रहेको छ । अघिल्लो वर्षको असार मसान्तमा कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु.२०१० अर्ब १३ करोड रहेको थियो । सरकारी कुल ऋणको कुल गार्हस्थ्य

तालिका १.६: सरकारी ऋणको स्थिति

क्र.स.	सरकारी ऋण परिसूचकहरू	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१.	कुल ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	३९.९	४०.७	४२.७
२.	बाध्य ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२१.५	२०.८	२१.७
३.	आन्तरिक ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१८.४	२०.०	२०.९
४.	बाध्य ऋण/निर्यात	६६२.३	५१२.८	७४४.७
५.	बाध्य ऋण भुक्तानी/निर्यात	१६.५	१४.७	२२.०
६.	आन्तरिक ऋण भुक्तानी/राजस्व	३.८	४.२	११.४
७.	कुल ऋण भुक्तानी/राजस्व	६.२	६.९	१४.८
८.	बाध्य ऋण भुक्तानी/राजस्व	२.४	२.६	३.४

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंक ।

उत्पादनसँगको अनुपात ४२.७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ४०.७ प्रतिशत रहेको थियो । सरकारी ऋणसम्बन्धी अन्य परिसूचकहरू तालिका १.६ मा दिइएको छ ।

प्रदेशको वित्त स्थिति

१.७१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रदेश सरकारको बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित कुल खर्च रु.२०४ अर्ब १८ करोड रहेको छ । समीक्षा अवधिमा प्रदेश सरकारको स्रोत प्राप्ति रु.१९९ अर्ब ५५ करोड रहेको छ । यसमध्ये संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई अनुदान र विभाज्य कोषबाट बाँडफाँड हुने राजस्वसमेत गरी रु.१४८ अर्ब ६७ करोड हस्तान्तरण गरेको छ । यसैगरी, यस अवधिमा प्रदेश सरकारहरूले राजस्व र अन्य स्रोतबाट रु. ५० अर्ब ८८ करोड परिचालन गरेका छन् ।

राजस्वसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७२ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७९/८० को बजेटमा आयातमा निर्भर रहेको राजस्व संरचनालाई परिवर्तन गरी आन्तरिक उत्पादनमा आधारित बनाउन र बहूदो सार्वजनिक खर्चको आवश्यकता धान्न सक्ने गरी दिगो, भरपर्दो र व्यवस्थित कर प्रणालीको विकास गर्न देहाय बमोजिमको राजस्व नीति अवलम्बन गरेको छ ।

- दिगो र प्रभावकारी राजस्व परिचालनको माध्यमबाट समुन्नत, आत्मनिर्भर तथा सबल अर्थतन्त्रको विकास गर्ने ।
- स्वदेशी उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- करधारको संरक्षण गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने र राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्ने ।
- राजस्व प्रणालीलाई सुदृढीकरण गरी प्रगतिशील, सरल, पारदर्शी र अनुमानयोग्य बनाउने ।
- व्यवसायिक, स्वच्छ, र करदातामैत्री कर प्रशासनको परिचालनबाट कर परिपालना तथा कर सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने ।
- राजस्व प्रशासनलाई प्रविधिमैत्री बनाउने ।

१.७३ उल्लिखित राजस्व नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन र कर प्रणालीमा सुधार ल्याउन बजेटले अंगीकार गरेका प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू :

करको दायरा विस्तार

- संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सबै सरकारी निकायले स्थायी लेखा नम्बर लिई विद्युतीय माध्यमबाट अग्रिम कर कट्टीको विवरण दिनुपर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिने ।
- नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र प्रदान गर्दाकैबखत व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर प्रदान गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइने । नाबालिग नागरिकसमेत लगानी वा व्यवसायमा संलग्न भएमा उनीहरूलाई जन्म दर्ता वा नाबालिग परिचयपत्र र अभिभावकको परिचय पत्रको आधारमा स्थायी लेखा नम्बर प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- नेपालमा काम गर्न श्रम सहमति वा कार्य सहमति प्राप्त गरेका विदेशी नागरिकलाई पारिश्रमिक करलगायत अन्य करको दायरामा ल्याउन श्रम स्वीकृति तथा भिसा नवीकरण गर्दा स्थायी लेखा नम्बर र कर चुक्ता प्रमाणपत्र अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिने ।
- पेशा व्यवसायमा संलग्न व्यक्तिको पेशागत प्रमाणपत्र नवीकरण गर्दा स्थायी लेखा नम्बर र कर चुक्ता प्रमाणपत्र अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिने । चार पाङ्ग्रे सवारी साधन खरिद गर्दा अनिवार्य रूपमा स्थायी लेखा नम्बर पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिने ।

राजस्व प्रणाली र कर प्रशासनमा सुधार

- अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारलाई थप वस्तुनिष्ठ तथा यथार्थपरक बनाउन विश्व भन्सार संगठनद्वारा परिमार्जित हार्मोनाइज्ड वस्तु वर्गीकरण तथा संकेतीकरण प्रणालीको सातौं संस्करण, २०२२ कार्यान्वयनमा ल्याइने ।
- सूचना प्रविधिको विकाससँगै कर प्रणालीमा पछिल्लो समयमा देखिएका अवसर र चुनौतीहरू सम्बोधन गर्न आवश्यक संरचनागत र कानूनी व्यवस्था गरिने ।
- संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको क्षेत्राधिकारमा रहेको करको प्रशासन तथा संकलन कार्यलाई व्यवस्थित गरी दोहोरोपन हुन नदिन अध्ययन गरी आवश्यक प्रबन्ध गरिने ।
- अन्तःशुल्कजन्य वस्तु उत्पादन गर्ने भौतिक नियन्त्रणमा रहेका प्रतिष्ठानलाई विद्युतीय माध्यमबाट समेत अनुगमन तथा नियमन प्रणालीको विकास गरिने ।
- प्रमुख भन्सार कार्यालयहरूमा अहस्तक्षेपकारी निरीक्षण उपकरणको प्रयोग गरी भेहिकल स्क्यानइड लगायतका सेवा शुरू गरिने ।

- निकासी वा पैठारी संकेत नम्बर एक्जिम कोड लिनुपर्ने वर्तमान कानूनी व्यवस्थालाई पूनरावलोकन गरी अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सहजीकरणमा थप योगदान गर्दै व्यवसायीलाई अझ बढी उत्प्रेरणा हुने गरी एवम् लगानीका लागि स्रोत परिचालनमा समेत योगदान पुग्ने गरी आवश्यक व्यवस्था गरिने ।
- आगामी आय वर्षभित्र आय विवरण बुझाई कर चुक्ता गरेका सबै किसिमका करदाताहरूले आफ्नो कर चुक्ताको प्रमाणपत्र स्वयम् प्रिन्ट गर्न सक्ने प्रणालीको विकास गरिने ।

प्रत्यक्ष कर

- नेपाल बाहिरबाट विद्युतीय सञ्चालकहरूको प्रयोग गरी नेपालभित्र आर्थिक क्रियाकलाप सञ्चालन हुने क्रम बढ्दै गएको सन्दर्भमा त्यस्ता व्यवसाय वा कारोबारलाई गरेको दायरामा ल्याइने ।
- व्यक्ति वा परिवारको आधारभूत जीवन निर्वाह लागतलाई दृष्टिगत गर्दै प्राकृतिक व्यक्ति तथा दम्पतिलाई आयकर ऐन, २०५८ ले प्रदान गरेका आयकर छुटको सीमालाई वृद्धि गरी प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा रू.५ लाख र दम्पतिको हकमा रू.६ लाख पुऱ्याइएको ।
- चार पाङ्ग्रे विद्युतीय सवारी साधन उत्पादन वा एसेम्बल गर्ने नयाँ उद्योग स्थापना गरेमा सो उद्योगले कारोबार शुरू गरेको मितिले ५ वर्षसम्म ४० प्रतिशत आयकर छुट दिने व्यवस्था गरिने ।
- नेपाल बाहिर सफ्टवेयर, विद्युतीय सेवा, विजनेस प्रोसेस आउटसोर्सिङ वा यस्तै प्रकृतिका सूचना प्रविधिमा आधारित सेवा प्रदान गरी विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने व्यक्तिलाई सो बमोजिमको आयमा एक प्रतिशत मात्र कर लाग्ने व्यवस्था मिलाइने ।
- कोभिड-१९ को महामारीबाट प्रभावित साना व्यवसायीलाई राहत प्रदान गर्न आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को आयमा वार्षिक ३० लाख रूपैयाँसम्मको कारोबार भएका करदातालाई ७५ प्रतिशत र वार्षिक ३० लाखदेखि १ करोड रूपैयाँसम्मको कारोबार भएका करदातालाई ५० प्रतिशत आयकर छुट प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- कोभिड-१९ को महामारीबाट बढी प्रभावित भएका होटल, ट्राभल, ट्रेकिङ, चलचित्र व्यवसाय जस्ता पर्यटन क्षेत्रका उद्योगको लागि आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को उद्देश्यबमोजिम व्यावसायिक करयोग्य आयमा ५० प्रतिशत कर छुट दिने व्यवस्था मिलाइने ।
- कृषि कार्यका लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र, उपकरण वा पार्टपुर्जा उत्पादन गर्ने कृषि औजार कारखाना नेपालमा नै खोल्न प्रोत्साहन गर्न यस्तो उद्योग स्थापना गरेमा कारोबार सञ्चालन भएको मितिले ५ वर्षसम्म आयकर पूर्ण रूपमा छुट दिने व्यवस्था मिलाइने ।
- कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशका पहाडी जिल्लाहरूमा १०० जनाभन्दा बढी नागरिकलाई प्रत्यक्ष रोजगारी प्रदान गर्ने गरी विशेष उद्योग स्थापना गरेमा सो उद्योगले कारोबार शुरू गरेको मितिले १५ वर्षसम्म आयकर पूर्ण रूपमा छुट दिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- साहित्यिक लेख वा रचनाको रोयल्टीस्वरूप प्राप्त हुने लेखकस्वमा १ दशमलव ५ प्रतिशतमात्र अग्रिम कर कट्टी हुने व्यवस्था मिलाइने ।

अप्रत्यक्ष कर

- उत्पादनमूलक उद्योगहरूले पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थको भन्सार दर तयारी मालवस्तुको भन्सार दरभन्दा कम्तीमा एक तह कम गर्ने नीतिअनुरूप त्यस्ता मालवस्तुको भन्सार महसुलमा केही परिमार्जन गर्ने र बिलासिताका सामानहरूको आयातलाई निरूत्साहित गर्न भन्सार महसुल, अन्तः शुल्क लगायतका पैठारीमा लाग्ने करका दरमा बढोत्तरी गरिने ।
- नेपालमा चार पाङ्ग्रे सवारी साधन उत्पादन वा एसेम्बल गर्ने उद्योग स्थापना गरेमा सवारी साधन उत्पादनका लागि चाहिने पार्टपुर्जा वा कच्चा पदार्थको आयातमा उद्योग विभागको सिफारिशमा ५० प्रतिशत अन्तःशुल्क छुट दिनुका साथै भन्सार महसुलमा समेत २५ प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाइएको ।

- विद्युतीय रिक्सा र विद्युतीय मोटरसाईकल वा स्कुटर उत्पादन गर्ने उद्योगले प्रयोग गर्ने कच्चा पदार्थ वा पार्टपुर्जामा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- स्यानेटरी प्याडको आयातमा लाग्दै आएको भन्सार महसूलमा ९० प्रतिशत छुट प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिने । नेपालमा नै स्यानेटरी प्याड उत्पादन गर्ने उद्योगका लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थको आयातमा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्ने गरी भन्सार दरमा उल्लेख्य छुट प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- कृषि उत्पादनको ढुवानी तथा बजारीकरणमा सहयोग पुऱ्याउन स्थानीय तहले एक वटा कृषि एम्बुलेन्स वा ढुवानी साधन खरिद गरेमा उक्त साधनको पैठारीमा लाग्ने भन्सार महसूल पूर्ण रूपमा छुट दिने व्यवस्था मिलाइने र कृषि सहकारीले कृषिजन्य उत्पादन ढुवानी गर्न खरिद गर्ने एक थान ढुवानी साधनको आयातमा लाग्ने भन्सार महसूलमा ५० प्रतिशत छुट प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- सामुदायिक वा सार्वजनिक विद्यालयले खरिद गर्ने बढीमा २ वटा स्कुल बसको आयातमा लाग्ने भन्सार महसूलमा ७५ प्रतिशत छुट दिइने ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने सहायक सामग्रीको उत्पादन गर्ने उद्योगलाई आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थको भन्सार महसूलमा उद्योग विभागको सिफारिशमा पूर्ण छुट दिइने ।

गैरकर

- औपचारिक माध्यमबाट विप्रेषण पठाउने वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपाली नागरिकलाई राहदानी नवीकरण, कन्सुलर सेवा तथा श्रम स्वीकृति नवीकरणवापत लाग्ने शुल्क वा दस्तुरमा ५० प्रतिशत छुट दिइने ।
- एउटै व्यक्तिले एकभन्दा बढी घर वा अपार्टमेन्ट खरिद गरेमा प्रत्येक थप घरको रजिष्ट्रेशन पास गर्दा शत प्रतिशत रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने गरी आवश्यक व्यवस्था गरिने ।
- गैर करको दरलाई लागतप्रभावी हुने गरी समयानुकूल परिमार्जन गरिने ।

राजस्व चुहावट नियन्त्रण

- सघन र प्रभावकारी अनुगमनमार्फत राजस्व चुहावटलाई नियन्त्रण गर्न र करदातालाई सहजीकरण गरी कर सहभागता वृद्धि गर्न आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० लाई बजार अनुगमन वर्षको रूपमा मनाइने ।
- अन्य व्यक्तिका नाममा व्यवसाय दर्ता गरी कर छुली गर्ने प्रवृत्तिसमेत देखिएको र यस्तो कार्य निरूत्साहित गर्न व्यवसाय सञ्चालनका सम्बद्ध विवरणहरू वायोमेट्रिक प्रणालीमा अद्यावधिक गरिने ।
- नेपाल आयल निगमसँग समन्वय गरी पेट्रोल पम्पहरूलाई अनिवार्य रूपमा रियल टाईममा आधारित विद्युतीय बीजक जारी गर्ने व्यवस्था क्रमशः लागू गरिने ।
- हाल वियर उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठानमा मात्र फ्लोमिटरको व्यवस्था रहेकोमा वाइन तथा मदिरा उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठानमा समेत फ्लोमिटर जडान गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिने ।

करका दरहरू

- १.७४ विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा (आयात महसूलतर्फ) आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १, ५, १०, १५, २०, ३०, ४० र ८० प्रतिशत गरी आठ वटा दरहरू कायम रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ४५, ६० र ८० प्रतिशत गरी दश वटा दरहरू कायम रहेको । त्यस्तै, नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने महसूलमा कुनैपनि परिवर्तन नगरिएको । अन्तःशुल्कतर्फ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १०० प्रतिशत गरी १७ वटा दरहरू रहेकोमा सो दरहरूलाई निरन्तरता दिइ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २०, ४५, ७५, ९५ र १०५ प्रतिशतका पाँचवटा दर थप गरी २१ वटा दरहरू कायम राखिएको । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्राकृतिक व्यक्तिको आय कर नलाग्ने सीमा तथा भुक्तानी गर्नुपर्ने दरमा परिवर्तन गरिएको, संस्थागत करका सीमा र दरहरू, आयकर नलाग्ने सीमा, अन्य करका सीमा र दरहरू समेत परिवर्तन गरिएको ।

तालिका १.७ : करका दरहरू

शीर्षक	२०७८/७९	२०७९/८०
१. पैठारी महसुल (प्रतिशतमा)	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ८०	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ४५, ६०, ८०
२. निकासी महसुल (प्रतिशतमा)	२००	२००
३. अन्तःशुल्क (प्रतिशतमा)	२.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९०, १००	२.५, ५, ७, १०, १५, २०, ३०, ३५, ४०, ४५, ५०, ५५, ६०, ६५, ७५, ८०, ८५, ९०, ९५, १००, १०५
४. मूल्यअभिवृद्धि कर (प्रतिशतमा)	१३	१३
५. आयकर		
प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा		
(क) आयकर नलाग्ने हद		
(१) व्यक्तिको लागि	रु.४,००,०००।-	रु.५,००,०००।-
(२) दम्पति वा परिवारको लागि	रु.४,५०,०००।-	रु.६,००,०००।-
(ख) आयकरको दर (प्रतिशतमा)		
आयकर नलाग्ने हदभन्दा माथिको	-पहिलो रु.१००,०००।- मा १० प्रतिशत -थप रु.२००,०००।- मा २० प्रतिशत -त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत, र -रु.२० लाखभन्दा बढी करयोग्य आयमा ३६ प्रतिशत	-पहिलो रु.२००,०००।- मा १० प्रतिशत -थप रु.३००,०००।- मा २० प्रतिशत -त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत, र -रु.२० लाखभन्दा बढी करयोग्य आयमा ३६ प्रतिशत
संस्थागत कर		
(क) कर्पोरेट खुदआयमा समदरले		
(१) बैंक, वित्त कम्पनीलगायत वित्तीय संस्थाहरू	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(२) दूरसंचार तथा इन्टरनेट सेवाप्रदायक, रेमिट्यान्स सेवाप्रदायक, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैकिग व्यवसाय र कर्पोरेट दलाल व्यवसाय	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(३) चुरोट, विडी, सिगार, खाने सूति, खैनी, मदिरा र वियरको कारोवार गर्ने	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(३) अन्य	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(ख) साभोदारी फर्म	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
घरजग्गाबहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
मिटिङ्ग भत्ता	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
कमिसन	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
चिट्ठा, उपहार, पुरस्कार	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
ब्याज कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
संचयकोष तथा पेन्सन	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सरकारी ऋणपत्र	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
लाभांश कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सुनको हकमा		
पहिलो ५० ग्रामसम्म प्रति १० ग्राम	रु. ९,५००।	रु. ९,५००।
५०-१०० ग्रामको हकमा प्रति १० ग्राम	रु. १०,५००।	रु. १०,५००।
१०० ग्रामभन्दा माथिको हकमा प्रति १० ग्राम	जफत गरिने ।	जफत गरिने ।

स्रोत : आर्थिक विधेयक, २०७९/८०, आन्तरिक राजस्व विभाग ।

सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति

१.७५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्ममा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा ४४ वटा सार्वजनिक संस्थानहरू अस्तित्वमा रहेका छन् । जसमध्ये १० वटा औद्योगिक क्षेत्र, ५ वटा जनपयोगी क्षेत्र, ४ वटा व्यापारिक क्षेत्र, ९ वटा वित्तीय क्षेत्र, ५ वटा सामाजिक क्षेत्र र ११ वटा सेवा क्षेत्रतर्फ रहेका छन् । अस्तित्वमा रहेका

तालिका १.८ : सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था

	रु. करोडमा			वृद्धिदर (प्रतिशत)	
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
सरकारको लगानी	५१९५५.४	५६७२८.९	६१८१६.५	९.२	९.०
शेयर लगानी	२८८६५.९	३१४६५.१	३२८९२.८	९.०	४.५
ऋण लगानी	२३०८९.५	२५२६३.८	२८९२३.७	९.४	१४.५
शेयर धनी कोष	७०३९०.३	७५५७२.९	७६९३३.३	७.४	०.७
कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व	५७७०.९	५९३९.२	४७३६.०	२.९	-२०.३
संचालन आय	४२८७१.३	४२२४४.२	५७५४३.६	-१.५	३६.२
खुद नाफा/नोक्सान	४८२९.८	२६३५.९	१५४.२	-४५.४	-९४.१
संचित नाफा/नोक्सान	७५६४.४	९१७७.९	५२४०.८	२१.३	-४२.९

स्रोत : सार्वजनिक संस्थानहरूको वार्षिक स्थिति समीक्षा (२०८०), अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार ।

सार्वजनिक संस्थानमध्ये ४२ संस्थानहरू सञ्चालनमा छन् । अघिल्लो वर्ष ३५ सार्वजनिक संस्थानहरू सञ्चालनमा रहेका थिए । अस्तित्वमा रहेका संस्थानहरूको वित्तीय स्थिति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्ममा २५ वटा संस्थानहरू नाफामा छन् र १७ संस्थानहरू नोक्सानीमा रहेका छन् । नाफामा सञ्चालित २५ संस्थानहरूको खुद नाफा ३३.६५ प्रतिशतले बढेको छ भने नोक्सानीमा सञ्चालित १७ संस्थानको खुद नोक्सानी ६१०.९६ प्रतिशतले बढेको छ ।

१.७६ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संस्थानहरूको खुद नाफा रु.२६ अर्ब ३६ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा उक्त नाफा ९४.१५ प्रतिशतले घटेर रु.१ अर्ब ५४ करोड कायम भएको छ (तालिका १.८) । साथै नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु.८ अर्ब ४७ करोड), नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु.१३ अर्ब ३७ करोड), कृषि विकास बैंक लि. (रु.२ अर्ब २३ करोड), राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. (रु.४ अर्ब २९ करोड), नेपाल बैंक लि. (रु.२ अर्ब ९२ करोड), नागरिक लगानीकोष (रु.३ अर्ब १० करोड), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु.१ अर्ब ३१ करोड) लगायत अन्य केही संस्थानहरू खुद नाफामा रहेका छन् ।

१.७७ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको कुल शेयरधनी कोष वृद्धि हुनुका साथै नेपाल सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी समेत वृद्धि भएको छ । सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.० प्रतिशतले बढेको छ ।

१.७८ सार्वजनिक संस्थानहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सरकारलाई रु.६ अर्ब ७२ करोड लाभांश प्राप्त भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.६ अर्ब १६ करोड लाभांश प्राप्त भएको छ । यो सरकारी शेयर लगानीको १.८७ प्रतिशत हुन आउँछ । समीक्षा वर्षमा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. बाट रु.२ अर्ब ७४ करोड, कृषि विकास बैंकबाट रु.३६ करोड, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकबाट रु.२७ करोड, नेपाल बैंक लि. बाट रु.७३ करोड, नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि. बाट रु.५८ करोड नेपाल सरकारलाई लाभांश प्राप्त भएको छ ।

१.७९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद संचित नाफा ४२.९० प्रतिशतले घटी रु.५२ अर्ब ४१ करोडमा भरेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो नाफा रु.९१ अर्ब ७८ करोड रहेको थियो ।

१.८० सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्त भएपछि उपदान, निवृत्तिभरण, औषधी उपचार, बीमा, विदाको रकम जस्ता विभिन्न शीर्षकहरूबाट दिइने सुविधा वापतको दायित्वको अंश आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २०.२६ प्रतिशतले घटी रु.४७ अर्ब ३६ करोडमा भरेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो दायित्व रु.५९ अर्ब ३९ करोड रहेको थियो ।

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति

मौद्रिक स्थिति

- १.८१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विस्तृत मुद्राप्रदाय ११.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय ६.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा संकुचित मुद्राप्रदाय ०.१ प्रतिशतले घटेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय ९.७ प्रतिशतले घटेको थियो।
- १.८२ समीक्षा वर्षमा चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा १.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा ११.६ प्रतिशतले घटेको थियो। अधिल्लो वर्ष ७.४ प्रतिशतले घटेको चल्ती निक्षेप समीक्षा वर्षमा २.२ प्रतिशतले घटेको छ।
- १.८३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा खुद वैदेशिक सम्पत्ति (विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा/नोक्सान समायोजितसमेत) रु.२९० अर्ब ५२ करोड (२६.१ प्रतिशत) ले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति रु.२५५ अर्ब २६ करोड (१९.१ प्रतिशत) ले घटेको थियो।
- १.८४ समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा ८.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १४.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.८५ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको नेपाल सरकारमाथिको खुद दावी ३४.८ प्रतिशत (रु.२५९ अर्ब ५२ करोड) ले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो दावी २६.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकमा नेपाल सरकारको रु.७१ अर्ब ९८ करोड नगद मौज्जात रहेको छ।
- १.८६ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी ४.६ प्रतिशत (रु.२१४ अर्ब ३५ करोड) ले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो दावी १३.३ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.८७ समीक्षा वर्षमा सञ्चित मुद्रा १०.४ प्रतिशतले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा ११.४ प्रतिशतले घटेको थियो।
- १.८८ समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १२.३ प्रतिशतले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप ९ प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ३.८ प्रतिशतले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १३.१ प्रतिशतले बढेको थियो।

अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति

- १.८९ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वाणिज्य बैंकहरूबीच रु.३९४२ अर्ब १५ करोड र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीच (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) रु.३५२ अर्ब ७ करोडको अन्तर-बैंक कारोबार भएको छ (तालिका १.९)। अधिल्लो वर्ष यस्तो कारोबार क्रमशः रु.२७८४ अर्ब १० करोड र रु.३१६ अर्ब २५ भएको थियो।

तालिका १.९ : अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग

विवरण	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबार (रु.अर्बमा)	१७८२.९६	२७८४.१०	३९४२.१५
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	४.१२	६.९९	२.९८
अन्य वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबार (रु.अर्बमा)	२१३.६२	३१६.२५	३५२.०७
अन्य वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	४.३०	७.२०	४.७०
स्थायी तरलता सुविधा उपयोग (रु.अर्बमा)	३७०.३४	९१७०.११	२७२७.११

* असार महिनाको भारित औसत ब्याजदर।

तरलता व्यवस्थापन

- १.९० नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली २०७८ (दोस्रो संशोधन, २०७९) को अधिनमा रही बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको साथै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीचको भारित औसत अन्तरबैंक ब्याजदरको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णयबमोजिम उपयुक्त उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराइड सेल, आउटराइड पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र), स्थायी तरलता सुविधा र ओभरनाइट तरलता सुविधा प्रयोग गरी बैंकिङ प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ।

१.९१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रिभर्स रिपोमार्फत रु.८८ अर्ब २० करोड र निक्षेप संकलनमार्फत रु.२० अर्ब गरी कुल रु.१०८ अर्ब २० करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ। सो अवधिमा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत रु.३१६ अर्ब ५० करोड, ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको रिपोमार्फत रु.९७९७ करोड र सोभै खरिदमार्फत रु.८९ अर्ब ७० करोड गरी कुल रु.५०४ अर्ब १७ करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ।

१.९२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्र) को धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ५ कार्यदिनको लागि बैंक दरमा रु.२७२७ अर्ब ११ करोड स्थायी तरलता सुविधा (कारोबारमा आधारित) उपलब्ध गराइएको छ। त्यसैगरी, ओभरनाइट तरलता सुविधामार्फत रु.२२८६ अर्ब ९० करोड तरलता प्रवाह (कारोबारमा आधारित) गरिएको छ।

विदेशी विनिमय कारोबार

१.९३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरू) बाट अमेरिकी डलर ५ अर्ब ४५ करोड खुद खरिद गरी रु.७१२ अर्ब ५० करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ। अघिल्लो वर्ष विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर २ अर्ब ९१ करोड खुद खरिद गरी रु.३५५ अर्ब ५७ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह भएको थियो (तालिका १.१०)। समीक्षा वर्षमा अमेरिकी डलर ४ अर्ब ५६ करोड बिक्री गरी रु.५९६ अर्ब ३७ करोड बराबरको भारतीय रूपैयाँ खरिद भएको छ। अघिल्लो वर्ष अमेरिकी डलर ४ अर्ब ९२ करोड बिक्री गरी रु.५९५ अर्ब २३ करोड बराबरको भारतीय रूपैयाँ खरिद भएको थियो।

तालिका १.१० : विदेशी विनिमय कारोबारको स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१. अमेरिकी डलर खरिद	४३१४७.०७	३६९९४.४५	७१२५०.०३
२. अमेरिकी डलर बिक्री	५५३.३	१४३७.६६	-
३. खुद तरलता प्रवाह	४२५९३.७९	३५५५६.७९	७१२५०.०३
४. अमेरिकी डलर बिक्री गरी भा.रु.खरिद	५३५२२.५२	५९५२२.६७	५९६३६.९२

ब्याजदर स्थिति

१.९४ २०७९ असारको तुलनामा २०८० असारमा अल्पकालीन ब्याजदरहरू घटेका छन्। २०७९ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारत औसत ब्याजदर १०.६६ प्रतिशत रहेकोमा २०८० असारमा ६.३५ प्रतिशत कायम भएको छ। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूबीचको अन्तर-बैंक कारोबारको भारत औसत ब्याजदर २०७९ असारमा ६.९९ प्रतिशत रहेकोमा २०८० असारमा २.९८ प्रतिशत कायम रहेको छ। वाणिज्य बैंकबाहेकका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको भारत औसत ब्याजदर २०७९ असारमा ७.२० प्रतिशत रहेकोमा २०८० असारमा ४.७० प्रतिशत रहेको छ। २०८० असारमा मौद्रिक नीतिको सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा रहेको वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको भारत औसत अन्तर-बैंक दर ३.१४ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका १.११ : भारत औसत ब्याजदर (प्रतिशत)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार
९१ दिने ट्रेजरी बिल	४.५५	१०.६६	६.३५
अन्तर बैंक दर (बैंक तथा वित्तीय संस्था)	४.१४	७.०१	३.१४
अन्तर बैंक दर (वाणिज्य बैंक)	४.१२	६.९९	२.९८
औसत आधार दर (वाणिज्य बैंक)	६.६६	९.५४	१०.०३
कर्जाको ब्याजदर (वाणिज्य बैंक)	८.४६	११.६२	१२.३०
निक्षेपको ब्याजदर (वाणिज्य बैंक)	४.६५	७.४१	७.८६
औसत ब्याजदर अन्तर (वाणिज्य बैंक)	३.८१	४.२१	४.४४

१.९५ २०८० असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा निक्षेपको भारत औसत ब्याजदर क्रमशः १२.३० प्रतिशत र ७.८६ प्रतिशत कायम भएको छ (तालिका १.११)। अघिल्लो वर्षको असारमा यी ब्याजदरहरू क्रमशः ११.६२ प्रतिशत र

७.४१ प्रतिशत रहेका थिए । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूको औसत आधार दर २०७९ असारको ९.५४ प्रतिशतको तुलनामा २०८० असारमा १०.०३ प्रतिशत कायम भएको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधन स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

वाणिज्य बैंक

- १.९६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ७.५ प्रतिशत (रु.४ खर्ब ४७ अर्ब २३ करोड) ले वृद्धि भई रु.६४ खर्ब ३ अर्ब ३१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १०.५ प्रतिशत (रु.५ खर्ब ६३ अर्ब ५५ करोड) ले बढेको थियो ।
- १.९७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन १२.१ प्रतिशत (रु.५ खर्ब ४६ अर्ब ६१ करोड) ले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.५० खर्ब ७२ अर्ब २३ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन ८.६ प्रतिशत (रु.३ खर्ब ५८ अर्ब १६ करोड) ले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको चल्ती निक्षेप दायित्व २.६ प्रतिशतले घटेको छ भने बचत तथा मुद्दती निक्षेप क्रमशः ८.३ प्रतिशत र १९ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष चल्ती र बचत निक्षेप क्रमशः ६.८ र ११.५ प्रतिशतले घटेको थियो भने मुद्दती निक्षेप २८.६ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.९८ वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी समीक्षा वर्षमा ५ प्रतिशत (रु.२ खर्ब ५९ अर्ब ५२ करोड) ले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.५४ खर्ब ५१ अर्ब २६ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी १४.४ प्रतिशत (रु.६ खर्ब ५४ अर्ब ८७ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ३.५ प्रतिशत (रु.१ खर्ब ४२ अर्ब ८० करोड) ले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १२.७ प्रतिशत (रु.४ खर्ब ६४ अर्ब ७ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । २०८० असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात ७८.९६ प्रतिशत कायम भएको छ ।
- १.९९ २०८० असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट तोकिएका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा कुल कर्जाको २९.७१ प्रतिशत (रु.१२ खर्ब ७० अर्ब ५४ करोड) पुगेको छ । यसअन्तर्गत कृषि क्षेत्रतर्फ १२.८९ प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रमा १६.८२ प्रतिशत कर्जा प्रवाहित भएको छ ।
- १.१०० समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूले सरकारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी ७.६ प्रतिशत (रु.६२ अर्ब ६८ करोड) ले बढेर २०८० असार मसान्तमा रु.८ खर्ब ९१ अर्ब ५१ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त लगानी रु.१ खर्ब ७७ अर्ब १९ करोडले बढेको थियो ।
- १.१०१ २०८० असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानीसहित) रु.१४ खर्ब ३४ अर्ब ७९ करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २८.३ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २८ प्रतिशत रहेको थियो । तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये समीक्षा अवधिमा तरल कोष २३.७ प्रतिशतले बढेको छ । वाणिज्य बैंकहरूको विदेशी बैंक मौज्जात २२.२ प्रतिशत (रु.३४ अर्ब ६९ करोड) ले बढेर २०८० असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ९० अर्ब ६८ करोड कायम भएको छ भने नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात ४३.७ प्रतिशत (रु.७९ अर्ब) ले बढेर रु.२ खर्ब ५९ अर्ब ७३ करोड कायम भएको छ ।

विकास बैंक

- १.१०२ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १०.९ प्रतिशत (रु.६५ अर्ब ४९ करोड) ले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.६ खर्ब ६५ अर्ब कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्वमा १५.७ प्रतिशत (रु.८१ अर्ब १८ करोड) ले बढेको थियो ।
- १.१०३ साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा १४.२ प्रतिशत (रु.७० अर्ब २० करोड) ले वृद्धि भई रु.५ खर्ब ६६ अर्ब १७ करोड भएको छ । २०८० असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु.१ खर्ब १९ अर्ब १५ करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २१ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात १८.२ प्रतिशत रहेको थियो । यद्यपि, तरल सम्पत्तिमध्ये समीक्षा वर्षमा तरल कोष ३१ प्रतिशतले बढेर रु.२७ अर्ब ६० करोड भएको छ ।

- १.१०४ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी ९.४ प्रतिशत (रु.५२ अर्ब ८२ करोड) ले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.६ खर्ब १४ अर्ब ५२ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा तथा लगानीमा १६.७ प्रतिशत (रु.८० अर्ब ४७ करोड) ले बढेको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ७.६ प्रतिशतले वृद्धि आई २०८० असार मसान्तमा रु.४ खर्ब ५८ अर्ब ६६ करोड भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ८.५२ प्रतिशत हुन आउँछ।
- १.१०५ २०८० असार मसान्तमा विकास बैंकहरूबाट कृषि, लघु, घरेलु, तथा साना उद्यम/व्यवसाय, ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा कुल कर्जाको २५.२८ प्रतिशत (रु १ खर्ब १६ अर्ब २१ करोड) लगानीमा रहेको छ।

वित्त कम्पनी

- १.१०६ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ०.५ प्रतिशत (रु.८१ करोड) ले बढेर २०८० असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ५२ अर्ब ६० करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व २०.४ प्रतिशतले बढेर रु.१ खर्ब ५१ अर्ब ७९ करोड भएको थियो। साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निक्षेप परिचालन ८.१ प्रतिशत (रु.८ अर्ब ३२ करोड) ले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ११ अर्ब १६ करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप परिचालनमा १७.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.१०७ २०८० असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु.२६ अर्ब ८८ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २४.२ प्रतिशत हुन आउँछ। अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २६.४ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्तिमध्ये तरल कोष ३६.६ प्रतिशतले बढेर २०८० असार मसान्तमा रु.६ अर्ब ८५ करोड कायम भएको छ।
- १.१०८ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी १ प्रतिशत (रु.१ अर्ब ३६ करोड) ले घटेर २०८० असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ३८ अर्ब १९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी २०.३ प्रतिशतले बढेको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जामा ०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.८९ अर्ब १६ करोड पुगेको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.७ प्रतिशत हुन आउँछ।
- १.१०९ २०८० असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूबाट कृषि, लघु, घरेलु, तथा साना उद्यम/व्यवसाय, ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा कुल कर्जाको २२.१६ प्रतिशत (रु २० अर्ब १९ करोड) लगानीमा रहेको छ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था

- १.११० लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २.३ प्रतिशतले घटेर २०८० असार मसान्तमा रु.५ खर्ब ७ अर्ब ७८ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, यी संस्थाहरूको कुल निक्षेप र सापटी क्रमशः रु.१ खर्ब ६७ अर्ब ९ करोड र रु.२ खर्ब १४ अर्ब २४ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा र लगानी क्रमशः रु.४ खर्ब ३२ अर्ब २४ करोड र रु.९ अर्ब ३४ करोड पुगेको छ।

पूर्वाधार विकास बैंक

- १.१११ समीक्षा वर्षमा नेपाल पूर्वाधार बैंक लि.को सम्पत्ति/दायित्व १२.९ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.२९ अर्ब १५ करोड पुगेको छ। २०८० असार मसान्तमा संस्थाको चुक्ता पुँजी रु.२१ अर्ब ६० करोड कायम भएको छ भने कर्जा तथा लगानी रु.२० अर्ब ३३ करोड रहेको छ।

बीमा कम्पनी

- १.११२ २०८० असार मसान्तमा १४ जीवन, १४ निर्जीवन, २ पुनरबीमा र ४ लघुबीमा कम्पनी गरी कुल ३४ बीमा कम्पनी सञ्चालनमा रहेका छन्। बीमा समितिबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार बीमा कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०७९ असार मसान्तमा रु.६ खर्ब २४ अर्ब १३ करोड रहेकोमा ९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.६ खर्ब ८० अर्ब ९० करोड पुगेको छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष

- १.११३ कर्मचारी सञ्चय कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा ११.५ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.५ खर्ब १२ अर्ब ४ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त रकम ३.७

प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रू.४ खर्व ५९ अर्व २१ करोड रहेको थियो । सञ्चयकर्ताहरूको सञ्चित रकम २०७९ असार मसान्तमा रू.४ खर्व १६ अर्व ३६ करोड रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा १०.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.४ खर्व ६१ अर्व ७८ करोड पुगेको छ ।

नागरिक लगानी कोष

१.११४ नागरिक लगानी कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व ७.३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रू.२ खर्व ६५ अर्व ५६ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व रू.२ खर्व ४७ अर्व ५२ करोड रहेको थियो । यस कोषको दायित्वतर्फ उल्लेख्य अंश ओगट्ने कोष संकलन अधिल्लो वर्ष रू.१ खर्व ८७ अर्व ४५ करोड रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा ८.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.२ खर्व ४ अर्व १४ करोड पुगेको छ । कर्जा तथा सापटी अधिल्लो वर्ष रू.६४ अर्व ६४ करोड रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा १४.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.७३ अर्व ८३ करोड कायम भएको छ ।

सामाजिक सुरक्षा कोष

१.११५ सामाजिक सुरक्षा कोषको तथ्याङ्कअनुसार कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा ३७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रू.७४ अर्व ९७ करोड कायम भएको छ । अधिल्लो वर्ष उक्त रकम ४१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.५४ अर्व ६७ करोड रहेको थियो । २०८० असार मसान्तसम्म कोषमा १८ हजार २२ वटा रोजगारदाता फर्म/कम्पनीका ६ लाख ५० हजार ३ सय १० जना श्रमिक दर्ता भएका छन् । जसमध्ये ४ हजार ४ सय ९९ वटा रोजगारदाता कम्पनीमा आवद्ध ५ लाख १३ हजार ५ सय १० योगदानकर्ताबाट रू.३८ अर्व ५३ करोड योगदान रकम संकलन भएको छ । सो अवधिसम्म योगदान रकम संकलन गरिरहेका ८९ हजार ८ सय ३९ जना योगदानकर्ताहरूबाट प्राप्त १ लाख ६० हजार चार सय १३ वटा बीमा दावीमार्फत रू.५ अर्व १० करोड ४६ लाख बराबरको रकम भुक्तानी भएको छ भने ५१ हजार २१० जना योगदानकर्ताबाट प्राप्त ५४ हजार २ सय ३८ वटा वृद्धावस्था सुरक्षा योजना दावीमार्फत रू.४ अर्व ३४ करोड ४ लाख रकम भुक्तानी भएको छ ।

हुलाक बचत बैंक

१.११६ नेपाल सरकार, हुलाक सेवा विभागअन्तर्गत जिल्ला हुलाक कार्यालयहरूद्वारा संचालित हुलाक बचत बैंकबाट निक्षेप संकलन गर्ने स्वीकृति पाएका ११७ वटा हुलाक बचत बैंकहरूमध्ये ६५ वटा हुलाक बचत बैंकहरूले मात्र निक्षेप संकलन गरेका छन् । २०८० असार मसान्त सम्मको हुलाक बचत बैंकको कुल निक्षेप रू.१ अर्व २५ करोड र रू.३१ करोड कर्जा लगानीमा रहेको छ (तालिका १.१२) ।

तालिका १.१२ : हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार
निक्षेप संकलन गर्न स्वीकृति पाएका कार्यालयहरूको संख्या	११७	११७	११७
निक्षेप संकलन गरेका कार्यालयहरूको संख्या	६५	६५	६५
लगानी गरेका कार्यालयहरूको संख्या	५७	५७	५७
कुल खाता संख्या	५९,४२८	५७,५३२	६०,५०८
कुल निक्षेप (रु. करोडमा)	१६५.३४	१४५.४३	१२५.२१
लगानीमा रहिरहेको रकम (रु. करोडमा)	४७.३२	२८.७०	३१.८६

स्रोत : नेपाल सरकार, केन्द्रीय धनादेश कार्यालय ।

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

१.११७ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले प्राथमिकता-प्राप्त क्षेत्रलगायत पशुधन तथा तरकारी बाली सुरक्षण, सहूलियतपूर्ण कर्जा, वैदेशिक रोजगार कर्जा, लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा र साना तथा मझौला उद्यम कर्जाको सुरक्षण गर्दै आएको छ । यस कोषले २०८० असार मसान्तसम्ममा रू.२ खर्व १६ अर्व ४४ करोड कर्जा र रू.१२ खर्व ३२ अर्व ९५ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ (तालिका १.१३) ।

तालिका १.१३ : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७८/७९	२०७८/७९
कुल निक्षेप सुरक्षण रकम	८१,१६२	८७,९२२	१,२३,२९५	८.३	४०.३
कर्जा सुरक्षण रकम	१२,५१५	१९,७६४	२१,६४४	५७.९	९.५

स्रोत : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष ।

कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड

१.११८ कर्जा सूचना केन्द्रबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार उक्त केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी र ५७ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ४६ लाख २३ हजार ६ सय ३१ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए । उक्त केन्द्रमा २०७९ असार मसान्तसम्ममा कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या २९ हजार ७ सय ८० रहेकोमा २०८० असार मसान्तसम्ममा यस्तो संख्या ५६ हजार ५ सय ९८ पुगेको छ ।

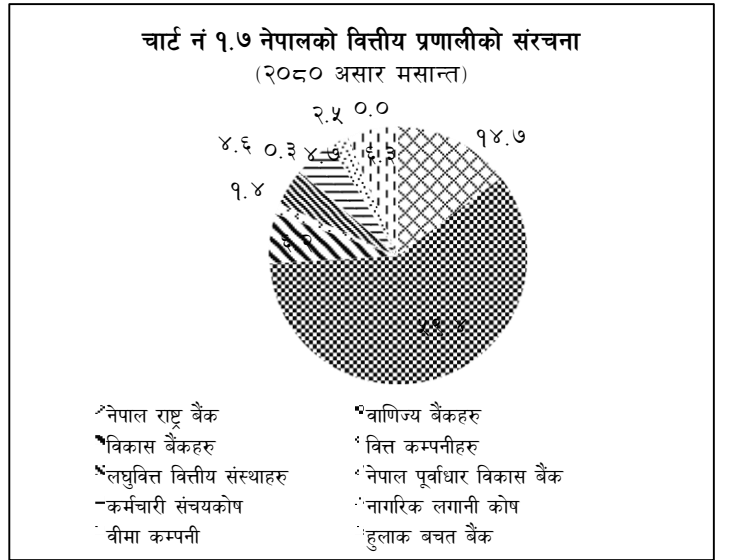
वित्तीय संरचना

१.११९ २०८० असार मसान्तमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त १ सय १२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू र १५ वटा अन्य गरी कुल १ सय २७ वित्तीय संस्थाहरू, ३४ बीमा कम्पनीहरू, कर्मचारी सञ्चयकोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैंकसमेत गरी कुल १ सय ६४ बैंक तथा गैर-बैंकिङ वित्तीय संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् (तालिका १.१४) । अधिल्लो वर्ष १८४ वटा यस्ता संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका थिए ।

तालिका १.१४ : बैंक तथा गैर-बैंकिङ वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

बैंक तथा गैर-बैंकिङ वित्तीय संस्थाहरू	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंकिङ कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	१३३	१२६	११२
वाणिज्य बैंक	२७	२६	२०
विकास बैंक	१८	१७	१७
वित्त कम्पनी	१७	१७	१७
लघुवित्त वित्तीय संस्था	७०	६५	५७
पूर्वाधार विकास बैंक	१	१	१
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सीमित बैंकिङ कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	१५	१५	१५
बीमा कम्पनी	४१	४०	३४
कर्मचारी सञ्चय कोष	१	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१	१
हुलाक बचत बैंक	१	१	१
जम्मा	१९२	१८४	१६४

१.१२० २०८० असार मसान्तमा वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा नेपाल राष्ट्र बैंकको अंश १४.७ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, कुल सम्पत्ति/दायित्वमा वाणिज्य बैंकहरूको अंश ५९.४ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ६.२ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूको १.४ प्रतिशत, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको ४.६ प्रतिशत, पूर्वाधार विकास बैंकको ०.३ प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चय कोषको ४.७ प्रतिशत, नागरिक लगानी कोषको २.५ प्रतिशत, बीमा कम्पनीहरूको अंश ६.३ प्रतिशत र हुलाक बचत बैंकको अंश ०.०१ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.७)। २०८० असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रको कुल सम्पत्ति/ दायित्वको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १७३.३ प्रतिशत रहेको छ।

वित्तीय विस्तार

१.१२१ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०७९ असार मसान्तमा १ सय २६ रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा १ सय १२ कायम भएको छ। २०८० असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको संख्या २०, विकास बैंकहरूको १७, वित्त कम्पनीहरूको १७, लघुवित्त वित्तीय संस्था ५७ र पूर्वाधार विकास बैंकको संख्या १ रहेको छ।

१.१२२ २०७९ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप खाता संख्या करीब ४ करोड ४९ लाख ७२ हजार र ऋण खाता संख्या करीब १८ लाख २९ हजार रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा कुल निक्षेप खाता संख्या करीब ५ करोड ११ लाख ७८ हजार र ऋण खाता संख्या करीब १८ लाख ४५ हजार पुगेको छ। त्यसैगरी, २०८० असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा करीब ६० लाख १६ हजार सदस्य र २९ लाख ८४ हजार ऋण खाता संख्या पुगेका छन्। यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले देशका ७७ वटै जिल्लामा सेवा पुऱ्याएका छन्।

१.१२३ २०८० असार मसान्तमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त सीमित बैंकिङ कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त संस्थाको सङ्ख्या १५ रहेको छ।

वित्तीय पहुँच

१.१२४ २०७९ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या १०,५२८ रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा ११,५८९ पुगेको छ।

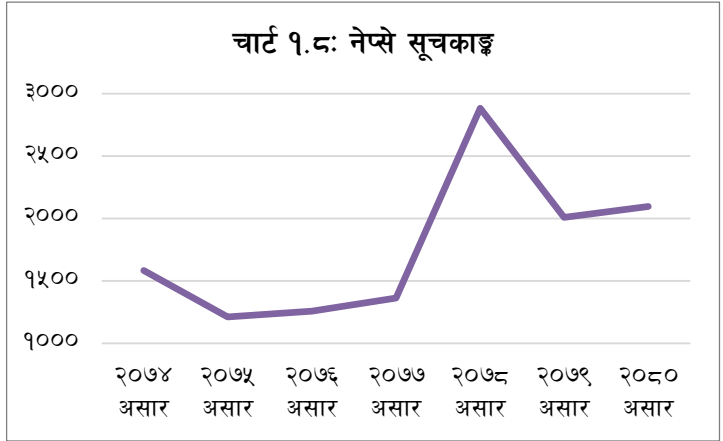
१.१२५ २०७९ असार मसान्तमा प्रतिशाखा जनसंख्या २५३२ रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा २५१७ कायम भएको छ।

१.१२६ प्रदेशगत तुलना गर्दा २०८० असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशमा ३०२५ रहेको छ भने सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा ४६६ रहेको देखिन्छ। २०७९ असार मसान्तमा यस्तो संख्या बागमती प्रदेशमा ३,००३ र कर्णाली प्रदेशमा ४५५ रहेको थियो।

१.१२७ २०८० असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको मोबाइल बैंकिङ प्रयोगकर्ता ग्राहकको संख्या २ करोड १४ लाख पुगेको छ। २०७९ असार मसान्तमा १ करोड ८३ लाख मोबाइल बैंकिङ प्रयोगकर्ता रहेका थिए। त्यसैगरी २०८० असार मसान्तमा क, ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको ए.टी.एम कार्ड प्रयोगकर्ताको संख्या १ करोड २२ लाख पुगेको छ जुन २०७९ असार मसान्तमा १ करोड ८ लाख रहेको थियो।

धितोपत्र बजार

१.१२८ नेप्से सूचकाङ्क वार्षिक विन्दुगत आधारमा ४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा २०९७.१ कायम भएको छ । उक्त सूचकाङ्क २०७९ असार मसान्तमा ३०.३ प्रतिशतले घटेर २००९.५ पुगेको थियो ।

१.१२९ २०७९ असार मसान्तमा ३८५.९ रहेको नेप्से सेन्सेटिभ सूचकाङ्क २.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा ३९४.२ रहेको छ । त्यसैगरी, नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क उक्त अवधिमा १३९.४ बाट ४.० प्रतिशतले वृद्धि भई १४५.० कायम भएको छ ।

१.१३० आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा धितोपत्र बजार कारोबार रकममा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ६१.१५ प्रतिशतले ह्रास आई रू.४६७ अर्ब ३ करोडमा भरेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्ष यस्तो कारोबार रकम रू.१२०२ अर्ब १० करोड रहेको थियो ।

१.१३१ धितोपत्रबजार पुँजीकरण वार्षिक विन्दुगत आधारमा ७.४ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रू.३०८२ अर्ब ५२ करोड कायम भएको छ । २०८० असार मसान्तमा बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ५७.३ प्रतिशत रहेको छ, जुन २०७९ असार मसान्तमा ५८.२ प्रतिशत रहेको थियो । बजार पुँजीकरणमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (बीमा कम्पनी समेत) को अंश ६३.० प्रतिशत, जलविद्युत क्षेत्रको १३.२ प्रतिशत, लगानी कम्पनीको ७.१ प्रतिशत, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको ४.४ प्रतिशत, होटलको ३.४ प्रतिशत, व्यापारिक संस्थाको ०.५ प्रतिशत र अन्यको ८.४ प्रतिशत रहेको छ ।

१.१३२ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत शेयरको चुक्ता मूल्य आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ९.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.७२८ अर्ब ९५ करोड पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रू.१७९ अर्ब ८८ करोड बराबरको साधारण शेयर, रू.१०५ अर्ब बराबरको विकास ऋणपत्र, रू.४० अर्ब ५९ करोड बराबरको बोनस शेयर, रू.३५ अर्ब ५९ करोड बराबरको डिबेन्चर, रू.७ अर्ब १४ करोड बराबरको म्युचुअल फण्ड, रू.४ अर्ब १३ करोड बराबरको हकप्रद शेयर र रू.४ करोड बराबरको FPO गरी कुल रू.३७२ अर्ब ३८ करोड बराबरको थप धितोपत्र सूचीकृत भएका छन् ।

१.१३३ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको संख्या २०८० असार मसान्तसम्ममा २ सय ५४ पुगेको छ । २०७९ असार मसान्तमा यस्तो संख्या २ सय ३४ रहेको थियो । सूचीकृत कम्पनीहरूमध्ये १ सय ३६ बैंक तथा वित्तीय संस्था (बीमा कम्पनी समेत) रहेका छन् भने ७९ जलविद्युत् कम्पनी, १९ उत्पादन तथा प्रशोधन उद्योग, ७ होटल, ६ लगानी कम्पनी, ४ व्यापारिक संस्था र ३ अन्य समूहका रहेका छन् ।

तालिका १ : विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार

(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

	२०२१	२०२२	प्रक्षेपण	
			२०२३	२०२४
विश्व उत्पादन	६.३	३.५	३.०	३.०
विकसित अर्थतन्त्र	५.४	२.७	१.५	१.४
अमेरिका	५.९	२.१	१.८	१.०
यूरो क्षेत्र	५.३	३.५	०.९	१.५
जापान	२.२	१.०	१.४	१.०
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	६.८	४.०	४.०	४.१
उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशिया	७.५	४.५	५.३	५.०
चीन	८.४	३.०	५.२	४.५
भारत	९.१	७.२	६.१	६.३
वस्तुको मूल्य				
इन्धन (Fuel)	६५.८	३९.२	-२०.७	-६.२
गैर-इन्धन (Non-fuel)	२६.७	७.९	-४.८	-१.४
विश्व उपभोक्ता मूल्य	४.७	८.७	६.८	५.२
विकसित अर्थतन्त्र	३.१	७.३	४.७	२.८
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	५.९	९.८	८.३	६.८
विश्व व्यापार (वस्तु तथा सेवा)	१०.७	५.२	२.०	३.७

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष, जुलाई, २०२३

तालिका २ : समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू

सि.नं.	विवरण	परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१.	उत्पादक मूल्यमा			
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	४.८४	५.६१	१.८६
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	११.९३	१३.३५	९.०७
२.	आधारभूत मूल्यमा			
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	४.४९	५.२६	२.१६
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	८.३५	१३.३८	११.५०
	• कुल राष्ट्रिय उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	११.२१	१३.४१	९.३०
	• कुल उपभोग (प्रचलित मूल्यमा)	११.१५	१४.०८	८.३३
	• कुल गार्हस्थ्य बचत (प्रचलित मूल्यमा)	२४.७२	२.६७	२१.२१
	• कुल राष्ट्रिय बचत (प्रचलित मूल्यमा)	९.७१	४.३४	१९.०२
	• कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	२९.३०	२०.६१	-४.९८
	• कुल स्थिर पूँजी निर्माण (प्रचलित मूल्यमा)	७.७६	९.९४	-३.३७
३.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	१०.७९	११.६३	१०.८५
४.	मुद्रा प्रदाय (M1)	२२.५६	-९.६५	-०.१२
५.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	२१.८४	६.८०	११.३५
६.	कुल आन्तरिक कर्जा	२७.१४	१४.४५	८.७३
७.	आवधिक निक्षेप	२१.४३	९.०१	१२.३४
८.	कुल निर्यात	४४.४३	४१.७४	-२१.४४
९.	कुल आयात	२८.६६	२४.७२	-१६.०८
१०.	कुल विदेशी विनिमय संचिति	-०.२०	-१३.१०	२६.६१
११.	सरकारी राजस्व	१६.०५	१४.०९	-९.२९
१२.	सरकारी खर्च	९.६५	९.४७	९.१३
१३.	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	३.६०	६.३२	७.७४
१४.	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	७.६१	९.५१	८.४७
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा) सगको अनुपात (प्रतिशतमा)				
१.	कुल उपभोग	९३.६३	९४.२३	९३.५९
२.	कुल गार्हस्थ्य बचत	६.३७	५.७७	६.४१
३.	कुल राष्ट्रिय बचत	३१.५२	२९.०२	३१.६६
४.	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	३५.१६	३७.४२	३२.६०
५.	कुल स्थिर पूँजी निर्माण	२९.३४	२८.४५	२५.२१
६.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१२५.१५	१२३.२४	१२५.२५
७.	मुद्रा प्रदाय (M1)	२४.११	१९.२२	१७.६०
८.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	११८.४३	१११.५९	११३.९२
९.	कुल आन्तरिक कर्जा	११३.८५	११४.९६	११४.६४
१०.	आवधिक निक्षेप	१०७.१३	१०३.०२	१०६.११
११.	कुल निर्यात	३.२४	४.०५	२.९२
१२.	कुल आयात	३५.३८	३८.९३	२९.९५
१३.	विदेशी विनिमय संचिति	३२.१४	२४.६४	२८.६१
१४.	सरकारी राजस्व	२२.४३	२२.५८	१८.७८
१५.	सरकारी खर्च	२७.४९	२६.५५	२६.५७
१६.	बजेट घाटा*	-६.०	-५.३	-९.०
१७.	व्यापार सन्तुलन (-घाटा)	-३२.८२	-३५.८८	-२७.५६
१८.	चालु खाता सन्तुलन (-घाटा)	-७.६७	-१२.६३	-१.३४
१९.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल बाह्य ऋण	१८.३९	१९.९५	२०.९१
२०.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	२१.४७	२०.७९	२०.३२

*वैकिक कारोबारमा आधारित

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०७८/७९ तथा महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय

तालिका ३ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर
(२०६७/६८ को मूल्यमा)

शीर्षक	वृद्धिदर (प्रतिशतमा)		
	२०७७/७८	२०७८/७९ ^{सं.}	२०७९/८० ^{प्रा.}
१. कृषि क्षेत्र	२.८५	२.२४	२.७३
कृषि वन तथा मत्स्यपालन	२.८५	२.२४	२.७३
२. गैर-कृषि क्षेत्र	५.२१	६.५६	१.९२
क. उद्योग क्षेत्र	६.९५	१०.८०	०.५९
खानी तथा उत्खनन्	४.६५	८.८४	१.११
उत्पादनमूलक उद्योग	८.६६	६.७४	-२.०४
विद्युत्, ग्याँस स्टीम तथा एयर कन्डिसिन्डको उत्पादन	४.१८	५३.३५	१९.३६
पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन तथा उपचार गतिविधिहरूको उत्पादन	१.३५	२.०२	२.१६
निर्माण	७.००	७.०८	-२.६२
ख. सेवा क्षेत्र	४.७१	५.३२	२.३३
थोक तथा खुद्रा व्यापार र मोटर तथा मोटरसाइकलको मर्मत	६.६४	७.४६	-२.९६
यातायात तथा भण्डारण	४.४४	४.६१	१.१४
आवास तथा खाद्य सेवा गतिविधि	१०.७३	१२.६१	१८.५६
सूचना तथा सञ्चार	३.६७	४.१३	४.०७
वित्तिय तथा बीमा	४.६६	६.८८	७.२९
रियल स्टेट	२.७७	१.६३	२.१७
व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक	१.५१	३.५०	४.३०
प्रशासनिक र समर्थन सेवा	२.३०	२.१९	५.०१
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	३.३८	४.०८	५.३०
शिक्षा	३.९२	४.६६	४.०७
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	६.६०	६.९९	६.५१
कला तथा मनोरन्जन; अन्य सेवा गतिविधि र रोजगारदाताका रूपमा घरेलु गतिविधि; अविकसित वस्तु तथा आफ्नै प्रयोगको लागि घरेलु सेवा उत्पादन गतिविधि	३.३८	४.४८	५.२१

सं : संशोधित अनुमान

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क कार्यालय

तालिका ४ : प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि दर र अंश

प्रदेश	२०७८/७९*		२०७९/८०**	
	वृद्धि दर	अंश	वृद्धि दर	अंश
कोशी	५.४७	१५.७	२.०	१५.८
मधेस	४.६३	१३.१	१.६९	१३.१
बागमती	६.३०	३६.९५	१.४४	३६.८६
गण्डकी	६.३५	८.९	३.२६	९.०
लुम्बिनी	५.०३	१४.१	२.०६	१४.२
कर्णाली	५.३२	४.१	१.९१	४.१
सुदूर-पश्चिम	४.७८	७.०	१.७८	७.०
राष्ट्रिय	५.६१	१००.००	१.८६	१००.००

*संशोधित अनुमान ** प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क कार्यालय

तालिका ५ : राष्ट्रीय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क

वार्षिक औसत

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

समूह/उप-समूहहरु	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०
कुल सूचकाङ्क	१००	१३७.६२	१४६.३२	१५७.६४	६.३२	७.७४
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	१३५.९७	१४३.७०	१५३.२२	५.६९	६.६२
खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ	११.३३	१२८.२९	१३१.३५	१४५.४०	२.३९	१०.७०
दलहन तथा गेडागुडी	१.८४	१०८.५७	११९.३४	१२४.७२	९.९२	४.५१
तरकारी	५.५२	१४९.२९	१४७.८४	१४६.४८	-०.९७	-०.९२
मासु तथा माछा	६.७५	१३७.२३	१४६.२९	१५०.८३	६.६०	३.१०
दुग्धजन्य पदार्थ तथा अन्डा	५.२४	१३४.३३	१४३.४६	१५६.७०	६.८०	९.२३
घ्यू तथा तेल	२.९५	१४९.८७	१८९.०३	१८९.०९	२६.१३	०.०३
फलफूल	२.०८	१४५.१७	१५६.०७	१६७.५४	७.५१	७.३५
चिनी तथा चिनीजन्य पदार्थ	१.७४	१३०.३८	१३७.९७	१४६.४५	५.८२	६.१५
मसला	१.२१	१३१.६१	१२९.६४	१४५.८५	-१.५०	१२.५०
अल्कोहलरहित हल्का पेय पदार्थ	१.२४	१२९.१८	१३९.४०	१४८.९९	७.९१	६.८८
मदिराजन्य पेय पदार्थ	०.६८	१७३.७१	१८८.५९	२०४.७६	८.५७	८.५७
सूर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	१५७.०५	१७२.५०	१८९.५४	९.८४	९.८८
रेष्टुरा तथा होटल	२.९२	१३९.९१	१४८.०७	१६९.४२	५.८३	१४.४२
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५६.०९	१३८.९२	१४८.४१	१६१.२०	६.८३	८.६२
लताकपडा तथा जुत्ता	७.१९	१५२.७५	१६१.२९	१७२.३८	५.५९	६.८८
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३०	१४८.४१	१५६.६४	१७०.१९	५.५५	८.६५
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	४.३०	१३४.२२	१४३.७४	१५६.०९	७.०९	८.५९
स्वास्थ्य	३.४७	११९.२४	१२५.६६	१३८.२४	५.३८	१०.०१
यातायात	५.३४	११८.१२	१३६.८१	१५५.२८	१५.८२	१३.५०
संचार	२.८२	१०९.४९	१११.८०	११३.३१	२.११	१.३५
मनोरञ्जन तथा संस्कृति	२.४६	१२३.७३	१३२.००	१४५.४४	६.६८	१०.१८
शिक्षा	७.४१	१४३.६०	१५६.२१	१६९.९४	८.७८	८.७९
विविध वस्तु तथा सेवाहरु	२.८१	१५०.८०	१५७.०४	१६९.५३	४.१४	७.९५
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - काठमाडौं उपत्यका						
कुल सूचकाङ्क	१००	१३७.६२	१४५.५०	१५६.४८	५.७३	७.५५
खाद्य तथा पेय पदार्थ	३९.७७	१४०.१४	१४७.१४	१५५.५०	५.००	५.६८
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	६०.२३	१३५.९८	१४४.४३	१५७.१३	६.२१	८.७९
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - तराई						
कुल सूचकाङ्क	१००	१३५.९८	१४४.६९	१५६.२७	६.४१	८.००
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४४.१४	१३३.३५	१४०.९२	१५०.९६	५.६८	७.१२
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५५.८६	१३८.०८	१४७.७४	१६०.५९	७.००	८.७०
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - पहाड						
कुल सूचकाङ्क	१००	१४०.८१	१५०.४८	१६१.८५	६.८७	७.५६
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४६.८८	१३६.९८	१४५.३६	१५५.०३	६.१२	६.६५
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५३.१२	१४४.२५	१५५.१४	१६८.१३	७.५५	८.३७
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - हिमाल						
कुल सूचकाङ्क	१००	१३५.६७	१४३.९१	१५४.१५	६.०७	७.१२
खाद्य तथा पेय पदार्थ	५९.५३	१३१.७१	१४०.८३	१५१.१५	६.९२	७.३३
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	४०.४७	१४१.७१	१४८.५५	१५८.६७	४.८३	६.८१

तालिका ६ : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(आधार वर्ष २०७४/७५ = १००)

समूह/उप-समूहहरू	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०
१. कुल सूचकाङ्क	१००	१२२.१६	१३३.७८	१४५.११	९.५१	८.४७
१.१ प्राथमिक वस्तुहरू	३३.५९	१३१.३२	१३६.४७	१४३.८७	३.९२	५.४२
खाद्य वस्तुहरू	८.७६	१३१.९१	१३६.५४	१४३.५५	३.५१	५.१४
गैर खाद्य वस्तुहरू	५७.६५	१२३.४१	१३५.५६	१४८.१८	९.८५	९.३१
१.२ इन्धन तथा उर्जा	३१.२७	११४.६२	१३६.९६	१६८.१९	१९.४९	२२.८०
पेट्रोलियम पदार्थ	२.३१	१२२.६३	१५७.२१	२०५.५५	२८.२१	३०.७५
विद्युत	५.६६	१००.००	१००.००	१००.००	०.००	०.००
१.३ औद्योगिक उत्पादन	३५.१०	११७.९८	१३१.७४	१४२.३२	११.६७	८.०४
खाद्य, पेयपदार्थ तथा सुतीजन्य पदार्थ	१५.१६	१२७.०९	१४२.७०	१५४.७२	१२.२८	८.४२
टेक्सटाइल	१.०१	१२७.३६	१४०.९८	१५२.८८	१०.६९	८.४४
छाला तथा छालाजन्य पदार्थ	०.२९	११३.१२	११७.७६	१२७.९९	४.१०	८.६८
काठ तथा काठबाट बनेका सामान	२.०७	११७.६१	१३८.९०	१५८.३०	१८.११	१३.९७
कागज तथा कागजजन्य उत्पादन	१.०८	११४.०९	१२४.४९	१४३.६८	९.११	१५.४१
रसायन तथा रासायनिक पदार्थ	६.५५	१२१.३२	१३६.०४	१४७.६६	१२.१४	८.५४
रबर तथा प्लाष्टिकजन्य पदार्थ	१.९२	१०८.७२	११६.१४	१२२.१२	६.८३	५.१४
नन् मेटालिक मिनरल प्रडक्ट	४.५०	१००.०४	१०५.०५	११८.७४	५.०१	१३.०३
बेसिक मेटल्स	१२.५५	११९.५३	१४०.४०	१४९.६७	१७.४६	६.६०
विद्युत तथा विद्युतीय पदार्थ	४.४५	९७.७१	१००.२७	१०२.६२	२.६२	२.३४
मेशिनरी तथा सामान	३.१७	११३.०४	१२२.६८	१३१.४९	८.५३	७.१८
यातायात, इक्वीपमेण्ट तथा पार्टस्	३.८०	१२३.७२	१३५.०७	१४४.०५	९.१७	६.६५
अन्य वस्तुहरू	१.०८	११७.८४	१२३.२०	१३६.२३	४.५५	१०.५७
वृहत आर्थिक वर्गीकरण	१००	१२२.१६	१३३.७८	१४५.११	९.५१	८.४७
उपभोग्य वस्तुहरू	३२.९०	१२३.३०	१३५.५३	१४१.८७	९.९२	४.६८
मध्यवर्ती वस्तुहरू	५६.३०	१२३.९७	१३५.९७	१५१.२४	९.६८	११.२३
पूँजीगत वस्तुहरू	१०.८०	१०९.२७	११७.०४	१२३.०३	७.११	५.१२
निर्माण सामग्री	१४.०३	१०७.७०	१२८.६३	१४१.१७	१९.४३	९.७५

तालिका ७ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(आधार वर्ष २०६१/६२ .१००)

समूह तथा उप-समूह	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०	
कुल सूचकाङ्क		१००	५४५.९९	५८२.३२	६३९.९९	६.६५	९.९०
१.	तलब सूचकाङ्क	२६.९७	४४६.४२	४८८.५७	५४९.१२	९.४४	१२.३९
	अधिकृतस्तर	९.८०	४२५.३९	४५३.७८	४९५.७९	६.६७	९.२६
	सहायकस्तर	१७.१७	४५८.४०	५०८.४०	५७९.४४	१०.९१	१३.९९
१.१	निजामती सेवा	२.८२	५४१.८०	५८०.०७	६६१.३८	७.०६	१४.०२
	अधिकृतस्तर	०.३१	४२१.४५	४३७.६५	५००.८७	३.८४	१४.४५
	सहायकस्तर	२.५१	५५६.४१	५९७.३६	६८०.८६	७.३६	१३.९८
१.२	सार्वजनिक संस्थानहरु	१.१४	४४२.०९	४८६.७०	५८३.३२	१०.०९	१९.८५
	अधिकृतस्तर	०.१९	३९३.६५	४२८.५३	४७४.९०	८.८६	१०.८२
	सहायकस्तर	०.९५	४५१.७८	४९८.३४	६०५.००	१०.३१	२१.४०
१.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	०.५५	६६३.८५	८५१.३५	१०६४.५४	२८.२४	२५.०४
	अधिकृतस्तर	०.१०	४८१.५५	६०४.६३	७७७.२७	२५.५६	२८.५५
	सहायकस्तर	०.४५	७०५.५८	९०७.८३	११३०.३०	२८.६६	२४.५१
१.४	सैनिक तथा प्रहरी सेवाहरु	४.०१	४८३.७६	५६१.७२	६५८.८६	१६.१२	१७.२९
	अधिकृतस्तर	०.१७	३८२.६१	४२०.०८	४८३.१०	९.७९	१५.००
	सहायकस्तर	३.८४	४८८.३०	५६८.०८	६६६.७५	१६.३४	१७.३७
१.५	शिक्षा	१०.५५	४६७.३४	५०९.९५	५६७.६४	९.१२	११.३१
	अधिकृतस्तर	६.८०	४५२.५४	४८६.८१	५३०.१९	७.५७	८.९१
	सहायकस्तर	३.७५	४९४.१७	५५१.८९	६३७.४२	११.६८	१५.१५
१.६	निजी संगठनहरु	७.९०	३५०.९७	३६५.२२	३८७.८१	४.०६	६.१९
	अधिकृतस्तर	२.२४	३४६.३५	३५२.९०	३७९.८५	१.८९	७.६४
	सहायकस्तर	५.६६	३५२.७९	३७०.०८	३९०.९५	४.९०	५.६४
२.	ज्यालादर सूचकाङ्क	७३.०३	५८२.७६	६१६.९४	६७३.५४	५.८७	९.१७
२.१	कृषि मजदुर	३९.४९	६६८.६७	६९७.५२	७४२.२१	४.३१	६.४१
	पुरुष	२०.४९	६४९.५२	६६१.०७	६९७.६६	१.७८	५.५३
	महिला	१९.००	६८९.३४	७३६.८५	७९०.२९	६.८९	७.२५
२.२	औद्योगिक मजदुर	२५.२५	४७२.८२	५१८.७३	५९८.१४	९.७१	१५.३१
	उच्च दक्ष	६.३१	४५०.७०	४९०.८०	५७६.५३	८.९०	१७.४७
	दक्ष	६.३१	४५१.६४	४९३.९२	५७०.५३	९.३६	१५.५१
	अर्धदक्ष	६.३१	४५४.५९	५०५.१२	५७८.५०	११.१२	१४.५३
	अदक्ष	६.३२	५३४.२७	५८५.०१	६६६.९३	९.५०	१४.००
२.३	निर्माण मजदुर	८.२९	५०८.२४	५३२.१३	५७५.९९	४.७०	८.२४
	डकमी	२.७६	४६८.२०	४८९.४८	५२५.२५	४.५५	७.३१
	दक्ष	१.३८	४५८.३९	४७७.८८	५१०.१७	४.२५	६.७६
	अदक्ष	१.३८	४७८.०१	५०१.०७	५४०.३२	४.८२	७.८३
	सिकमी	२.७६	४६०.११	४७४.५३	५१०.६२	३.१३	७.६१
	दक्ष	१.३८	४४३.७६	४५४.७१	४८८.२५	२.४७	७.३८
	अदक्ष	१.३८	४७६.४५	४९४.३५	५३३.००	३.७६	७.८२
	ज्यामी	२.७७	५९६.१९	६३२.११	६९१.७८	६.०२	९.४४
	पुरुष	१.३८	५९५.८५	६२५.६२	६६८.९६	५.००	६.९३
	महिला	१.३९	५९६.५३	६३८.५७	७१४.४८	७.०५	११.८९

तालिका ८ : नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर
(प्रतिशत परिवर्तन)

आर्थिक वर्ष	२०७७/७८			२०७८/७९			२०७९/८०		
	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक
साउन	३.४९	६.६९	-३.२०	४.३५	५.३०	-०.९५	८.२६	७.००	१.२६
भदौ	४.५२	७.३४	-२.८२	३.४९	४.३५	-०.८६	८.६४	७.४१	१.२३
असोज	३.७९	७.६१	-३.८२	४.२४	४.४८	-०.२४	८.५०	६.७७	१.७३
कात्तिक	४.०५	६.९३	-२.८८	६.०४	४.९१	१.१३	८.०८	५.८८	२.२०
मंसिर	२.९३	४.५९	-१.६६	७.११	५.६६	१.४५	७.३८	५.७२	१.६६
पुस	३.५६	४.०६	-०.५०	५.६५	६.०१	-०.३६	७.२६	६.५२	०.७४
माघ	२.७०	५.०३	-२.३३	६.२४	६.०७	०.१७	७.८८	६.४४	१.४४
फागुन	३.०३	५.५२	-२.४९	७.१४	६.९५	०.१९	७.४४	५.६६	१.७८
चैत	३.१०	४.२९	-१.१९	७.२८	७.७९	-०.५१	७.७६	४.७०	३.०६
वैशाख	३.६५	६.३०	-२.६५	७.८७	७.०४	०.८३	७.४१	४.३१	३.१०
जेठ	४.१९	६.२६	-२.०७	८.५६	७.०१	१.५५	६.८३	४.८७	१.९६
असार	४.१९	५.५९	-१.४०	८.०८	६.७१	१.३७	७.४४	७.४४	-
वार्षिक औसत	३.६०	५.८५	-२.२५	६.३२	६.०२	०.३१	७.७४	६.०६	१.६८

तालिका ९ : वैदेशिक व्यापार स्थिति*

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७/७८सं	२०७८/७९सं	२०७९/८०अ	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७८/७९	२०७९/८०
कुल निर्यात	१४११२.४	२०००३.१	१५७१४.१	४१.७	-२१.४
भारत	१०६३७.२	१५५२२.२	१०६६८.६	४५.९	-३१.३
चीन	१०१.६	८०.९	१७६.६	-२०.४	११८.३
अन्य मुलुक	३३७३.६	४४००.०	४८६८.९	३०.४	१०.७
कुल आयात	१५३९८३.७	१९२०४४.८	१६११७३.२	२४.७	-१६.१
भारत	९७६०.४	१२००१५.३	१०२७८४.८	२३.५	-१४.४
चीन	२३३९२.३	२६४७८.४	२२२७१.६	१३.२	-१५.९
अन्य मुलुक	३३४३१.०	४५५५१.२	३६११६.८	३६.३	-२०.७
व्यापार सन्तुलन	-१३९८७३.३	-१७२०४१.७	-१४५४५९.१	२३.०	-१५.५
भारत	-८६५२३.२	-१०४४९३.०	-९२११६.१	२०.८	-११.८
चीन	-२३२९०.७	-२६३९७.५	-२२०९५.०	१३.३	-१६.३
अन्य मुलुक	-३००५७.४	-४११५१.२	-३१२४८.०	३६.९	-२४.१
कुल व्यापार	१६८०९६.१	२१२०४७.९	१७६६८७.२	२६.१	-१६.६
भारत	१०७७९७.६	१३५५३७.५	११३४५३.४	२५.७	-१६.३
चीन	२३४९३.९	२६५५९.२	२२४४८.२	१३.०	-१५.५
अन्य मुलुक	३६८०४.६	४९९५१.२	४०९८५.७	३५.७	-१७.९

(प्रतिशतमा)

१. निर्यात/ आयातको अनुपात	९.२	१०.४	९.७
भारत	१०.९	१२.९	१०.४
चीन	०.४	०.३	०.८
अन्य मुलुक	१०.१	९.७	१३.५
२. कुल निर्यातमा अंश			
भारत	७५.४	७७.६	६७.९
चीन	०.७	०.४	१.१
अन्य मुलुक	२३.९	२२.०	३१.०
३. कुल आयातमा अंश			
भारत	६३.१	६२.५	६३.८
चीन	१५.२	१३.८	१३.८
अन्य मुलुक	२१.७	२३.७	२२.४
४. व्यापार सन्तुलनमा अंश			
भारत	६१.९	६०.७	६३.३
चीन	१६.७	१५.३	१५.२
अन्य मुलुक	२१.५	२३.९	२१.५
५. कुल व्यापारमा अंश			
भारत	६४.१	६३.९	६४.१
चीन	१४.०	१२.५	१२.७
अन्य मुलुक	२१.९	२३.६	२३.२
६. निर्यात तथा आयातको कुल व्यापारमा अंश			
निर्यात	८.४	९.४	८.९
आयात	९१.६	९०.६	९१.१

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १० : भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू *

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८ ^स	२०७८/७९ ^स	२०७९/८० ^अ	२०७८/७९	२०७९/८०
क)	प्रमुख वस्तुहरू	९८१६.२	१४०६९.८	९३२८.७	४३.३	-३३.७
१	ब्रान्स	४७.५	६१.०	१०१.६	२८.५	६६.४
२	अलैंची	६९३.६	४७७.९	८२५.६	-३१.१	७२.८
३	चोकर	३.१	२५.१	८.२	-	-६७.४
४	दालचिनी	१४.३	१५.२	१९.८	६.४	३०.३
५	तामाको तार	४४.३	४३.६	४६.३	-१.५	६.१
६	फलफूल	१.२	१.३	०.६	४.०	-५२.३
७	जी.आई.पाइप	४.९	६.६	३७.५	३५.३	-
८	अदुवा	३७.५	४६.५	१०७.२	२४.०	१३०.४
९	हस्तकलाका सामान	१.७	३.२	३.९	८७.८	१९.९
१०	जडीबुटी	१२४.९	९७.२	११०.१	-२२.२	१३.३
११	जुस	४२१.६	६०७.५	६६३.०	४४.१	९.१
१२	जुटका सामान	६७०.५	७४९.७	७२४.१	११.८	-३.४
	जुटको बट्टा	४०.७	३८.३	३७२.४	-६.१	-
	जुटको बोरा	६२९.८	७११.४	३५१.७	१३.०	-५०.६
१३	मार्बल स्ल्याब	१.५	१.०	२.४	-३१.६	१३१.९
१४	औषधी (आयुर्वेदिक)	१५९.२	१२७.९	१२८.८	-१९.७	०.७
१५	तोरी तथा सस्यु	१.५	०.७	०.०	-५२.९	-
१६	चाउचाउ	१४०.१	१३४.८	१०५.५	-३.८	-२१.७
१७	पिना	२२६.६	३४९.२	२३०.२	५४.१	-३४.१
१८	पाम तेल	०.१	४१०६.५	२०५०.९	-	-५०.१
१९	कागज	१.७	६.०	७.७	२५०.३	२८.४
२०	पार्टिकल बोर्ड	१.५	३५.२	४७०.४	-	-
२१	पश्मिना	१६.१	३.८	१०.३	-७६.५	१७१.९
२२	प्लाष्टिकका सामान	६.१	४.३	०.९	-३०.३	-८०.१
२३	पोलिष्टर धागो	५७७.४	७५२.४	८९२.५	३०.३	१८.६
२४	तयारी पोशाक	८.७	१७.२	२२.७	९७.७	३२.६
२५	खोटो	११२.५	१८५.४	१६५.२	६४.८	-१०.९
२६	जुत्ता तथा चप्पल	७६.९	१०५.५	१०१.७	३७.३	-३.६
२७	छाला	६.७	३५.१	७.७	-	-७८.२
२८	सोयाबिन तेल	५३६५.२	४८१२.०	८४७.६	-१०.३	-८२.४
२९	चिया	३३८.३	३००.६	३४३.७	-११.२	१४.४
३०	लत्ताकपडा**	३२९.६	३२७.८	२३७.८	-०.६	-२७.५
३१	धागो	१५७.१	१९९.२	१६२.५	२६.८	-१८.४
३२	मञ्जन	९२.७	८४.५	५४.४	-८.९	-३५.६
३३	टर्पेन्टाइन	१९.७	२५.५	२६.४	२९.५	३.५
३४	तरकारी	१०.६	१५.१	१८.६	४३.२	२३.१
३५	तार	३२.२	२१.०	२२.२	-३५.०	५.८
३६	जिंक शिट	६९.०	२८४.२	७७०.६	३११.८	१७१.२
ख)	अन्य	८२१.०	१४५२.४	१३३९.९	७६.९	-७.७
	कुल जम्मा	१०६३७.२	१५५२२.२	१०६६८.६	४५.९	-३१.३

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

** पी.पी. फेब्रिक सहित

अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका ११ : भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू *

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८ ^स	२०७८/७९ ^स	२०७९/८० ^अ	२०७८/७९	२०७९/८०
क)	प्रमुख वस्तुहरू	७५२१३	९७३३६.९	८१७३६.४	२९.४	-१६
१	कृषि उपकरण तथा पार्टपुर्जा	६५९.३	६८५.६	५२०.१	४	-२४.१
२	अलुमिनियम लाप्सा, डण्डी, प्रोफाइल, पातलो पाता, आदि	५२४.७	७१५.८	८६४.२	३६.४	२०.७
३	शिशु आहार तथा दुग्ध उत्पादन	७०९.४	७३५.६	७५९.३	३.७	३.२
४	अलकत्रा	६५६.४	६२५.२	७८१.२	-४.८	२५
५	किताब तथा पत्रिका	५४.५	९८.५	११२.७	८०.६	१४.४
६	सिमेन्ट	३९८.२	६८.९	२९.४	-८२.७	-५७.३
७	रासायनिक मल	१०८.९	१८२.६	१३७.३	६७.७	-२४.८
८	रासायनिक पदार्थ	९१७.७	११९७.९	११२८.७	३०.५	-५.८
९	कोइला	५७४	१६५१.२	२०९०.२	१८७.७	२६.६
१०	कोल्ड रोल्ड शिट इन क्वाइल	३४४.४	३८५.३	७५.३	११.९	-८०.५
११	खाना पकाउने चूलो	८२.५	९०.३	५९	९.५	-३४.७
१२	सौन्दर्यका सामान	२८७.२	३५१.३	३६१.४	२२.३	२.९
१३	जिरा तथा मरिच	२४७.३	२१०.४	२०३.७	-१४.९	-३.२
१४	ड्राइ सेल ब्याट्री	३६२.८	३७८.१	३३३.५	४.२	-११.८
१५	विद्युतीय उपकरण	२६५८.८	३३६७.१	३१८२.१	२६.६	-५.५
१६	इनामेल तथा अन्य पेन्ट्स	५९८	७०४.८	५२४.१	१७.९	-२५.६
१७	स्पंज आइरन	७८८	२३९८.२	४३६०.२	२०४.३	८१.८
१८	फलफूल	१०३५.७	१०९३.३	१०४७.५	५.६	-४.२
१९	ग्लास सिट तथा ग्लास वेयर्स	६१०.२	७५२.१	६९३.१	२३.३	-७.८
२०	हट रोल्ड शिट इन क्वाइल	२५६१.५	३७२५	३७०६.५	४५.४	-०.५
२१	अगरबत्ती	१२३.९	१२४.८	१२२.८	०.७	-१.६
२२	इन्सेक्टीसाइड्स	४९३.७	४४१.८	३५९	-१०.५	-१८.७
२३	जीवित जनावर	१२.२	४५.५	०.१	२७२.८	-९९.९
२४	एम.एस.विलेट	७५२.८	५१३३	२११३.६	-२८.२	-५.८
२५	एम.एस. तार, छड, बार, क्वाइल	१७४७.८	१८४३.१	९५१.२	५.५	-४८.४
२६	औषधी	२९४८.५	३५६८.४	३२५१.८	२१	-८.९
२७	मोलासिस सुगर	९१.४	२१.९	२१.६	-७६	-१.४
२८	अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा	४५५४.५	५५४५.२	४२४२	२१.८	-२३.५
२९	अन्य स्टेशनरी सामान	८७.८	१२५.२	१५३.७	४२.६	२२.८
३०	कागज	६६६.८	८६९.७	१०२१.५	३०.४	१७.५
३१	पेट्रोलियम पदार्थ	१७२६.६	३३०७०.५	३०७०७.८	९१.५	-७.१
३२	पाइप तथा पाइप फिटिंग	३९२.७	७३६.९	५७०	८७.७	-२२.७
३३	प्लाष्टिकका भाँडाकुडा	३६४.८	५८३.५	५०६.८	६०	-१३.१
३४	पोलिप्रोपाईलिन ग्रान्युअल्स	६०२.८	७२०.२	४६२.५	१९.५	-३५.८
३५	रेडियो, टिभी, डेक तथा पार्टपुर्जा	१४४.४	१७२.८	१९९	१९.६	१५.२
३६	कच्चा कपास	२१	१८.२	२०	-१३.१	९.८
३७	तयारी पोशाक	९२७.५	९५७.५	६८८.७	३.२	-२८.१
३८	धान तथा चामल	५०४७.८	४७३५.६	३६४०.४	-६.२	-२३.१
३९	नून	१९६.९	१८३.६	२४४.७	-६.८	३३.३
४०	सेनीटरी वेयर्स	३०९.४	३७९.३	३४५.८	२०	-६.९
४१	जुता तथा चप्पल	८९.२	११३.६	११९.७	२७.३	५.४
४२	स्टिल शिट	८५५.४	१०९९.६	१५१.५	२८.५	-८६.२
४३	चिया	१२.३	६.५	९.९	-४७.१	५१.६
४४	दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	१२६६.६	१४१८.८	८३८.५	१२	-४०.९
४५	लत्ताकपडा	१०७९.५	११८८.५	९५८.७	१०.१	-१९.३
४६	धागो	१२६३.६	१७५२.१	१६८४.२	३८.७	-३.९
४७	सूर्ती	२५८.३	२९८.४	२९७.६	१५.५	-०.३
४८	टायर, ट्युब्स तथा फ्लेप्स	१०२३.१	११०४.४	९१२.३	७.९	-१७.४
४९	तरकारी	१५२७.८	१६९६.१	१६८८.१	११	-०.५
५०	सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा	१००५५.२	९४२९.९	४०२३.१	-६.२	-५७.३
५१	तारका सामान	४४७.२	५४३.५	४६०.२	२१.५	-१५.३
ख)	अन्य	२१९४७.४	२२६७८.४	२१०४८.४	३.३	-७.२
	कूल जम्मा	९७६०.४	१२००१५.३	१०२७८४.८	२३.५	-१४.४

* भन्सार तथाइमा आधारित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १२ : चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८ ^{सं}	२०७८/७९ ^{सं}	२०७९/८० ^अ	२०७८/७९	२०७९/८०
क)	प्रमुख वस्तुहरू	६६.२	५७.९	१०८.४	-१२.५	८७.१
१	अगरबत्ती	०.३	०.४	०.८	१४.५	११३.७
२	हस्तकलाका सामान (धातु तथा काठ)	१४.२	९.०	१०.३	-३६.७	१४.१
३	चाउचाउ	०.०	०.८	५१.४	-	-
४	अन्य हस्तकलाका सामानहरू	१६.६	८.८	५.४	-४७.१	-३८.१
५	पश्मिना	१.६	२.४	१.३	४६.५	-४४.२
६	तयारी पोशाक	५.०	९.२	१६.८	८३.२	८३.१
७	तयारी छालाका सामानहरू	०.१	०.०	०.०	-९९.१	-
८	रुद्राक्षका दानाहरु	३.८	१.२	२.२	-६७.६	८०.२
९	प्रशोधित छाला	२.२	२.७	०.०	१९.४	-
१०	चिया	०.०	०.०	०.१	-	३७८.१
११	गहुँको पिठो	०.०	०.०	०.०२	-	-
१२	ऊनी गलैचा	२२.३	२३.५	२०.०	५.५	-१४.९
	अन्य	३५.४	२३.०	६८.२	-३५.२	१९७.१
	कुल जम्मा	१०१.६	८०.९	१७६.६	-२०.४	११८.३

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

सं : संशोधित

तालिका १३ : चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८ ^{सं}	२०७८/७९ ^{सं}	२०७९/८० ^अ	२०७८/७९	२०७९/८०
क)	प्रमुख वस्तुहरू	१८४५७.५	२१३१३.४	१७११०.९	१५.५	-१९.७
१	अलुमिनियम स्क्राफ, फ्लेक, फोइल, बार्स र रड	१८५.३	१२६.१	५५.३	-३१.९	-५६.१
२	स्याऊ	५८२.४	५९९.०	५१५.६	२.८	-१३.९
३	भोला	६६.५	१२५.७	१४०.९	८९.१	१२.१
४	क्यामेरा	१६२.७	२३३.०	१०६.३	४३.२	-५४.४
५	सेरामिक प्रोडक्ट्स	१३७.२	१२३.५	१०५.४	-१०.०	-१४.७
६	रासायनिक पदार्थ	२३१.६	३५८.२	३१८.०	५४.७	-११.२
७	रासायनिक मल	९०२.५	७०१.०	१२५८.६	-२२.३	७९.५
८	कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	१२०३.९	१६०६.०	९९५.७	३३.४	-३८.०
९	सौन्दर्यका सामान	१०४.६	९८.०	१०१.२	-६.३	३.२
१०	डाइ सेल ब्याट्री	१९.५	१४.२	८.६	-२७.१	-३९.७
११	विद्युतीय उपकरण	१६७०.९	१८३५.३	१५९२.६	९.८	-१३.२
१२	फस्नर	२७.८	३७.५	३२.७	३५.०	-१२.९
१३	लसुन	१०४.९	१०४.३	११०.५	-०.६	५.९
१४	ग्लासवेयर्स	१६२.१	१८८.०	२३७.४	१६.०	२६.२
१५	मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा	७८२.१	५१८.६	४८९.७	-३३.७	-५.६
१६	औषधी	४५०.३	८४७.०	१०५.९	८८.१	-८७.५
१७	धातु तथा काठका सामान	८१.०	१४२.४	९४.३	७५.७	-३३.८
१८	अफिसका सामान तथा स्टेशनरी	७८.५	१७६.२	१२६.९	१२४.५	-२८.०
१९	अन्य मेशिनरी तथा पार्ट्स	२११८.७	२५७०.९	१९१४.३	२१.३	-२५.५
२०	अन्य स्टेशनरी सामान	७७.५	९४.१	१११.८	२१.४	१८.८
२१	पि.भि.सि.कम्पाउण्ड	१२१.८	७४.४	३८.३	-३८.९	-४८.५
२२	प्याराफिन वाक्स	०.५	०.०	०.७	-९३.०	-
२३	पाइप तथा पाइप फिटिंग	५७.३	८०.९	१११.७	४१.२	३८.१
२४	प्लाईउड तथा पार्टिकल बोर्ड	३७.४	४९.५	४६.५	३२.३	-६.१
२५	पोलिइथाइलिन टेरिफ्थालेट	५८.५	८९.६	१०२.०	५३.२	१३.८
२६	पोलिथिन ग्रान्युअल्स	१२१.२	४६.३	२१.९	-६१.८	-५२.७
२७	कच्चा रिसम	१९१.३	२७४.६	२७४.८	४३.६	०.१

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८ सं	२०७८/७९ सं	२०७९/८० अ	२०७८/७९	२०७९/८०
२८	कच्चा ऊन	१७.१	४०.७	३५.०	१३८.२	-१४.१
२९	तयारी पोशाक	१७९६.८	२०३३.७	१६६७.४	१३.२	-१८.०
३०	चाउचाउका लागि पाउडर	१०.५	२५.६	२६.५	१४३.६	३.२
३१	जुता तथा चप्पल	५५५.५	७०७.८	६१३.२	२७.४	-१३.४
३२	चाँदी	१२८.५	२०२.७	८.५	५७.७	-९५.८
३३	स्मार्ट कार्ड	७.३	३८.०	१३६.७	-	२५९.७
३४	सोलार प्यानेल	१२०.४	१५०.१	१२३.२	२४.७	-१८.०
३५	स्टिल रड तथा सिट	५६.६	४९.८	३०.८	-१२.०	-३८.२
३६	स्टोरेज ब्याट्री	४६.४	४०.३	४४.३	-१३.२	१०.०
३७	दूरसञ्चारका उपकरण तथा पार्ट्स	३१५.२	३६०२.७	२५११.०	१४.२	-३०.३
३८	लत्ताकपडा	१३३.७	१५९१.३	१५६८.९	१७.५	-१.४
३९	धागो	३०.०	४७.३	९१.४	५७.८	९३.५
४०	खेलौना	१७५.९	१५१.२	१४८.६	-१४.०	-१.८
४१	यातायातका साधन तथा पार्टपुर्जा	५६०.७	६९२.५	४९१.६	२३.५	-२९.०
४२	टायर, टयुव तथा फ्लेप	६३.०	३९.२	३१.०	-३७.७	-२१.१
४३	भिडियो टेलिभिजन तथा पार्ट्स	५२०.१	५६३.३	३७१.६	८.३	-३४.०
४४	वेल्डिङ रड	६५.७	१०२.१	६०.९	५५.३	-४०.४
४५	गहुँको पिठो	३१.६	३५.३	३१.२	११.७	-११.७
४६	लेख्ने तथा छापने कागज	२४.५	८५.१	१०१.६	२४७.६	१९.४
ख)	अन्य	४९३४.८	५१६५.०	५१६०.७	४.७	-०.१
	कुल जम्मा	२३३९२.३	२६४७८.४	२२२७१.६	१३.२	-१५.९

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १४ : अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	२०७७/७८ सं	२०७८/७९ सं	२०७९/८० अ	प्रतिशत परिवर्तन	
					२०७८/७९	२०७९/८०
क)	प्रमुख वस्तुहरू	१७२२.५	२२७६.३	२६३७.४	३२.२	१५.९
१	हस्तकलाका सामान (काष्ठ तथा धातु)	२०.५	३८.३	४६.३	८६.७	२१.०
२	जडीबुटी	३७.२	६५.७	७४.३	७६.८	१३.०
३	संगीत बाद्ययन्त्रहरू वा तिनका पाटर्स वा एक्सेसरीज	७७.५	९३.९	९१.९	२१.२	-२.१
४	नेपाली कागज तथा त्यसबाट निर्मित वस्तु	४१.७	५६.२	६८.४	३४.६	२१.७
५	चाउचाउ	३९.४	४७.७	७२.७	२१.१	५२.२
६	अन्य हस्तकलाका सामानहरू	३७.२	५२.८	६७.७	४१.९	२८.२
७	पश्मिना	२३६.८	२६९.७	३०७.८	१३.९	१४.१
८	दाल	५६.८	५६.९	४९.२	०.३	-१३.७
९	तयारी पोशाक	३३१.९	४६१.९	५४४.४	३९.२	१७.९
१०	छालाका तयारी वस्तु	१७.६	२८.८	३३.१	६३.०	१५.१
११	सुन चाँदीका सामान तथा गरगहना	७६.२	११५.७	६४.४	५१.८	-४४.४
१२	प्रशोधित छाला	६.५	१३.५	३७.८	१०९.२	१७९.५
१३	चिया	४१.१	४२.१	४९.२	२.५	१६.८
१४	ऊनी गलैचा	७०२.१	९३३.०	११३०.४	३२.९	२१.२
ख)	अन्य	१६५१.१	२१२३.७	२२३१.४	२८.६	५.१
	कुल जम्मा	३३७३.६	४४००.०	४८६८.९	३०.४	१०.७

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

सं : संशोधित

तालिका १५ : अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८ ^स	२०७८/७९ ^स	२०७९/८० ^स	२०७८/७९	२०७९/८०
	प्रमुख वस्तुहरू	२७१४९.३	३७२९३.९	२९०६६.९	३७.४	-२२.९
१	हवाईजहाजका स्पेयर पार्टपुर्जा	३७५.९	६०२.९	५६९.७	६०.४	-५.५
२	भोला	२.८	४.९	६.७	४८.९	६०.३
३	सुपारी	१००.२	३९४.८	१४९.४	२९४.९	-६२.९
४	क्यामेरा	५५.९	७९.७	७३.४	४४.७	-८.०
५	रासायनिक पदार्थ	२०६.४	२३४.२	१६२.७	१३.५	-३०.५
६	रासायनिक मल	१२७०.७	१२५२.७	२६७३.३	-९.४	११३.४
७	चुरोट कागज	६.२	५.७	७.६	-६.६	३२.५
८	क्लोभ	२९.०	६.९	७.२	-७९.९	१९.५
९	कोइला	२१३८.४	२३०४.७	१०२७.९	७.८	-५५.४
१०	नरिवलको तेल	०.७	१.८	५.७	१७६.३	२१२.९
११	कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	४१२.९	२८६.८	१८३.२	-३०.४	-३६.९
१२	तामाको तार, रड, स्क्र्याप्स तथा शिट	५१६.९	६७०.४	४०९.४	२९.७	-३८.९
१३	सौन्दर्यका सामान	१५७.५	१९९.६	१६४.४	२६.८	-१७.६
१४	कच्चा पाम तेल	७२३.५	३९३९.९	२५९९.५	-	-३४.९
१५	कच्चा भटमासको तेल	५३३६.४	५६२५.७	३५६७.९	५.४	-३६.६
१६	ढोकाको ताल्चा	०.९	०.४	१.३	-५८.७	२६३.२
१७	डाइसेल बेट्री	३.०	१.४	२.९	-५२.२	४२.३
१८	खाने तेल	१७०९.३	१८८८.२	१८७९.२	११.०	-०.९
१९	विद्युतीय सामानहरू	२४८.३	२६९.७	२३४.८	५.४	-१०.३
२०	फ्ल्यास लाइट	२.७	२.६	४.९	-३.७	५६.८
२१	ग्लासवेयर्स	७९.३	११९.७	७४.८	४०.९	-३३.९
२२	सुन	२७४८.६	४२६९.९	४३८८.६	५५.३	२.८
२३	इन्सेक्टिसाइड	१९.४	२३.०	१६.९	१८.७	-३०.९
२४	औषधि उपकरण तथा औजार	१००३.९	१०५४.५	८४५.४	५.९	-१९.८
२५	औषधी	५९८.८	३९९३.६	१४०८.२	-	-५५.९
२६	कार्यालय उपकरण तथा स्टेशनरी	९६.९	१३३.४	१२४.४	३८.८	-६.७
२७	तेलहन	९९९.६	१२१५.८	९३९.८	२१.६	-२३.४
२८	अन्य मेशिनरी तथा पार्ट्स	१३९९.४	१०४९.०	११३८.४	-२५.६	९.४
२९	अन्य स्टेशनरी	८५.३	२१९.०	३५९.०	१४७.५	७०.९
३०	पि.भि.सि.कम्पाउण्ड	४९८.९	५२८.९	२९८.७	२६.९	-४३.५
३१	पाम आयल	१४२.०	१७५.२	२७२.०	२३.४	५५.२
३२	केराउ	६४७.२	७०९.८	२६६.६	९.७	-६२.४
३३	पेट्रोलियम पदार्थ	२९३.२	३६४.९	२७९.९	२४.२	-२३.९
३४	पाइप तथा पाइप फिटिंग्स	१७.६	१२.९	१२.८	-२६.७	-०.६
३५	पोलिथिन ग्रान्युअल्स	१०७९.६	११९६.६	११७७.७	१०.८	-१.६
३६	पाउडर दूध	२२.५	१६.९	१७.३	-२५.०	२.२
३७	जीवजन्तुको आहारको रूपमा प्रयोग हुने तयारी वस्तु	७९.५	१०६.९	७५.९	३४.५	-२८.९
३८	दाल	८९३.२	६०५.०	६८२.२	-३२.३	१२.८
३९	कच्चा ऊन	८९.२	१३७.४	११३.९	५४.९	-१७.२
४०	तयारी पोशाक	८६.०	९९.८	९९.९	१६.०	-७.९
४१	जुता तथा चप्पल	३९.०	४२.६	४५.५	३७.७	६.६
४२	चाँदी	८५९.५	१३९२.९	२६४.५	६२.०	-८९.०
४३	साना अलैची	८९.५	४६.४	१३५.८	-४३.०	१९२.७
४४	स्टिल रड तथा शिट	४.७	२.८	२.८	-४०.३	०.०

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८ ^{सं}	२०७८/७९ ^{सं}	२०७९/८० ^अ	२०७८/७९	२०७९/८०
४५	स्टोरेज बेट्टी	५४.१	५५.०	३९.१	१.७	-२९.०
४६	सिन्थेटिक तथा प्राकृतिक रबर	२८.६	२९.९	२६.२	४.६	-१२.२
४७	सिन्थेटिक कार्पेट	३४.६	३३.६	७.२	-३.०	-७८.६
४८	दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	२९७.८	३५०.३	२९०.७	१७.६	-१७.०
४९	बोसो	९.८	११.७	५.३	१९.५	-५५.१
५०	लत्ताकपडा डाइ	१५.३	१७.६	१७.०	१५.१	-३.४
५१	लत्ताकपडा	७९.५	९३.३	७२.७	१७.३	-२२.१
५२	धागो	३५७.०	५१५.९	५१७.८	४४.५	०.४
५३	खेलौना	२२.९	२४.०	३०.७	५.०	२७.८
५४	यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा	६२४.४	१०६२.१	६६९.०	७०.१	-३७.०
५५	टायर, ट्युब तथा फ्लेप्स	४३.२	६३.५	५३.१	४७.१	-१६.४
५६	भिडियो, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा	२५५.६	२७७.४	२४१.२	८.५	-१३.१
५७	घडी तथा ब्याण्डस्	३५.१	६४.७	९२.२	८४.१	४२.६
५८	लेखो तथा छापने कागज	१२१.२	१६५.१	१९१.४	३६.२	१५.९
५९	एक्सरे फिल्म	४६.३	६१.७	५१.५	३३.४	-१६.६
६०	जिंक इन्गट	६१.२	२३.४	२४.३	-६१.७	३.४
ब)	अन्य	६२८१.७	८२५७.३	७०५०.८	३१.५	-१४.६
	कुल जम्मा	३३४३१.०	४५५५१.२	३६११६.८	३६.३	-२०.७

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

सं : संशोधित

तालिका १६ : शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७७/७८*	२०७८/७९*	२०७९/८०*	२०७८/७९	२०७९/८०
(क) चालु खाता	-३३३६७.२	-६२३३७.७	-७२१५.८	८६.८	-८८.४
निर्यात, एफ.ओ.बी.	१४३७५.५	२११४६.५	१८३६३.१	४७.१	-१३.२
तेल	२२२.७	८०६.९	१६०२.०	२६२.३	९.८
अन्य	१४१५१.७	२०३३९.६	१६७६१.१	४३.७	-१७.६
आयात, एफ.ओ.बी.	-१४९९२०.२	-१८७३४४.०	-१५८२७९.३	२५.०	-१५.५
तेल	-१७६३२.०	-३२७०७.४	-३०५५७.३	८५.५	-६.६
अन्य	-१३२२८८.१	-१५४६३६.७	-१२७७२२.१	१६.९	-१७.४
व्यापार सन्तुलन	-१३५५४५.७	-१६६१९७.५	-१३९९१६.३	२२.६	-१५.८
खुद सेवा आय	-७२८५.३	-१०८११.७	-८३८४.५	४८.४	-२२.४
सेवा आय	७९०७.०	१२२०८.४	१८८३६.२	५४.४	५४.३
भ्रमण	७२६.६	३२४४.७	६१५२.३	३४६.५	८९.६
अन्यत्र नपरेको सरकारी आय	६३३.२	९५२.६	११४८.४	५०.५	२०.६
अन्य	६५४७.२	८०११.०	११५३५.५	२२.४	४४.०
सेवा भुक्तानी	-१५१९२.२	-२३०२०.१	-२७२२०.७	५१.५	१८.२
यातायात	-८०९७.४	-९२२३.०	-८१८८.०	१३.९	-११.२
भ्रमण	-३२८०.०	-९७३२.३	-१४४४५.९	१९६.७	४८.४
जसमध्ये शिक्षा	-२४९५.९	-६७७०.२	-१००४२.३	१७१.२	४८.३
सरकारी सेवा खर्च	-३६७.४	-१७५.५	-१७५.५	-५२.२	६.९
अन्य	-३४४७.५	-३८९९.३	-४३९९.२	१२.८	१३.१
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-१४२८३०.९	-१७७००९.३	-१४८३००.८	२३.९	-१६.२
खुद आय	२३२८.६	२८८४.०	६२३६.७	२३.९	११६.३
आय प्राप्ती	६०८७.९	५७४९.४	९६१७.१	-५.६	६७.३
आय भुक्तानी	-३७५९.३	-२८६५.४	-३३८०.४	-२३.८	१८.०
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-१४०५०२.४	-१७४१२५.३	-१४२०६४.०	२३.९	-१८.४
खुद ट्रान्सफर	१०७३५.२	१११७८७.७	१३४८४८.२	४.३	२०.६
ट्रान्सफर आय	१०७७४१.४	११२५५९.५	१३५६२६.६	४.५	२०.५
अनुदान	५७३४.१	५४७०.७	५९४२.९	-४.६	८.६
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	९६१०५.५	१००७३०.७	१२२०५६.०	४.८	२१.२
पेन्सन	५८५९.५	६१९६.२	७५२४.३	५.७	२१.४
अन्य	४२.४	१६१.९	१०३.४	२८२.२	-३६.१
ट्रान्सफर भुक्तानी	-६०६.२	-७७१.९	-७७८.४	२७.३	०.८
(ख) पुँजी खाता (पुँजी ट्रान्सफर)	१५२६.४	९९९.२	७५४.२	-३४.५	-२४.५
जम्मा (क+ख)	-३१८४०.८	-६१३३८.४	-६४६१.७	९२.६	-८९.५
(ग) वितीय खाता (समूह ड बाहेक)	२३६९२.२	३३१०३.९	२५५०७.०	३९.७	-२२.९
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	१९५१.३	१८५६.०	५९६.१	-४.९	-६७.९
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी	१९९०.९	१९२१.९	७७६.९	-३.५	-५९.६
वैदेशिक लगानी फिर्ता (रिप्याट्रिएशन)	-३९.७	-६५.९	-१८०.७	६६.१	१७४.४
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य लगानी सम्पत्ति	-१५८३.८	-१४०६.३	-७४०.६	-११.२	-४७.३
व्यापारिक साख	-१५८८.२	-१४२५.६	-७७०.४	-१०.२	-४६.०
अन्य	४.४	१९.३	२९.८	३४२.७	५४.४
अन्य लगानी दायित्व	२३३२४.७	३२६५४.१	२५६५१.५	४०.०	-२१.४
व्यापारिक साख	११६८५.३	११८४८.३	१२७९९.९	१.४	८.०
ऋण	१२०३०.४	१३४०१.०	१०९७८.८	११.४	-१८.१
सरकार	१०३९०.८	९२६०.२	८५४५.२	-१०.९	-७.७
ऋण प्राप्ती	१२७१७.६	१२२०१.८	११९८६.०	-४.१	-१.८
साँवा भुक्तानी	-२३२६.९	-२९४१.६	-३४४०.८	२६.४	१७.०
अन्य क्षेत्र	१६३९.७	४१४०.८	२४३३.६	१५२.५	-४१.२
मुद्रा तथा निक्षेप	-३९०.४	३७४८.७	१६३३.३	-	-५६.३
नेपाल राष्ट्र बैंक	२.३	-४.४	४.६	-	-
वाणिज्य बैंकहरू	-३९२.६	३७५३.१	१६३३.७	-	-५६.५
अन्य दायित्व	-०.७	३६५६.१	२३४.६	-	-९३.६
जम्मा (क+ख+ग)	-८१४८.६	-२८२३४.५	१९०४५.४	२४६.५	-
(घ) विविध पुँजी तथा भुलचुक	७८८०.९	१०११३.५	११८७९.०	२८.३	१७.५
जम्मा (क+ख+ग+घ)	-२६७.७	-१८१२१.१	३०९२४.४	-	-
(ङ) जगेडा तथा सम्बन्धित शिर्षक	२६७.७	१८१२१.१	-३०९२४.४	-	-
जगेडा सम्पत्ति	२६७.७	१८१२१.१	-३०९२४.४	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक	-१८८८.९	१८६०४.३	-२७५२९.६	-	-
वाणिज्य बैंकहरू	२१५६.६	-४८३.२	-३३९४.८	-	-
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	०.०	०.०	०.०	-	-
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-वृद्धि)	-१२२.७	२५५२५.९	-२९०५१.५	-	-

सं : सशोधित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १७ : विदेशी विनिमय सञ्चिति

(असार मसान्त)

	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७८ ^{सं}	२०७९ ^{सं}	२०८० ^{सं}	२०७८/७९	२०७९/८०
नेपाल राष्ट्र बैंक	१२४४६३.४	१०५६३९.५	१३४५७७.६	-१५.१	२७.४
परिवर्त्य	९२५९१.९	७८३८२.०	१०१३०८.८	-१५.३	२९.३
अपरिवर्त्य	३१८७१.४	२७२५७.५	३३२६८.९	-१४.५	२२.१
वाणिज्य बैंक	१५४३९.२	१५९४०.८	१९३५८.६	३.२	२१.४
परिवर्त्य	१३७९३.९	१४४५६.४	१७९५७.३	४.८	२४.२
अपरिवर्त्य	१६४५.३	१४८४.४	१४०१.३	-९.८	-५.६
कुल सञ्चिति	१३९९०२.५	१२१५८०.२	१५३९३६.२	-१३.१	२६.६
परिवर्त्य	१०६३८५.८	९२८३८.४	११९२६६.१	-१२.७	२८.५
अपरिवर्त्य	३३५१६.७	२८७४१.९	३४६७०.२	-१४.२	२०.६
	करोड अमेरिकी डलरमा			प्रतिशत परिवर्तन	
नेपाल राष्ट्र बैंक	१०४५.६	८२८.५	१०२६.०	-२०.८	२३.८
परिवर्त्य	७७७.८	६१४.७	७७२.३	-२१.०	२५.६
अपरिवर्त्य	२६७.७	२१३.८	२५३.६	-२०.२	१८.६
वाणिज्य बैंक	१२९.७	१२५.०	१४७.६	-३.६	१८.१
परिवर्त्य	११५.९	११३.४	१३६.९	-२.२	२०.८
अपरिवर्त्य	१३.८	११.६	१०.७	-१५.८	-८.२
कुल सञ्चिति	११७५.३	९५३.५	११७३.६	-१८.९	२३.१
परिवर्त्य	८९३.७	७२८.१	९०९.२	-१८.५	२४.९
अपरिवर्त्य	२८१.६	२२५.४	२६४.३	-१९.९	१७.३

सं : सशोधित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १८ : वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

क्र.सं.	विवरण	असार मसान्त (रु. करोडमा)		
		२०७८ ^{सं}	२०७९ ^{सं}	२०८० ^{सं}
(क)	सम्पत्ति	१४८,११२.४	१३३,०६५.४	१६५,४४९.७
१	प्रत्यक्ष लगानी	-	-	-
२	पोर्टफोलियो लगानी	-	-	-
३	अन्य लगानी	१८,२२२.१	१८,५९७.५	२१,४३५.४
	अन्य इक्विटी	१,३१९.४	१,२८०.९	१,२४९.६
	मुद्रा तथा सञ्चिति	७,५३९.२	८,६१३.२	६,८०२.२
	ऋण	८६.२	१०२.४	१५६.८
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	१,५८८.२	१,४२५.६	७७०.४
	अन्य खाता प्राप्त	७,६८९.२	७,१७५.४	१२,४५६.३
४	अन्य अफिसियल रिजर्व	१२९,८९०.३	११४,४६७.९	१४४,०१४.३
(ख)	दायित्व	१४०,१००.३	१६०,१९९.२	१७२,९३९.५
१	प्रत्यक्ष लगानी	२२,७९४.७	२६,४३३.०	२७,०२९.१
२	पोर्टफोलियो लगानी	-	-	-
३	अन्य लगानी	११७,३०५.७	१३३,७६६.२	१४५,९१०.४
	अन्य इक्विटी	-	-	-
	मुद्रा तथा निक्षेप	५,५८५.१	५,८२१.७	७,२८५.९
	ऋण	९८,८७५.४	११२,४३४.८	१२१,८४३.४
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	११,६८५.३	११,८४८.३	१२,७९९.९
	अन्य खाता दायित्व	३.५	५.४	९०.५
	स्पेसल ड्रइड राइट्स	१,१५६.३	३,६५६.१	३,८९०.७
	खुद वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व	८,०१२.०	-२७१३३.७२	-७४८९.७६

सं : सशोधित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १९ : सरकारको वित्त स्थिति+

(बैंकिङ कारोबारमा आधारित)

(असार मसान्तको तथ्याङ्कमा आधारित)

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०*	२०७८/७९	२०७९/८०
कुल खर्च	११६०२७.१	१२६२३५	१३७७८९.४	८.८	९.२
चालु खर्च	८४,१३७.८२	९३७६८.४	-	११.४५	-
क. आन्तरिक साधन	७४,६६८.४६	८९,६२३.६२	-	२०.०३	-
ख. वैदेशिक ऋण	७,३२६.५६	२,९९९.४५	-	-६०.१५	-
ग. वैदेशिक अनुदान	२,१४२.८०	१,२२५.३३	-	-४२.८२	-
पूँजीगत खर्च	२१,७७६.६८	२०,६२६.८६	-	-५.२८	-
क. आन्तरिक साधन	१५,२१०.७२	१४,४०९.९३	-	-५.२६	-
ख. वैदेशिक ऋण	५,९२६.२३	५,५५७.४९	-	-६.२२	-
ग. वैदेशिक अनुदान	६३९.७३	६५९.४४	-	३.०८	-
वित्तीय व्यवस्था	१०,११२.६१	११,८३९.७७	-	१७.०८	-
क. आन्तरिक साधन	८,५८०.४६	११,१४८.३६	-	२९.९३	-
ख. वैदेशिक ऋण	१,५३२.१५	३९९.३६	-	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	-	२९२.०५	-	-	-
कुल साधन र स्रोत	८९७५८.२	९९८६८.४	८९१००.३	११.३	-१०.८
राजस्व तथा वैदेशिक अनुदान	८५७१४.९	९५०१७.९	८३७७६.३	१०.९	-११.८
राजस्व	९३५८८.७	१०६६३४.७	९५७१५.५	१३.९	-१०.२
संघीय सरकार	८२४३७.६	९३८२७.९	८३७४१.१	१३.८	-१०.८
प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण	१११५१.१	१२८०६.८	११९७४.४	१४.८	-६.५
वैदेशिक अनुदान	३२७७.३	११९०.१	३५.२	-६३.७	-९.७
अन्य प्राप्त	४०४३.३	४८५०.५	५३२४.१	२०	९.८
घाटा (-), बचत (+)	-२६२६९	-२६३६६.६	-४८६८९	०.४	८४.७
घाटा व्यहोरीने स्रोतहरू	३२१३४.३	३१४२३.८	३४५५६.९	-२.२	१०
आन्तरिक ऋण	२२२७७.९	२१९६२.१	२४८७३.८	-१.४	१३.३
आन्तरिक ऋण (अधिविकर्ष र अन्य वाहेक)	२२४००.९	२३१३०.३	२५५९९.८	३.३	१०.७
क. ट्रेजरी बिल्ल	९०००	१०३९१.७	१५३६१	१५.५	४७.८
ख. विकास ऋणपत्र	१३०००	१२४५०	१००००	-४.२	-१९.७
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र	०	०	०	-	-
घ. नागरिक बचतपत्र	३९५.४	२८३	२३६.१	-२८.४	-१६.६
ङ. वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५.५	५.७	२.६	२.६	-५३.४
अधिविकर्ष	-	-	-	-	-
अन्य@	-१२३	-११६८.३	-७२५.९	८४९.५	-३७.९
वित्तीय व्यवस्था	३२२.४	२९३.९	११७०.७	-८.८	२९८.४
वैदेशिक ऋण	९५३४.१	९१६७.९	८५१२.३	-३.८	-७.२
संघीय सरकारसँग उपलब्ध स्रोत	५८६५.३	५०५७.२	-१४१३२.२	-१३.८	-३७९.४
प्रदेश सरकारको खर्च	१८८७५	१८५६२.९	२०४१७.८	-१.७	१०
प्रदेश सरकारको राजस्व	१६००४.९	२०१३१.८	१९९५५	२५.८	-०.९
संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान र राजस्व हस्तान्तरण	११८६८.९	१५३३५.९	१४८६७.२	२९.२	-३.१
राजस्व र बेरुजु	४१३६	४७९५.९	५०८७.८	१६	६.१
प्रदेश सरकारको घाटा (-), बचत (+)	-२८७०.२	१५६८.९	-४६२.८	-	-१२९.५
स्थानीय निकायको मौज्जात परिवर्तन	१५४४.७	-५१७२	-४७	-४३४.८	-९०.९
सरकारी कोष खाता मौज्जात परिवर्तन	१२५५.१	६८६.४	-३१५.८	-४५.३	-१४६
मू.अ.क. कोष खाता	-८.९	-१४.१	०.६	५.८	-१०४
भन्सार कोष खाता	३३.१७	२६२.४३	-२७०.८६	६९१.१७	-२०३.२१
पुनर्निर्माण कोष खाता	०	०	०	-	-
अन्य आय	१२३०.८	४३८.१	-४५.५	-६४.४	-११०.४
चालु मौज्जात	५७९४.९	२१४०.५	-१५३८१.८	-६३.१	-८१.६
गत वर्षको सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्जात	१४०८१.२	१९८७६.१	२२५७९.८	४१.२	१३.६
समायोजन	०	५६३.१	०	-	-
सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्जात	१९८७६.१	२२५७९.७५	७१९७.९२९	१३.६	-६८.१

* आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि सरकारी वित्त स्थितिमा संघीय सरकारको तथ्याङ्क मात्र उल्लेख भएको तथा राजस्व परिचालनमा संघीय सरकारको राजस्व र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँड हुने रकम समेत समावेश भएको ।

+ नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ विभाग, सरकारी कारोबार संचालन गर्ने वाणिज्य बैंकहरू तथा ८१ वटा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र भुक्तानी केन्द्रहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित ।

@ नेपाल सरकारको ऋणपत्र कारोबारबाट आर्जित अन्य रकम ।

++ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको स्थानीय निकायको ("ग" खाता) २० प्रतिशत बाँकी रकम रु. २७ अर्ब ८३ करोड समेत ।

अ : अपरिष्कृत

तालिका २० : नेपाल सरकारको राजस्व संकलन

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन		संरचना	
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०*	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०
मूल्य अभिवृद्धि कर	२८२०१.९	३१४२७.९	२८६१९.८	११.४	-८.९	२८.२	२८.३
भन्सार	२२३८६.२	२४२०३.०	१८२५३.१	८.१	-२४.६	२१.७	१८.१
आयकर	२३००७.७	२५९९९.०	२५१८१.९	१३.०	-३.१	२३.३	२४.९
अन्तःशुल्क	१३३७८.०	१६६७९.०	१४३०६.८	२४.७	-१४.२	१५.०	१४.२
शिक्षा सेवा शुल्क	३६.८	१२४.१	२००.३	२३७.५	६१.४	०.१	०.२
अन्य कर	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
गैर कर राजस्व	६८२१.४	८१०१.०	९१५३.४	१८.८	१३.०	७.३	९.१
कुल राजस्व	९३८३२.१	१०६५३४.०	९५७१५.४	१३.५	-१०.२	९५.६	९४.७
अन्य प्राप्ति	४०४३.३	४८५०.०	५३२४.१	२०.०	९.८	४.४	५.३
कुल राजस्व/प्राप्ति	९७८७५.४	१११३८४.०	१०१०३९.४	१३.८	-९.३	१००.०	१००.०

* अन्य करमा सडक मर्मत र सुधार शुल्क, सडक निर्माण तथा मर्मत शुल्क, फर्म र एजेन्सी दर्ता शुल्क र स्वामित्व प्रमाणपत्र शुल्क समावेश गरिएको छ।

अः अपरिष्कृत

स्रोत : अर्थ मन्त्रालय

तालिका २१ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

सि. नं.	ऋणपत्रहरु तथा स्वामित्व	रकम			रकम परिवर्तन		प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०*	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०
१	ट्रेजरी बिल्स	२७९५९	३५४५१	४५७८२	७४९१.७	१०३३१	२६.८	२९.१
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	१५४७.३	१५१२.८	४५३५.३	-३४.५	३०२२.४	-२.२	१९९.८
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	२३५२८.२	३२३९८.८	३५३१८.५	८८७०.६	२९१९.७	३७.७	९
	इ. विकास बैंकहरु	१९०६.४	१०७६	२५०२.७	-८३०.४	१४२६.७	-४३.६	१३२.६
	ई. वित्त कम्पनीहरु	९४०.३	४१३.२	२०६	-५२७.१	-२०७.२	-५६.१	-५०.१
	उ. अन्य	३७	५०	३२९९.१	१३	३१६९.१	३५.१	६३३८.२
२	विकास ऋणपत्र	५१३९५	६२०४५	६५६४५	१०६५०	३६००	२०.७	५.८
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	४११२.९	३३४५.७	२४९४.९	-७६७.२	-८५०.८	-१८.७	-२५.४
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	४१६३६	५०४८४.२	५३८३२.२	८८४८.३	३३४८	२१.३	६.६
	इ. विकास बैंकहरु	३७६९.५	५८२२.५	६६५२.१	२०५३.१	८२९.५	५४.५	१४.२
	ई. वित्त कम्पनीहरु	१३०३.९	१८०५	१७९६.९	५०१.२	-८.२	३८.४	-०.५
	उ. अन्य	५७२.५	५८७.२	८६८.७	१४.७	२८१.५	२.६	४७.९
३	नागरिक बचतपत्र	६५९.६	९१४	१०७५	२५४.४	१६१	३८.६	१७.६
	अ. ने. रा. बैंक (दोस्रो बजार)	१८.१	३००.१	३९०.१	२८२	९०	१५५६.७	३०
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	०	०	०	०	०	-	-
	इ. विकास बैंकहरु	०	०	०	०	०	-	-
	ई. वित्त कम्पनीहरु	०	०	०	०	०	-	-
	उ. अन्य	६४१.५	६१३.९	६८४.९	-२७.६	७१	-४.३	११.६
४	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	१८.६	१९	१७.५	०.५	-१.५	२.४	-७.८
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	०.३	०.३	०.७	०	०.४	०	११६.७
	आ. अन्य	१८.३	१८.७	१६.९	०.५	-१.८	२.५	-९.८
५	कुल आन्तरिक ऋण	८००३२	९८४२९	११२५१९	१८३९७	१४०९०	२३	१४.३
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	५६७८.७	५१५९	७४२०.९	-५१९.७	२२६२	-९.२	४३.८
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	६५१६४.२	८२८८३	८९१५०.७	१७७१८.९	६२६७.७	२७.२	७.६
	इ. विकास बैंकहरु	५६७५.८	६८९८.५	९१५४.८	१२२२.७	२२५६.२	२१.५	३२.७
	ई. वित्त कम्पनीहरु	२२४४.१	२२१८.२	२००२.९	-२५.९	-२१५.४	-१.२	-९.७
	उ. अन्य	१२६९.३	१२६९.७	४७८९.५	०.५	३५१९.८	०	२७७.२
६	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	-१९८७६	-२२५८०	-७९९८	-२७०४	१५३८२	१३.६	-६८.१

नोट :

(क) आईएमएफ प्रमिसरी नोट

३६७.४

२२८.१

२७०.१

(ख) वैदेशिक ऋण

९३४६९.५

१०२५८४.७

११७०२४.८८

(ग) कुल सार्वजनिक ऋण (आईएमएफ प्रमिसरी

१७३५०१.५

२०१०१३.२

२२९५४३.७०

नोट बाहेक)

तालिका २२ : मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

मौद्रिक योगाङ्क	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार ^अ	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	१३३५६२.०१	१११२३६.३६	१४२३२७.७४	-२५५२५.९१	^{१/} -१९.१	२९,०५१.५४	^{२/} २६.१
१.१. वैदेशिक सम्पत्ति	१४५३२९.४९	१३०४०८.६८	१६३३७२.९१	-१४९२०.८१	-१०.३	३२,९६४.२३	२५.३
१.२. वैदेशिक दायित्व	११७६७.४८	१९१७२.३२	२१०४५.१७	७४०४.८४	६२.९	१,८७२.८५	९.८
(क) विदेशी मुद्रा निक्षेप	९१७९.४६	९७०.०७	१०७००.३८	५३०.६१	५.८	९९०.३२	१०.२
(ख) अन्य वैदेशिक दायित्व	२५८८.०२	९४६२.२६	१०३४४.७९	६८७४.२३	२६५.६	८८२.५३	९.३
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	३८१९२३.३१	४३९३०३.७२	४७०७२०.६०	६०५८०.६७	^{१/} १५.९	३३,४५६.७२	^{२/} ७.६
२.१. कुल आन्तरिक कर्जा	४९५५४७.६५	५६७३५७.३६	६१६८९०.५०	७१८०९.७१	१४.५	४९,५३३.१४	८.७
क. सरकारलाई गएको खुद कर्जा	५८८८६.६२	७४७७९.००	१००५३१.३५	१५६९२.३७	२६.६	२५,९५२.३५	३४.८
अ. सरकारमाथिको दावी	७८७६२.७५	९७५८.७८	१०७७२९.२८	१८३९६.०२	२३.४	१०,५७०.५०	१०.९
आ. सरकारी निक्षेप	१९८७६.१३	२२५७९.७८	७९९७.९३	२७०३.६५	१३.६	-१५,३८१.८५	-६८.१
ख. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	७५१.२६	३७८.३९	३६४.७९	-३७२.८७	-४९.६	-१३.६०	-३.६
ग. अन्य वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	२१९५४.२३	२३५००.०७	२५६५९.४८	१५४५.८५	७.०	२,१५९.४०	९.२
अ. सरकारी	१६१.५७	१५६.४५	१०४.५५	-५.१२	-३.२	-५१.९०	-३३.२
आ. गैर-सरकारी	२१७९२.६६	२३३४३.६३	२५५५४.९३	१५५०.९७	७.१	२,२११.३०	९.५
घ. निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	४१३९५५.५४	४६८८९९.८९	४९०३३४.८८	५४९४४.३५	१३.३	२१,४३४.९९	४.६
२.२. खुद अमौद्रिक दायित्व	११३६२४.३४	१२८०५३.६४	१४६१६९.९०	११२२९.०३	^{१/} ९.९	१६,०७६.४२	^{२/} १२.६
३. विस्तृत मुद्राप्रदाय (एम२)	५१५४८५.३२	५५०५४०.०८	६१३०४८.३४	३५०५४.७६	६.८	६२,५०८.२६	११.४
३.१. मुद्राप्रदाय (एम१ ⁺)	२९६४२६.५४	२६५२२६.६१	२७७२८५.८३	-३११९९.९३	-१०.५	१२०५९.२२	४.५
क. मुद्राप्रदाय (एम१)	१०४९४१.०२	९४८११.३४	९४६९८.२४	-१०१२९.६८	-९.७	-११३.१०	-०.१
अ. मुद्रा	५७९९७.१८	५०५९०.२९	५१४४०.३६	-६६०६.८९	-११.६	८५०.०७	१.७
आ. चल्ती निक्षेप	४७७४३.८४	४४२२१.०५	४३२५७.८८	-३५२२.७९	-७.४	-९६३.१७	-२.२
ख. बचत तथा कल निक्षेप	१९१४८५.५२	१७०४१५.२७	१८२५८७.५९	-२१०७०.२५	-११.०	१२१७२.३२	७.१
३.२. आवधिक निक्षेप	२१९०५८.७८	२८५३१३.४७	३३५७६२.५१	६६२५४.६९	३०.२	५०४४९.०४	१७.७
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम३)	५२४६६४.७७	५६०२५०.१५	६२३७४८.७२	३५५८५.३८	६.८	६३४९८.५७	११.३

अ - अपरिष्कृत ।

१. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. ३२ अर्ब २६ लाख समायोजन गरिएको ।

२. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. २० अर्ब ३९ करोड ८४ लाख समायोजन गरिएको ।

तालिका २३ : केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार ^म	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. वैदेशिक सम्पत्ति	१२९८९०.३२	११४४६७.९३	१४४०१४.३२	-१५४२२.३९	-११.९	२९,५४६.३९	२५.८
१.१. सुन लगानी	५११३.२९	६००४.२२	६५८१.२७	८९०.९३	१७.४	५७७.०५	९.६
१.२. एस.डि.आर.होल्डिङ	४१.९९	२५५६.८३	२५७०.८०	२५१४.८४	५,९८८.८	१३.९६	०.५
१.३. आई. एम. एफ. रिजर्भ पोजिसन	२७१.६७	२६७.४१	२८४.६०	-४.२६	-१.६	१७.१९	६.४
१.४. विदेशी विनिमय	१२४४६३.३६	१०५६३९.४६	१३४५७७.६४	-१८८२३.९०	-१५.१	२८,९३८.१८	२७.४
२. सरकारमाथिको दावी	५६७८.६५	५१५८.९७	७४२०.९४	-५१९.६८	-९.२	२,२६१.९७	४३.८
२.१. ट्रेजरी बिल	१५४७.३३	१५१२.८३	४५३५.२७	-३४.५०	-२.२	३,०२२.४४	१९९.८
२.२. विकास ऋणपत्र	४११२.९०	३३४५.७०	२४९४.९०	-७६७.२०	-१८.७	-८५०.८१	-२५.४
२.३. अन्य सरकारी ऋणपत्र	१८.४२	३००.४४	३९०.७७	२८२.०२	१,५३१.३	९०.३४	३०.१
२.४. कर्जा तथा लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गरेको कर्जा	३.३६	३.३६	३.३६	०.००	०.०	०.००	०.०
४. गैर-वित्तीय संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	६४.३७	६४.३७	६४.३७	०.००	०.०	०.००	०.०
४.१. सरकारी	६४.३७	६४.३७	६४.३७	०.००	०.०	०.००	०.०
४.२. गैर-सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	१२२७०.३९	२७००६.३७	१४९.७८	१४७३५.९८	१२०.१	-२६८५६.५९	-९९.४
५.१. पुनरकर्जा	१२२७०.३९	१११९६.१२	१४९.७८	-१०७४.२७	-८.८	-११०४६.३४	-९८.७
५.२. रिपो लगानी तथा स्थायी तरलता सुविधा	०.००	१५८१०.२५	०.००	१५८१०.२५		-१५८१०.२५	-१००.०
६. निजी क्षेत्रलाई गरेको कर्जा	३३९.५०	६५५.८१	६५३.२९	३१६.३१	९३.२	-२.५२	-०.४
७. अन्य सम्पत्ति	७३४४.६७	६१६०.०२	६१४२.९९	-११९४.६६	-१६.२	-१७.०३	-०.३
सम्पत्ति = दायित्व	१५५६०१.२८	१५३५१६.८४	१५८४४९.०६	-२०८४.४३	-१.३	४९३२.२१	३.२
८. कुल संचित मुद्रा	९३१५९.१४	८२५६९.५९	९११६२.८५	-१०५८९.५५	-११.४	८५९३.२६	१०.४
८.१. सर्वसाधारणसंग रहेको मुद्रा	५७९९७.१८	५०५९०.२९	५१४४०.३६	-६६०६.८९	-११.६	८५०.०७	१.७
८.२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासंग रहेको मुद्रा	९९६२.९	१०८२५.०२	९९२८.००	८६२.१०	८.७	-८९७.०२	-८.३
८.३. वाणिज्य बैंकहरूको निक्षेप	२२९६८.१९	१८०७२.०७	२५९७२.८४	-४८९६.११	-२१.३	७,९००.७७	४३.७
८.४. विकास बैंकहरूको निक्षेप	१४००.३०	१३५६.४९	२००२.१४	-४३.८०	-३.१	६४५.६४	४७.६
८.५. वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप	४३५.८९	३४२.७९	५१२.७३	-९३.१०	-२१.४	१६९.९५	४९.६
८.६. अन्य निक्षेप	११९४.६७	१३८२.९३	१३०६.७७	१८८.१०	१५.८	-७६.१६	-५.५
९. सरकारी निक्षेप	१९८७६.१३	२२५७९.७८	७९९७.९३	२७०३.६५	१३.६	-१५,३८१.९	-६८.१
१०. निक्षेप बोलकबोल	०.००	०.००	२०००.००	०.००		२,०००.०	
११. रिभर्स रिपो	०.००	०.००	४०००.००	०.००		४,०००.०	
१२. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००		०.०	
१३. विदेशी दायित्व*	१३.२२	३६६४.९६	३९०४.१४	३६५१.७३	२७,६१२.८	२३९.२	६.५
१४. पूँजी तथा कोष	३४८२९.५५	३९०६५.६९	४१७४१.३४	४२३६.१४	१२.२	२,६७५.६	६.८
१५. अन्य दायित्व	७७२३.२३	५६३६.८३	८४४२.८१	-२०८६.४१	-२७.०	२,८०६.०	४९.८

प्रा - प्रारम्भिक

* आइएमएफ एमएफएस म्यानुअल २०१६ अनुसार एसडीआर एलोकेशनलाई २०७८ भदौबाट विदेशी दायित्व अन्तर्गत राखिएको ।

तालिका २४ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	४६६२७२.९३	५०८२७६.९३	५७१००१.५९	४२००४.००	९.०	६२७२४.६६	१२.३
१.१ चर्ली निक्षेप	४८६१९.२६	४५११५.१३	४४१९८.३६	-३५०४.१३	-७.२	-९१६.७७	-२.०
(क) स्वदेशी	४६५४९.१७	४२८३८.१२	४१९५१.११	-३७११.०६	-८.०	-८८७.०१	-२.१
(ख) विदेशी	२०७०.०८	२२७७.०१	२२४७.२५	२०६.९३	१०.०	-२९.७६	-१.३
१.२ बचत निक्षेप	१५९३००.८३	१४०२१७.५९	१५१८८५.७२	-१९०८३.२४	-१२.०	११६६८.१४	८.३
(क) स्वदेशी	१५७८४७.९१	१३८९४१.५६	१५०६०६.९०	-१८९०६.३५	-१२.०	११६६८.३५	८.४
(ख) विदेशी	१४५२.९२	१२७६.०३	१२७८.८२	-१७६.८९	-१२.२	२.७९	०.२
१.३ मुद्राति निक्षेप	२१८९९१.४५	२८३७४२.९९	३३६२२७.१३	६४७५१.५४	२९.६	५२४८४.१४	१८.५
(क) स्वदेशी	२१५७७६.०३	२८००२७.१३	३३१७९९.०३	६४२५१.१०	२९.८	५१७७१.९०	१८.५
(ख) विदेशी	३२१५.४२	३७१५.८६	४४२८.१०	५००.४३	१५.६	७१२.२४	१९.२
१.४ कल निक्षेप	३६०७८.६५	३३९१४.८९	३४७२६.९१	-२१६३.७६	-६.०	८१२.०१	२.४
(क) स्वदेशी	३३६३७.६१	३१४७३.७२	३१९८०.६९	-२१६३.८९	-६.४	५०६.९७	१.६
(ख) विदेशी	२४४१.०४	२४४१.१८	२७४६.२२	०.१४	०.०	३०५.०४	१२.५
१.५ मार्जिन निक्षेप	३२८२.७५	५२८६.३३	३९६३.४८	२००३.५९	६१.०	-१३२२.८६	-२५.०
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	१२२७०.३९	२७००६.३७	१४९.७८	१४७३५.९८	१२०.१	-२६८५६.५९	-९९.४
३. वैदेशिक दायित्व	२५७४.८०	५७९७.३०	६४४०.६५	३२२२.५०	१२५.२	६४३.३६	११.१
४. अन्य दायित्व	११८५००.०६	१२४४१६.९९	१४००५१.९८	५९१६.९४	५.०	१५६३४.९९	१२.६
४.१ पूँजी कोष	३६५७६.३५	४०७८३.७६	४२४९३.६०	४२०७.४०	११.५	१७०९.८४	४.२
४.२ जगेडा कोषहरू	२८७७९.०८	३१५५४.०८	४०७७४.१८	२७७५.००	९.६	९२२०.०९	२९.२
४.२ डिबेन्चर	१००३८.०३	१३६८३.९१	१६३४१.९९	३६४५.०६	३६.३	२६५८.०८	१९.४
४.३ अन्य दायित्व	४३१०६.५९	३८३९५.२४	४०४४२.२१	-४७११.३५	-१०.९	२०४६.९७	५.३
सम्पत्ति = दायित्व	५९९६१८.१८	६६५४९७.५९	७१७६४४.०१	६५८७९.४२	११.०	५२१४६.४१	७.८
५. तरल कोषहरू	५०२०५.५९	४६५३६.१०	५७७७३.१०	-३६६९.४९	-७.३	११२३७.००	२४.१
५.१ नगद मौज्जात	९९६२.९२	१०८२५.०२	९९२८.००	८६२.१०	८.७	-८९७.०२	-८.३
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	२४८०४.३८	१९७७१.३६	२८४८७.७२	-५०३३.०२	-२०.३	८७१६.३६	४४.१
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	२७३.६१	३३९.०२	२८७.२४	६५.४१	२३.९	-५१.७८	-१५.३
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१५१६३.१३	१५५९९.५२	१९०६८.७१	४३६.३९	२.९	३४६९.१९	२२.२
५.५ मार्गस्थ रकम	१.५५	१.१९	१.४३	-०.३६	-२३.३	०.२४	२०.३
६. कर्जा तथा लगानी	५०९३४०.३२	५८४०५६.८३	६१५९४९.११	७४७१६.५१	१४.७	३१८९२.२८	५.५
६.१ सरकारमाथिको दावी	७३०८४.१०	९१९९९.८०	१००३०८.३४	१८९१५.७०	२५.९	८३०८.५३	९.०
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	७४७.९०	३७५.०३	३६१.४३	-३७२.८७	-४९.९	-१३.६०	-३.६
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दावी	२१८८९.८६	२३३३५.७०	२५५९५.११	१५४५.८५	७.१	२१५९.४०	९.२
(क) सरकारी	९७.२०	९२.०८	४०.१८	-५.१२	-५.३	-५१.९०	-५६.४
(ख) गैर-सरकारी	२१७९२.६६	२३३४३.६३	२५५५४.९३	१५४०.९७	७.१	२२११.३०	९.५
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	४१३६१६.०४	४६८२४४.०८	४८९६८१.५९	५४६२८.०४	१३.२	२१४३७.५१	४.६
(क) साँवा	४०८४८१.०२	४६२१०९.५७	४७९७०३.०७	५३६२८.५५	१३.१	१७५९३.५१	३.८
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरू	२५९७२१.५९	२९२६८०.२२	३००९५७.९६	३२९५८.६३	१२.७	८२७७.७५	२.८
आ. ग्राहस्थ	१४८७५९.४३	१६९४२९.३५	१७८७४५.११	२०६६९.९२	१३.९	९३१५.७६	५.५
(ख) ब्याज	५१३५.०२	६९३४.५१	९९७८.५१	९९९.४९	१९.५	३८४४.००	६२.७
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	२.४२	२.२१	२.६५	-०.२१	-८.७	०.४४	१९.७
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	४००७२.२७	३४९०४.६६	४३९२१.८०	-५१६७.६१	-१२.९	९०१७.१४	२५.८

भा - प्रारम्भिक

तालिका २५ : वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार ^{ग्रा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	४१६७४६.३३	४५२५६९.९६	५०७२२३.३८	३५८१५.६३	८.६	५४६६९.४२	१२.९
१.१ चल्ती निक्षेप	४७४६४.९४	४४२५०.९५	४३१०५.९८	-३२९३.९८	-६.८	-११४४.९८	-२.६
(क) स्वदेशी	४५३९२.६९	४१९७९.७४	४०८६९.९९	-३४२०.९५	-७.५	-१११०.६३	-२.६
(ख) विदेशी	२०७.४५	२२७८.४९	२२४४.८७	२०६.९६	१०.०	-३३.५५	-१.५
१.२ बचत निक्षेप	१४२६३५.४९	१२६९७९.४२	१३६६४७.६२	-१६४६३.९९	-११.५	१०४७६.९९	८.३
(क) स्वदेशी	१४११८२.८९	१२४८९५.८७	१३५३६९.३९	-१६२८६.९५	-११.५	१०४७३.५३	८.४
(ख) विदेशी	१४५२.६०	१२७५.५६	१२७८.२२	-१७७.०४	-१२.२	२.६७	०.२
१.३ मुद्राति निक्षेप	१८९६९५.८५	२४३९०३.९७	२९०१७२.७८	५४२८८.९२	२८.६	४६२६८.८९	१९.०
(क) स्वदेशी	१८६४००.९८	२४०९८८.९२	२८५७४४.६९	५३७८७.९४	२८.९	४५५५६.५७	१९.०
(ख) विदेशी	३२९५.६७	३२९१५.०५	४४२८.१०	५००.९८	१५.६	७९२.२४	१९.२
१.४ कल निक्षेप	३३७६८.४२	३२९७२.७९	३३३६९.५९	-७९५.६३	-२.४	३८८.८०	१.२
(क) स्वदेशी	३१३२७.३२	३०५३९.५४	३०६९५.३७	-७९५.७८	-२.५	८३.८४	०.३
(ख) विदेशी	२४४९.१०	२४४९.२५	२६७४.२२	०.१५	०.०	३०४.९६	१२.५
१.५ मार्जिन निक्षेप	३२६२.५०	५२६३.६२	३९३५.४९	२००९.१९	६१.३	-१३२८.२९	-२५.२
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	११३३६.५५	२४००९.९५	११४.९३	१२६६४.६९	१११.७	-२३८८६.२२	-९९.५
३. वैदेशिक दायित्व	२५७४.८०	५७९७.३०	६४४०.६५	३२२२.५०	१२५.२	६४३.३६	११.९
४. अन्य दायित्व	१०८५९४.९९	११३२४७.३२	१२६५५९.८७	४६५२.३३	४.३	१३३०४.५५	११.७
४.१ पूँजी कोष	३२०६२.९९	३५६०९.५४	३६९८५.७३	३५४६.६४	११.९	१३७६.९९	३.९
४.२ जगेडा कोषहरू	२६३९२.३०	२८७०२.५३	३७०३०.०६	२३९०.२२	९.९	८३२७.५३	२९.०
४.२ डिबेन्चर	९८४३.३५	१३०३९.२२	१५४९८.९८	३९९५.८७	३२.५	२४५८.९६	१८.९
४.३ अन्य दायित्व	४०३७६.४२	३५८९६.०३	३७०३७.९०	-४४८०.४०	-११.९	११४९.८८	३.२
सम्पत्ति = दायित्व	५३९२५२.६६	५९५६०७.७३	६४४३३०.८३	५६३५५.०७	१०.५	४४७२३.९०	७.५
५. तरल कोषहरू	४७४०५.८६	४३९२६.९५	५४३२७.८४	-३४७८.९९	-७.३	१०४००.८९	२३.७
५.१ नगद मौज्जात	९०९३.२९	९९२७.९४	९०२९.५०	९१४.६५	१०.९	-९०६.४४	-९.९
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	२२९६८.९९	१८०७२.०७	२५९७२.८४	-४८९६.९९	-२१.३	७९००.७७	४३.७
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	२६६.०२	३२६.७२	२६३.८५	६०.७०	२२.८	-६२.८७	-१९.२
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१५१५६.८६	१५५९९.०८	१९०६८.२६	४४२.२२	२.९	३४६९.९९	२२.२
५.५ मार्गस्थ रकम	१.५०	१.९४	१.३८	-०.३६	-२४.०	०.२४	२१.२
६. कर्जा तथा लगानी	४५३६८६.८९	५१९९७३.६४	५४५१२५.९८	६५४८६.७५	१४.४	२५९५२.३४	५.०
६.१ सरकारमाथिको दाबी	६५१६४.९६	८२८८३.०२	८९१५०.७९	१७७९८.८६	२७.२	६२६७.६९	७.६
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दाबी	७३३.३०	३६३.६६	३५९.९२	-३६९.६४	-५०.४	-११.७४	-३.२
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दाबी	१९५३९.३९	२०४०४.४४	२२३४७.९२	८७३.९३	४.५	१९४२.६८	९.५
(क) सरकारी	९७.२०	९२.०८	४०.९८	-५.९२	-५.३	-५९.९०	-५६.४
(ख) गैर-सरकारी	१९४३४.१९	२०३१२.३६	२२३०६.९४	८७८.८५	४.५	१९९८.५८	९.८
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	३६८२५५.७०	४१५५२०.३९	४३३२७३.५८	४७२६४.६०	१२.८	१७७५३.२७	४.३
(क) साँवा	३६४२३४.६०	४१०६४९.४५	४२४९२९.९२	४६४०६.८४	१२.७	१४२७९.६८	३.५
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरु	२४९४३०.९०	२७८४८५.०४	२८२७३६.५८	२९०५४.९४	११.६	४२५९.५४	१.५
आ. ग्राहस्थ	११४८०३.७०	१३२१६४.४०	१४२१८४.५४	१७३५२.७०	१५.९	१००२८.९४	७.६
(ख) ब्याज	४०२९.१०	४८७८.८६	८३५२.४६	८५७.७६	२१.३	३४७३.६०	७.९
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	२.४२	२.२९	२.६५	-०.२९	-८.७	०.४४	१९.७
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	३८१५९.९९	३२५०७.९४	४०८७७.०२	-५६५२.७७	-१४.८	८३६९.८८	२५.७

ग्रा - प्रारम्भिक

तालिका २६ : विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	४४१४६.०५	४९५९७.३०	५६६१७.१०	५४५१.२५	१२.३	७०१९.८१	१४.२
१.१ चल्ती निक्षेप	१३५८.९८	९४५.६१	१०६१.१०	-४१३.३७	-३०.४	११५.४९	१२.२
(क) स्वदेशी	१३५८.८०	९४५.४०	१०५८.७१	-४१३.४०	-३०.४	११३.३२	१२.०
(ख) विदेशी	०.१८	०.२२	२.३९	०.०३	१७.७	२.१७	९९८.२
१.२ बचत निक्षेप	१४०७२.०२	१२०६०.८५	१३२८४.२९	-२०११.१७	-१४.३	१२२३.४५	१०.१
(क) स्वदेशी	१४०७१.७०	१२०६०.३८	१३२८३.७०	-२०११.३२	-१४.३	१२२३.३२	१०.१
(ख) विदेशी	०.३२	०.४७	०.६०	०.१५	४७.३	०.१३	२६.५
१.३ मुद्राति निक्षेप	२४३४०.९०	३२७१२.४९	३८०५७.८७	८३७१.५८	३४.४	५३४५.३८	१६.३
(क) स्वदेशी	२४३४०.९०	३२७१२.४९	३८०५७.८७	८३७१.५८	३४.४	५३४५.३८	१६.३
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.४ कल निक्षेप	४३५५.१७	३८५७.७२	४१८८.६१	-४९७.४६	-११.४	३३०.९०	८.६
(क) स्वदेशी	४३५५.१७	३८५७.७२	४१८८.६१	-४९७.४६	-११.४	३३०.९०	८.६
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.५ मार्जिन निक्षेप	१८.९७	२०.६३	२५.२३	१.६६	८.७	४.६०	२२.३
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	७५८.२५	२००९.११	३०.००	१२५०.८७	१६५.०	-१९७९.११	-९८.५
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
४. अन्य दायित्व	६९२९.८३	८३४५.९१	९८५३.८९	१४१६.०८	२०.४	१५०७.९८	१८.१
४.१ पूँजी कोष	३२१०.१८	३६९९.३६	४०२०.६९	४८९.१८	१५.२	३२१.३४	८.७
४.२ जगेडा कोषहरू	१७०७.०३	१९७९.४३	२६८२.६०	२७२.३९	१६.०	७०३.१८	३५.५
४.२ डिबेन्चर	१००.००	५५०.००	७४९.०७	४५०.००	४५०.०	१९९.०७	३६.२
४.३ अन्य दायित्व	१९१२.६२	२११७.१३	२४०१.५२	२०४.५१	१०.७	२८४.३९	१३.४
सम्पत्ति = दायित्व	५१८३४.१३	५९९५२.३२	६६५००.९९	८११८.१९	१५.७	६५४८.६७	१०.९
५. तरल कोषहरू	२२१४.५०	२१०७.४९	२७६०.००	-१०७.०१	-४.८	६५२.५२	३१.०
५.१ नगद मौज्जात	८०५.८७	७३८.२५	७३४.०३	-६७.६१	-८.४	-४.२२	-०.६
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१४००.३०	१३५६.४९	२००२.१४	-४३.८०	-३.१	६४५.६४	४७.६
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	७.५८	१२.२९	२३.३८	४.७१	६२.१	११.०९	९०.२
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.७५	०.४५	०.४५	-०.३१	-४०.७	०.००	०.०
५.५ मार्गस्थ रकम	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	४८१२२.९८	५६१६९.९९	६१४५२.१४	८०४७.०१	१६.७	५२८२.१४	९.४
६.१ सरकारमाथिको दाबी	५६७५.८३	६८९८.५४	९१५४.७६	१२२२.७२	२१.५	२२५६.२१	३२.७
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दाबी	०.०६	०.०६	०.०६	०.००	४.२	०.००	०.७
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दाबी	४७६५.०५	६३१७.०६	५८२८.०६	१५५२.००	३२.६	-४८८.९९	-७.७
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) गैर-सरकारी	४७६५.०५	६३१७.०६	५८२८.०६	१५५२.००	३२.६	-४८८.९९	-७.७
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	३७६८२.०४	४२९५४.३३	४६४६९.२६	५२७२.२९	१४.०	३५१४.९३	८.२
(क) साँवा	३७४१८.४२	४२६०७.४८	४५८६५.९२	५१८९.०६	१३.९	३२५८.४३	७.६
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरु	८४८०.४७	११८६८.३७	१४९००.९७	३३८७.९०	३९.९	३०३२.६०	२५.६
आ. ग्राहस्थ	२८९३७.९५	३०७३९.११	३०९६४.९५	१८०१.१६	६.२	२२५.८४	०.७
(ख) ब्याज	२६३.६२	३४६.८४	६०३.३४	८३.२३	३१.६	२५६.४९	७४.०
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	१४९६.६५	१६७४.८४	२२८८.८५	१७८.१९	११.९	६१४.०१	३६.७

प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २७ : वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	८७२६.१३	१०२८३.७४	११११५.५९	१५५७.६१	१७.८	८३१.८५	८.१
१.१ चल्ती निक्षेप	२८६.७१	३१७.९४	२७२.८५	३१.२३	१०.९	-४५.०९	-१४.२
(क) स्वदेशी	२८६.७१	३१७.९४	२७२.८५	३१.२३	१०.९	-४५.०९	-१४.२
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.२ बचत निक्षेप	२५९३.४५	१९८५.३३	१९५३.८१	-६०८.१३	-२३.४	-३१.५१	-१.६
(क) स्वदेशी	२५९३.४५	१९८५.३३	१९५३.८१	-६०८.१३	-२३.४	-३१.५१	-१.६
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.३ मुद्राति निक्षेप	५०५२.८९	७७७४.५३	८०१३.०१	२१२१.६३	४२.०	८३८.४९	११.७
(क) स्वदेशी	५०५२.८९	७७७४.५३	८०१३.०१	२१२१.६३	४२.०	८३८.४९	११.७
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.४ कल निक्षेप	७९१.८०	८०३.८६	८७३.०८	१२.०६	१.५	६९.२२	८.६
(क) स्वदेशी	७९१.८०	८०३.८६	८७३.०८	१२.०६	१.५	६९.२२	८.६
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.५ मार्जिन निक्षेप	१.२७	२.०९	२.८३	०.८२	६४.४	०.७५	३५.८
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	१७५.६०	९९६.११	४.८५	८२०.५१	४६७.३	-९९१.२५	-९९.५
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
४. अन्य दायित्व	३७००.५९	३८९९.१२	४१३९.४९	१९८.५३	५.४	२४०.३७	६.२
४.१ पूँजी कोष	१३०३.२७	१४७४.८६	१४८७.१७	१७१.५९	१३.२	१२.३१	०.८
४.२ जगोडा कोषहरू	७५९.७४	८७२.१३	१०६१.५१	११२.३९	१४.८	१८९.३८	२१.७
४.२ डिबेन्चर	९४.६७	९४.६९	९४.७५	०.०२	०.०	०.०६	०.१
४.३ अन्य दायित्व	१५४२.९९	१४५७.४५	१४९६.०६	-८५.४६	-५.५	३८.६२	२.६
सम्पत्ति = दायित्व	१२६०२.३२	१५१७८.९७	१५२५९.९४	२५७६.६५	२०.४	८०.९७	०.५
५. तरल कोषहरू	५८५.२४	५०१.६७	६८५.२६	-८३.५६	-१४.३	१८३.५९	३६.६
५.१ नगद मौज्जात	१४३.७६	१५८.८३	१७२.४७	१५.०७	१०.५	१३.६४	८.६
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	४३५.८९	३४२.७९	५१२.७३	-९३.१०	-२१.४	१६९.९५	४९.६
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	०.०१	०.०१	०.०१	०.००	-४१.६	०.०१	११५.४
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	५.५३	०.००	०.००	-५.५३	-१००.०	०.००	०.००
५.५ मार्गस्थ रकम	०.०४	०.०४	०.०४	०.००	०.०	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	११६०१.३८	१३९५४.६२	१३८१८.७५	२३५३.२४	२०.३	-१३५.८७	-१.०
६.१ सरकारमाथिको दाबी	२२४४.१२	२२१८.२४	२००२.८७	-२५.८७	-१.२	-२१५.३७	-९.७
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दाबी	१४.५४	११.३१	९.४४	-३.२३	-२२.२	-१.८६	-१६.५
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दाबी	१६६४.४३	१९५५.६३	१८६७.६८	२९१.२०	१७.५	-८७.९५	-४.५
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) गैर-सरकारी	१६६४.४३	१९५५.६३	१८६७.६८	२९१.२०	१७.५	-८७.९५	-४.५
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	७६७८.३०	९७६९.४५	९९३८.७५	२०९१.१५	२७.२	१६९.३१	१.७
(क) साँवा	६८२७.९९	८८६०.६४	८९१६.०४	२०३२.६५	२९.८	५५.४०	०.६
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरू	१८१०.२२	२३२६.८०	३३२०.४१	५१६.५८	२८.५	९९३.६१	४२.७
आ. ग्राहस्थ	५०१७.७८	६५३३.८४	५५९५.६२	१५१६.०६	३०.२	-९३८.२१	-१४.४
(ख) ब्याज	८५०.३१	९०८.८१	१०२२.७२	५८.५०	६.९	११३.९१	१२.५
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
८. अन्य सम्पत्ति	४१५.७१	७२२.६८	७५५.९३	३०६.९७	७३.८	३३.२५	४.६

भा - प्रारम्भिक

तालिका २८ : वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कृषि	३२४२०.१	३८८२२.७	४१४६६.१	६४०२.६	१९.७	२६४३.४	६.८
२. खानी	८६५.५	८७८.९	११७७.६	१३.४	१.६	२९८.७	३४.०
३. उत्पादन क्षेत्र	६४३५४.०	६९५०९.४	७५२८१.४	५१५५.४	८.०	५७७२.०	८.३
४. निर्माण	४११३२.८	१९०१९.६	२०२९६.३	-२२११३.२	-५३.८	१२७६.७	६.७
५. धातु उत्पादन, मेसिनरी र विद्युतीय उपकरण तथा जडान	६१९९.०	७२४७.२	७०२७.५	१०४८.२	१६.९	-२१९.७	-३.०
६. यातायात, उपकरण उत्पादन तथा जडान	५२९५.१	५५५९.८	५१९०.१	२६४.७	५.०	-३६९.७	-६.६
७. संचार र सार्वजनिक सेवा	२५२४६.३	२९२१४.९	३५३५६.०	३९६८.६	१५.७	६१४१.०	२१.०
८. थोक तथा खुद्रा विक्रेता	८३६७४.२	९४७६३.८	९८४४२.८	११०८९.५	१३.३	३६७९.०	३.९
९. वित्त, बीमा र स्थिर सम्पत्ति	३३७१९.८	३७५२४.३	३६५६३.४	३८०४.५	११.३	-९६०.९	-२.६
१०. सेवा उद्योग	३६१८६.३	३९३४०.७	४०७९६.०	३१५४.४	८.७	१४५५.३	३.७
११. उपभोग्य कर्जा	१५२३६.७	८६७४८.५	९२६३९.६	७१५११.७	४६९.३	५८९१.२	६.८
१२. स्थानीय सरकार	१५४.०	११२.५	११२.७	-४१.५	-२६.९	०.१	०.१
१३. अन्य	७२७९४.५	४२१७०.६	३३५७८.५	-३०६२३.९	-४२.१	-८५९२.२	-२०.४
जम्मा	४१७२७८.५	४७०९१३.०	४८७९२७.९	५३६३४.५	१२.९	१७०१४.९	३.६

प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २९ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता (Outstanding) विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं	संस्था	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१.	वाणिज्य बैंकहरू	१०,८८६.७९	९,६५४.१६	८४.६९
२.	विकास बैंकहरू	७७४.४५	९०५.११	३०.००
३.	वित्त कम्पनीहरू	१२५.३६	९९.८६	४.८५
४.	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	४८३.७९	५३६.९९	३०.२३
जम्मा		१२,२७०.३९	११,१९६.१२	१४९.७८

तालिका ३० : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७८	२०७९	२०८० ^अ	२०७८/७९	२०७९/८०
साधन					
पूँजी कोष	३९०९.२३	५०३३.४०	५९४७.९९	२८.८	१८.२
निक्षेप	१३०४२.५४	१५९०२.२८	१६७०९.२७	२१.९	५.१
सापटी	२०७३४.९१	२३३५८.१५	२१४२३.८१	१२.७	-८.३
अन्य	५६७९.१८	६४३३.५०	६१७७.९९	१३.३	-४.०
नाफा नोक्सान हिसाब	११८३.८६	१२३७.७८	५१९.११	४.६	-५८.१
साधन = उपयोग	४४५४९.७२	५१९६५.११	५०७७८.१७	१६.६	-२.३
उपयोग					
तरल कोष	२८२८.८४	२०३१.९६	२६९६.३३	-२८.२	३२.७
लगानी	१४७१.२५	६०९.५५	९३४.२४	-५८.६	५३.३
कर्जा तथा सापटी	३६५५५.४०	४४९६८.५८	४३२२३.७४	२३.०	-३.९
अन्य	३६९२.९७	४३३९.०३	३८१८.४९	१७.५	-१२.०
नाफा नोक्सान हिसाब	१.२५	१६.००	१०५.३६	११७८.३	५५८.७

अ = अपरिष्कृत

तालिका ३१ : बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७८	२०७९	२०८० ^अ	२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
चुक्तापूँजी	५८७५.१	६६६९.५	७८०५.९	७९४.५	१३.५	११३६.४	१७.०
जगेडा कोष	४५६३२.९	४८५४३.३	५३४६४.१	२९१०.४	६.४	४९२०.८	१०.१
अन्य दायित्व	२७५७.३	७१९९.७	६८२०.४	४४४२.४	१६१.१	-३७९.३	-५.३
साधन = उपयोग	५४२६५.३	६२४१२.६	६८०९०.४	८१४७.३	१५.०	५६७७.८	९.१
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात	१०७९.३	७९७.५	८१५.९	-२८१.८	-२६.१	१८.४	२.३
लगानी	४६८५२.३	५५१३१.०	६०२६६.७	८२७८.८	१७.७	५१३५.७	९.३
स्थिर सम्पत्ति	४८५.५	५५२.४	५११.०	६७.०	१३.८	-४१.४	-७.५
अन्य सम्पत्ति	५८४८.३	५९३१.६	६४९६.८	८३.४	१.४	५६५.२	९.५
जम्मा उपयोग	५४२६५.३	६२४१२.६	६८०९०.४	८१४७.३	१५.०	५६७७.९	९.१

अ = अपरिष्कृत

स्रोत: बीमा समिति।

तालिका ३२ : कर्मचारी सञ्चयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७८	२०७९	२०८० ^अ	२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
संचयकोष	३९६६३.३	४९६३६.९	४६९७८.३	९९७२.८	५.०	४५४२.२	९०.९
अन्य कोष तथा व्यवस्था	४६२०.३	४३०६.४	५०२५.७	-३९३.९	-६.८	७९९.३	९६.७
साधन = उपयोग	४४२८३.६	४५९४२.५	५१२०४.०	९६५८.९	३.७	५२६१.५	९९.५
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात लगानी	३२३.५	६४८.८	३८४.९	३२५.२	१००.५	-२६४.७	-४०.८
बैंक मुद्दती निक्षेप	९६६६४.३	९४९६०.९	९७७५२.८	-९७०३.३	-१०.२	२७९९.९	९८.७
सरकारी ऋणपत्र	९३०७७.९	९२९४९.९	९४५५४.२	-९३५.९	-७.२	२४९३.९	९९.९
आवास योजना	३२.०	३२.०	९०५.५	०.०	०.०	७३.५	२२९.६
शेयर लगानी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
शेयर लगानी	३५५५.२	२७८७.८	३०९३.९	-७६७.४	-२१.६	३०५.३	९१.०
कर्जा तथा सापटी	२७००६.७	३००६०.२	३२७८५.६	३०५३.५	११.३	२७२५.४	९.९
परियोजना कर्जा	६८४४.४	७५९८.०	८९८४.०	७५३.५	११.०	५८६.९	७.७
संचयकर्ता सापटी	२०९६२.३	२२४६२.२	२४६०९.५	२२९९.९	११.४	२९३९.४	९.५
स्थिर सम्पत्ति	९४४.९	९४७.८	९५५.३	२.९	२.०	७.५	५.९
अन्य सम्पत्ति	९४४.२	९२४.९	९२६.३	-१९.३	-१३.४	९.४	९.९

स = संशोधित

अ = अपरिष्कृत

स्रोत: कर्मचारी संचयकोष ।

तालिका ३३ : नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७८	२०७९	२०८० ^अ	२०७८/७९		२०७९/८०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
१. चुक्ता पूँजी	३२७.०	३२७.०	५३९.४	०.०	०.०	२०४.४	६२.५
२. जगेडा कोष	९६०८.५	३९९४.२	२२३६.९	९५०५.७	९३.६	-८७७.२	-२८.२
३. कोष संकलन	९६०६५.७	९८७४४.६	२०४९३.९	२६७८.९	१६.७	९६६९.३	८.९
४. अन्य दायित्व	९६३८.८	२५६५.८	३३७३.९	९२६.९	५६.६	८०८.९	३९.५
साधन = उपयोग	९९६४०.०	२४७५९.५	२६५५६.९	५९९९.५	२६.०	९८०४.६	७.३
उपयोग							
१. तरल सम्पत्ति	२२४.०	४३०.२	३८२.९	२०६.२	९२.०	-४८.९	-१९.२
२. लगानी	९२२६५.७	९३०२८.७	९४७२०.४	७६३.०	६.२	९६९९.७	९३.०
३. कर्जा तथा सापटी	५३९९.९	६४६३.७	७३८३.९	९९५९.८	२९.७	९९९.४	९४.२
४. अन्य सम्पत्ति	९८३८.४	४८२९.०	४०७०.५	२९९०.५	९६२.७	-७५८.४	-१५.७

अ = अपरिष्कृत

स्रोत: नागरिक लगानी कोष ।

तालिका ३४ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७/७८			२०७८/७९			२०७९/८०		
	रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत	
	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात
वित्तीय संस्थाहरु	८०६२८२.५	८७.२	१८५.२	८७८८०३.४	८६.८	१७८.१	९३४२३३.५	८६.५	१७३.६
नेपाल राष्ट्र बैंक	१५५६०१.३	१६.८	३५.७	१५३५१६.८	१५.२	३१.१	१५८४४९.१	१४.७	२९.४
वाणिज्य बैंकहरु	५३९२५२.७	५.८	१२३.९	५९५६०७.७	५.८	१२०.७	६४०३३०.८	५.३	११९.०
विकास बैंकहरु	५१८३४.१	५.६	११.९	५९९५२.३	५.९	१२.२	६६५०१.०	६.२	१२.४
वित्त कम्पनीहरु	१२६०२.३	१.४	२.९	१५१७९.०	१.५	३.१	१५२५९.९	१.४	२.८
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु [#]	४४५४९.७	४.८	१०.२	५१९६५.१	५.१	१०.५	५०७७८.२	४.७	९.४
नेपाल पूर्वाधार बैंक	२४४२.४	०.३	०.६	२५८२.४	०.३	०.५	२९१४.५	०.३	०.५
सम्भौतीत बचत संस्थाहरु	११८१८८.९	१२.८	२७.२	१३३१०६.६	१३.२	२७.०	१४५८५०.५	१३.५	२७.१
कर्मचारी संचयकोष	४४२८३.६	४.८	१०.२	४५९४२.५	४.५	९.३	५१२०४.०	४.७	९.५
नागरिक लगानी कोष	१९६४०.०	२.१	४.५	२४७५१.५	२.४	५.०	२६५५६.१	२.५	४.९
बीमा कम्पनी	५४२६५.३	५.९	१२.५	६२४१२.६	६.२	१२.७	६८०९०.४	६.३	१२.७
हुलाक बचत बैंक	२०२.७	०.०	०.०	२८१.०	०.०	०.१	१४५.४	०.०	०.०
जम्मा	९२४६७४.१	१००.०	२१२.४	१०१२१९१.०	१००.०	२०५.२	१०८०२२९.४	१००.०	२००.७
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रु. करोडमा)			४३५२५५.०			४९३३६९.७			५३८१३३.५
धितोपत्र बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)			४०१०९५.८			२८६९३४.४			३०८२५२.०
बजार पूँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)			९२.२			५८.२			५७.३

अ = अपरिष्कृत

*नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त ।

#नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागको मासिक तथ्याङ्कका आधारमा

तालिका ३५ : शेयर बजार परिसूचक

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७८	२०७९	२०८०	२०७८/७९	२०७९/८०
१ सूचीकृत कम्पनीको संख्या	२१९	२३४	२५४	६.८	८.५
२ सूचीकृत कम्पनीको चुक्ता मूल्य (रु. करोडमा)	५७३२३.६	६६७७५.४	७२८९५.३	१६.५	९.२
३ कुल बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)	४०१०९५.८	२८६९३४.४	३०८२५२.०	-२८.५	७.४
४ वार्षिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	१४५४४४.४	१२०२१०.१	४६७०२.५	-१७.३	-६९.१
५ कारोबार भएको दिन	२४६	२३९	२३६	-२.८	-१.३
६ कारोबार भएको कम्पनी संख्या	३३२	३६२	४०४	९.०	११.६
७ कारोबार संख्या	१५४१७६६८	१४७२४८३	८६४४७५	-४.६	-४९.२
८ सूचीकृत शेयर संख्या (हजारमा)	५८२६०४८.२६	६७७२२६.५४	७३८७००६.४१	१६.२	९.१
९ कारोबार भएको शेयरसंख्या (हजारमा)	३४०४५१३	२४९२०११	१२७६८०५	-२६.८	-४८.८
१० चुक्ता पूँजी/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	१३.२	१३.५	१३.५	२.८	०.१
११ कारोबार रकम / चुक्ता पूँजी अनुपात (प्रतिशत)	२५३.७	१८०.०	६४.१	-२९.०	-६४.४
१२ कारोबार रकम / बजार पूँजीकरण अनुपात (प्रतिशत)	३६.३	४१.९	१५.२	१५.५	-६३.८
१३ बजार पूँजीकरण/गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	९२.२	५८.२	५७.३	-३६.९	-१.५
१४ नेप्से परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	२८८३.४	२००९.५	२०९७.१	-३०.३	४.४
१५ नेप्से सेन्सेटिभ परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	५४१.४	३८५.९	३९४.२	-२८.७	२.१
१६ नेप्से फ्लोट परिसूचक (कारोबारबन्द हुँदा)	२००.३	१३९.४	१४५.०	-३०.४	४.०

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड ।

तालिका ३६ : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू

विवरण	२०७८/७९			२०७९/८०		
	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)
संस्थागत आधारमा						
वाणिज्य बैंक	५१२४६८.८	८३८४.१	३५.३	२३७५१०५.४	२००७४.८	५३.९
विकास बैंक	४७९८६.९	८८४.९	३.७	३४९८०.८	३४९.८	०.९
बीमा कम्पनी	१०२९४६.२	१०२९.५	४.३	१४५६८४.७	१४५६.८	३.९
वित्त कम्पनी	१७८३२.१	१७८.३	०.८	६२८५.५	६२.९	०.२
लघुवित्त वित्तीय संस्था	६६६६६.१	६५३.१	२.७	५१३६७.४	५१३.७	१.४
उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी	६६२६.९	६६.३	०.३	०.०	०.०	०.०
होटल	०.०	०.०	०.०	२६९५३.५	२६९.५	०.७
व्यापारिक संस्थाहरू	६१५.१	६.२	०.०	०.०	०.०	०.०
जलविद्युत्	३१६५४५.२	३१६५.५	१३.३	३५४२२३.९	३५४२.२	९.५
अन्य	३५८७८.५	९३९.८	३.९	१५१८०८.१	१०९६.८	२.९
कुल	१४३०४६९.८	२३७६०.६	१००.०	३१४६४०९.३	३७२३७.९	१००.०
धितोपत्रको आधारमा						
साधारण शेयर	२३२८२१.७	२३२८.२	९.८	१८४३८१३.१	१७९८.८	४८.३
हकप्रद शेयर	११९६९३.६	११९६.९	५.०	४१३३०.१	४१३.३	१.१
बोनस शेयर	५६०२३८.३	५५८८.८	२३.५	४०५९२०.४	४०५९.२	१०.९
सरकारी ऋणपत्र	८९५००.०	८९५०.०	३७.७	१०५०००.०	१०५००.०	२८.२
कनभर्तिवल प्रेफरेन्स शेयर	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र	५३२९६.२	५३२९.६	२२.४	३५५९०.७	३५५९.१	९.६
म्युचुअल फण्ड	३७५०००.०	३७५.०	१.६	७१४३७५.५	७१४.४	१.९
FPO	०.०	०.०	०.०	३७९.४	३.८	०.०
अन्य	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
कुल	१४३०४६९.८	२३७६०.६	१००.०	३१४६४०९.३	३७२३७.९	१००.०

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३७ : सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पुँजीकरणको स्थिति

विवरण	सूचीकृत कम्पनीको संख्या			बजार पुँजीकरण (रकम रु. करोडमा)						बजार पुँजीकरणको प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार	२०७८ असार		२०७९ असार		२०८० असार		२०७८/७९	२०७९/८०
				रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश		
वित्तीय संस्थाहरू	१४३	१४६	१३६	२७६२८८.२	६८.९	१९३२२४.०	६७.३	१९४११२.७	६३.०	-३०.१	०.५
वाणिज्य बैंक	२६	२६	२०	१५१३०५.०	३७.७	१०५३९५.६	३६.७	९५३४९.५	३०.९	-३०.३	-९.५
विकास बैंक	१७	१६	१६	१६८३७.७	४.२	१२८४२.०	४.५	१४३३७.५	४.७	-२३.७	११.६
वित्त कम्पनी	२३	२०	२०	८४४९.३	२.१	५०८२.५	१.८	६२०१.४	२.०	-३९.८	२२.०
लघु वित्त वित्तीय संस्था	४९	५४	५९	३८२३०.८	९.५	३३२४७.४	११.६	३०६९०.१	९.९	-१३.०	-७.९
बीमा कम्पनी	२८	३०	२१	६१४७३.४	१५.३	३६६५६.५	१२.८	४७६१४.१	१५.४	-४०.४	२९.९
उत्पादन तथा प्रशोधन	१९	१९	१९	१४७६७.२	३.७	१२३५०.३	४.३	१३६७६.१	४.४	-१६.४	१०.७
होटल	५	५	७	६१४९.४	१.५	४५८८.६	१.६	१०४७८.३	३.४	-२५.३	१२.४
व्यापार	४	४	४	२९६७.१	०.५	११७९.०	०.४	१५३५.५	०.५	-४५.६	३०.२
लगानी कम्पनी	५	६	६	३२७७.८	८.१	१९७८४.६	६.९	२१९०२.६	७.१	-३८.९	१०.७
जलविद्युत्	४०	५१	७९	३३७०२.५	८.४	३१४२३.२	११.०	४०७३८.९	१३.२	-६.८	२९.६
अन्य	३	३	३	३५६५१.७	८.९	२४३८४.६	८.५	२५८०७.९	८.४	-३१.६	५.८
कुल	२१९	२३४	२५४	४०१०९५.८	१००.०	२८६९३४.४	१००.०	३०८२४२.०	१००.०	-२८.५	७.४

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृत प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली
(२०८० असार मसान्त)

(१) वाणिज्य बैंकहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल बैंक लि.	धर्मपथ, काठमाडौं	१९९४-०७-३०	१४६९.४०	राष्ट्रियस्तर
२	कृषि विकास बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०२४-१०-०७	१८८८.४४	राष्ट्रियस्तर
३	नविल बैंक लि.	तीनधारा, काठमाडौं	२०७९-०३-२७*	२७०५.७०	राष्ट्रियस्तर
४	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट मेगा बैंक लि.	दरवारमार्ग, काठमाडौं	२०७९-०९-२७*	३४१२.८६	राष्ट्रियस्तर
५	स्टण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०४३-१०-१६	९४२.९५	राष्ट्रियस्तर
६	हिमालयन बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७९-११-१२*	२१६५.६६	राष्ट्रियस्तर
७	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	केशरमहल, काठमाडौं	२०५०-०३-२३	१०१२.०६	राष्ट्रियस्तर
८	एभरेष्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०५१-०७-०१	१०६९.८१	राष्ट्रियस्तर
९	कुमारी बैंक लि.	टंगाल, काठमाडौं	२०७९-०९-१७*	२६२२.५९	राष्ट्रियस्तर
१०	लक्ष्मी सनराइज बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५८-१२-२१	२१६७.०२	राष्ट्रियस्तर
११	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	नारायहिटीपथ, काठमाडौं	२०६४-०१-०७	१४२०.१०	राष्ट्रियस्तर
१२	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६४-०६-०७	१९४०.२६	राष्ट्रियस्तर
१३	सानिमा बैंक लि.	अल्कापुरी, नक्साल, काठमाडौं	२०६८-११-०३	१२४६.०१	राष्ट्रियस्तर
१४	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०६९-०३-२५*	१०२५.७२	राष्ट्रियस्तर
१५	एनआईसी एशिया बैंक लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७०-०३-१६*	११५६.४०	राष्ट्रियस्तर
१६	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७९-०९-२५*	३५७७.११	राष्ट्रियस्तर
१७	एनएमबी बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७६-०६-११*	१८३६.६७	राष्ट्रियस्तर
१८	प्रभु बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७९-०९-२६*	२३५४.२५	राष्ट्रियस्तर
१९	सिद्धार्थ बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०७३-०३-०७*	१४०९.००	राष्ट्रियस्तर
२०	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	सिंहदरवार प्लाजा, काठमाडौं	२०७५-०१-१९*	१५६३.७४	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर/प्राप्ति पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति ।

(२) विकास बैंकहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८-०७-०१	२६.२५	१-३ जिल्ला (नवलपरासी, चितवन, मकवानपुर)
२	कर्णाली डेभलपमेन्ट बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६०-११-०६	५०.२८	१-५ जिल्ला (बाँके, बर्दिया, दाङ्ग, प्युठान, रोल्पा)
३	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बिर्तामोड, भापा	२०६२-०४-०६	१२४.९७	१-५ जिल्ला (इलाम, भापा, मोरङ्ग, सुनसरी र पाँचथर)
४	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धरान, सुनसरी	२०६३-०६-२७	१०१.५०	१-५ जिल्ला (भापा, मोरङ्ग, सुनसरी, धनकुटा, उदयपुर)
५	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०६३-०९-१९	६४२.०९	राष्ट्रियस्तर
६	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वीरगञ्ज, पर्सा	२०६४-०७-२१	५२.५०	१-३ जिल्ला (पर्सा, मकवानपुर, काभ्रे)
७	सिन्धु विकास बैंक लि.	बाह्रविसे, सिन्धुपाल्चोक	२०६७-०५-२४	५५.७५	१-५ जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, चितवन, दोलखा, काभ्रेपलाञ्चोक, मकवानपुर)
८	सालपा विकास बैंक लि.	दिक्तेल, खोटाङ	२०६९-०४-०१	३५.००	१ जिल्ला (खोटाङ्ग)
९	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०५-०९	५१.९०	१-५ जिल्ला (म्याग्दी, बाग्लुङ र कास्की, तनहुँ, नवलपरासी पूर्व)
१०	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बालुवाटार, काठमाडौं	२०७१-०३-२९*	३२६.७६	राष्ट्रियस्तर
११	साइन रेसुझा डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७३-०२-२९*	४२८.३९	राष्ट्रियस्तर
१२	ज्योति विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०४-०९*	४३९.५८	राष्ट्रियस्तर
१३	गरिमा विकास बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०७८-०७-२८*	५१८.७७	राष्ट्रियस्तर
१४	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०७४-०३-१८*	४१७.१३	राष्ट्रियस्तर
१५	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७४-०३-२५*	३३८.२८	राष्ट्रियस्तर
१६	कामना सेवा विकास बैंक लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०७४-०४-२०*	३२८.१२	राष्ट्रियस्तर
१७	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०७६-०३-२२*	८३.४३	१-७ जिल्ला (मोरङ, ईलाम, पाँचथर, भापा, सुनसरी, धनकुटा, तेह्रथुम)

* मर्जर / प्राप्ति पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति ।

(३) वित्त कम्पनीहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल फाइनान्स लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७८-०३-२७*	७२.७५	राष्ट्रियस्तर
२	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०५०-०७-०३	२३.३३	राष्ट्रियस्तर
३	गुडविल फाइनान्स लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५२-०२-०१	९४.६९	राष्ट्रियस्तर
४	प्रोग्रेसिभ फाइनान्स लि.	तिनकुने, काठमाडौं	२०५२-११-१४	८४.८१	राष्ट्रियस्तर
५	जानकी फाइनान्स कम्पनी लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०५३-११-२४	६९.०५	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
६	पोखरा फाइनान्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५३-१२-०३	१०८.२६	राष्ट्रियस्तर
७	मल्टीपर्पस फाइनान्स लि.	राजविराज, सप्तरी	२०५५-०१-०२	४५.२०	१-५ जिल्ला (सप्तरी, सिरहा, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही)
८	समृद्धि फाइनान्स कम्पनी लि.	हेटौंडा, मकवानपुर	२०५८-०४-२६	८१.८९	राष्ट्रियस्तर
९	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	बत्तिसपुतली, काठमाडौं	२०५८-१०-१९	९३.५१	राष्ट्रियस्तर
१०	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९-०२-३०	१०१.२२	राष्ट्रियस्तर
११	आइ.सि.एफ.सि. फाइनान्स लि.	टंगाल, काठमाडौं	२०६१-०३-३१	११८.३५	राष्ट्रियस्तर
१२	मञ्जुश्री फाइनान्स लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०६४-०६-३०	१३५.१६	राष्ट्रियस्तर
१३	रिलायन्स फाइनान्स लि.	प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं	२०७१-०१-२५*	१०५.३०	राष्ट्रियस्तर
१४	गोर्खाज फाइनान्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७२-१२-२८*	८६.८०	राष्ट्रियस्तर
१५	श्री इन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७३-१०-१९*	९८.१७	राष्ट्रियस्तर

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

१६	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	२०७३-१२-१०*	९४.८९	राष्ट्रियस्तर
१७	वेष्ट फाइनेन्स लि.	चाबहिल, काठमाडौं	२०७५-०४-१७*	८५.४८	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर / प्राप्त पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति ।

(४) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
१	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नक्साल, काठमाडौं	२०५६-०४-०१	२६१.२१	राष्ट्रियस्तर
२	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुरानो बानेश्वर, काठमाडौं	२०५८-०८-१२	२८३.५४	राष्ट्रियस्तर
थोक कर्जाको मात्र कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
३	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०५८-११-०२	३३३.१६	राष्ट्रियस्तर
४	फर्स्ट माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०६६-०९-१३	११४.७७	राष्ट्रियस्तर
५	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७०-०५-२६	८६.९६	राष्ट्रियस्तर
खुद्रा कर्जाको कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
६	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भरतपुर, चितवन	२०५८-०३-१९	१५५.११	राष्ट्रियस्तर
७	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०५८-१०-०१	१२९.०५	राष्ट्रियस्तर
८	नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बिराटनगर, मोरङ	२०६४-०३-०१	७३.२०	राष्ट्रियस्तर
९	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ढाँकेवर, धनुषा	२०६६-०१-१६	१९.६०	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
१०	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०६६-०९-०१	६२.७२	राष्ट्रियस्तर
११	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७६-०९-२३*	३७.२३	राष्ट्रियस्तर
१२	मिमिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बकनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७९-०५-१५*	६५.३४	राष्ट्रियस्तर
१३	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६७-०७-२३	१७.०१	१९ जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी पूर्व, नवलपरासी पश्चिम, चितवन, पर्सा, सुर्खेत, डडेलधुरा, गुमी, पाल्पा, तनहुँ, अर्घाखाँची, प्युठान र सल्यान
१४	सूर्योदय बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-१२-२९*	७९.१९	राष्ट्रियस्तर
१५	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	महाराजगंज, काठमाडौं	२०६९-०२-२२	४४.१७	राष्ट्रियस्तर
१६	हिमालयन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चून्चेपाटी, काठमाडौं	२०६९-०३-२१	२८.८१	राष्ट्रियस्तर
१७	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैंडाकोट, नवलपरासी	२०६९-१२-१५	७४.५०	राष्ट्रियस्तर
१८	एनएमबि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा-हेम्जा, कास्की	२०६९-१२-१८	७२.१४	राष्ट्रियस्तर
१९	फरवार्ड माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुहवी-भलुवा, सुनसरी	२०७०-०२-०३	१०५.५६	राष्ट्रियस्तर
२०	ग्लोबल आइ.एम.ई. लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०२-०५	६१.८९	राष्ट्रियस्तर
२१	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बगधुवा, सप्तरी	२०७७-०८-०८*	३२.२४	राष्ट्रियस्तर
२२	मेरो माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बट्टार, नुवाकोट	२०७०-०४-०३	१३२.००	राष्ट्रियस्तर

२३	समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-०१-०२*	३९.४२	राष्ट्रियस्तर
२४	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७१-०३-०१	१४.५२	४-१० जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, रामेछाप, सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, नुवाकोट, खोटाङ्ग, भोजपुर र संखुवासभा)
२५	नेशनल माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	निलकण्ठ, धादिङ	२०७८-०३-३०*	१०८.४२	राष्ट्रियस्तर
२६	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७१-०४-३०*	९८.२५	राष्ट्रियस्तर
२७	वीन नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-०७-१५*	७.९२	प्रदेशस्तर (बागमती प्रदेश)
२८	उन्नती सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७७-०३-२६*	२२.९०	राष्ट्रियस्तर
२९	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गजुरी, धादिङ	२०७२-०२-०१	४८.५८	राष्ट्रियस्तर
३०	सपोर्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	हाँसपोसा, इटहरी	२०७२-०३-२७	९.५२	प्रदेशस्तर (कोशी प्रदेश)
३१	आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-०७-३०*	३६.७१	राष्ट्रियस्तर
३२	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मदनपुर, नुवाकोट	२०७३-०५-१३	६४.१६	राष्ट्रियस्तर
३३	गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०७३-०८-०१	१०.१४	प्रदेशस्तर (कोशी प्रदेश)
३४	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुलेगौडा (शुकलगण्डकी), तनहुँ	२०७३-०८-२४	१५.१६	राष्ट्रियस्तर
३५	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	गैडाकोट, नवलपरासी	२०७८-०५-०४*	४९.७४	राष्ट्रियस्तर
३६	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	तिलोत्तमा, रुपन्देही	२०७४-०२-०८	१४.६१	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
३७	सबैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बन्दीपुर, तनहुँ	२०७४-०३-३०	३१.८६	राष्ट्रियस्तर
३८	साधना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोर्खा, गोर्खा	२०७४-०७-१३	३८.२३	राष्ट्रियस्तर
३९	एनआईसी एसिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७७-१२-०८*	१७३.९४	राष्ट्रियस्तर
४०	मनकामना स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७७-०४-१०*	१४.८५	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
४१	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०७५-०१-०२	२.००	१-३ जिल्ला (धनुषा, सर्लाही र महोत्तरी)
४२	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०७-०१	२१.७६	राष्ट्रियस्तर
४३	मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०८-०१	१०.९४	राष्ट्रियस्तर
४४	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कोहलपुर, बाँके	२०७८-०९-३०*	१४.८६	४-१० जिल्ला (बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुर, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी, सुर्खेत र डडेल्धुरा)
४५	जाल्पा सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बुटवल, रुपन्देही	२०७७-०८-१६*	१६.००	राष्ट्रियस्तर
४६	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कोहलपुर, बाँके	२०७५-१२-११	१०.६१	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
४७	धौलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बाग्लुङ्ग-२, बाग्लुङ्ग	२०७५-११-०७	१३.३१	राष्ट्रियस्तर
४८	सिवाइसि नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	पोखरा, कास्की	२०७९-११-३०*	२६.६४	राष्ट्रियस्तर
४९	नेष्टो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कुस्मा, पर्वत	२०७५-११-२१	२५.५०	राष्ट्रियस्तर
५०	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	लाहान, सिराहा	२०७५-१२-१२	१.२०	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
५१	श्रृजनशिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	गोलबजार, सिराहा	२०७५-१२-०१	१०.९४	राष्ट्रियस्तर
५२	किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	धनगढी, कैलाली (कपोरेट मण्डिकाटार)	२०७७-०३-२९*	५०.४४	राष्ट्रियस्तर
५३	जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कटहरी, मोरङ	२०७७-०५-२२*	११८.२०	राष्ट्रियस्तर

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

५४	विपिडव्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६-०९-०२	३.००	प्रदेशस्तर (बागमती प्रदेश)
५५	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	घोराही, दाङ	२०७६-०९-०२	६.२३	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
५६	सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	तुलसीपुर, दाङ	२०७६-१०-०९	१.९५	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
५७	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	पनौती, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६-०९-०९	२५.००	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर / प्राप्त पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति ।

(५) पूर्वाधार विकास बैंक

क्र. सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल पूर्वाधार बैंक लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०७५-११-२२	२०००.००	राष्ट्रियस्तर

(६) अन्य संस्था

(६.१) सहकारी संस्था

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृत प्रदान भएको मिति
१	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	बानेश्वर, काठमाडौं	२०६७-०४-०४

(६.२) हायर पर्चेज

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृत प्रदान भएको मिति
१	ओम्नी प्रा.लि.	आदर्शनगर, वीरगंज	आदर्शनगर, वीरगंज	२०७१-०९-२४
२	हुलास फिन सर्भ लि.	टेकु, काठमाडौं	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०४-१८
३	सिप्रदी हायर पर्चेज प्रा.लि.	गैरिधारा, काठमाडौं	थापाथली, काठमाडौं	२०७१-०७-२०
४	एम.ए.डब्लु. इनभेष्टमेण्ट प्रा.लि.	विराटनगर, मोरङ	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०९-३०
५	बतास इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि.	पोखरा, कास्की	गैरिधारा, काठमाडौं	२०७१-१०-२९
६	स्याकार इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि.	कान्तिपथ, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७३-०३-१०
७	जगदम्बा क्रेडिट एण्ड इन्भेष्टमेण्ट लि.	नक्साल, काठमाडौं	नक्साल, काठमाडौं	२०७३-०९-१७
८	भेन्चर हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०८-०३
९	मनोकामना हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७६-०९-२७
१०	अग्नी हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७७-०७-१३

(६.३) प्रतिनिधि कार्यालय

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृत प्रदान भएको मिति
१	श्री मशरेक बैंक पि एस सी	दुबई, युएई	थापाथली, काठमाडौं	२०६७-०६-२६
२	दोहा बैंक	दोहा, कतार	थापाथली, काठमाडौं	२०७४-०९-१९
३	आईसी आईसी आई बैंक लि.	मुम्बई, भारत	थापाथली, काठमाडौं	२०७६-१०-२९

(६.४) जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृत प्रदान भएको मिति
१	जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.	बबरमहल, काठमाडौं	बबरमहल, काठमाडौं	२०६९-०३-२६

भाग

२

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीति	५८
मौद्रिक व्यवस्थापन	६०
नियमन, वित्तीय क्षेत्र सुधार तथा वित्तीय पहुँच विस्तार	६४
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६७
गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७१
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७१
भुक्तानी प्रणाली	७६
सूचना प्रविधि	७८
मुद्रा व्यवस्थापन	७८
जनशक्ति व्यवस्थापन	८१
विविध	८२
प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू	९२
तालिकाहरू	९४
अनुसूचीहरू	१०३

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीति

२.१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ बमोजिम आर्थिक स्थायित्व र अर्थतन्त्रको दिगो विकासको निमित्त मूल्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीति तर्जुमा गरिएको थियो । चालु खाता एवम् शोधनान्तर स्थिति उच्च घाटामा रहेको परिप्रेक्ष्यमा समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै नेपाल सरकारको बजेटमा लक्षित आर्थिक वृद्धि एवम् नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई सहयोग पुर्याउने गरी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीति २०७९ साउन ६ गते सार्वजनिक गरिएको थियो । मौद्रिक नीतिको पहिलो त्रैमासिक समीक्षा २०७९ मंसिर ११ गते, अर्द्धवार्षिक समीक्षा २०७९ माघ २७ गते र तेस्रो त्रैमासिक समीक्षा २०८० वैशाख २९ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।

उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू

- २.२ मूल्य र बाह्य क्षेत्र स्थायित्व कायम राख्दै समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व प्रवर्द्धन गर्ने, वित्तीय साधनलाई उत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाह गराई उत्पादकत्व अभिवृद्धिमा फर्काउने आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुर्याउने, कर्जालाई उत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाह गराउने, पुनरकर्जा सुविधालाई पुनरावलोकन गर्ने, साना, घरेलु, लघु तथा मध्यम उद्यमहरूको लागि कर्जा पहुँच बढाउने, समष्टिगत विवेकशील नियमन तथा कर्जाको गुणस्तर सुधारमा फर्काउने वित्तीय स्थायित्व कायम गर्ने र भुक्तानी तथा वित्तीय कारोबारलाई डिजिटाइजेसन गर्दै वित्तीय साक्षरता, वित्तीय पहुँच र वित्तीय समावेशता अभिवृद्धि गर्ने मौद्रिक नीतिको मुख्य प्राथमिकता रहेको थियो ।
- २.३ मौद्रिक नीतिले भारतीय रुपैयाँसँग नेपाली रुपैयाँको स्थिर विनिमयदरलाई मौद्रिक नीतिको अंकुशको रूपमा यथावत राखेको थियो । ब्याजदरलाई मौद्रिक नीतिको प्रसार माध्यमको रूपमा सुदृढ गर्दै सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा कार्यान्वयनमा रहेको बैंक तथा वित्तीय संस्थाबीचको भारित औसत अन्तरबैंक ब्याजदरलाई निरन्तरता दिइएको थियो । नेपाल सरकारको बजेट वक्तव्यअनुरूप आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मुद्रास्फीति ७.० प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो । यसका अतिरिक्त न्यूनतम ७ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न सक्ने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने र माग पक्षबाट मूल्यमा चाप नपर्ने गरी लक्षित आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सहयोग पुर्याउने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो ।

तालिका २.१ : मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत

	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
			लक्ष्य	यथार्थ
वार्षिक औसत मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	३.६०	६.३२	७.०	७.७४
शोधनान्तर स्थिति (रु. अर्बमा) (+बचत/-घाटा)	१.२३	-२५५.२६	-१००.००	२९०.५२

२.४ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा आर्थिक वृद्धि आधारभूत मूल्यमा २.९६ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा १.८६ प्रतिशत रहेको अनुमान छ । उद्योग तथा सेवा क्षेत्रका गतिविधिमा अपेक्षितभन्दा कम विस्तार भएकोले आर्थिक वृद्धिदरमा कमी आएको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मुलुकको कमजोर उत्पादन क्षमता, भारतलगायत विश्वव्यापी रूपमा उपभोक्ताको मूल्यमा परेको चाप र अमेरिकी डलरसँग नेपाली मुद्रा थप कमजोर भएको कारण वार्षिक औसत मुद्रास्फीति दर लक्षित सीमाभन्दा केही बढी (७.७४ प्रतिशत) कायम भएको छ । समीक्षा वर्षमा समष्टिगत मागमा आएको संकुचन, बाह्य क्षेत्र व्यवस्थापन गर्न अवलम्बन गरिएका नीतिगत व्यवस्थाहरूको कारण आयातमा आएको कमी र विप्रेषण तथा पर्यटन आयमा भएको वृद्धिका कारण शोधनान्तर

स्थिति रु.२९० अर्ब ५२ करोडले वचतमा रहेको छ (तालिका २.१) । २०८० असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति १० महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त रहेको छ ।

मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा सञ्चालन लक्ष्य

- २.५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीतिमा मूल्य स्थिरतालाई प्राथमिक लक्ष्यको रूपमा निरन्तरता दिनुका साथै आन्तरिक र अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्यलाई मध्यनजर राखी मौद्रिक नीतिका अन्य लक्ष्य तथा प्राथमिकताहरू निर्धारण गरिएको थियो । मौद्रिक नीतिले लिएका लक्ष्य प्राप्तिका लागि ब्याजदरलाई मौद्रिक नीतिको प्रसार माध्यमको रूपमा सुदृढ गर्दै सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबीचको भारित औसत अन्तरबैंक ब्याजदरलाई निरन्तरता दिइएको थियो । यस वर्षदेखि मौद्रिक नीतिको नीतिगत दर तय गर्दा वार्षिक लक्षित मुद्रास्फीति र विदेशी विनिमय सञ्चितिले आयात धान्ने क्षमतालाई प्रमुख आधारको रूपमा लिन थालिएको छ ।
- २.६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विस्तृत मुद्राप्रदायको वार्षिक वृद्धिदर १२.० प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेकोमा ११.४ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, मौद्रिक क्षेत्रबाट प्रवाह हुने निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर १२.६ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेकोमा ४.६ प्रतिशत कायम भएको छ (तालिका २.२) । पुँजीगत खर्च समयमा नै अपेक्षित रूपले हुन नसक्नु, आर्थिक वृद्धिदर न्यून रहनु र तरलतामा आएको संकुचनको फलस्वरूप ब्याजदर वृद्धि भई कर्जा मागमा कमी आउनु जस्ता कारणले आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कर्जा विस्तार कम रहन गएको हो ।

तालिका २.२ : मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा

	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
			लक्ष्य	यथार्थ
विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२१.८	६.८	१२.०	११.४
संकुचित मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२२.६	-९.७	५.०	-०.१
आन्तरिक कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२७.१	१४.५	१५.९	८.७
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२६.३	१३.३	१२.६	४.६

मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू

- २.७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीतिले सजगतापूर्वक कसिलो कार्यदिशा लिएअनुरूप मौद्रिक नीतिका सञ्चालन लक्ष्य तथा उपकरणहरू चयन गरिएका थिए । मूल्य र विदेशी विनिमय सञ्चितिमा परेको चापलाई मध्यनजर राख्दै समष्टिगत आर्थिक स्थायित्वको लागि ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको दरहरूलाई वृद्धि गरी बैंक दर ८.५ प्रतिशत, नीतिगत दर ७.० प्रतिशत र निक्षेप संकलन दरलाई ५.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । तरलता व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन खुला बजार कारोबार स्थिरीकरण कोषको अवधारणा अघि सारिएको थियो ।
- २.८ मौद्रिक व्यवस्थापनलाई सुदृढ बनाई तरलता व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउन बैंक तथा वित्तीय संस्थाले स्वचालित रूपमा ओभरनाइट तरलता सुविधा उपयोग गर्न सक्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइयो । त्यसैगरी, यस बैंकले निर्धारण गरेको नीतिगत दरको तुलनामा औसत अन्तरबैंक ब्याजदर तोकिएको भन्दा बढी बिन्दुले तल/माथि भएमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन गरिने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइयो । बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अघिल्लो हप्ताको अन्त्यमा कायम रहेको सम्बन्धित संस्थाको स्वदेशी मुद्रामा रहेको कुल निक्षेपको १ प्रतिशतभन्दा बढी बक्यौता नहुने गरी यस बैंकले तोकेको ऋणपत्रको धितोमा अधिकतम ५ दिनसम्म अवधिको स्थायी तरलता सुविधा बैंक दरमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको थियो । साथै, उपर्युक्त माध्यमबाट आवश्यक तरलता व्यवस्थापन गर्न नसकेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले माग गरेमा बैंक दरमा २ प्रतिशत बिन्दुले पेनाल दर थप गरी अन्तिम ऋणदाता सुविधा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको थियो ।

तालिका २.३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र
वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
अनिवार्य नगद अनुपात			
वाणिज्य बैंक	३.०	३.०	४.०
विकास बैंक	३.०	३.०	४.०
वित्त कम्पनी	३.०	३.०	४.०
वैधानिक तरलता अनुपात			
वाणिज्य बैंक	१०.०	१०.०	१२.०
विकास बैंक	८.०	८.०	१०.०
वित्त कम्पनी	७.०	७.०	१०.०

- २.९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात ३ प्रतिशतबाट वृद्धि गरी ४ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपातलाई वृद्धि गरी वाणिज्य बैंकहरूले १२ प्रतिशत र विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूले १० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको थियो ।
- २.१० मौद्रिक नीतिको अर्द्धवार्षिक समीक्षामार्फत बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई ८.५ प्रतिशतको बैंक दरमा यस बैंकले उपलब्ध गराउँदै आएको दैनिक तरलता सुविधा अन्तर्गतको ओभरनाइट तरलता सुविधा ७.० प्रतिशतको नीतिगत दरमा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइएको थियो । त्यसैगरी, मौद्रिक नीतिको तेस्रो त्रैमासिक समीक्षामार्फत मौद्रिक नीतिको कार्यदिशालाई सजगतापूर्वक केही लचिलो बनाउँदै विद्यमान बैंक दरलाई १ प्रतिशत बिन्दुले कटौति गरी ७.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । मौद्रिक नीति २०७९/८० मा व्यवस्था भएका अन्य मौद्रिक उपकरणहरूलाई भने यथावत रूपमा निरन्तरता दिइएको थियो ।

कोभिडलक्षित नीतिगत व्यवस्थामा गरिएको पुनरावलोकन

- २.११ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीतिमार्फत कोभिडको समयमा अवलम्बन गरिएका गैरपरम्परागत मौद्रिक तथा वित्तीय औजारहरूलाई क्रमिक रूपमा हटाउँदै लैजाने रणनीति कार्यान्वयन गरिएको थियो । यसअनुरूप कृषि लगायतका उत्पादनशील क्षेत्र, लघु उद्यम, निर्यात र कोभिड महामारीबाट पुनरुत्थान हुन बाँकी अति प्रभावित क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जालाई पुनरकर्जा सुविधा निरन्तरता दिँदै अन्य क्षेत्रमा प्रवाह भएको पुनरकर्जा सुविधालाई क्रमशः कम गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरियो । फलस्वरूप २०८० असार मसान्तमा लगानीमा रहेको पुनरकर्जा रकम रु.१ अर्ब ५० करोडमा सीमित भएको छ ।
- २.१२ कोभिडसँगै रुस-युक्रेन युद्धलगायतका कारण बाह्य क्षेत्र व्यवस्थापनमा परेको दबाव कम गर्न नेपाल भित्रिने विप्रेषण आप्रवाह लगायतका विदेशी विनिमयका स्रोतहरूलाई सहजीकरण गर्ने र वस्तु तथा सेवाको आयातलगायत विदेशी विनिमयमा चाप पर्ने क्रियाकलापहरूलाई निरुत्साहित गर्ने नीतिगत व्यवस्था गरिएको थियो । यद्यपि, बाह्य क्षेत्र स्थितिमा सुधार भएसँगै आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मध्यबाट केही वस्तुहरूको आयातमा लगाइएको प्रतिबन्ध र प्रतीतपत्र खोल्दा राख्नुपर्ने नगद मार्जिनसम्बन्धी व्यवस्था हटाइएको थियो ।

मौद्रिक व्यवस्थापन

निष्काशन तथा व्यवस्थापन

- २.१३ नेपाल राष्ट्र बैंकले नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने र सोको व्यवस्थापन गर्ने कार्य गर्दै आएको छ । त्यसै गरी, बैंकिङ क्षेत्रको तरलता व्यवस्थापनका लागि आवश्यकताअनुसार तरलता प्रवाह तथा प्रशोचन गर्ने कार्य हुँदै आएको छ । सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन ऐन, २०७९; राष्ट्र ऋण ऐन, २०५९; राष्ट्र ऋण नियमावली, २०५९; ऋणपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६१; नेपाल राष्ट्र बैंक राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७४ तथा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ मातहतको कार्यविधिअनुसार आन्तरिक ऋण तथा तरलता व्यवस्थापनको कार्य हुँदै आएको छ ।
- २.१४ प्रत्येक आर्थिक वर्षको बजेटमा व्यवस्था भएबमोजिमको आन्तरिक ऋण उठाउन सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन ऐन, २०७९ पारित भएपश्चात् नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वार्षिक आन्तरिक ऋण निष्काशन तालिका र बोलकबोल तालिकाबमोजिम यस बैंकले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्दै आएको छ । बैंकबाट हाल ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको निष्काशन तथा व्यवस्थापन हुँदै आएको छ ।

ट्रेजरी बिल

२.१५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.२० अर्बको २८ दिने, रु.४३ अर्ब ६१ करोडको ९१ दिने, रु.४० अर्बको १८२ दिने र ५० अर्बको ३६४ दिने गरी कुल रु.१ खर्ब ५३ अर्ब ६१ करोडको ट्रेजरी बिल जारी गरिएको छ (अनुसूची २.७)। त्यसैगरी, २०७९ असार मसान्तसम्म रु.३५४ अर्ब ५० करोड ८० लाखको ट्रेजरी बिल भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.५० अर्ब ३० करोड भुक्तानी भएको छ। सो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा भुक्तानी हुन बाँकी ट्रेजरी बिल रु.४५७ अर्ब ८१ करोड ५६ लाख रहेको छ।

विकास ऋणपत्र

२.१६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.१०० अर्बको विकास ऋणपत्र जारी गरिएको छ (अनुसूची २.८)। २०७९ असार मसान्तसम्म रु.६२० अर्ब ४४ करोड ७० लाखको विकास ऋणपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.६४ अर्ब भुक्तानी भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अन्त्यमा भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्र रु.६५६ अर्ब ४४ करोड ७० लाख रहेको छ।

नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

२.१७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.२ अर्ब ३६ करोड १३ लाखको नागरिक बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ। २०७९ असार मसान्तसम्म रु.९ अर्ब १४ करोडको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.७५ करोड ११ लाख भुक्तानी भएको छ। यसरी २०८० असार मसान्तसम्म कुल रु.१० अर्ब ७५ करोडको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ।

२.१८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.२ करोड ६४ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ। २०७९ असार मसान्तसम्म कुल रु.१९ करोड २ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.४ करोड १२ लाख भुक्तानी भएको छ। यसरी २०८० असार मसान्तसम्म कुल रु.१७ करोड ५४ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ (तालिका २.४)।

तालिका २.४ : कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

(रु. करोडमा)

विवरण	नागरिक बचतपत्र	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र
२०७९ असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	९१४.००	१९.०२
२०७९/८० को नयाँ निष्काशन रकम	२३६.१३	२.६४
२०७९/८० को कुल भुक्तानी रकम	७५.११	४.१२
२०८० असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	१०७५.००	१७.५४

खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

२.१९ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विविध उपकरणमार्फत रु.२५५ अर्ब ९९ करोड ७७ लाख बराबरको कुल आन्तरिक ऋण निष्काशन गरिएकोमा रु.११५ अर्ब ०९ करोड ४८ लाख बराबरको आन्तरिक ऋण भुक्तानी भएकोले खुद आन्तरिक ऋण निष्काशन रु.१४० अर्ब ९० करोड २९ लाख रहेको छ (तालिका २.५)।

तालिका २.५ : खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

विवरण	रकम (रु. करोडमा)			कुल गार्हस्थ उत्पादनसँगको अनुपात		
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
(क) कुल निष्काशन	२२४०१.००	२३१३०.३०	२५५९९.७७	५.१५	४.६९	४.७६
ट्रेजरी बिल्स	९०००.००	१०३९१.७०	१५३६९.००	२.०७	२.११	२.८५
विकास ऋणपत्र	१३०००.००	१२४५०.००	१००००.००	२.९९	२.५२	१.८६
नागरिक बचतपत्र	३९५.४०	२८२.९८	२३६.१३	०.०९	०.०६	०.०४
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५.५०	५.६७	२.६४	०.००	०.००	०.००

(ख) कुल भुक्तानी	३६९०.१०	४७३३.७८	११५०९.४८	०.८५	०.९६	२.१४
ट्रेजरी बिल्लस	२५६२.७०	२९००.००	५०३०.२५	०.५९	०.५९	०.९३
विकास ऋणपत्र	६००.००	१८००.००	६४००.००	०.१४	०.३६	१.१९
नागरिक बचतपत्र	५००.००	२८.५७	७५.११	०.११	०.०१	०.०१
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	२७.५०	५.२१	४.१२	०.०१	०.००	०.००
(ग) खुद निष्काशन	१८७११.००	१८३९६.५०	१४०९०.३०	४.३०	३.७३	२.६२
ट्रेजरी बिल्लस	६४३७.३०	७४९४.६६	१०३३०.८०	१.४८	१.५२	१.९२
विकास ऋणपत्र	१२४००.००	१०६५०.००	३६००.००	२.८५	२.१६	०.६७
नागरिक बचतपत्र	-१०४.६०	२५४.४१	१६१.०२	-०.०२	०.०५	०.०३
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	-२१.९०	०.४६	-१.४८	-०.०१	०.००	०.००
(घ) तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	८००३२.००	९८४२८.५०	११२५१८.८२	१८.३९	१९.९५	२०.९१
(ङ) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन*	४३५२५५	४९३३७०	५३८१३४			

* स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण २०७९/८०

भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

२.२० नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.९८४ अर्ब २८ करोड ५३ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु. ११ खर्ब २५ अर्ब १८ करोड ८२ लाख रहेको छ (तालिका २.६)। नेपाल सरकारले समीक्षा अवधिमा ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्रमार्फत् उठाइएको रकम सोही अवधिमा भुक्तानी भएको रकमभन्दा बढी रहेकोले सरकारका कुल आन्तरिक ऋण गत वर्षको तुलनामा बढेको छ।

तालिका २.६ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

सि. नं.	ऋणपत्रको किसिम	रकम (रु.करोडमा)			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०
१.	ट्रेजरी बिल्लस	२७९५९.२	३५४५०.८	४५७८१.५६	२६.७९	२९.१४
२.	विकास ऋणपत्र	५१३९४.७	६२०४४.७	६५६४४.७	२०.७२	५.८०
३.	नागरिक बचतपत्र	६५९.६	९१४.०	१०७५.०२३	३८.५७	१७.६२
४.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	१८.६	१९.०२	१७.५४२	२.२६	-७.७७
जम्मा		८००३२.००	९८४२८.५	११२५१८.८२	२२.९९	१४.३२

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र

२.२१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रमध्ये ट्रेजरी बिलको अंश अन्य ऋणपत्रको भन्दा उच्च रहेको छ (तालिका २.७)। आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको रकम रु.७४ अर्ब २० करोड ९४ लाख रहेको छ।

तालिका २.७ : नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	रकम (रु.करोडमा)			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०
१.	ट्रेजरी बिल्लस	१५४७.३	१५१२.८३	४५३५.३	-२.२३	१९९.७९
२.	विकास ऋणपत्र	४११२.९	३३४५.७०	२४९४.९	-१८.६५	-२५.४३
३.	नागरिक बचतपत्र	१८.१	३००.१४	३९०.१२	१५५८.२	२९.९८
४.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	०.३	०.३	०.६५	०.०	११६.६७
जम्मा		५६७८.७	५१५८.९७	७४२०.९४	-९.१५	४३.८५

सरकारी ऋणपत्रको बिक्री प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम

- २.२२ सरकारी ऋणपत्रको कारोबारलाई थप प्रभावकारी बनाई मौद्रिक व्यवस्थापन विषयमा वाणिज्य बैंकहरूको ट्रेजरी विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरू, बजार निर्माता तथा बिक्री एजेन्टका कर्मचारीहरूको सहभागितामा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२३ सरकारी ऋणपत्र सम्बन्धी जानकारी प्रदान गर्ने उद्देश्यले समीक्षा वर्षमा कोशी प्रदेशको विराटनगर, गण्डकी प्रदेशको पोखरा, सुदूर पश्चिम प्रदेशको धनगढी र लुम्बिनी प्रदेशको भैरहवामा सम्बन्धित प्रदेशस्थित बजार निर्माताहरूको सहभागितामा तरलता तथा आन्तरिक ऋण व्यवस्थापन सम्बन्धमा १/१ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२४ नागरिक बचतपत्र २०८४ “क” र २०८५ तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र २०८४ “क” र २०८५ निष्काशन गर्ने क्रममा सोसम्बन्धी जानकारी प्रदान गर्ने उद्देश्यले बजार निर्माता तथा बिक्री एजेन्टका प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा विभिन्न चरणमा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

तरलता व्यवस्थापन

- २.२५ मौद्रिक नीतिको व्यवस्थाबमोजिम मौद्रिक उपकरणहरूको उपयोग मार्फत् बैंकिङ्ग प्रणालीमा तरलता व्यवस्थापन हुँदै आएको छ । पछिल्लो समय रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराईट सेल, आउटराईट पर्चेज र निक्षेप संकलनको उपयोग मार्फत् तरलता व्यवस्थापन हुने गरेको छ । यसको साथै स्थायी तरलता सुविधा र ओभरनाईट रिपो समेत तरलताको व्यवस्थापनमा उपयोग हुने गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० को मौद्रिक नीति तथा सोको आवधिक समीक्षामार्फत् परिवर्तन भएका मौद्रिक उपायहरू अन्तर्गतका व्यवस्थाहरूलाई सम्बोधन गर्नेगरी “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार विनियमावली, २०७८” तथा “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८” मा संशोधन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- २.२६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रिभर्स रिपोमार्फत् रु.८८ अर्ब २० करोड,नियमित प्रकारको निक्षेप संकलनमार्फत् रु.२० अर्ब गरी कुल रु.१ खर्ब ८ अर्ब २० करोड (टर्न ओभरको आधारमा) तरलता प्रशोचन गरिएको छ ।

तालिका २.८ : तरलता प्रशोचन

क्र.सं.	उपकरण	पटक	रकम (रु.करोडमा)
१	रिभर्स रिपो	६	८,८२०.००
२	निक्षेप संकलन	१	२,०००.००
	जम्मा		१०,८२०.००

- २.२७ त्यसैगरी, समीक्षा अवधिमा ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको ओभरनाईट रिपोमार्फत् रु.९७ अर्ब ९७ करोड २६ लाख तथा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत् रु.३ खर्ब १६ अर्ब ५० करोड गरी कुल रु.४ खर्ब १४ अर्ब ४७ करोड २६ लाखको (टर्नओभरको आधारमा) तरलता प्रवाह गरिएको छ । साथै, स्थायी तरलता सुविधामार्फत् एक हजार ६ सय सन्ताउन्न पटकमा रु.२७ खर्ब २७ अर्ब ११ करोड २३ लाख लाख (टर्नओभरको आधारमा) तरलता प्रवाह र सोभै खरीदमार्फत् रु.८९ अर्ब ७० करोडको तरलता प्रवाह भएको छ (तालिका २.९)।

तालिका २.९: तरलता प्रवाह

क्र.सं.	उपकरण	पटक	रकम (रु.करोडमा)
१	ओभरनाईट रिपो	२१६	९,७९७.२६
२	रिपो नियमित	१४	३१,६५०.००
३	स्थायी तरलता सुविधा	१,६५७	२,७२,७११.२३
४	सोभै खरीद	५	८,९७०.००
	जम्मा		३,२३,१२८.४९

नियमन, वित्तीय क्षेत्र सुधार तथा वित्तीय पहुँच विस्तार

नियमन तथा वित्तीय क्षेत्र सुधार

नियामकीय व्यवस्थाहरू

२.२८ वित्तीय क्षेत्रमा सुधारको उद्देश्य सहित वित्तीय क्षेत्रलाई सुदृढ, सवल एवं स्थिर बनाउन आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विभिन्न निर्देशनहरू जारी भएका छन्। आर्थिक क्रियाकलाप विस्तारमा सहयोग पुगोस र बजारको आत्म विश्वास सुदृढ होस भनेर कर्जाको पुनर्संरचना र पुनरतालिकीकरण गर्ने लगायतका व्यवस्थाहरू समेत कार्यान्वयनमा ल्याइएका छन्।

क) चालू पुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ जारी

ऋणीहरूलाई वित्तीय रूपमा अनुशासित, पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउनुका साथै वित्तीय संस्थाहरूबाट हुने अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन तथा कर्जाको सदुपयोगिताको सुनिश्चतता हुनुका साथै वित्तीय प्रणालीमा सुशासन कायम गर्ने उद्देश्यका साथ २०७९ कार्तिक १ गते देखि लागु हुने गरी चालू पुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ जारी गरिएको थियो। यस मार्गदर्शनको अनुपालनाले समग्र बैकिङ्ग क्षेत्रमा सकारात्मक प्रभाव पार्दै वित्तीय स्थायित्वमा थप टेवा पुऱ्याउन अहम भूमिका खेल्ने देखिन्छ।

ख) कर्जा गुणस्तर सुदृढ बनाउन निर्देशन जारी

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले पालना गर्नुपर्ने कर्जाको पुनरतालिकीकरण र पुनर्संरचनासम्बन्धी प्रावधानलाई थप प्रभावकारी एवं व्यवहारिक बनाउन अन्तर्राष्ट्रिय असल अभ्यासलाई समेत अवलम्बन गरी ऋणीको ऋण तिर्ने क्षमताका आधारमा कार्यान्वयन हुने गरी सोसम्बन्धी व्यवस्थालाई पुनारावलोकन गरिएको छ। यस व्यवस्थाबाट कर्जा गुणस्तर समीक्षा (Assets Quality Review) कार्यमा थप सहयोग पुग्ने देखिन्छ।

ग) ब्याज पुँजीकरण सम्बन्धमा निर्देशन जारी

ग्रेस अवधिमा पाकेको ब्याजको सम्बन्धमा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशनको व्यवस्था अनुसार ब्याज पुँजीकरण (Interest Capitalisation) गरी आम्दानी जनाउँदै आइरहेको सम्बन्धमा विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय असल अभ्यास समेतलाई मध्यनजर गर्दै विद्यमान व्यवस्था पुनरावलोकन गर्न आवश्यक देखिएकोले सो सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन जारी गरिएको छ।

घ) कर्जा पुनरतालिकीकरण तथा पुनर्संरचना सम्बन्धी विशेष व्यवस्था

देशको अर्थतन्त्रमा देखिएको शिथिलताका कारण ऋणीहरूलाई कर्जा तिर्नमा परेको कठिनाईलाई मध्यनजर गर्दै आवश्यक सहजीकरण गर्न होटल तथा रेष्टुरेन्ट, पशुपंक्षी पालन, निर्माण क्षेत्र तथा रु ५ करोडसम्मका अन्य क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जाहरूलाई साथै साना तथा मझौला उद्योग-व्यवसाय सञ्चालनलाई सहजीकरण गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाह भएको रु. २ करोडसम्मको कर्जालाई इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आवश्यकता र औचित्यको आधारमा पुनरतालिकीकरण तथा पुनर्संरचना गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

ङ) पुनरकर्जा कार्यविधि, २०७७ मा छैठौँ संशोधन

अर्थतन्त्रको अवस्था र मौद्रिक प्रोत्साहनका बीच तादात्म्यता कायम गरेरमात्र पुनरकर्जा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले पुनरकर्जा कार्यविधि २०७७ मा छैठौँ संशोधन गरिएको छ। अर्थतन्त्रको समग्र अवस्था, प्राकृतिक प्रकोप, महामारी लगायत अन्य आन्तरिक तथा बाह्य कारणले उत्पन्न भएका प्रतिकूल परिस्थिति, बैकिङ्ग प्रणालीमा रहेको तरलताको स्थिति एवम् निजी क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जाको प्रवृत्ति जस्ता अर्थतन्त्रका समष्टिगत परिसूचकको विश्लेषण पश्चात्मात्र पुनरकर्जा उपलब्ध गराउनेतर्फ कार्यविधिको संशोधनले जोड दिएको छ।

च) Loan to Value Ratio सम्बन्धी व्यवस्थामा गरिएको संशोधन

अर्थतन्त्रमा देखिएको शिथिलताका कारण ऋणीहरूमा उत्पन्न भएको असहज परिस्थितिलाई केही सहज बनाउन एवं आर्थिक गतिविधीहरूलाई चलायमान बनाउन टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा प्रवाह गर्दा अनुपालना गर्दै आएको कर्जा र सोको

धितो सुरक्षणको Fair Market Value बीचको अनुपात (Loan to Value Ratio) सम्बन्धी व्यवस्थामा समेत संशोधन गरिएको छ ।

वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क प्रकाशन

- क) यस बैंकले नियमित रूपमा वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) प्रकाशन गर्ने गरेको छ । सोही क्रममा २०७९ असार महिनाको तथ्यांकमा आधारित चौधौँ वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) प्रकाशित गरिएको छ ।
- ख) एकीकृत निर्देशन बमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट यस बैंकमा प्राप्त दैनिक, मासिक तथा त्रैमासिक तथ्याङ्कको आधारमा नियमित रूपमा वेवसाइट मार्फत मासिक विवरण तयार गरी प्रकाशन गरिएको छ ।

वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि

- २.२९ वित्तीय संस्थाहरूको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा वाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने लक्ष्यअनुरूप कुल ७५३ स्थानीय तहमध्ये २०८० असार मसान्तमा ७५२ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेको छ (तालिका २.१०) । अब एक स्थानीय तह (सुदूर पश्चिम प्रदेश अन्तर्गत बझाङ जिल्लाको साइपाल गाउँपालिका) मा मात्र बैंकको पहुँच पुग्न बाँकी रहेको छ ।

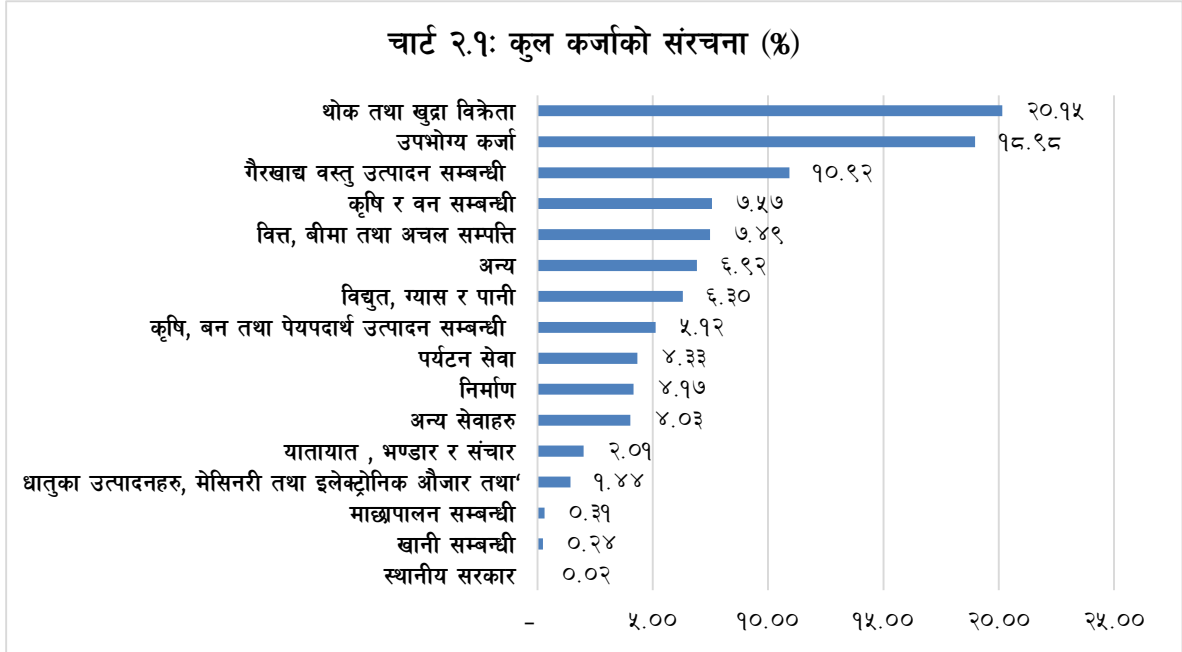
तालिका २.१० : स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा

प्रदेश	स्थानीय तहको संख्या	वाणिज्य बैंकका शाखा पुगेका स्थानीय तह		
		२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार
एक	१३७	१३७	१३७	१३७
मधेस	१३६	१३६	१३६	१३६
बागमती	११९	११८	११९	११९
गण्डकी	८५	८५	८५	८५
लुम्बिनी	१०९	१०९	१०९	१०९
कर्णाली	७९	७८	७९	७९
सुदूर-पश्चिम	८८	८७	८७	८७
जम्मा	७५३	७५०	७५२	७५२

- २.३० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २४ वटा वाणिज्य बैंकहरू मर्जरमा सहभागी भई २७ वाट घटेर २० वटा वाणिज्य बैंक कायम हुन पुगेका छन् । समग्रमा २०८० असार मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा १४ ले घटेर ११२ (पूर्वाधार विकास बैंकसहित) पुगेको छ । यसबाट नेपाल राष्ट्र बैंकले लिनै आएको वित्तीय क्षेत्रको संस्थाहरूको एकीकरणको अभियानले महत्वपूर्ण उपलब्धी हाँसिल गरि वित्तीय स्थायित्व र सबलिकरणमा सघाउ पुगेको छ । २०८० असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा ०.५३ प्रतिशतले वृद्धि भई ११,५८९ पुगेको छ । शाखारहित बैंकिंग सेवा प्रदान गर्ने केन्द्रहरूको संख्या २०८० असार मसान्तसम्म १,३१९ पुगेको छ । यसरी हेर्दा प्रति शाखामा निर्भर रहेको जनसंख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा २,५३२ वाट ०.५९ प्रतिशतले घटेर २,५१७ कायम भएको छ ।

- २.३१ २०८० असार मसान्तमा सञ्चालनमा रहेका २० वटा वाणिज्य बैंकहरूको जम्मा चुक्ता पुँजी रु.३ खर्व ६९ अर्व ८५ करोड रहेको छ भने विकास बैंक र वित्त कम्पनीको चुक्ता पुँजी रु.५५ अर्व रहेको छ । साथै, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको कुल निक्षेप ११.८६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५७ खर्व ७१ अर्व पुगेको छ । त्यसैगरी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेका कुल कर्जा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३.६३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४८ खर्व ७९ अर्व पुगेको छ । कुल कर्जाको क्षेत्रगत संरचना चार्ट २.१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति

२.३२ “बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभने वा गाभिनेसम्बन्धी विनियमावली, २०७३” कार्यान्वयनमा आएपछि गाभने/गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) को कार्यले गति लिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मात्र २८ वटा “बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभने/गाभिने तथा प्राप्तिमा सहभागी भई ११२ वटा (पूर्वाधार विकास बैंकसहित) बैंक तथा वित्तीय संस्था कायम हुन पुगेका छन्। उक्त अवधिमा भएका गाभने/गाभिने तथा प्राप्तिको कुल १४ वटा कार्यमध्ये गाभने/गाभिने (मर्जर) तर्फ ९ र प्राप्ति (एक्विजिशन) तर्फ ५ वटा कार्य सम्पन्न भएका छन्।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेका खाताहरू रोक्का राख्ने, फुकुवा गर्ने तथा विवरण माग गर्ने कार्य

२.३३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नेपाल प्रहरीको विभिन्न अपराध अनुसन्धान कार्यालयहरू, आन्तरिक राजस्व विभाग, करदाता सेवा कार्यालयहरू र अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग जस्ता निकायहरूको अनुरोधमा ८७४ वटा पत्रहरू मार्फत विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेका खाताहरू रोक्का राख्ने, फुकुवा गर्ने तथा विवरण माग गर्ने कार्यहरू गरिएको छ।

पुनरकर्जा, सहूलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा

२.३४ अर्थतन्त्रमा असहज अवस्था उत्पन्न भएमा पुनरकर्जाको माध्यमबाट कृषि/उत्पादन लगायतका उत्पादनशील क्षेत्र, लघु, घरेलु तथा साना उद्योग र निर्यातजन्य उद्योगको पुनरुत्थान तथा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ११० को उपदफा (३) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी पुनरकर्जा कार्यविधि २०७७ (छैठौँ संशोधन सहित) जारी गरिएको छ। पुनरकर्जा सुविधालाई मौद्रिक नीतिको गैर परम्परागत उपकरणको रूपमा प्रयोग गर्नुका साथै कार्यविधिमा क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर लगातार दुई (२) त्रयमासमा ऋणात्मक रही क्षेत्रगत मन्दी देखिएका क्षेत्रहरूलाई समेत विशेष पुनरकर्जा सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.३५ आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा “क”, “ख”, र “ग” वर्गका ८ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु.१ अर्ब ४५ करोड साधारण पुनरकर्जा स्वीकृत गरिएको छ भने सो बाहेक अन्य कुनै पनि प्रकृतिका पुनरकर्जा (विशेष पुनरकर्जा, लघु, घरेलु तथा साना उद्यम पुनरकर्जा) सुविधा उपलब्ध गराईएको छैन।

२.३६ आ.व. २०७९/८० मा “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम ५ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाहित गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। २०८० असार मसान्तसम्म वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ६.४९ प्रतिशत, विकास बैंकले ८.७८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूले ८.७६ प्रतिशत विपन्न वर्गमा कर्जाप्रवाह गरेका छन्।

- २.३७ २०८० असार मसान्तसम्ममा “सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदानसम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम प्रवाह गरिएको कर्जामध्ये कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसाय कर्जाअन्तर्गत ६०,३५० जना ऋणीको रु.१३५ अर्ब ७६ करोड ३४ लाख कर्जा बक्यौता रहेको छ। त्यसैगरी, सो कार्यविधिमा व्यवस्था भएका अन्य क्षेत्रतर्फ ८५,४२८ ऋणीलाई रु.६१ अर्ब २९ करोड ७८ लाख कर्जा प्रवाह भएको छ। नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७९/८० सम्म सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि कुल रु.२२ अर्ब ३९ करोड ब्याज अनुदान प्रदान गरेको छ।
- २.३८ यस आर्थिक वर्षमा शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घर स्थापना कार्यक्रमका लागि ब्याज अनुदान मापदण्ड, २०७३ मा भएको व्यवस्थाबमोजिम यस बैंकमार्फत् नेपाल सरकारले हालसम्म रु.४ करोड २५ लाख ब्याज लाख ब्याज अनुदान प्रदान गरेको छ।
- २.३९ यस आर्थिक वर्षमा व्यावसायिक निरन्तरता कर्जा कार्यविधि, २०७७ बमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाले विभिन्न ३५ ऋणीहरूलाई प्रदान गरेको व्यावसायिक निरन्तरता कर्जावापत विभिन्न ८ बैंकहरूलाई यस बैंकमार्फत् नेपाल सरकारले हालसम्म रु.७९ करोड ९२ लाख शोधभर्ना उपलब्ध गराएको छ।

मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान गर्न स्वीकृति प्रदान

- २.४० नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको सिफारिश बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७६ बमोजिम ३१ वटा शेयर ब्रोकर संस्थाहरूलाई मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रवाह गर्ने अनुमति प्रदान गरिएको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

बैंक सुपरिवेक्षण

- २.४१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण विधि अवलम्बन गरी कुल १२ वटा वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (Full Scope On-site Inspection) तथा ११ वटा वाणिज्य बैंकहरूको लक्षित स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। स्थलगत निरीक्षण गरी बैंकमा देखिएका कमी-कमजोरीहरूलाई सुधार गराउने तथा प्राप्त विवरणको आधारमा बैंकहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ।
- २.४२ समीक्षा वर्षमा कुल ६ वटा वाणिज्य बैंक, ५ वटा विकास बैंक, ३ वटा फाइनेन्स कम्पनी र ३ वटा गैर-बैंक वित्तीय संस्था समेत गरी कुल १७ वटा AML/CFT लक्षित निरीक्षण (Targeted Inspection) सम्पन्न गरिएको छ। साथै, विभिन्न निकायहरू र व्यक्तिगत रूपमा पेश हुन आएका उजुरी, गुनासो, औचित्य र आवश्यकताको आधारमा कुल ३८ वटा स्थलगत र गैरस्थलगत विशेष निरीक्षण सम्पन्न गरी उक्त उजुरी तथा गुनासोहरूको सम्बोधन गरिएको छ।
- २.४३ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गरी अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात (CRR) को दुई/दुई हप्तामा अनुगमन प्रतिवेदन, कर्जा-निक्षेप अनुपात (CD Ratio) को दैनिक एवम् वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा स्प्रेड दरसम्बन्धी विवरणहरूको नियमित रूपमा अनुगमन गरी मासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। त्यसैगरी, विपन्न वर्गमा प्रवाह हुने कर्जा र प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र कर्जाको अनुगमन गरी त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। साथै, वाणिज्य बैंकहरूको पुँजी पर्याप्तता सम्बन्धमा मासिक अनुगमन गरिएको छ।
- २.४४ वाणिज्य बैंक तथा पूर्वाधार विकास बैंकको वित्तीय विश्लेषण तथा ऐन, प्रचलित कानून, नियमन, आदेश तथा निर्देशन पालनाको अनुगमन, CAELS Analysis, Earning Warning Signals, Stress Testing Result आदि समेटी त्रैमासिक रूपमा गैर-स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ र वाणिज्य बैंकहरूको वित्तीय विश्लेषणका आधारमा त्रैमासिक रूपमा Key Financial Indicators तयार गरी बैंकको वेभसाइटमा प्रकाशन गरिएको छ।
- २.४५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको अधिल्लो आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड बमोजिमको वित्तीय विवरणको आधारमा २६ वटा वाणिज्य बैंकहरू तथा नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लि. लाई वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ। वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा बैंकहरूमा स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका क्रममा देखिएका कैफियतलगायत वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न तथा त्यस्ता कैफियतहरू पुनः दोहोरिन नदिने व्यवस्था मिलाउनका लागि बैंकहरूलाई निर्देशन दिइएको छ।
- २.४६ बैंकबाट सम्पन्न गरिएका समष्टिगत, लक्षित, तथा विशेष स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका आधारमा तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूमा उल्लेख गरिएका कैफियतहरू तथा सो सम्बन्धमा जारी गरिएका

- निर्देशनहरूको पालना भए/नभएको नियमित अनुगमन गर्ने गरिएको छ । सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूको अर्धवार्षिक अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.४७ वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत सुपरिवेक्षण तथा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण सहित समसामयिक विषयवस्तुहरू समेटेर आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक बैंक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ । साथै प्रत्येक त्रयमासको समाप्तिमा बैंकहरूबाट प्राप्त हुने कर्जा नोक्सानी व्यवस्थासम्बन्धी विवरणका आधारमा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएअनुरूप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरे नगरेको सम्बन्धमा संक्षिप्त प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.४८ नेपाल राष्ट्र बैंक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७४ लाई संशोधन गरी संशोधित विनियमावली लागु गरिएको छ । AML/CFT Supervisory Framework/Manual लाई National Strategy and Action Plan र National Risk Assessment (NRA) बमोजिम अद्यावधिक गरिएको छ ।
- २.४९ ठूला ऋणीहरूको कर्जा उपयोग स्थितिसम्बन्धी अध्ययनको लागि Large Exposure सम्बन्धी Framework तयार गर्न गठन गरिएको Task Force ले तयार गरेको Framework स्वीकृतिको चरणमा रहेको छ । Individual Bank Supervisor (IBS) कार्यविधि तयार गरी स्वीकृतिकोचरणमा रहेको छ ।
- २.५० सम्पूर्ण बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट एकद्वार मार्फत तथ्याङ्क र सूचना प्राप्त गर्न तयार गरिएको सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणाली (SIS) लागू गर्न SIS Implementation Action Plan 2022 स्वीकृत भई सोही अनुसार चरणबद्ध रूपमा लागू भई रहेको छ । २०७९ माघदेखि Daily Returns हरू SIS बाट मात्र पठाउन बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई निर्देशन जारी गरिएको र मिति २०८०/०१/०१ गते देखि सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणालीबाट पेश गरेको तथ्यांक तथा जानकारीको आधारमा नियमनकारी अनुपालना अनुगमन गरिएको छ ।
- २.५१ Updated CAELS Rating System सहितको Risk Based Supervision Offsite Manual तयार गरी लागु गरिएको छ । बैंकहरूले पेश गरेको ICAAP Report को आधारमा Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) गरिएको छ ।
- २.५२ यस बैंकले जारी गरेका विभिन्न निर्देशन पालना नगरेकोले आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १२ वटा वाणिज्य बैंकलाई पटक पटक गरी जम्मा १५ पटक जरिवाना तिराइएको र १४ वटा वाणिज्य बैंकका संचालक समिति, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र प्रमुख कर्जा अधिकृतलाई पटक पटक गरी जम्मा २२ पटक सचेत गराइएको छ ।
- २.५३ यस बैंकबाट जारी गरिएको एकिकृत निर्देशन नं. १५(३) मा भएको व्यवस्था विपरित वाणिज्य बैंकहरूले Risk Premium वृद्धि गरी असुल गरेको थप ब्याज फिर्ता गर्न दिएको निर्देशन बमोजिम वाणिज्य बैंकहरूले करिब रु.४७६ करोड फिर्ता गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको र सोहीअनुसार धेरैजसो रकम सम्बन्धित ग्राहकको खातामा फिर्ता गरिसकेको र बाँकी रकम फिर्ता गर्ने क्रममा रहेको छ ।
- २.५४ वाणिज्य बैंकका केही नियामकीय परिसूचकहरू देहायबमोजिम रहेका छन् (तालिका २.११) ।

तालिका २.११ : वाणिज्य बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त
१	कुल संख्या	२६	२०
२	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१०.७३	१०.५३
३	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१३.५३	१३.३७
४	कर्जा-स्रोत परिचालन अनुपात (प्रतिशत)	८६.४७	८३.०१
५	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२५.४८	२९.१०
६	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	१९.८८	२४.३५
७	निष्क्रिय कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१.२०	२.९८
८	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	७.१४	६.२२

वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.५५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सञ्चालनमा रहेका १२ विकास बैंकहरू र १२ वित्त कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ भने ५ वटा विकास बैंकहरूको र १ वटा वित्त कम्पनी विशेष निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.५६ वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनकालागि १४ वटा विकास बैंक र १३ वित्त कम्पनीहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।
- २.५७ नियमित रूपमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण कार्य गरी पुँजीकोषको पर्याप्तता, अनिवार्य नगद अनुपात (CRR), वैधानिक तरलता अनुपात (SLR), ऋण तथा निक्षेप अनुपात C/D Ratio, पुँजी पर्याप्तता, आधार दर, स्प्रेड दर, क्षेत्रगतकर्जा, विपन्नवर्ग कर्जा लगायतका नियमनकारी व्यवस्थाहरूको अनुगमन गरी त्रैमासिक गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनतयार गरिएको छ । २०८० असार मसान्तसम्ममा अनिवार्य नगद अनुपात कायम गर्न नसकेका २ वटा विकास बैंक र १ वटा वित्त कम्पनीलाई नगद जरिवाना गरिएको छ । त्यस्तै, कर्जा निक्षेप अनुपात कायम गर्न नसकेका ५ वटा विकास बैंक र ४ वटा वित्त कम्पनीलाई नगद जरिवाना गर्नुका साथै विपन्न वर्ग कर्जाको पूर्ण पालना नगर्ने १ वटा वित्त कम्पनीलाई नगद जरिवाना गरिएको छ ।
- २.५८ 'ख' र 'ग' वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन वेबसाइटमार्फत सार्वजनिक गरिएको छ ।
- २.५९ यस बैंकबाट जारी गरिएका एकीकृत निर्देशन, चालु पुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा तथा निरीक्षणका प्रमुख विषयहरू, स्थलगत निरीक्षणको प्रतिवेदन लेखन तथा समावेश गर्ने विषयहरूमा सम्बन्धित विभागका कर्मचारीहरू बीच ३ वटा ज्ञान आदान प्रदान कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । कर्जा तथा सञ्चालन जोखिम व्यवस्थापन विषयमा २ वटा अन्तरक्रिया र विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरूसँग संस्थाहरूमा विद्यमान जोखिम व्यवस्थापन तथा कर्जाको गुणस्तर विषयमा एक दिवसीय कार्यक्रम १ वटा गरी ३ वटा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्नभएको छ ।
- २.६० आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विकास बैंकहरूको निष्क्रिय कर्जा अनुपात २.४५ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १३.१० प्रतिशत रहेको पुँजी पर्याप्तता अनुपात आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १३.२१ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, सोही अवधिमा वित्त कम्पनीहरूको निष्क्रिय कर्जा अनुपात ४.५१ प्रतिशत कायम भएको छ भने पुँजी पर्याप्तता अनुपात १५.७८ प्रतिशत कायम भएको छ ।
- २.६१ २०८० असार मसान्तसम्म विकास बैंकहरूबाट पेश भएको अपरिष्कृत वित्तीय विवरण अनुसार केही नियामकीय परिसूचकहरू तालिका २.१२ मा दिइएको छ ।

तालिका २.१२ : विकास बैंकहरूको प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	१७	१७
	राष्ट्रिय स्तर	८	८
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	९	९
(ख)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१०.५५	१०.२६
(ग)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१३.१०	१३.२१
(घ)	कुलकर्जा/निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	८७.१८	८४.३७
(ङ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२५.२४	२४.८२
(च)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	१७.४९	२२.५६
(छ)	निष्क्रिय कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१.३६	२.४५
(ज)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	११.४४	८.७८
(झ)	निर्देशित क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा (प्रतिशत)	२५.५३	२५.२८

- २.६२ २०८० असार मसान्तसम्म वित्त कम्पनीहरूबाट पेश भएको अपरिष्कृत वित्तीय विवरणअनुसार केही नियामकीय परिसूचकहरू तालिका २.१३ मा दिइएको छ ।

तालिका २.१३ : वित्त कम्पनीहरूको प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	१७	१७
	राष्ट्रिय स्तर	१५	१५
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	२	२
(ख)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१६.१७	१३.५१
(ग)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१८.३२	१५.७८
(घ)	कुलकर्जा/निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	८७.१३	८३.५२
(ङ)	खुद्र तरलता अनुपात (प्रतिशत)	३०.४७	३३.७१
(च)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२३.४७	२६.१७
(छ)	निष्क्रिय कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	२.५२	४.५१
(ज)	विपन्नवर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	८.२८	६.५९
(झ)	निर्देशित क्षेत्रमा कर्जा (प्रतिशत)	२०.३३	२३.००

नोट : उपरोक्त वित्तीय परिसूचकहरूमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनीहरूको तथ्याङ्क समावेश नभएको ।

२०७९ असारमा समस्याग्रस्त वित्तकम्पनी संख्या : २

२०८० असारमा समस्याग्रस्त वित्तकम्पनी संख्या : २

लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.६३ गत आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस बैंकबाट इजाजतपत्र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ६५ रहेकोमा मर्जरका कारण घटेर २०८० असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ५७ रहेको छ । जसमध्ये थोक कर्जाको मात्र कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू ३ वटा र ग्रामीण बैंकिङ पद्धति अनुसरणकर्ताको रूपमा रही खुद्रा कर्जाको कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संख्या ५४ रहेको छ । खुद्रा कर्जाको कारोवार गर्ने ५४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थामध्ये दुई संस्थाले सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलनको अनुमति पाएका छन् । ५७ वटा संस्थाहरूमध्ये ४२ वटा राष्ट्रिय स्तर, ११ वटा प्रदेश स्तर र ४ वटा जिल्ला स्तरका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू रहेका छन् ।
- २.६४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमध्ये देहाय वमोजिमका ४३ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण, ३ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको विशेष निरीक्षण र ४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको अनुगमन कार्य गरिएको छ ।
- २.६५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को दोस्रो अर्धवार्षिक प्रतिवेदन र आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्रथम अर्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन (Enforcement Report) र आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को चौथो त्रैमासिक, आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.६६ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी बैंकको वेब साइटमा प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.६७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस बैंकको निर्देशन अनुसार न्यूनतम पुँजीकोष कायम नगरेवापत् एउटा लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई शीघ्र सुधारात्मक कारवाही गरिएको छ । त्यसैगरी, न्यूनतम अनिवार्य अनुपात कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थाको पालना नगरेका १ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई कारवाहीस्वरूप हर्जना लगाइएको छ ।
- २.६८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस बैंकको मिति २०७९/०५/१५ को संचालक समितिको निर्णय अनुसार सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, दाङलाई समस्याग्रस्त घोषणा गरिएको र मिति २०७९/१०/०९ को संचालक समितिका निर्णय अनुसार मिति २०७९/१०/२३ देखि यस बैंकले व्यवस्थापन नियन्त्रणमा लिएको छ ।

गैर बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.६९ विप्रेषण कारोबार निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्यविधि मिति २०७९/१०/०४ मा व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- २.७० समीक्षा वर्षमा स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न भएका कुल १५४ गैर बैंक वित्तीय संस्थाहरू मध्ये २५ वटा विप्रेषण कारोबार गर्ने कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र ५ वटा विप्रेषण कारोबार गर्ने कम्पनीहरूको अनुगमन निरीक्षण गरी जम्मा ३० वटा विप्रेषण कारोबार गर्ने कम्पनीहरूको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.७१ उपत्यका भित्रका ३२ वटा मनिचेन्जर कम्पनी, १९ वटा टुर्स ट्राभल्स कम्पनी, १६ वटा ट्रेकिङ्ग कम्पनी, ४ वटा हायरपर्चेज कम्पनी, ९ वटा होटल, ४ वटा कार्गो कम्पनी, ५ वटा एयरलायन्स कम्पनी र अन्यबाट ४ वटा कम्पनीहरूको स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.७२ उपत्यका बाहिरका मनिचेन्जरहरू, होटल/क्यासिनो र ट्राभल्स तथा टुर्सहरू गरी जम्मा २४ वटा र २ वटा हायरपर्चेज कम्पनीहरूको स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.७३ निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्य प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गर्नको लागि कर्मचारीहरूको लागि एकीकृत परिपत्र, निर्देशन, प्रचलित ऐन नियम तथा सुपरिवेक्षकीय विषयवस्तु सम्बन्धमा जानकारी दिन १ दिनको अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.७४ बैंकलाई पठाउनु पर्ने तथ्याङ्कलगायत AML/CFT सम्बन्धी विषयमा विदेशी विनिमय कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेन्जर लगायतका संस्थाहरूको Association तथा सम्बन्धित पदाधिकारीहरूसँग १ दिनको अन्तरक्रिया कार्यक्रम काठमाडौंमा सम्पन्न भएको छ ।
- २.७५ विदेशी विनिमय कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरू (मनिचेन्जर कम्पनी, होटल, ट्राभल्स तथा टुर्स, ट्रेकिङ आदि) का सरोकारवाला तथा कर्मचारीहरूलाई विदेशी विनिमय कारोबार तथा समसामयिक विषयमा सिद्धार्थनगरमा १ दिनको अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.७६ विप्रेषण कारोबार गर्ने कम्पनीहरूमा स्थलगत निरीक्षणको क्रममा देखिएका कैफियतहरू र AML/CFT का विषयमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कम्पनीहरूका उच्च व्यवस्थापक तथा प्रतिनिधिहरूबीच काठमाडौंमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.७७ हायरपर्चेज कर्जा कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त कम्पनीहरूको एशोसियसनका पदाधिकारीहरूसँग सो कम्पनीहरूको स्थलगत निरीक्षणको क्रममा देखिएका कैफियत तथा विद्यमान नीति निर्देशन एवम् समसामयिक विषयहरूमा सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूसँग छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

विदेशी विनिमय नियमन

- २.७८ २०८० असार मसान्तसम्म यस बैंकबाट विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न स्वीकृति लिने संस्थामा होटल २६६, ट्राभल एजेन्सी १०८४, ट्रेकिङ्ग १८१८, कार्गो ६६, एयरलाइन्स कम्पनी ७६, मनिचेन्जर ३४२, रेमिट्यान्स कम्पनी ३६, वाणिज्य बैंक २५, विकास बैंक ७, वित्त कम्पनी ६, नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक १, नेपाल क्लियरिङ हाउस १ र अन्य ४४ गरी जम्मा ३७७२ रहेका छन् । विदेशी मुद्राको कारोबार गर्ने उक्त संस्थाहरूमध्ये काठमाण्डौ उपत्यकाभित्र ३१९४ र उपत्यका बाहिर ५७८ संस्थाहरू रहेका छन् ।
- २.७९ मनिचेन्जरले नेपाली नागरिकहरूसँग अमेरिकी डलर ५००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा (भन्सार घोषणाको प्रमाणित कागजात भए त्यस्तो कागजातमा उल्लिखित सम्पूर्ण रकम) को खरिद कारोबार गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८० नेपाली विश्वविद्यालयले प्राकृतिक व्यक्ति (शोधकर्ता/प्राध्यापक पेशाकर्मी) बाट लिने सेवाको भुक्तानी त्यस्ता प्राकृतिक व्यक्तिलाई समेत वार्षिक ५०,००० अमेरिकी डलरको सीमाभित्र रही गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

- २.८१ भिसा आवेदनको हकमा सम्बन्धित दूतावासलगायत भिसा आवेदन शुल्क संकलन गर्न अधिकारप्राप्त निकायले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामै भिसा शुल्क लिने व्यवस्था गरेको अवस्थामा तोकिएको भिसा शुल्कसम्मको सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८२ नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको “वैदेशिक अध्ययन स्वीकृतिसम्बन्धी निर्देशिका, २०७९” बमोजिम उक्त मन्त्रालयले व्यवस्था गरेको पोर्टल प्रयोगमा आएपश्चात् बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सोही पोर्टलमा उपलब्ध वैदेशिक अध्ययनको स्वीकृति (No Objection Letter) सम्बन्धी विवरण यकीन गरी सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८३ एकीकृत परिपत्र-२०७८ र सोपश्चात् मिति २०७९/१२/०८ सम्म जारी परिपत्र/सूचना समेत समावेश गरी विदेशी विनिमयसँग सम्बन्धित एकीकृत परिपत्र-२०७९ जारी गरिएको छ ।
- २.८४ चाँदी आयातमा भुक्तानीको सीमा प्रति पटक अमेरिकी डलर पैँतीस हजार वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सीमा बढाएर प्रति पटक अमेरिकी साठी हजार वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म कायम गरिएको छ । साथै, चाँदीको गरगहना/कलात्मक वस्तु आदि निकासी गर्ने चाँदी व्यवसायीलाई निकासी आदेश पुष्टि हुने अग्रिम भुक्तानी वा प्रतीतपत्र वा विदेशबाट प्राप्त खरिद आदेशको आधारमा उक्त कागजातमा उल्लिखित मूल्य सम्मको चाँदी आयातको लागि सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८५ नेपालमा स्थापना भएका कुनै फर्म, कम्पनी, संस्था वा प्राकृतिक व्यक्तिले विदेशस्थित सेवा खरिद गर्ने फर्म, कम्पनी, संस्था वा प्राकृतिक व्यक्तिलाई नेपालबाट सेवा उपलब्ध गराएवापत बैंकिङ्ग प्रणालीको माध्यमबाट (नगद बाहेक) रकम भित्र्याउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८६ सार्वजनिक खरिद कानून लागु हुने सार्वजनिक निकायहरूले वस्तु, सेवा, परामर्श, निर्माण कार्य आदि खरिदका लागि अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र आह्वान गरी छनौट भएका नेपाली बोलपत्रदातालाई समेत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्नको लागि “क” वर्गका वाणिज्य बैंकमार्फत् सटही सुविधा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८७ विदेशी लगानीअन्तर्गत नपर्ने विदेशी संस्थाको नेपालमा स्थापित शाखाको रिप्याट्रियशनसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८८ बैंक तथा वित्तीय संस्थाले परिवर्त्य विदेशी मुद्राको विनिमय दर तोकदा सम्बन्धित अमेरिकी डलर बाहेक परिवर्त्य विदेशी मुद्राको न्यूनतम खरिद दर (५० दर भन्दा साना दरका नगद नोट खरिद समेत) र बिक्री दर बीचको फरक १% भन्दा बढी नहुने गरी तोकनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । अमेरिकी डलरको हकमा खरिद दर र बिक्री दर बीचको फरक ने.रु.०।६० (साठौँ पैसा) भन्दा बढी नहुने व्यवस्था रहेको छ ।
- २.८९ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था र भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिप्राप्त संस्थामा सञ्चालक/पदाधिकारी पदमा बहाल रहेको व्यक्ति एकै पटक यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जर र/वा विप्रेषण कम्पनीमा सञ्चालक/पदाधिकारी पदमा बहाल रहन नपाउनुका साथै, यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जर/विप्रेषण कम्पनीको सञ्चालक/पदाधिकारी पदमा बहाल रहेको व्यक्ति एकै पटक अन्य मनिचेञ्जर र/वा विप्रेषण कम्पनीमा सञ्चालक/पदाधिकारी पदमा बहाल रहन नपाउने व्यवस्था गरिएको छ । यस व्यवस्था नियमित गर्नको लागि २०८० असोज मसान्तसम्मको समय दिइएको छ ।
- २.९० मनिचेञ्जरले विदेशी नागरिक र नेपाली नागरिकसँग गर्ने सटही कारोबार सम्बन्धमा स्पष्ट पार्नको लागि विदेशी विनिमय व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित एकिकृत परिपत्र २८/२०७८ को दफा ३ र ४ मा निम्न लिखित व्यवस्था थप गरिएको छ :

● मनिचेञ्जरले विदेशी नागरिकसँग गर्ने सटही कारोबार:

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जरले नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ मा उल्लिखित इजाजतपत्रको प्रकृतिअनुसार विदेशी नागरिकसँग देहायबमोजिम विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न सक्नेछन् :

- (क) विदेशी नागरिक (भारतीय समेत) सँग परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खरिद कारोबार गर्न सक्नेछ । तर, अमेरिकी डलर ५,००० भन्दा बढी नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खरिद कारोबार गर्दा भन्सार स्वघोषणा समेत अनिवार्य हुनेछ ।
- (ख) भारतीय नागरिकसँग भा.रु. खरिद कारोबार गर्न सक्नेछ । तर, अमेरिकी डलर ५,००० बराबरभन्दा बढी नगद भा.रु. खरिद कारोबार गर्दा भन्सार स्वघोषणा समेत अनिवार्य हुनेछ ।

(ग) नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ को विनियम १० को उपविनियम (१) को खण्ड (ठ) बमोजिम विदेशी नागरिक (भारतीय बाहेक) ले नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने शुल्क/जरिवानाको लागि आवश्यक पर्ने नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्राको बिक्री कारोबार गर्न सक्नेछ ।

● मनिचेञ्चरले नेपाली नागरिकसँग गर्ने सटही कारोबार:

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जरले नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ मा उल्लिखित इजाजतपत्रको प्रकृतिअनुसार नेपाली नागरिकसँग देहायबमोजिम विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न सक्नेछन् :

- (क) नेपाली नागरिकसँग अमेरिकी डलर ५०० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खरिद कारोबार गर्न सक्नेछ ।
- (ख) नेपाली नागरिकसँग भा.रु. खरिद कारोबार गर्न सक्नेछ । तर, अमेरिकी डलर ५,००० बराबरभन्दा बढी नगद भा.रु. खरिद कारोबार गर्दा भन्सार स्वघोषणा समेत अनिवार्य हुनेछ ।
- (ग) नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ को विनियम ९ को उपविनियम (४) को खण्ड (घ) बमोजिमको इजाजतपत्र लिएका मनिचेञ्जरले विदेश भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकलाई राहदानी बापतको सटही सुविधाअन्तर्गत अधिकतम अमेरिकी डलर २०० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राको बिक्री कारोबार गर्न सक्नेछ ।
- (घ) विभिन्न प्रयोजनको लागि भारत जाने नेपाली नागरिकलाई भा.रु. २५,००० सम्मको बिक्री कारोबार गर्न सक्नेछ ।

२.९१ नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी लगानी तथा विदेशी ऋण व्यवस्थापन विनियमावली २०७८ मा दोस्रो पटक संशोधन गरिएको छ । संशोधनका प्रमुख विशेषताहरू देहायबमोजिम रहेको :

- (१) विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायलाई थप स्पष्ट गरिएको ।
- (२) वास्तविक धनीको परिभाषा गरिएको ।
- (३) शेयर स्वामित्व परिवर्तनमार्फत् गरिने विदेशी लगानीलाई परिभाषित गरिएको ।
- (४) हालसम्म लेखांकन नभएका विदेशी लगानी तथा विदेशी ऋणको लेखांकन गर्ने प्रयोजनको लागि एक पटक थप समयसीमा तोकिएको ।
- (५) विदेशी लगानीको समर्थन स्वीकृति तथा विदेशी ऋणको समर्थन स्वीकृतिको व्यवस्था गरिएको ।
- (६) फरक देशमा विदेशी लगानी तथा आर्जित रकम फिर्ता गर्नेसम्बन्धी स्पष्ट व्यवस्था गरिएको ।
- (७) विदेशी ऋण लिन ग्राह्य क्षेत्रहरूको स्पष्ट व्यवस्था गरिएको ।
- (८) विदेशी ऋणसम्बन्धी भुक्तानी तालिकाको स्वीकृतिसम्बन्धी स्पष्ट व्यवस्था गरिएको ।
- (९) विद्युतीय प्रणालीमार्फत विदेशी लगानी तथा विदेशी ऋणसम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको ।
- (१०) स्वीकृत विदेशी लगानीकर्ताभन्दा फरक हुने गरी विदेशी संस्थाले समेत विदेशी लगानीबापतको विदेशी मुद्रा पठाउन सक्ने व्यवस्था गरिएको ।
- (११) नेपाली मुद्रामा समेत विदेशी ऋण अंकित हुन सक्ने व्यवस्था गरिएको ।
- (१२) स्थिर ब्याजदरमा समेत विदेशी ऋण लिन सकिने व्यवस्था गरिएको ।
- (१३) राष्ट्रिय गौरवका वा राष्ट्रिय प्राथमिकताप्राप्त आयोजना/परियोजनालाई विदेशी ऋण लेखांकन सम्बन्धी विशेष व्यवस्था गरिएको ।
- (१४) शाखा कार्यालयको लगानी तथा आर्जित रकम फिर्ता गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको ।

२.९२ नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण विनियमावली, २०७९ जारी गरी विप्रेषणसम्बन्धी कारोबारका लागि इजाजतपत्र प्रदान गर्ने, विप्रेषण कारोबार नियमन गर्ने तथा इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कम्पनीहरू गाभ्ने/गाभिने वा प्राप्त गर्ने लगायतका व्यवस्थाहरू गरिएको छ ।

- २.९३ केही तोकिएका वस्तुहरूको आयात गर्दा अनिवार्य रूपमा मार्जिन लिई प्रतीतपत्रमार्फत् मात्र गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई खारेज गरिएको छ ।
- २.९४ विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १०क ले विदेशमा लगानी गर्न प्रतिबन्धित गरेको र सोही ऐनको दफा ९ ग ले यस बैंकले तोकिएको व्यवस्थाबमोजिम बाहेक नेपालमा बसोबास गर्ने व्यक्तिले कुनै पनि तरिकाले विदेशमा भुक्तानी दिनेसम्बन्धी कार्य गर्न प्रतिबन्धित गरेको हुँदा नेपालमा बसोबास गर्ने कुनै पनि व्यक्तिले कुनै पनि किसिमले विदेशमा लगानी हुने गरी कुनै पनि कार्य जस्तै: विदेशमा घर जग्गा खरिद, धितोपत्र खरिद, सम्पत्ति खरिद, विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निक्षेप जम्मा गर्ने लगायतका पुँजीगत प्रकृतिका कारोबार (सोसम्बन्धी प्रचार-प्रसारसमेत) र यस बैंकले तोकिएको व्यवस्थाबमोजिम बाहेक विदेशमा भुक्तानी हुने सम्बन्धी कार्य नगर्न/नगराउन एवम् त्यस्तो कार्य गर्ने/गराएको पाइएमा प्रचलित कानूनबमोजिम कारवाही हुने व्यहोरा सहित मिति २०७९/०९/२९ मा सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.९५ साविकको नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण विनियमावली, २०६७, नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ तथा नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी विनिमय कारोबार इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ मा रहेको सञ्चालक पदाधिकारीको योग्यता सम्बन्धित व्यवस्थामा थप गरी उक्त विनियमावलीहरूमा संशोधन गरिएको छ ।
- २.९६ निर्यातमा अनुदान प्रदान गर्नेसम्बन्धी (दोस्रो संशोधन) कार्यविधि, २०७९ समेटी एकीकृत परिपत्र २०७८ मा संशोधन गरिएको छ ।
- २.९७ नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित नेपाल राजपत्र (खण्ड ७२) मिति २०७९/०३/३१ (अतिरिक्ताङ्क १५), मिति २०७९/०५/१३ (अतिरिक्ताङ्क ३५) र मिति २०७९/०६/२८ (अतिरिक्ताङ्क ४५) को सूचनाबमोजिम केही वस्तुको पैठारीमा पूर्ण बन्देज लगाएकोले सोही सूचनाबमोजिम गर्न/गराउन बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई परिपत्र गरिएको छ ।
- २.९८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को विदेशी लगानी तथा विदेशी ऋणसम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन बैंकको वेबसाइटमार्फत सार्वजनिक गरिएको छ ।
- २.९९ यस बैंकबाट अर्को व्यवस्था नभएसम्मको लागि अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल बाहेकका स्थानमा मनिचेञ्जरको नयाँ इजाजतपत्र प्रदान गर्नेसम्बन्धी कार्य बन्द रहेको व्यवस्था परिपत्र तथा सूचना मार्फत जानकारी गराइएको छ ।
- २.१०० इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले पालना गर्नुपर्ने सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी व्यवस्थालाई थप परिष्कृत गर्दै कारवाहीसम्बन्धी व्यवस्था समेत थप गरिएको छ ।
- २.१०१ eVisa प्रणालीबाट भिसा आवेदन लिने व्यवस्था गरेका मुलुकले सो कार्य गर्न नेपालस्थित अन्य संस्थालाई तोकैमा तोकिएबमोजिमका शर्तहरू पालना हुने गरी त्यस्ता संस्थाहरूमार्फत् भिसावापत संकलित रकमको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट जारी विद्युतीय/डिजिटल कार्डमार्फत् समेत सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०२ अमेरिकी डलर ५०० को प्रिपेड कार्डबाट तोकिएका Merchant Category Code (MCC) मा भुक्तानी गर्न नसकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०३ नेपालभित्र बसोबास गर्ने नागरिक/फर्म/कम्पनी/संस्था (विदेशी समेत) र नेपाल बाहिर बसोबास गर्ने सबै नेपाली नागरिक तथा नेपालमा दर्ता भई बाहिर रहेका फर्म, कम्पनी, संस्था तथा त्यस्ता कम्पनी वा संस्थाका शाखा कार्यालय तथा एजेन्सीहरूले कुनै पनि प्रकारका Virtual Currency/Cryptocurrency (Stable coin समेत), पिरामिडमा आधारित Network Marketing तथा Hyper Fund कारोबार गरे/गराएको पाइएमा तथा सोको प्रयोग/संलग्नता/सदस्यता/लगानी/स्वामित्व ग्रहण/स्तानान्तरण/विप्रेषण/विनिमय/Mining सम्बन्धी कार्य गर्ने/गराएको पाइएमा प्रचलित कानूनबमोजिम कारवाही हुने व्यहोरा समेटी मिति २०७९/१२/२० मा सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.१०४ आयात तथा निर्यात व्यापारको माध्यमबाट हुन सक्ने सम्पत्ति शुद्धीकरण (Trade Based Money Laundering) को कार्यलाई निरुत्साहन तथा नियन्त्रणमा सघाऊ पुग्ने गरी इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आवश्यक कार्यविधि तथा आन्तरिक संरचना बनाई वस्तुको अन्तर्राष्ट्रिय बजार मूल्य र Proforma Invoice/Document मा

उल्लिखित मूल्यबीच तुलनात्मक विश्लेषण समेत गरी यथार्थपरक देखिएमा सटही सुविधा (ड्राफ्ट/टी.टी. जारी गर्ने, प्रतीतपत्र खोल्ने, D.A.A., D.A.P. आदि) उपलब्ध गराउनु पर्ने वा Document Handling गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- २.१०५ यस बैंकको स्वीकृतिमा एक वर्ष वा सोभन्दा बढी अवधिको विदेशी ऋण भित्र्याएका “क” वर्गका बैंकलाई विदेशी विनिमय जोखिम हेजिङ गर्ने प्रयोजनको लागि उक्त ऋणको वक्यौता साँवा तथा ब्याज बराबर हुने रकम सम्मको र ऋणको अवधिसम्मको डेरिभेटिभ्स (Proprietary Forward) को खरिद कारोबार गर्न तोकिएको रकम र अवधिको सीमा लागू नहुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०६ नेपाली/विदेशी नागरिक वा नेपालमा दर्ता भएका फर्म/कम्पनी/संस्था/शाखा कार्यालयले बिक्री, कमिशन, शुल्क, पारिश्रमिक लगायत विभिन्न प्रयोजनका लागि फिर्ता नहुने गरी विदेश (नागरिक वा फर्म/कम्पनी/संस्था) बाट प्राप्त हुने रकम इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कम्पनीमार्फत् सम्बन्धित वेनेफिसियरीको खातामा जम्मा गर्ने गरी दैनिक रु. १५ लाखसम्म (एकपटक वा पटक पटक) को विप्रेषण रकम ल्याउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०७ इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था तथा विप्रेषण कम्पनीले यस बैंकबाट अनुमतिप्राप्त भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकसँग सहकार्य गरी जारी गरेका कार्डमा समेत विद्यमान व्यवस्थाको अधीनमा रही विप्रेषण भित्र्याउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

वैदेशिक लगानी तथा ऋण

- २.१०८ समीक्षा वर्षमा रु.७.२२ अर्ब बराबरको प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी तथा रु.४९.७० अर्ब बराबरको वैदेशिक ऋण भित्र्याउन अनुमति प्रदान भएको छ ।
- २.१०९ समीक्षा अवधिमा रु.९.२० अर्ब बराबरको विदेशी लगानी र रु.६५.०० अर्ब बराबरको विदेशी ऋणको लेखाङ्कन भएको छ । साथै, उक्त अवधिमा प्रत्यक्ष विदेशी लगानी फिर्ता, ऋणमार्फत भित्रिएको विदेशी लगानीको साँवा र ब्याज, विदेशी लगानीबाट आर्जित लाभांश, प्रविधि हस्तान्तरण वापतको रोयल्टी तथा विदेशी लगानीसँग सम्बन्धित विभिन्न शुल्कहरू भुक्तानीको लागि जम्मा रु.२५.७३ अर्ब बराबरको सटही स्वीकृति प्रदान भएको छ ।

वस्तु तथा सेवा आयात/निर्यात

- २.११० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विदेशी फर्म, कम्पनी तथा संस्थासँग नेपालमा दर्ता भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थाले सम्भौता गरी सेवा खरिद गरे वापत् वाणिज्य बैंकहरूले प्रदान गर्न सक्ने विदेशी मुद्रा सटही सुविधाको सीमाका अतिरिक्त यस बैंकमा पेश हुन आएका १,९९६ वटा फाइलहरू मार्फत् रु.४२ अर्ब ४९ करोड विदेशी मुद्राको सटही सुविधा प्रदान भएको छ ।
- २.१११ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा निर्यात व्यापारलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले विभिन्न निर्यातकर्ता फर्म, कम्पनी वा संस्थाहरूलाई वाणिज्य बैंकहरूबाट भुक्तानी भएको रु. ९९ करोड ९७ लाख बराबरको निर्यातमा नगद अनुदान रकमको शोधभर्ना उपलब्ध गराइएको छ ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति तथा लगानी

- २.११२ २०७९ असार मसान्तमा यस बैंकको विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानी अमेरिकी डलरमा ८ अर्ब २७ करोड रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा यस्तो रकम मा ९ अर्ब ८२ करोड रहेको छ ।
- २.११३ विदेशी विनिमय सञ्चितिको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न सुरक्षा, तरलता तथा प्रतिफललाई क्रमशः प्राथमिकीकरण गर्दै सञ्चिति लगानीलाई विभिन्न बैंकहरूमा आवधिक निक्षेप, केन्द्रीय बैंकबाट जारी हुने ट्रेजरी बिल तथा नोट्स, चिनियाँ सरकारी बण्ड, बैंक फर इन्टरनेसनल सेटलमेन्टले जारी गरेका FIXBIS / Medium Term Investment (MTI) लगायतका उपकरणहरूमा केन्द्रित गरिएको छ ।
- २.११४ बैंकले अमेरिकी डलर, युरो, पाउण्ड स्टर्लिङ, चिनियाँ युआन, जापानीज येन, अष्ट्रेलियन डलर, क्यानेडियन डलर र भारतीय रुपैयाँको लगानीयोग्य उपकरणहरूमा लगानी गर्दै आएको छ । २०८० असार मसान्तको कुल लगानीमध्ये मुख्य हिस्सा अमेरिकी डलरमा रहेको छ ।

- २.११५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा बैंकले लगानी व्यवस्थापन गर्ने सिलसिलामा Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S. A., Spain सँग सम्बन्ध स्थापना गरी कारोबार शुरु गरेको छ। साथै, DZ Bank AG, Singapore / Saudi National Bank, Singapore लाई लगानीयोग्य काउण्टरपार्टीको रूपमा सूचीकृत गर्ने र सो बैंकहरूसँग Relationship Management Application (RMA) स्थापना गर्न स्वीकृति प्राप्त भइसकेको तथा कारोबार शुरुवात गर्ने प्रक्रियामा रहेको छ।
- २.११६ भारतीय रिजर्व बैंकबाट भारतीय बैंकको अफसोर शाखाको रूपमा हैसियत प्रदान भएको Gujarat International Finance Tec-City (GIFT CITY) मा अवस्थित ICICI Bank तथा State Bank of India का पूर्ण शाखाहरूलाई लगानीयोग्य काउण्टरपार्टीको रूपमा सूचीकृत गरी र सो बैंकहरूसँग RMA स्थापना गर्न स्वीकृति प्राप्त भइसकेको तथा कारोबार शुरुवात गर्ने प्रक्रियामा रहेको छ। भुक्तानी प्रयोजनको लागि Qatar National Bank, Saudi Arabia मा SAR मुद्रामा खाता सञ्चालनमा ल्याईएको छ।

भुक्तानी प्रणाली

- २.११७ भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थालाई प्रदान गरिने अनुमति नीति, २०७३ लाई समय सापेक्ष संशोधन गरी भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थालाई प्रदान गरिने अनुमति नीति, २०७९ जारी गरिएको छ। जसअन्तर्गत, हाल सञ्चालनमा रहेका ३ वटा विकास बैंक, १ वटा वित्त कम्पनी, ६ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई भुक्तानी सेवा प्रदायकको रूपमा कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ साथै २ वटा विकास बैंक, २ वटा वित्त कम्पनी र २ वटा भुक्तानी सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र नवीकरण गरिएको छ। साथै, भुक्तानी सेवा प्रदायकको रूपमा कार्य गर्नका लागि १ वटा संस्थालाई आशयपत्र प्रदान गरिएको छ।
- २.११८ भुक्तानी प्रणालीलाई सहज र विश्वसनीय बनाउने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्रको धितोमा बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई यस बैंकले उपलब्ध गराउने दैनिक तरलता सुविधा (Intraday Liquidity Facility-ILF) लाई आवश्यकताअनुसार ओभरनाइट अवधिको बनाई यस्तो सुविधा नीतिगत दरमा उपलब्ध गराउनको लागि दैनिक तरलता सुविधासम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ (तेस्रो संशोधन, २०८०) जारी गरिएको छ।
- २.११९ २०७७ साउनदेखि भुक्तानी प्रणालीको विकाससम्बन्धी सूचकहरू यस बैंकको वेबसाइटमा मासिक रूपमा प्रकाशन गर्ने गरिएको छ। समीक्षा वर्षमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा विद्युतीय भुक्तानीका विभिन्न उपकरणहरूको प्रयोगमा उल्लेख्य वृद्धि भई सर्वसाधारणमा यसको पहुँच अभिवृद्धि भएको छ (तालिका २.१४)।

तालिका २.१४ : भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी सूचकहरू

क्र.सं.	सूचकहरू (संख्या)	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त	प्रतिशत परिवर्तन
१	भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (PSO)	१०	१०	-
२	भुक्तानी सेवा प्रदायक (PSP)	२७	२७	-
३	भुक्तानी सेवा प्रदायकहरू (PSPs) का आधिकारीक एजेन्ट	१२,६८५	१४,१२३	११%
४	वालेट प्रयोगकर्ता	१,३६,७५,९९३	१,८९,४१,७९३	३९%
५	डेबिट कार्ड	१,०८,५६,३५७	१,२२,४५,४८५	१३%
६	क्रेडिट कार्ड	२,३८,७९४	२,८३,७७२	१९%
७	प्रिपेड कार्ड	१,०८,६४१	१,३९,७७७	२९%
८	मोबाईल बैंकिङ प्रयोगकर्ता	१,८३,०७,२५५	२,१३,६३,९८९	१७%
९	ईन्टरनेट बैंकिङ प्रयोगकर्ता	१६,८४,३१०	१८,५६,१९५	१०%
१०	आरटीजीएसमा सहभागी	४९	४४	-१०%
११	ConnectIPS का प्रयोगकर्ता	८,९६,३४१	११,०८,४३६	२४%
१२	ECC मा सहभागी	५९	५३	-१०%

- २.१२० ओभरनाइट तरलता सुविधाको ब्याज स्वचालित रूपमा संकलन गर्न RTGS-GL Interface को आवश्यक स्तरोन्नती गरी सो प्रणालीको User Acceptance Testing (UAT) को कार्य भइरहेको छ ।
- २.१२१ भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५ को दफा ३ मा भएको व्यवस्थाबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अवधिमा राष्ट्रिय भुक्तानी बोर्डको ७ वटा बैठक सम्पन्न भएको छ । भुक्तानी तथा फस्यौटसम्बन्धी Oversight प्रतिवेदन प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.१२२ विद्युतीय भुक्तानीलाई प्रवर्द्धन तथा प्रोत्साहन गर्न विभिन्न गोष्ठी, तालिम, अन्तरक्रिया तथा अनुशिक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको छ । पूर्ण डिजिटल बैंकको स्थापना गर्न अवधारणा पत्रको मस्यौदा तयार गरिएको छ ।
- २.१२३ Regulatory Sandbox/ Innovation Office सम्बन्धमा सम्भाव्यता अध्ययन गर्नका लागि अवधारणा पत्र तयार भई तथ्याङ्क संकलन तथा अध्ययनको कार्य सम्पन्न भएको र मस्यौदा अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएको छ ।
- २.१२४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अवधिमा यस बैंकबाट भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका विभिन्न १८ वटा संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण, २ वटा संस्थाको AML/CFT Focused स्थलगत निरीक्षण र २७ वटा संस्थाहरूको गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गरिएको छ । निरीक्षणको कैफियतको आधारमा विभिन्न ४ वटा संस्थाहरूलाई सचेत गराउने कारावाही गरिएको छ । साथै, समीक्षा वर्षमा ७ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको RTGS सञ्चालनसम्बन्धी स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१२५ नेपालमा केन्द्रीय बैंक विद्युतीय मुद्रा (Central Bank Digital Currency, CBDC) को अध्ययन तथा निष्काशनसम्बन्धी कार्य गर्न भुक्तानी प्रणाली विभाग अन्तर्गत केन्द्रीय बैंक विद्युतीय मुद्रा महाशाखाको स्थापना गरिएको छ । उक्त महाशाखाबाट केन्द्रीय बैंक विद्युतीय मुद्राको अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासको अध्ययन भइरहेको छ ।
- २.१२६ राष्ट्रिय भुक्तानी स्वीच (NPS) स्थापना र सञ्चालन गर्ने परियोजना सम्बन्धमा पहिलो चरणको Sub-Project 3 (Enhancement of NPI for Retail Payment Switch) सञ्चालनका लागि नेपाल क्लियरिङ हाउस लि. लाई स्वीकृति प्रदान भएपश्चात हाल रिटेल पेमेन्ट स्वीच (RPS) पूर्ण रूपमा सञ्चालनमा रहेको छ । दोस्रो चरणअर्न्तगत नेपालको आफ्नै भुक्तानी कार्ड र राष्ट्रिय कार्ड स्वीच (National Card Switch) प्रयोगमा ल्याउनको लागि NCHL मार्फत आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढिरहेको छ ।
- २.१२७ अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाहरूको मर्जर र प्राप्तिसम्बन्धी व्यवस्थालाई स्पष्ट गरी भुक्तानी तथा फस्यौट विनियमावली, २०७७ संशोधन गरिएको छ ।
- २.१२८ अनुमतिपत्रप्राप्त भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई “भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी एकीकृत निर्देशन-२०७९” जारी गरिएको छ ।
- २.१२९ वाणिज्य बैंक २० वटा, विकास बैंक ११ वटा, वित्त कम्पनी १२ वटा र नेपाल पूर्वाधार विकास बैंक १ वटा गरी हाल जम्मा ४४ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू RTGS प्रणालीमा आबद्ध भएको छ । जसअर्न्तगत पछिल्लो आर्थिक वर्षमा १ वटा विकास बैंक र १ वटा फाइनान्स कम्पनी RTGS प्रणालीमा आबद्ध भए ।

तालिका २.१५ : २०८० असार मसान्तसम्म RTGS प्रणाली मार्फत भएको कारोबार विवरण

मुद्रा	कारोबार संख्या	कारोबार रकम सम्बन्धित मुद्रामा (रु.दशलाख)
ने.रु.	७,९४,४२७	३,४१,३५,४१८
अमेरिकी डलर	१७,३८४	९३६
यूरो	२,०३४	१७२
पाउन्ड स्टर्लिङ	९६४	८
जापानी येन	३७१	८,३०७

- २.१३० RTGS System Rules 2019, (version 2.0) संशोधन गरी RTGS System Rules 2019, (Version 3.0) जारी गरिएको छ ।

सूचना प्रविधि

- २.१३१ Security Information and Event Management (SIEM) Software System सञ्चालनमा ल्याइएको छ । बैंकमा Cloud Service प्रयोग गर्ने सम्बन्धमा सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । Cyber Incident Response Plan तयार गरिएको छ । Incident Reporting System तयार गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- २.१३२ बजेट कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन Budget Software तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- २.१३३ बैंकमा सञ्चालनमा रहेको विभिन्न Server, Database तथा अन्य उपकरणहरूको Backup गर्ने तथा आवश्यकता अनुरूप Data Recovery गर्ने कार्य गरिएको छ । बैंकले खरिद गरेका कम्प्युटर, प्रिन्टर, Network Server लगायत अन्य सामानहरूको स्पेसिफिकेशन बनाउने, बोलपत्रहरूमा उल्लेखित स्पेसिफिकेशनहरूको प्राविधिक परिक्षण गर्ने तथा आपूर्ति भएका सामानहरूको प्राविधिक परीक्षण गर्ने कार्य गरिएको छ ।
- २.१३४ Hardware तथा Network Installation and Troubleshooting सम्बन्धी कार्यहरू गरिएको छ । टक्सार महाशाखाबाट सुन, चाँदी विक्री गर्न तथा कम्प्युटर जेनेरेटेड विलिङको लागि Mint Billing System निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ । कानून महाशाखाका लागि तमसुक सफ्टवेयर (Loan Deed Management Software) तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । बैंकमा सञ्चालनमा रहेका Web Server, Intranet Server हरूको Backup System तयार गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ । मुद्रा व्यवस्थापन विभागको लागि तोडा चलानसम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्न Note Chest Transaction System (NCTS) कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । Foreign Exchange Online Reporting System (FXOL) लाई Update गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- २.१३५ SWIFT System Customer Security Programme (CSP) Independent Attestation सम्पन्न गरिएको छ । बैंकको Data Center मा भएको विभिन्न Server उपकरणहरू अद्यावधिक गर्ने तथा आवश्यकताअनुरूप नयाँ Virtual Server हरू बनाई सम्बन्धित निकायलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । बैंकमा सञ्चालनमा रहेको Network, Virtualization System, Security System लगायतका प्रणालीहरूमा प्रयोग हुने Hardware उपकरणहरूको Firmware Upgrade गर्ने गरिएको छ ।
- २.१३६ NRB Intranet (Home) Page, LC System, FXOL System, AC-STATUS System, Gunaso System को लागि Fallback Server तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- २.१३७ भक्तपुर बोडेस्थित कृषि विकास बैंकको परिसरमा स्थानान्तरण भएको यस बैंकको बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र र केन्द्रीय कार्यालयबीच आन्तरिक नेटवर्क (इन्टरनेट, इन्ट्रानेट) स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

मुद्रा व्यवस्थापन

- २.१३८ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट छपाई तथा सिक्का टकमरी निर्देशिका, २०६५ (पहिलो संशोधन, २०७५) मा भएको व्यवस्था अनुसार नोट छपाई (खरिद) सम्बन्धी गुरुयोजना र सिक्का टकमरी सम्बन्धी गुरुयोजना अद्यावधिक गरिएको छ । चालु नोट छपाई चक्रमा छपाई हुने नोटहरूको आयु बढ्ने गरी नोटमा प्रयोग हुने पदार्थ तथा प्राविधिक पक्षलाई स्तरोन्नति गरिएको छ । नोटमा सुरक्षण व्यवस्थाहरूसमेत थप गर्दै नेपाली नोट अन्तर्राष्ट्रिय गुणस्तरबमोजिम हुने गरी अभि सुरक्षित बनाउँदै ल्याइएको छ । चालु नोट छपाई चक्रमा रु.२० दरको नोट छपाई गर्न सम्भौता भई डेलिभरी आउने क्रममा रहेको तथा रु.५० र रु.१,००० दरको नोट छपाई गर्ने सम्भौता भईसकेको छ ।
- २.१३९ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.५ दरको ७ करोड ८० लाख थान, रु.१० दरको १३ करोड थान र रु.५०० दरको ६ करोड थान छपाई भई आएका नयाँ नोटहरू बैंकको हुकुटीमा दाखिला भएको छ ।
- २.१४० आर्थिक वर्ष २०८० असार मसान्तमा विभिन्न दरका रु.२ खर्ब १६ अर्ब ५४ करोड ९२ लाख ४९ हजार बराबरको नयाँ नोट स्टक मौज्दात रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो मौज्दात रु.२ खर्ब २७ अर्ब ८ करोड ६७ लाख ४९ हजार रहेको थियो (तालिका २.१६) ।

तालिका २.१६ : नोट स्टक मौज्जात विवरण

(रु. लाखमा)

दर (रु.)	२०७८ असार	२०७९ असार	२०८० असार	वृद्धि प्रतिशत	
				२०७९ असार	२०८० असार
१	०.५०	०.५०	०.५०	-	-
२	६३.००	६३.००	६३.००	-	-
५	४,६१७.५०	५,४५५.००	४,५७५.००	१८.१४	(१६.१३)
१०	७,८७५.००	९,९१८.९९	१३,६२८.९९	२५.९६	३७.४०
२०	३३,७३०.००	२०,४८०.००	६,७००.००	(३९.२८)	(६७.२९)
५०	५९,६७५.००	५४,४५०.००	१३,५२५.००	(८.७६)	(७५.१६)
१००	१४३,९००.००	२११,०००.००	११९,२५०.००	४६.६३	(४३.४८)
५००	७,२५०.००	६१४,५००.००	८२०,७५०.००	८,३७५.८६	३३.५६
१०००	५४१,०००.००	१,३५५,०००.००	१,१८७,०००.००	१५०.४६	(१२.४०)
कुल रकम*	७९८,१११.००	२,२७०,८६७.४९	२,१६५,४९२.४९	१८४.५३	(४.६४)

*नोट : मुद्रा व्यवस्थापन विभाग तथा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूमा रहेको मौज्जातको योग ।

२.१४१ २०७९ साउनदेखि २०८० असार मसान्तसम्मको अवधिमा विभिन्न दरका ४६ करोड ६२ लाख ५० हजार थान नयाँ नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्काशन भएको छ (तालिका २.१७)।

तालिका २.१७ : आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नोट स्टकबाट चलनचल्तीमा निष्काशित नोटको विवरण

दर (रु.)	थान (लाखमा)	रकम रु.(करोडमा)
५	९५६.००	४७.८०
१०	९२९.००	९२.९०
२०	६८९.००	१३७.८०
५०	८१८.५०	४०९.२५
१००	९१७.५०	९१७.५०
५००	१८७.५०	९३७.५०
१०००	१६८.००	१,६८०.००
जम्मा	४,६६२.५०	४,२२२.७५

२.१४२ २०७९ असार मसान्तसम्ममा विभिन्न दरका गरी रु.६ खर्ब ३२ अर्ब ४७ करोड बराबरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेकोमा २०८० असार मसान्तसम्ममा १.२० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६ खर्ब ४० अर्ब ८ करोड बराबरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेको छ (तालिका २.१८) ।

तालिका २.१८ : चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण (२०८० असार मसान्तसम्म)

दर (रु.)	चलनचल्तीमा रहेका नोट (थान)	रकम रु. (करोडमा)
१	१६०,९९७,०३९	१६.१०
२	९२,५७५,७१८	१८.५२
५	७२८,०९०,३७७	३६४.०५
१०	५८६,७६७,३४५	५८६.७७
२०	३७६,२१३,१५२	७५२.४३
२५	२,२८१,८८८	५.७०
५०	२९३,७१९,०३८	१,४६८.६०
१००	३०३,९४५,९४८	३,०३९.४६
२५०	३४९,६९३	८.७४
५००	२६१,३४१,७६८	१३,०६७.०९
१०००	४४६,८०५,५६२	४४,६८०.५६
जम्मा	३,२५३,०८७,५२८	६४,००८.००

*बैंकिङ विभाग र प्रदेशस्थित कार्यालयका बैंकिङ फाँटसँग भएको नोट समेत समावेश भएको ।

२.१४३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एवं सर्वसाधारणले यस बैंकमा जम्मा गर्न/सट्टाभर्ना लिन ल्याएका भुत्रा, मैला र च्यातिएका तथा चलनचल्लीमा पठाउन अयोग्य विभिन्न दरका रु.६० अर्ब ४० करोड ११ लाख १८ हजार ८ सय ९५ बराबरका नोटहरू धुल्याउने कार्य गरिएको छ (तालिका २.१९) ।

तालिका २.१९ : आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चलनचल्लीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू धुल्यान गरेको विवरण

दर (रु.)	धुल्यान गरिएको नोट (थान लाखमा)	रकम (रु.करोडमा)
१	०.०४	०.००
२	०.०८	०.००
५	४२७.६३	२१.३८
१०	४६०.३९	४६.०४
२०	४३१.३४	८६.२७
२५	०.०२	०.००
५०	४३५.११	२१७.५५
१००	४०२.६५	४०२.६५
२५०	०.००	०.००
५००	२९६.५७	१,४८२.८७
१,०००	३७८.३३	३,७८३.३४
जम्मा	२,८३२.१७	६,०४०.११

- २.१४४ नगद व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्दै लैजाने रणनीतिक उद्देश्यअनुरूप नोटको Counting, Verification, Processing आदि कार्यलाई आधुनिकीकरण गर्नका लागि आवश्यक मेसिन तथा सफ्टवेयर जडान प्रक्रियामा रहेको छ ।
- २.१४५ वाणिज्य बैंकहरूमा रहेको नोटकोषबाट हुने कारोबारको Realtime विवरण पोष्टिङ तथा रिपोर्टिङको लागि Note Chest Transaction System (NCTS) समानान्तर (Parallel Run) रूपमा कार्यान्वयनमा आएको छ ।
- २.१४६ चलनचल्लीमा ल्याउन अयोग्य नोटहरू धुल्याउने कार्यलाई व्यवस्थित गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट धुल्याउने कार्यविधि, २०७९ जारी गरिएको छ ।
- २.१४७ छपाई चक्रबमोजिम नोट आपूर्ति भईसकेपश्चात् नोट छपाईको क्रममा निस्किएका Wastage लगायतका सामग्री यस बैंकका प्रतिनिधिहरूको रोहवरमा सम्बन्धित Note Printing Company मा नष्ट (Destruction) गरिएको छ ।
- २.१४८ सिक्का टकमरी गर्ने प्रयोजनको लागि बैंकको प्रदेशस्थित कार्यालयहरूसँगको समन्वयमा विभिन्न पुरातात्विक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक महत्वका विषयबस्तु पहिचानको अध्ययनको लागि कोशी प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश, मधेश प्रदेश, गण्डकी प्रदेश, सुदूरपश्चिम प्रदेशको स्थलगत अध्ययन सम्पन्न भई सोको अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । साथै, अन्य प्रदेशहरूको गैरस्थलगत अध्ययन गरी सम्पूर्ण प्रतिवेदनलाई एकीकृत गरी सो प्रतिवेदन टकमरी सिफारिस समितिमा पेश गरिएको छ ।
- २.१४९ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सफा नोट नीतिको कार्यान्वयनमा जागरण (Awareness) ल्याउनु पर्ने वर्ग (पुरोहित, खुद्रा व्यवसायी, यातायात मजदुर आदि) लाई सहभागी गराई एकदिने सफा नोट नीति तथा नगदसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनी व्यवस्थाहरूको सम्बन्धमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१५० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको कारोबार तथा व्यावसायिक गतिविधिको वृद्धि हुनुका साथै भुक्तानी प्रणालीमा दिनानुदिन नयाँ विद्युतीय माध्यमहरूको प्रयोग बढिरहेको परिप्रेक्ष्यमा विद्यमान नोटकोषहरूको संख्या तथा भौगोलिक उपस्थितिको सम्बन्धमा अध्ययन गरी नोटकोष संख्या तथा स्थान पुनरावलोकन गर्न आवश्यक देखिएकोले नोटकोष पर्याप्तताको पुनरावलोकनसम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

जनशक्ति व्यवस्थापन

- २.१५१ २०८० असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ १०९२ र प्राविधिकतर्फ ६५ गरी कुल ११५७ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन्। कार्यरत कुल मानव संसाधनमध्ये तहगत रूपमा हेर्दा अधिकृततर्फ ६३१, सहायकतर्फ ४५० र श्रेणीविहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ ७६ जना रहेका छन्। आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये अधिकृत स्तरका कर्मचारीसँग सहायक र कार्यालय सहयोगी कर्मचारीको अनुपात १.१९:१ कायम हुन आउँछ जुन अधिल्लो वर्ष १.०७:१ रहेको थियो। सहयोगी सेवामा करारमा नियुक्ति गरिने व्यवस्थाअनुसार २०८० असार मसान्तसम्ममा विभिन्न समूह अन्तर्गत २३९ जना करारमा कार्यरत रहेका छन्।
- २.१५२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस बैंकमा सहायक स्तरमा ४८ जना र अधिकृत स्तरमा ७४ जना समेत कुल १२२ जना बैंक सेवामा प्रवेश गरेका छन्। कुल २५ जना कर्मचारीहरू बैंक सेवाबाट अलग भएका छन् जसमध्ये २० जना अनिवार्य अवकाश पाएका तथा ५ जनाले बैंक सेवाबाट राजीनामा दिएका छन्।
- २.१५३ सञ्चालक समितिको मिति २०७९/०५/०६ को निर्णयानुसार २०७९ साउन १ गतेदेखि लागू हुने गरी बैंकका कर्मचारीको साविक शुरु तलबमानमा पुनरावलोकन गरी १५ प्रतिशतले वृद्धि गरिएको छ। बैंकमा सहयोगी सेवा अन्तर्गत करारमा कार्यरत जनशक्तिलाई प्रदान गरिने तलबमानमा पनि १५ प्रतिशतले वृद्धि गरी सुविधामा पुनरावलोकन गरिएको छ।
- २.१५४ नेपाल राष्ट्र बैंक, कार्यकारी निर्देशक (अधिकृत विशिष्ट श्रेणी) लाई उपलब्ध गराइने सवारी साधन सुविधा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ मा संशोधन गरिएको छ। त्यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैंक, निर्देशकहरूले प्रयोग गर्ने बैंकको सवारी साधन व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ मा संशोधन गरिएको छ।
- २.१५५ कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहारलाई निवारण गर्नेसम्बन्धी कर्मचारी आचारसंहिता, २०७८ को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंक, आचारसंहिता अनुगमन तथा कार्यान्वयन समितिको कार्य सञ्चालन कार्यविधि, २०७९ तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
- २.१५६ नेपाल राष्ट्र बैंकले कर्मचारीलाई प्रदान गर्दै आएको आन्तरिक कामकाज, कायम मुकायम, अतिरिक्त समय कार्य र दैनिक तथा भ्रमण भत्ता लगायतका नीतिगत व्यवस्थाहरूलाई एकीकृत गरी नेपाल राष्ट्र बैंक आन्तरिक कामकाजसम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
- २.१५७ प्रथम जनशक्ति योजना (२०७६/७७-२०७८/७९) ले निर्धारण गरेका उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यनीतिको प्रभावकारितासम्बन्धी मूल्याङ्कन, योजनामा उल्लेख भएका प्रमुख कार्यहरूको कार्यान्वयन अवस्था, योजना कार्यान्वयनको प्रगति तथा चुनौती लगायतका पक्षहरू समेट्दै विभागीय राय/धारणा समेतको पृष्ठपोषण सङ्कलन गरी जनशक्ति योजना (२०७६/७७-२०७८/७९) को समीक्षा प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।
- २.१५८ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ प्रदत्त उद्देश्यहरू परिपूर्ति गर्न, बैंकको चौथो रणनीतिक योजना (२०२२-२०२६) का लक्ष्यहरू हासिल गर्न, आन्तरिक तथा बाह्य चुनौतीको सामना गर्न आवश्यक दक्ष तथा क्षमतावान मानव संसाधनको आपूर्ति, व्यवस्थापन र क्षमता विकास गर्न मानव संसाधन योजना (२०८०/८१-२०८४/८५) तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
- २.१५९ यस बैंकको कार्यलाई नियमित तथा व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले सम्पूर्ण कर्मचारीको कार्य विवरण (Job Description) अद्यावधिक भई सम्बन्धित कर्मचारीलाई वितरणसमेत भइसकेको छ। बैंकका कर्मचारी युनियनहरूलाई उपलब्ध गराइएको विना भत्ता काज सम्बन्धमा स्पष्टता तथा समय सापेक्षिक सुधार ल्याउन युनियनका पदाधिकारीलाई प्रदान गरिने विना भत्ता काजसम्बन्धी परिपत्रलाई परिमार्जन तथा अद्यावधिक गरिएको छ।
- २.१६० कर्मचारीहरूको विद्युतीय हाजिरीसम्बन्धी व्यवस्थालाई जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखापरीक्षणको प्रतिवेदनको सुझाव अनुसार संशोधन गरिएको छ।
- २.१६१ अवकाश प्राप्त निवृत्त कर्मचारीहरूको औषधोपचार खर्च सहायता कार्यविधि, २०७५ लाई विस्थापित गरी अवकाश प्राप्त निवृत्त कर्मचारीको औषधोपचार खर्च सहायता कार्यविधि, २०८० जारी गरिएको छ।

- २.१६२ बैंकका विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईहरूलाई प्रदान हुँदै आएको अभ्यागत खर्चलाई पुनरावलोकन गरी वृद्धि गरिएको छ ।
- २.१६३ बैंकको ६८ औं वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६८ (तेस्रो संशोधन, २०७४) को विनियम १७२ मा व्यवस्था भएबमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक सर्वोत्कृष्ट सेवा पुरस्कार तथा नेपाल राष्ट्र बैंक उत्कृष्ट सेवा पुरस्कार प्रदान गरिएको छ । यस अन्तर्गत नेपाल राष्ट्र बैंक सर्वोत्कृष्ट सेवा पुरस्कार उप-निर्देशक (सू.प्र) श्री राम नाथ पण्डित र नेपाल राष्ट्र बैंक उत्कृष्ट सेवा पुरस्कार उप-निर्देशक श्री मणि राज श्रेष्ठ, सहायक निर्देशक श्री यशोदा पोखरेल, प्रधान सहायक श्री लाल कुमार सुवेदी र कार्यालय सहयोगी श्री भन प्रसाद कोइरालालाई प्रदान गरिएको छ ।
- २.१६४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा खुला प्रतियोगितातर्फ गरिएको विज्ञापनमार्फत स्थायी पदमा अधिकृत तृतीय र सहायक द्वितीय पदमा क्रमशः ७४ जना र ४८ जना नियुक्त गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विभिन्न तहमा रिक्त रहेका स्थायी पदहरूमा कार्य क्षमता मूल्याङ्कन बहुबाबट ३६ र आन्तरिक प्रतियोगिताबाट २० जना पदपूर्ति गरिएको छ । साथै, यस अवधिमा अधिकृत (तथ्यांकशास्त्री) २ जना करारमा नियुक्त गरिएका छन् ।
- २.१६५ यस बैंक विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूमा सदस्य रहँदै आएको तथा बैंकले अन्य देशका केन्द्रीय बैंकहरूसँग क्षमता विकास लगायतका कार्यमा सहकार्य गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भौतिक रूपमा सम्पन्न भएका अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रम, तालिम, सेमिनार तथा गोष्ठीहरूमा यस बैंकको तर्फबाट ४२२ पटक सहभागिता भएको छ भने स्वदेशी तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा २८९ जना कर्मचारीहरूको सहभागिता भएको छ । त्यसैगरी, Online माध्यमबाट सञ्चालन भएका वैदेशिक तालिम कार्यक्रममा ४३७ जना कर्मचारीहरूको सहभागिता भएको छ । साथै, २०७९ चैत्र महिनामा The SEACEN Centre सँगको सहकार्यमा यस बैंकले SEACEN Course on Forecasting of Monetary and Financial Stability विषयक अन्तर्राष्ट्रिय तालिम कार्यक्रम काठमाडौंमा सञ्चालन गरेको छ ।

विविध

बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना

बजेट व्यवस्थापन

- २.१६६ नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं अनुगमन निर्देशिका, २०७७ लाई संशोधन गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं अनुगमन निर्देशिका, २०७९ स्वीकृत भएको छ ।
- २.१६७ नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं अनुगमन निर्देशिका, २०७९ मा भएको व्यवस्था बमोजिम बैंकको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक कार्ययोजना तथा वार्षिक बजेट स्वीकृत भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० को पहिलो, दोस्रो तथा तेस्रो त्रयमासको बजेट समीक्षा प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

जोखिम व्यवस्थापन

- २.१६८ बैंकमा कार्यान्वयनमा रहेको Integrated Risk Management Framework, 2015 र जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३ लाई अद्यावधिक गर्नेगरी मस्यौदा तयार भएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकको जोखिम व्यवस्थापनलाई थप सबल र सुदृढ बनाउन Risk Management Policy, 2023 र Risk Management Procedure, 2023 को मस्यौदा तयार भएको छ ।

रणनीतिक योजना कार्यान्वयन

- २.१६९ बैंकको कामकारवाहीलाई योजनाबद्ध ढंगमा अधि बढाउन हाल बैंकको चौथो रणनीतिक योजना (२०२२-२०२६) तर्जुमा भई सन् २०२२ जनवरी १ तदनुसार २०७८ पुस १७ गतेदेखि कार्यान्वयनमा रहेको छ । यस रणनीतिमा निरन्तर रूपमा गर्नुपर्ने र रणनीतिक योजना अवधिभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यहरूको कुल संख्या १८४ वटा रहेका छन् । रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको त्रैमासिक समीक्षा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

२.१७० यस बैंकको तेस्रो रणनीतिक योजना (२०१७-२०२१) को अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत भएको छ। सो रणनीतिक योजनामा कुल १७८ वटा कार्यहरू समावेश गरिएको थियो। कुल १७८ वटा कार्यहरू मध्ये रणनीतिक योजना अवधिभरमा सम्पन्न गर्नुपर्ने र निरन्तर गर्नु पर्ने गरी करीब ७४ प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको छ।

वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयन

२.१७१ विभाग तथा कार्यालयहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्ने नियमित एवं विशेष प्रकारका कार्यहरूलाई समावेश गरी बैंकको वार्षिक कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ। साथै, त्यस्तो कार्ययोजनाको त्रैमासिक मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा संशोधनपश्चात् ४४३ वटा कार्यहरू मध्ये २९५ वटा कार्यहरू पूर्णरूपमा सम्पादन भएका, ९७ वटा कार्यहरू आंशिक रूपमा सम्पादन भएका छन् भने शुरु नै नभएका कार्यहरू ५१ वटा रहेका छन्।

२.१७२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक कार्ययोजनामा अन्य कार्यअन्तर्गत २४ वटा गोष्ठी, १० वटा तालिम, ७९ वटा अन्तरक्रिया, ३४ वटा अनुशिक्षण र १२ वटा विविध कार्यहरू गरी जम्मा १५९ वटा कार्यहरू रहेकोमा २४ वटा गोष्ठी, १० वटा तालिम, ७२ वटा अन्तरक्रिया, ३३ वटा अनुशिक्षण र १२ वटा विविध कार्यहरू गरी जम्मा १५१ वटा कार्यहरू सम्पन्न भएका छन्।

२.१७३ सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्य गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकमा अलग्गै संरचना स्थापना गर्ने सम्बन्धमा र नेपालमा केन्द्रीय बैंक विद्युतीय मुद्रा Central Bank Digital Currency (CBDC) सम्बन्धी प्रारम्भिक कार्य गर्न संरचना तयार गर्ने सम्बन्धमा गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको प्रतिवेदन (O & M Survey Report) स्वीकृत भई बैंक सुपरिवेक्षण विभागमा रहने गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सुपरिवेक्षण महाशाखा र भुक्तानी प्रणाली विभागमा रहने गरी केन्द्रीय बैंक विद्युतीय मुद्रा महाशाखा स्थापना भई सञ्चालनमा आएका छन्।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कार्य

२.१७४ एशिया प्यासिफिक समूहले गरिरहेको AML/CFT सम्बन्धी नेपालको पारस्परिक मूल्याङ्कनको लागि वित्तीय जानकारी इकाईले आवश्यक समन्वय गर्दै आएको छ। यसअन्तर्गत नेपाल र एशिया प्यासिफिक समूहको सचिवालय बीच हुने समन्वयमा प्राथमिक सम्पर्क विन्दुका रूपमा कार्य गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मूल्याङ्कनकर्ताहरूले काठमाडौंमा निम्नानुसार तीन चरणमा बैठकहरू सञ्चालन गरेका थिए।

तालिका २.२० : पारस्परिक मूल्याङ्कनकर्ताहरूले काठमाडौंमा सञ्चालन गरेका बैठकहरू

SN	Visit	Date	Meeting Count
1	Pre-Onsite Visit	October 12 - 14, 2022	11
2	Onsite Visit	December 5 - 16, 2022	102
3	Face to Face (F2F) Meetings	April 26-28, 2023	12

२.१७५ सबै बैठकहरूका लागि इकाईले आवश्यक समन्वय तथा प्राथमिक सम्पर्क विन्दुको कार्य गरेको थियो। प्रतिवेदन लेखन तथा जवाफ लेखन सम्बन्धी प्राविधिक टोलीमा इकाईले प्रतिनिधित्व गर्दै सक्रियतापूर्वक आफ्ना कार्यहरू गर्दै आएको छ। त्यस्तै इकाईले पारस्परिक मूल्याङ्कनको समग्र व्यवस्थापन, लियाजन (Liaison) अधिकृत टोली तथा अन्य समन्वयात्मक भूमिकामा रहेर सक्रिय रूपमा कार्य गर्दै आएको छ।

२.१७६ बैंकको मिति २०७९/०८/१२ को सञ्चालक समितिको बैठक अनुसार इकाईको अंग्रेजी नाम 'Financial Intelligence Unit' तथा अंग्रेजीमा छोटो रूप 'FIU-Nepal' प्रयोग गर्ने निर्णय भएको छ।

२.१७७ इकाईले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ बमोजिम सूचक संस्थाहरू मार्फत सीमा कारोबार विवरण र शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदनहरू प्राप्त गर्ने गरेको छ। "क", "ख" र "ग" वर्गका सम्पूर्ण बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, सम्पूर्ण जीवन तथा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरू, २४ वटा विप्रेषण कम्पनीहरू, ३८ वटा शेयर ब्रोकर कम्पनीहरू, १५ वटा मर्चेन्ट बैंकहरू, पूर्वाधार विकास बैंक लगायत केही भुक्तानी सेवा

प्रदायक तथा भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकहरूबाट पूर्ण स्वचालित रूपमा goAML System मार्फत प्रतिवेदनहरू प्राप्त गर्ने गरिएको छ ।

- २.१७८ बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू, क्यासिनो व्यवसायीहरू, पुनर्बीमा कम्पनीहरू, अन्य शेयर ब्रोकरहरू, मार्चेन्ट बैंकहरू, भुक्तानी सेवा प्रदायकहरू, भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकहरू, विप्रेषण कम्पनीहरू लगायत अन्य सूचक संस्थाहरूबाट पत्र/CD तथा इमेलको माध्यमबाट प्रतिवेदनहरू प्राप्त गर्ने गरेकोमा हाल सो प्रक्रियालाई सुरक्षित तथा प्रभावकारी बनाउन goAML System (Message Board) मार्फत प्रतिवेदनहरू प्राप्त गर्ने गरिएको छ ।
- २.१७९ मुख्य अनुसन्धानकारी निकायहरू जस्तै: सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग, नेपाल प्रहरी, राजश्व अनुसन्धान विभाग, आन्तरिक राजश्व विभाग तथा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग goAML system मा जोडिएका छन् र उक्त निकायहरूसँग goAML कै माध्यमबाट शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदनको विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह (FIU-Nepal Dissemination), पृष्ठपोषण (LEA-Feedback), राष्ट्रिय समन्वय (Domestic-Cooperation) तथा अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय (International-Cooperation) लगायतको सूचना उल्लेखित शिर्षक अन्तर्गत सूचना आदान प्रदान हुने गरेको छ । अन्य अनुसन्धानकारी तथा अधिकारप्राप्त निकायहरूलाई समेत goAML System मार्फत सूचना आदान-प्रदान गर्नका लागि निरन्तर समन्वय भइरहेको छ ।
- २.१८० आयात तथा निर्यात व्यापारको माध्यमबाट हुन सक्ने सम्पत्ति शुद्धीकरण (Trade Based Money Laundering-TBML) सम्बन्धी शंकास्पद कारोबार रिपोर्टिङका लागि goAML System मा 'STR-TBML' थप गरिएको छ । साथै सो सम्बन्धी मार्गदर्शन समेत तयार गरी वाणिज्य बैंकहरूलाई सम्प्रेषण गरेको छ ।
- २.१८१ इकाईले आ. व. २०७९/८० मा जम्मा १,६९८,३९८ सीमा कारोबार विवरण प्राप्त गरेको छ ।
- २.१८२ इकाईले goAML मार्फत शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने र सो प्रतिवेदनहरूको विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार अन्य कुनै सूचना प्राप्त भएमा भविष्यमा पुनः विश्लेषण गर्ने गरी अभिलेखीकरण गर्ने वा अनुसन्धान गर्ने निकायमा निष्कर्ष प्रवाह गर्ने गरेको छ ।

तालिका २.२१ : आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण

शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन प्राप्त गरेको	५९३५
शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन विश्लेषण गरेको	१२९६
अभिलेखीकरण गरिएको	७११
विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह गरिएको	५०५

- २.१८३ वित्तीय जानकारी इकाईले आफ्नो काम कारवाहीसम्बन्धी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक प्रतिवेदन नेपाल राष्ट्र बैंकमार्फत नेपाल सरकार समक्ष पेश गरेको छ । इकाईले जीवन तथा निर्जिवन बीमा कम्पनीहरूका लागि 'goAML Operational guidelines' जारी गरी सम्बन्धित सूचक संस्थाहरूलाई सम्प्रेषण गरेको छ ।
- २.१८४ goAML System को Message Board बाट प्राप्त रिपोर्टहरूको integrated database बनाउन इकाईले Record Management Software (RMS) खरिद गरी सञ्चालनमा ल्याएको छ ।
- २.१८५ इकाईले आफ्ना कार्यक्रम/गतिविधि तथा तथ्याङ्कहरू समेटेर FIU-Nepal Newsletter, 2022 आफ्नो आधिकारिक वेबसाइटमा प्रकाशित गरेको छ ।
- २.१८६ इकाई र विभिन्न १५ वटा अनुसन्धानकारी तथा नियामकीय/सुपरिवेक्षकीय निकायहरू बीच शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदनको विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह तथा पृष्ठपोषण लगायतका सूचना आदानप्रदान तथा राष्ट्रिय समन्वयका सम्बन्धमा समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको छ ।
- २.१८७ इकाईले आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्म १६ देशका समानान्तर निकाय (FIU) हरूसँग पारस्परिकताका आधारमा समझदारीपत्र (MOU) मा हस्ताक्षर गरेकोमा गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा माल्दिभ्स र संयुक्त अरब इमिरेट्ससँग समेत समझदारीपत्र (MOU) मा हस्ताक्षर गरी यस्तो संख्या हाल १८ पुगेको छ । साथै अन्य देशहरूसँग पनि MOU गर्ने कार्य प्रक्रियामा रहेको छ ।
- २.१८८ Egmont Group को Egmont Secure Web (ESW) मार्फत इकाईले समान प्रकृतिको काम गर्ने मुलुकको निकाय (FIU) सँग आवश्यक सूचना माग गर्ने र त्यस्तो निकायको अनुरोधमा सूचना दिने कार्यलाई निरन्तरता दिएको

छ। विदेशी FIU बाट ५ पटक सूचना माग भएको छ भने विदेशी FIU सँग १४ पटक सूचना माग गरिएको छ। त्यस्तै विदेशी FIU बाट ४ पटक spontaneous सूचनाहरू प्राप्त भएको छ।

- २.१८९ इकाईको तथ्याङ्कलाई सम्भावित जोखिमबाट बचाउन डिजास्टर रिक्भरी प्रणाली (DR Site) स्थापना गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ। त्यस्तै goAML System को सुरक्षासँग सम्बन्धित Active Directory Configuration, Security Information and Event Management (SIEM), Layer 3 Switch, Web Application Firewall (WAF) and EDR antivirus को खरिदको कार्य सम्पन्न भई कार्यान्वयन भएको छ।
- २.१९० इकाईले आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भौतिक तथा विद्युतीय माध्यमबाट सूचक संस्था, नियामक निकाय, कानून कार्यान्वयन गर्ने निकाय तथा अन्य सरोकारवालासँग कार्ययोजनामा उल्लेख भएका सम्पूर्ण तथा थप समेत गरी कुल २५ वटा अन्तरक्रिया, गोपनी, ज्ञान आदानप्रदान कार्यक्रम तथा बैठकहरू सम्पन्न गरेको छ।
- २.१९१ सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ८(२) बमोजिम इकाईले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी राष्ट्रिय समन्वय समिति (National Coordination Committee - NCC) को सचिवालयको रूपमा निरन्तर कार्य गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा NCC को जम्मा १२ वटा बैठकहरू सम्पन्न भएको छ।
- २.१९२ वित्तीय क्षेत्रका नियामक/सुपरिवेक्षक निकायहरूलाई पारस्परिक मूल्याङ्कनको लागि तयार गर्ने उद्देश्यले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय, कानून, न्याय तथा संसदीय मामला मन्त्रालय तथा वित्तीय जानकारी इकाईको संयुक्त सहकार्य तथा HM Treasury, UK को प्राविधिक सहयोगमा अक्टोबर १७ तथा अक्टोबर १९-२०, २०२३ मा Immediate Outcomes (IOs) सम्बन्धी तीन दिने तालिम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयमा सम्पन्न भएको छ।
- २.१९३ एशियाली विकास बैंकको प्राविधिक सहयोगमा इकाईले वाणिज्य बैंकहरू, सम्बन्धित नियामकीय/सुपरिवेक्षकीय निकाय तथा अनुसन्धानकारी निकायहरूको सहभागितामा आयात तथा निर्यात व्यापारको माध्यमबाट हुन सक्ने सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण (Trade Based Money Laundering-TBML) सम्बन्धी दुईदिने प्रशिक्षण तथा कार्यशाला सम्पन्न गरेको छ।

कानून तथा वहस/पैरवी

- २.१९४ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को संशोधन प्रस्ताव संसदमा पेश भई संशोधनको प्रक्रियामा रहेको छ। त्यसैगरी, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ मा संशोधनको प्रस्ताव नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेश भएको छ।
- २.१९५ लिजिङ्गसम्बन्धी कानून, वित्तीय ग्राहक संरक्षणसम्बन्धी कानून, एसेट मेनेजमेन्टसम्बन्धी कानूनको प्रस्तावित मस्यौदा यस बैंकको व्यवस्थापन समितिमा पेश गरिएकोमा व्यवस्थापन समितिको निर्देशनबमोजिम सरोकारवाला निकायबीच छलफल भई छलफलबाट प्राप्त सुझावसमेत समावेश गरी ती मस्यौदा व्यवस्थापन समितिमा पुनः पेश गरिने भएको छ।
- २.१९६ यस बैंकको निर्देशन उल्लंघन गरेको कारण बैंक तथा वित्तीय संस्था र त्यसमा संलग्न पदाधिकारीहरूलाई गरिएको कारबाहीउपर चित्त नबुझी पुनरावेदन गरेका र यस बैंकलाई समेत विपक्षी बनाई विभिन्न अदालतहरूमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० असार मसान्तसम्ममा दायर भएका मुद्दाको विवरण तालिका २.२२ मा दिइएको छ।

तालिका २.२२ : मुद्दाहरूको विवरण

क्र.सं.	मुद्दा विवरण	संख्या
१.	चालु मुद्दा (जिल्ला स्थित कार्यालयसँग सम्बन्धित समेत गरी)	२४३
२.	आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भएको फैसला	७८
३.	अघिल्लो आर्थिक वर्षमा भएको फैसला	५१
४.	दामासाहीसम्बन्धी मुद्दा	३

- २.१९७ सम्भना फाइनेन्स लिमिटेड, हिमालय फाइनेन्स लिमिटेड र क्रिष्टल फाइनेन्स लिमिटेडको दामासाहीसम्बन्धी कारवाही प्रक्रिया उच्च अदालत पाटनमा चलिरहेको र लिक्विडेटरले पेश गर्ने आवधिक प्रतिवेदनउपरको छलफलमा समेत अदालतको आदेशबमोजिम यस बैंकको तर्फबाट सहभागी हुने गरिएको छ ।
- २.१९८ मुद्दाको मस्यौदा तथा बहस पैरवी गरी बैंकको प्रतिरक्षा गरिएको छ । त्यसैगरी नेपाल सरकार वादी भई दर्ता भएका विभिन्न बैकिङ्ग कसुरसम्बन्धी मुद्दामा समेत अदालतको आदेशले विशेषज्ञको रुपमा बहस पैरवी गर्ने कार्य सम्पादन भईरहेको छ । मुद्दा मामिलासम्बन्धी कागजातलाई Litigation Management Software (LMS) मार्फत डिजिटलाईजेसन प्रकृत्यामा लगिएको र हालसम्म १०५ वटा मुद्दाको विवरण उक्त Software मा Upload गरिएको छ ।
- २.१९९ “नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सापटी सुविधासम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७८” लगायतको कार्यविधि अन्तर्गत यस बैंकका कर्मचारी सापटीसम्बन्धी कागजातलाई डिजिटलाईजेसन गर्न Tamsuk Management Software (TMS) सुरुवात गरिएको र प्रतिवेदन अवधिसम्म ८० जना कर्मचारीको सापटी विवरण उक्त Software मा Upload गरिएको छ ।
- २.२०० विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ र भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५ मा पुनरावलोकन तथा सामयिक संशोधन गर्न र सो उपर छलफल गर्न समिति गठन भई कार्य अधि बढाइएको छ ।
- २.२०१ सामाजिक उत्तरदायित्वसम्बन्धी कानूनको मस्यौदा निर्माण गरी सरोकारवाला निकायसँग छलफल भई अन्तिम मस्यौदा निर्माणको क्रममा रहेको छ ।
- २.२०२ समष्टिगत सुपरिवेक्षण (Consolidated Supervision) सम्बन्धी व्यवस्था बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ र नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ मा समावेश गरी सो संशोधन मस्यौदा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको छ ।
- २.२०३ वित्तीय सम्पत्ति पुनसंरचना तथा धितोपत्रीकरण (सेक्यूरिटाइजेसन) सम्बन्धी कानून मस्यौदा भई सरोकारवाला निकाय समक्ष अन्तरक्रिया गरी अन्तिम मस्यौदा तयारीको क्रममा रहेको छ ।

आन्तरिक लेखापरीक्षण

- २.२०४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लेखापरीक्षण समितिको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सञ्चालक समितिमा पेश गरिएको छ । साथै, कैफियतहरूको सुधार एंव सुझावलाई कार्यान्वयन गर्न विभाग तथा कार्यालयहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिइएको छ । आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागले सम्पादन गरेका काम कारवाहीहरूको त्रैमासिक प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिमा छलफल गरी श्रीमान् गभर्नरज्यू समक्ष पेश गरिएको छ । त्यसैगरी, लेखापरीक्षण समितिको कामकारवाहीबारे त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरी सञ्चालक समितिसमक्ष पेश गरिएको छ ।
- २.२०५ विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईहरूको जोखिम तथा परिपालनामा आधारित नियमित कार्यसम्पादन तथा विशेष लेखापरीक्षण एवम् सो को अनुगमन नियमित रूपमा गरिएको छ ।
- २.२०६ नेपाल राष्ट्र बैंकका विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईहरूको Audit Universe हरूको पहिचान सहित Risk Ranking को मुल्याङ्कन गरी तीन वर्षीय जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना तयार गरिएको छ । विशेष आन्तरिक लेखापरीक्षणअन्तर्गत आर्थिक अनुसन्धान विभाग र मुद्रा व्यवस्थापन विभागको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०७ मुद्रा व्यवस्थापन विभाग, बैकिङ्ग विभाग, विराटनगर कार्यालय, जनकपुर कार्यालय, वीरगञ्ज कार्यालय, पोखरा कार्यालय, सिद्धार्थनगर कार्यालय, नेपालगञ्ज कार्यालय, धनगढी कार्यालय तथा सुर्खेत कार्यालयमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को दोस्रो अर्द्धवार्षिक अवधिको र सम्पूर्ण प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्रथम अर्द्धवार्षिक अवधिको अनुपालनामा आधारित स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । साथै, त्रैमासिक रूपमा वित्त व्यवस्थापन विभागको अनुपालनामा आधारित स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षण गरिएको छ ।

- २.२०८ वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग, मौद्रिक व्यवस्थापन विभागको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक अवधिको र मुद्रा व्यवस्थापन विभाग तथा बैकिङ्ग विभागको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्रथम अर्द्धवार्षिक अवधिको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। साथै, आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक अवधिको आधारमा गैह्र बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभागको जोखिममा आधारित स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षण गरिएको छ।
- २.२०९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को दोस्रो अर्द्धवार्षिक अवधिको र आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्रथम अर्द्धवार्षिक अवधिको स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट प्राप्त कैफियतहरूको सम्बन्धमा दिइएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयन तथा कैफियत सुधारको स्थितिको अनुगमन प्रदेशस्थित ८ वटै कार्यालयहरू तथा मुद्रा व्यवस्थापन विभाग र बैकिङ्ग विभागमा सम्पन्न गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको छ।
- २.२१० बैंकका सबै विभाग, कार्यालय, महाशाखा, इकाई र प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको कर्मचारीहरूको २०७९ सालको हाजिरी तथा विदाको अभिलेख परीक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२११ आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रयोजनका लागि विभिन्न विभागहरूबाट जारी भएका “आन्तरिक परिपत्रहरूको संगालो” लाई अद्यावधिक गर्ने कार्य सम्पन्न गरी नेपाल राष्ट्र बैंकको Official Home Page माफत सबैका जानकारीको लागि सार्वजनिक गरिएको छ।
- २.२१२ “जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणाली र Auditee हरूको धारणा तथा अपेक्षाको” बारेमा विभागका कर्मचारीहरू र Auditee हरूको सहभागीतामा गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२१३ आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षणका क्रममा देखिएका कैफियतहरूको सम्बन्धमा बैंकका कार्यकारी निर्देशक तथा निर्देशक लगायत उपत्यका बाहिरका कार्यालयका प्रमुखहरू तथा विभागका कर्मचारीहरूको सहभागितामा २ दिने आवासीय गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२१४ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूमध्ये पोखरा कार्यालय र जनकपुर कार्यालयमा जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण (RBIA) सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२१५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को बाह्य लेखापरीक्षण समयमै सम्पन्न भएको थियो। समीक्षा वर्षको बाह्य लेखापरीक्षणसमेत समयमै सम्पन्न भई मिति २०८०/०८/२२ को सञ्चालक समितिको बैठकबाट उक्त प्रतिवेदन उपर छलफल गरी पारितसमेत भएको छ।

सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन

- २.२१६ खरिद प्रक्रियालाई थप सहज र सरल बनाउन नेपाल राष्ट्र बैंक खरिद विनियमावली, २०७१ मा पाँचौं संशोधन गरिएको छ।
- २.२१७ यस बैंकले सञ्चालन गर्ने विभिन्न तालिमहरूको लागि सुविधा सम्पन्न हल तथा सुविधाजनक कार्यक्षेत्र सहितको स्थानका लागि कृषि विकास बैंक लिमिटेडको, बोडे, भक्तपुरस्थित तालिम केन्द्रमा रहेको हल र केही स्थान भाडामा लिई आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था गरी २०८० साउनदेखि बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र उक्त स्थानमा स्थानान्तरण गरिएको छ।
- २.२१८ यस बैंकको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने सन्दर्भमा नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन तथा आवास) बाट निर्माण व्यवसायी BILIL-Contech JV, Naxal, Kathmandu सँग भएको सम्झौताअनुसार निर्माण भइरहेको थापाथलीस्थित भवनको २०८० असार मसान्तसम्ममा ९३.०५ प्रतिशत भौतिक र ७७.६२ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ। साथै, निर्माण व्यवसायी CICO-Samanantar JV पुरानो बानेश्वरसँग भएको सम्झौताबमोजिम बालुवाटारस्थित केन्द्रीय कार्यालय भवनको २०८० असार मसान्तसम्ममा ९३ प्रतिशत भौतिक र ७६.४४ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ।

- २.२१९ बैंकको बालुवाटार तथा थापाथलीस्थित निर्माणाधीन भवनहरूको आन्तरिक सजावट, फर्निचर एवम् फिक्चर्स खरिदको लागि Drawing, Design तथा Technical Specification तयार गर्ने गरी परामर्श सेवाको खरिद प्रक्रिया थालनी भएको छ ।
- २.२२० देशको प्रादेशिक संरचनाअनुरूप कर्णाली प्रदेश, विरेन्द्रनगर सुर्खेतमा भवन निर्माण गर्न Master Plan, Drawing Design र Cost Estimate को लागि परामर्शदाता छनौट भई Design को अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त हुने क्रममा रहेको छ ।
- २.२२१ बागमती प्रदेशको राजधानी हेटौँडामा हाल यस बैंकको कार्यालय नरहेको र प्रदेश सरकारको अनुरोध समेतलाई ध्यानमा राखी बागमती प्रदेशको सञ्चित कोष, सरकारी कारोबार, आर्थिक अनुसन्धान तथा बैंकिङ्ग कारोबार सञ्चालन प्रयोजनार्थ हेटौँडामा यस बैंकको प्रदेश कार्यालय यथाशीघ्र स्थापनाको लागि आवश्यक जग्गा खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- २.२२२ बैंकको सिद्धार्थनगर कार्यालय परिसरभित्र अतिथि गृह भवन निर्माण तथा निर्देशक आवास निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ । साथै, पोखरा कार्यालयको अतिथि गृह परिसरमा भवनलगायत अन्य आवश्यक संरचना निर्माण गर्न विस्तृत Drawing, Design, Cost Estimate सहित मास्टर प्लान तयार गर्न परामर्श सेवा खरिद कार्यअर्न्तगत सूचीकृत प्रस्तावदाताहरूसँग प्राविधिक तथा आर्थिक प्रस्ताव माग गरिएको छ ।
- २.२२३ यस बैंकले प्रयोग गरी रहेको GL, HRIS, SWIFT, SIS लगायत विभिन्न Software तथा समग्र सूचना प्रविधि प्रणालीको वाट्य विज्ञवाट System Audit गराउने कार्यका लागि परामर्श सेवा खरिद गरिएको छ । त्यस्तै, Inventory Management System, Litigation Management System, HRIS Enhancement, Online Application Software, Security Information and Event Management (SIEM) System Software लगायतका Software हरू खरिद गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

बैंकिङ कारोबार

- २.२२४ भुक्तानी प्रणालीलाई सहज र विश्वसनीय बनाउन सरकारी ऋणपत्रको धितोमा बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई यस बैंकले उपलब्ध गराउने Intraday Liquidity Facility(ILF) लाई आवश्यकताअनुसार Overnight तरलता सुविधाका लागि खाता सञ्चालन प्रक्रिया सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२२५ नेपालको ७५३ स्थानीय तहमध्ये ७५२ स्थानीय तहमा १९ वटा “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले शाखा कार्यालय स्थापना गरी यस बैंकका स्वीकृतिपश्चात् सरकारी कारोबार सञ्चालन गरिरहेका छन् भने बाँकी १ स्थानीय तहको सरकारी कारोबार नजिकको स्थानीय तहमा रहेको वाणिज्य बैंकबाट सञ्चालन भइरहेको छ । वाणिज्य बैंकको शाखा कार्यालय स्थापना हुन नसकेको बझाङ जिल्लाको साइपाल गाउँपालिकामा यथासिद्ध त्यस्तो कार्यालय स्थापनाको लागि पहल भइरहेको छ ।
- २.२२६ सरकारी कारोबार गर्ने विभिन्न वाणिज्य बैंकका उपत्यका बाहिरका १४ वटा तथा उपत्यका भित्रका ५ वटा गरी कुल १९ वटा बैंक शाखा/केन्द्रीय कार्यालयहरूको सरकारी कारोबारको निरीक्षण गरी सम्बन्धित वाणिज्य बैंकलाई आवश्यक निर्देशन समेत दिइएको छ ।
- २.२२७ कुल १४ वटा वाणिज्य बैंकका विभिन्न १७ वटा शाखा लगायत Extension counter लाई नेपाल सरकार, ४ वटा वाणिज्य बैंकका शाखालाई प्रदेश सरकार तथा २१ वटा वाणिज्य बैंकका शाखालाई स्थानीय तह गरी कुल ४२ वटा कार्यालयहरूमार्फत हुने सरकारी कारोबार सञ्चालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ । साथै, स्थानीय तहका कारोबार गर्ने विभिन्न वाणिज्य बैंकका १४ शाखा स्थानान्तरण गर्न स्वीकृत प्रदान भएको छ ।
- २.२२८ समीक्षा वर्षमा यस बैंकका शाखा कार्यालयमा रहेका ७ वटा भा.रु. कोषको स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । साथै, सोही अवधिअन्तर्गत बैंकका ८ वटा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको इलेक्ट्रोनिक चेक क्लियरिङ (ECC) तथा अन्तर बैंक भुक्तानी प्रणाली (IPS) को कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा स्थलगत अनुगमन सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२२९ समीक्षा वर्षमा ECC प्रणालीमार्फत् Inward तर्फ ३३ हजार १ सय ५७ वटा कारोबारबाट रु.३६ अर्ब ५६ करोड र Outward तर्फ १ हजार ६ सय ८ वटा कारोबारबाट रु.२१ अर्ब ९६ करोड बराबरको Clearing कारोबार सम्पन्न

भएको छ। त्यस्तै, (ECC) प्रणालीमार्फत Outward तर्फ ३३० वटा कारोबारबाट अमेरिकी डलर १९ लाख ३९ हजार बराबरको Clearing कारोबार सम्पन्न भएको छ। अन्तर बैंक भुक्तानी प्रणाली (IPS) मार्फत Inward तर्फ ४ हजार ५ सय ३ कारोबारबाट रु. ४९ अर्ब ९७ करोड नेपाली मुद्रा तर्फ, २२ वटा कारोबारबाट अमेरिकी डलर ५३ हजार ५०० सय, १ वटा कारोबारबाट युरो ९ सय ८८ बराबरको अन्तर बैंक भुक्तानी कारोबार सम्पन्न भएको छ। त्यस्तै, अन्तर बैंक भुक्तानी प्रणालीमार्फत Outward तर्फ ३ लाख १५ हजार ५ सय ६७ वटा कारोबारबाट रु. ३८ अर्ब ८ करोड बराबरको कारोबार सम्पन्न भएको छ।

- २.२३० नेपाल सरकार अन्तर्गतका विभिन्न निकाय/कार्यालयहरूको अनुसन्धान आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ४० वटा प्रतीतपत्र र ४ वटा एपी (Authorization to Pay) मध्ये अमेरिकी डलर ३,६१,४०,९१५।५० बराबरको ३५ वटा, अष्ट्रेलियन डलर ६९,४५७६६ बराबरको १ वटा, भा.रु. १५,५६,३७,१७९।५० बराबरको ४ वटा प्रतीतपत्र र जापानी येन १५,५२,५९३।०० बराबरको ४ वटा एपी (Authorization to Pay) गरी कुल ४४ वटा नयाँ प्रतीतपत्र/एपी खोलिएका छन्।
- २.२३१ नेपाल राष्ट्र बैंक पुनरकर्जा कार्यविधिअन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० को असार मसान्त सम्म “क” वर्गका ५ वटा वाणिज्य बैंकहरू, “ख” वर्गको १ वटा विकास बैंक, “ग” वर्गको १ वटा वित्त कम्पनी र “घ” वर्गको २ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई असल कर्जाको धितोमा प्रदान गरिएको साधारण पुनरकर्जातर्फ रु. १,४९,७८,०८,९८२।- (अक्षरेपी एक अर्ब उन्पचास करोड अठहत्तर लाख आठ हजार नौ सय बयासी मात्र) बक्यौता रहेको छ।
- २.२३२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा “क” वर्गका ६ वटा वाणिज्य बैंकहरूलाई रु. १,०४,६९,४७,०००।- (अक्षरेपी एक अर्ब चार करोड उनानसतरी लाख सड्चालिस हजार मात्र), “ख” वर्गको १ वटा विकास बैंकलाई रु. ३०,००,००,०००।- (अक्षरेपी तीस करोड मात्र), “ग” वर्गको १ वटा वित्त कम्पनीलाई रु. ४,८५,२६,०००।- (अक्षरेपी चार करोड पचासी लाख छब्बिस हजार मात्र) र “घ” वर्गको २ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई रु. ३०,२३,३५,९८१।६९ (अक्षरेपी तीस करोड तेइस लाख पैतिस हजार नौ सय एकासी पैसा एकसठ्ठी मात्र) असल कर्जाको धितोमा पुनरकर्जा प्रदान गरिएको छ।
- २.२३३ व्यावसायिक निरन्तरता कर्जा कार्यक्रम अन्तर्गत २०८० असार मसान्तसम्ममा ८ वटा वाणिज्य बैंकहरू मार्फत ३५ वटा व्यावसायिक फर्महरूलाई रु. ७९,९२,१७,०००।- (अक्षरेपी उनानअसी करोड बयानब्बे लाख सत्र हजार मात्र) कर्जा प्रदान गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु. २६,०८,०६,५६३।३४ (अक्षरेपी छब्बिस करोड आठ लाख छ हजार पाँच सय त्रिसठ्ठी पैसा चौतीस मात्र) असुली भई ८ वटा बैंकहरू मार्फत २८ वटा संस्थाहरूलाई प्रदान गरिएको कर्जा रकम रु. ५३,८४,१०,४३६।६६ (अक्षरेपी त्रिपन्न करोड चौरासी लाख दश हजार चार सय छतीस पैसा छैसठ्ठी मात्र) बक्यौता रहेको छ।
- २.२३४ नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ विभागमा जम्मा हुन आएका नगद विदेशी मुद्राहरू सटही तथा भुक्तानीका लागि आवश्यक मौज्दात भन्दा बढी भएमा विदेश स्थित एजेन्सी खाताहरूमा जम्मा गर्ने प्रयोजनका लागि यस बैंक र CIMB Bank, Singapore बीच भएका Banknotes Purchase सम्झौता बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ११ पटक कार्रगी गरी कुल ने.रु. १८,८६,३७,३६,३००।०० (अक्षरेपी अठार अर्ब छयासी करोड सैंतीस लाख छतीस हजार तीन सय मात्र) बराबरको विदेशी मुद्राहरू CIMB Bank, Singapore पठाइएको छ।
- २.२३५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वाणिज्य बैंकहरूबाट भा.रु. ४३,७६,००,००,०००।०० खरिद गरिएको छ भने वाणिज्य बैंकहरूलाई भा.रु. ३,८८,२५,०९,००,०००।०० बिक्री गरिएको छ। लुम्बिनी विकास कोषको ३८ देशका विभिन्न दरका नगद विदेशी मुद्राहरूमध्ये २० देशका विदेशी मुद्राहरू मात्र सटही भई प्राप्त भएको अमेरिकी डलर ४१,३८८।०० (अमेरिकी डलर एकचालीस हजार तीन सय अठासी) बराबरको नेपाली मुद्रा उक्त कोषलाई उपलब्ध गराइएको छ।
- २.२३६ बैंकिङ विभागअर्न्तगत कुल १३ वटा भा.रु. कोष रहेकोमा नेपाल बैंक लिमिटेड, इलाम शाखामा रहेको भा.रु. कोष बन्द गरी जम्मा १२ वटा भा.रु. कोष कायम गरिएको छ। राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको केन्द्रीय कार्यालय र नेपाल बैंक लिमिटेडको बैंकिङ कार्यालयको भा.रु.कोष सीमा भा.रु. १० करोडबाट भा.रु. २ करोड कायम गरिएको छ।

तालिका २.२३ : भा.रू. कोष सीमा तथा बिमाङ्क

(रकम भा.रू.मा)

क्र.सं.	बाणिज्य बैंकको नाम	शाखा कार्यालय	भा.रू.कोष सीमा तथा बिमाङ्क
१	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	राजविराज	६०,००,०००।००
२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	सिराहा	६०,००,०००।००
३	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	इनरुवा	६०,००,०००।००
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	कलैया	२५,००,०००।००
५	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	भद्रपुर	५०,००,०००।००
६	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	बैकिङ कार्यालय	२,००,००,०००।००
७	नेपाल बैंक लिमिटेड	बैकिङ कार्यालय	२,००,००,०००।००
८	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	परासी	५,००,०००।००
९	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	बैतडी	१५,००,०००।००
१०	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	दार्चुला	१०,००,०००।००
११	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	बर्दघाट	१०,००,०००।००
१२	नेपाल बैंक लिमिटेड	कांकरभिट्टा	६०,००,०००।००
जम्मा			७,५५,००,०००।-

२.२३७ भारतीय रुपये सटही कारोबारको क्रममा शीघ्र, सहज र सुविधायुक्त सेवा प्रवाह गर्ने तथा विद्युतिय बैंकिङ कारोबारलाई प्रवर्द्धन (Digital Banking Transaction) गर्ने उद्देश्यले बैंकिङ विभागमा रहेको भा.रू. सटही काउण्टरमा QR Code बाट समेत भारतीय रुपये सटही गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

टक्सारसम्बन्धी कार्य

२.२३८ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को स्वीकृत कार्ययोजना अन्तर्गत “बैंकको प्रदेशस्थित कार्यालयहरूसँगको समन्वयमा विभिन्न पुरातात्विक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक महत्वका विषयवस्तु पहिचान हुने गरी स्मारिका सिक्का तथा मेडालियन टकमरी गर्ने ।” उल्लेख भएबमोजिम सातै प्रदेशको स्थलगत तथा गैरस्थलगत अध्ययन गरी एकिकृत रूपमा प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।

२.२३९ Mint Billing System (MBS) निर्माण गरी User Acceptance Test को चरणमा रहेको छ ।

२.२४० टकमरीको लागि मेशिन र औजारहरूको आवश्यकतासम्बन्धी अध्ययन कार्यको लागि कार्यालय प्रमुखज्यूको संयोजकत्वमा ८ सदस्यीय अध्ययन कार्यदल गठन भई उक्त कार्यदलद्वारा अध्ययन पश्चात सोको प्रतिवेदन श्रीमान् गभर्नरज्यू समक्ष पेश गरिएको छ ।

सञ्चालक समितिको बैठक

२.२४१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सञ्चालक समितिको बैठक ४६ पटक तथा व्यवस्थापन समितिको बैठक ४७ पटक बसेको छ । गत आर्थिक वर्षमा यस्तो बैठक क्रमश ४२ र ५६ पटक बसेको थियो ।

वैदेशिक सहायता समन्वय

२.२४२ नेपाल राष्ट्र बैंक र Bank of Korea-Knowledge Partnership Program (BOK-KPP) बीच July 26, 2022 मा सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको छ ।

२.२४३ IMF Article IV Mission र Extended Credit Facility (ECF) Mission को First Review फेब्रुअरी १५ तारिख देखि २८ तारिखमा २०२३ सम्म काठमाडौंमा सम्पन्न भएको । Extended Credit Facility अन्तर्गत हालसम्म SDR USD 117.7 million नेपाल सरकारलाई प्राप्त भएको छ ।

२.२४४ IMF को Financial Sector Stability Review Mission सन् २०२२ नोभेम्बर १ तारिखदेखि १४ तारिखसम्म काठमाडौंमा सम्पन्न भएको छ ।

वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी क्रियाकलापहरू

- २.२४५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक कार्यक्रम ४ वटा तथा ४ वटा डिजिटल वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम गरी जम्मा ८ वटा वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन्। Financial Literacy Framework, 2022 जारी गरिएको छ।
- २.२४६ पत्रपत्रिका, सामाजिक सञ्जाल र सञ्चार माध्यमहरूमार्फत वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी चेतनामूलक सन्देश प्रकाशन/प्रसारण गरिएको छ।
- २.२४७ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) अन्तर्गतको Global Money Week 2023, सम्बन्धी वित्तीय चेतनामूलक कार्यक्रम, नेपाल धितोपत्र बोर्ड, बीमा समिति, सहकारी विभाग, National Banking Institute (NBI), एवम् विभिन्न बैंक वित्तीय संस्थाहरूको समन्वय तथा सहभागितामा देशव्यापी रूपमा सम्पन्न भएको छ।
- २.२४८ वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी जिङ्गल/श्रव्यदृष्य सामग्री निर्माण गरेर रेडियो, टेलिभिजन, सामाजिक सञ्जाल र बैंकको वेबसाइटमार्फत प्रसारण गरिएका छन्।

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- २.२४९ AFI को क्षेत्रीय संस्थाको रूपमा South Asia Region Financial Inclusion Initiative (SARFII) सन् २०२२ सेप्टेम्बर मा स्थापना भएको र श्रीमान् गभर्नरज्यूले उपाध्यक्षको रूपमा प्रतिनिधित्व गर्नुभएको छ।
- २.२५० AFI को दुईवटा Working Committee: Inclusive Green Finance / SME Finance को बैठक मार्च ७ देखि १० तारिखसम्म काठमाडौंमा सम्पन्न भएको छ।

गुनासो व्यवस्थापन

- २.२५१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विभिन्न माध्यमबाट प्राप्त गुनासाहरूको विवरण तालिका २.२४ मा दिइएको छ।

तालिका २.२४ : गुनासाहरूको विवरण

आ.व. २०७९/८०	अनलाइन पोर्टल	लिखित निवेदन	अन्य (टेलिफोन, इमेल, हेलो सरकार)	जम्मा
प्राप्त भएको	१९८५	३२५	५९३	२९०३
समाधान भएको	१७४८	३०५	५९३	२६४६
प्रक्रियामा रहेको	२३७	२०	०	२५७

अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रकाशनसम्बन्धी कार्य

- २.२५२ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (International Monetary Fund) को प्राविधिक सहायतामा लघुवित्त वित्तीय संस्था, बीमा कम्पनीहरू, कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष, हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड र नेपाल पूर्वाधार विकास बैंकको वासलातसमेत समावेश गरी समग्र वित्तीय प्रणालीका परिसूचक रहेको "Financial Corporation Survey तयार भएको छ।
- २.२५३ "Appropriateness of Monetary Policy Targets" विषयक अध्ययनको मस्यौदा तयार भएको छ।
- २.२५४ "Online System for Open Market Operations (OMOs)" को सुदृढीकरणको लागि अवधारणा पत्र तयार भएको छ।
- २.२५५ The Degree of Exchange Rate Misalignment and its Impact on Economic Growth, Foreign Direct Investment Survey र Foreign Exchange Transaction Survey अध्ययन सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२५६ बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शोधनान्तर तथ्याङ्क तयार गर्ने अधिकारीहरूसँग काठमाडौंमा ITRS का सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ। साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्था बाहेकका शोधनान्तर प्रदायकहरूसँग काठमाडौंमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।

- २.२५७ नेपालमा सञ्चालित सिमेन्ट उद्योगहरूको Industrial Profile तयार गरिएको छ ।
- २.२५८ सबै प्रदेशको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक तथा आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अर्द्धवार्षिक प्रादेशिक आर्थिक गतिविधि अध्ययन सम्पन्न भई प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ । त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक आर्थिक गतिविधिको एकिकृत प्रतिवेदन र २०७९/८० को अर्द्धवार्षिक आर्थिक गतिविधिको एकिकृत प्रतिवेदन वेबसाइटमार्फत प्रकाशन भएको छ ।
- २.२५९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक बजेटको लागि पूर्वबजेटकालीन अध्ययन सम्पन्न भई सुझाव सहितको प्रतिवेदन तथा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयसमक्ष पेश गरिएको छ ।
- २.२६० समीक्षा वर्षमा ४ वटा त्रैमासिक Inflation Expectations Survey सम्पन्न भएका छन् ।
- २.२६१ वित्तीय सचेतनासम्बन्धी "Baseline Survey on Financial Literacy" प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.२६२ Business Confidence Survey विषयक अध्ययनको २ वटा त्रैमासिक रूपमा survey सम्पन्न भएको छ ।
- २.२६३ समीक्षा वर्षको प्रत्येक महिनाको समष्टिगत आर्थिक र वित्तीय स्थितिसम्बन्धी प्रतिवेदन तथ्याङ्कसहित नियमित रूपमा प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.२६४ दोस्रो तलब तथा ज्याला सूचकाङ्कको लागि आधार वर्ष सर्वेक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.२६५ समीक्षा वर्ष चारवटा Research Meet कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६६ Human Resource Management Practices in NRB विषयक अध्ययन सम्पन्न गरी प्रकाशन गरिएको छ साथै नेपाल राष्ट्र बैंक प्रकाशन निर्देशिका, २०७९ जारी गरिएको छ ।
- २.२६७ समीक्षा वर्षमा विराटनगर कार्यालयबाट “कोशी प्रदेशमा व्यावसायिक किवी खेतीको अवस्था, सम्भावना र चुनौतीहरू” विषयमा विशेष अध्ययन सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६८ समीक्षा वर्षमा पोखरा कार्यालयमार्फत “व्यावसायिक जीवन रक्षा कर्जाको सदुपयोग प्रभावकारिता अध्ययन” विषयक शीर्षकमा विशेष अध्ययन गरी प्रतिवेदन बैंकको वेबसाइटमा प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.२६९ समीक्षा वर्षमा धनगढी कार्यालयमार्फत सुदूरपश्चिम प्रदेशमा धार्मिक पर्यटनको सम्भावना तथा चुनौतीहरू” विषयक विशेष अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरेर प्रकाशित गरिएको छ ।

प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू

- २.२७० प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा सफा नोट नीति, नेपाली नोटको सुरक्षा विशेषता तथा जाली नोट पहिचान सम्बन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् ।
- २.२७१ Global Money Week को अवसरमा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा विद्यार्थीहरूलाई वित्तीय चेतना अभिवृद्धिसम्बन्धी शिक्षा प्रदान गर्ने कार्यक्रम सम्पन्न गरिएका छन् ।
- २.२७२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका एकीकृत निर्देशनहरूको बारेमा सरोकारवालाहरूसँग प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२७३ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएका छन् ।
- २.२७४ आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनको लागि तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूका लागि आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू विषयक एक दिने गोष्ठी कार्यक्रम प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा आयोजना गरिएका छन् ।

- २.२७५ वीरगञ्ज कार्यालयद्वारा स्थानीय बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख, उद्योगी एवम् व्यवसायी र अन्य सरोकारवाला पक्षलाई समावेश गरी समसामयिक आर्थिक तथा बैंकिङ्ग गतिविधि सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२७६ पोखरा कार्यालयले गण्डकी प्रदेश सरकारको ब्याज अनुदानमा सञ्चालित कार्यक्षेत्र भित्रका “प्रदेश जीवन रक्षा कर्जा” कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिरहेका बैंकहरूको स्थलगत निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गरेको छ ।
- २.२७७ बैंक तथा वित्तीय संस्था र अन्य सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिसँग अपाङ्गमैत्री बैंकिङ्ग प्रणालीको विकास सम्बन्धी अन्तर्क्रिया पोखरा कार्यालयको सभाहलमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२७८ नेपालगञ्ज कार्यालयद्वारा “भुक्तानी तथा फछ्यौट कारोबार : विद्यमान व्यवस्था, समस्या, र चुनौतीहरू विषयक १ दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम” सम्पन्न भएको छ ।
- २.२७९ प्रादेशिक कार्यालयहरूद्वारा विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीलाई प्रोत्साहन तथा प्रवर्द्धन गरी वित्तीय पहुँच वृद्धि गर्ने उदेश्यले १ (एक) दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् ।
- २.२८० सुर्खेत कार्यालयले अन्तरबैंक भुक्तानी प्रणाली (IPS) साथै Electronic Cheque Clearing (ECC) सञ्चालनको काम शुरु गरेको छ ।

तालिका १ : चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू

(रु. करोडमा)

दर	२०७८ असार मसान्त		२०७९ असार मसान्त		२०८० असार मसान्त	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	१६.१०	०.०३	१६.१०	०.०३	१६.१०	०.०३
२	१८.५३	०.०३	१८.५२	०.०३	१८.५२	०.०३
५	२९०.९५	०.४३	३,३७.८७	०.५३	३६४.०५	०.५७
१०	४५१.१२	०.६६	५,३७.५१	०.८५	५८६.७७	०.९२
२०	५२६.२६	०.७७	६,८२.५६	१.०८	७५२.४३	१.१८
२५	५.७१	०.०१	५.७१	०.०१	५.७०	०.०१
५०	१,०४४.६०	१.५३	१३,२४.७२	२.०९	१,४६८.६०	२.२९
१००	२,०७४.०५	३.०३	२७,००.२२	४.२७	३,०३९.४६	४.७५
२५०	८.७४	०.०१	८.७४	०.०१	८.७४	०.०१
५००	१५,०५२.४३	२२.०२	१,३२,८१.१८	२१.००	१३,०६७.०९	२०.४१
१०००	४८,८६१.५१	७१.४८	४,४३,३३.८७	७०.१०	४४,६८०.५६	६९.८०
जम्मा	६८,३५०.००	१००.००	६३,२४७.००	१००.००	६४,००८.००	१००.००

तालिका २ : नोटको सुरक्षण

(रु. करोडमा)

असार मसान्त	सुन	चाँदी	विदेशी मुद्रा र सेक्युरिटी	जम्मा	सरकारी ऋणपत्रहरू	निष्काशित नोटको सुरक्षण	जम्मा सुरक्षणमा विदेशी मुद्रा तथा सुन चाँदीको प्रतिशत
				(१+२+३)			(४÷६) × १००
	(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
२०६३	७०.३	-	७९७५.६	८०४५.९	४१७.२	८४६३.१	९५.१
२०६४	-	-	८७३३.८	८७३३.८	४१७.२	९१३१.०	९५.४
२०६५	-	-	१०८७७.८	१०८७७.८	४१७.२	११२९५.०	९६.३
२०६६	-	-	१३७०३.८	१३७०३.८	४१७.२	१४१२१.०	९७.०
२०६७	-	-	१५७१२.८	१५७१२.८	४१७.२	१६१३०.०	९७.४
२०६८	-	-	१६३४४.८	१६३४४.८	४१७.२	१६७६२.०	९७.५
२०६९	-	-	१९७०७.८	१९७०७.८	४१७.२	२०१२५.०	९७.९
२०७०	-	-	२३३४६.०	२३३४६.०	-	२३३४६.०	१००.०
२०७१	-	-	२७३२५.०	२७३२५.०	-	२७३२५.०	१००.०
२०७२	-	-	३१९०८.०	३१९०८.०	-	३१९०८.०	१००.०
२०७३	-	-	३८६१६.०	३८६१६.०	-	३८६१६.०	१००.०
२०७४	-	-	४३०९९.०	४३०९९.०	-	४३०९९.०	१००.०
२०७५	-	-	४९४३८.९५	४९४३८.९५	-	४९४३८.९५	१००.०
२०७६	-	-	२२५.७७	२२५.७७	-	२२५.७७	१००.०
२०७७	-	-	५८८०६.००	५८८०६.००	-	५८८०६.००	१००.०
२०७८	-	-	६८३५०.००	६८३५०.००	-	६८३५०.००	१००.०
२०७९	-	-	६३२४७.००	६३२४७.००	-	६३२४७.००	१००.०
२०८०	-	-	६४००८.००	६४००८.००	-	६४००८.००	१००.०

तालिका ३ : बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू

क. नियमित तालिम

S.N.	Training Name	Venue	Date	Days
1	SIS Technical Training	Online	2079 Shrawan 29-31	3
2	Risk Based Internal Audit	Kathmandu	2079 Shrawan 29 - Bhadra 2	5
3	AML CFT Regimes	Kathmandu	2079 Bhadra 5-9	5
4	Research Methodology and Report Writing	Kathmandu	2079 Bhadra 5-10	6
5	Banking Operation	Kathmandu	2079 Bhadra 19-22	4
6	Risk Based Supervision	Kathmandu	2079 Bhadra 26-31	6
7	Payment and Settlement systems	Kathmandu	2079 Asoj 4-6	3
8	Planning, Budgeting and Risk Management in NRB	Kathmandu	2079 Asoj 26-28	3
9	Central Banking Training for Officer	Pokhara	2079 Kartik 20-25	6
10	NRB Accounting System and NFRS	Kathmandu	2079 Mangsir 11-16	6
11	Organisational Behavior	Kathmandu	2079 Mangsir 18-21	4
12	GL Software	Kathmandu	2079 Mangsir 27-29	3
13	Macroeconomic Modeling and Forecasting	Kathmandu	2079 Poush 3-8	6
14	Macroeconomic Management in Nepal	Kathmandu	2079 Poush 24-29	6
15	Training For Office Subordinate	Pokhara	2079 Magh 5-6	2
16	Mgmt Development Program	Kathmandu	2079 Magh 15-20	6
17	Currency Management in Nepal	Kathmandu	2079 Magh 24-27	4
18	Procurement Management in NRB	Kathmandu	2079 Falgun 29-01	3
19	Secretariat Training	Bhairahawa	2079 Chaitra 1-4	4
20	Regulation and Supervision of Microfinance Institutions	Kathmandu	2079 Chaitra 08-10	3
21	Central Banking Training for Non-officer	Pokhara	2079 Chaitra 12-17	6
22	Protocol Management	Kathmandu	2079 Chaitra 19-20	2
23	Empirical Methods for Financial Market Research	Kathmandu	2080 Baisakh 24-29	6
24	Foreign Exchange Management in Nepal	Pokhara	2080 Jestha 2-5	4
25	Macroprudential Regulation and Financial Stability	Bhairahawa	2080 Jestha 14-17	4
26	Econometric tools for Policy Evaluation	Kathmandu	2080 Jestha 21-26	6

ख. थप तालिम कार्यक्रमहरू

S.N.	Training Name	Venue	Date	Days
1	MS Office Package training for Assistant	Kathmandu	2079 Bhadra 1 -21	15
2	Orientation Program on Current Economic and Banking Affairs for Economic Journalist, SEJON	Dhulikhel	2079 Bhadra 28-29	2
3	Training for Driver, Mechanics and other technical staff	Dhulikhel	2079 Bhadra 31-Asoj 1	2
4	Behavioral Science for Middle level Officer	Nagarkot	2079 Asoj 7-8	2
5	Stress Management for Executives	Godawari	2079 Poush 15-16	2
6	Pre-service Training for Assistant	Kathmandu	2079 Falgun 1-12	11
7	Pre-service Training for Assitant Directors	Kathmandu	2079 Falgun 1-14	12
8	Financial Literacy Framework Guidelines Implementation Program for BFIs	Kathmandu	2080 Baisakh 19-20	2

ग. अतिरिक्त तालिम

S.N.	Training Name	Venue	Date	Days
1	Orientation Program on Current Economic and Banking Affairs for Economic Journalist, NAFIJ	Dhulikhel	2079 Poush 1-2	2
2	Management Development Program for NRB in NBI	Kathmandu	2079 Magh 2-6	5
3	Pre-service Training for Assistant Directors 2nd// Jestha	Kathmandu	2080 Jestha 14-25	12
4	Pre-service Training for Assistants 2nd // Asar	Kathmandu	2080 Asar 03- 13	11
5	Fundamental of CRM as per Basel Principle (NBI)	Kathmandu	2080 Asar 19-22	4

घ. पदअनुसार स्वदेशी तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा सहभागिताको विवरण

क्र.स.	पद	संख्या
1	Executive Director	11
2	Director	25
3	Director (I.T.)	8
4	Deputy Director	86
5	Deputy Director (I.T.)	6
6	Assistant Director	98
7	Assistant Director(I.T.)	7
8	Head Assistant	15
9	Head Assistant (I.T.)	1
10	Assistant	17
11	Assistant (I.T.)	15
Total		289

ङ. आ.व. २०७९/८० को स्वदेशी तालिम तथा कार्यक्रममा भौतिक रुपमा सहभागी कर्मचारी संख्या

क्र.स.	आयोजक	संख्या
1	International Finance Corporation	20
2	Rastriya Banijya Bank	23
3	Standard Chartered Bank Nepal Ltd.	19
4	Asian Development Bank	15
5	Financial Management Department	15
6	Nepal Bank Ltd.	19
7	The World Bank	13
8	Nepal Administrative Staff College	11
9	The Institute of Chartered Accountants of Nepal	14
10	Information Technology Department	10
11	Nepal Rastra Bank, SEACEN	10
12	Global Link Technology (P). Ltd.	9
13	Accounting Standard Board	13
14	KB Chitracar & Co Chartered Accountants	7
15	Management Association of Nepal	7
16	Nepal Administrative Staff College	7
17	Nepal Bankers Association	6
18	Nepal Yoga Institute & Retreat P. Ltd.	6
19	Nilanjana Business Solutions P. Ltd.	6
20	Ministry of Defence	5
21	Sristhi Sadhana Kendra	5
22	The Art of Living Nepal	5
23	Standard Chartered Bank Ltd.	4

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारवाही

क्र.स.	आयोजक	संख्या
24	Tribhuvan University	4
25	Nepal Planning Commission	3
26	USAID	3
27	Agriculture Development Bank Ltd.	2
28	Central Department of Economics, TU	2
29	Ministry of Communication and Information Technology	2
30	National Banking Institute	2
31	Nepal Insurance Authority	2
32	Nepal Telecommunications Authority	2
33	OPDAT, Embassy of United State-Kathmandu	2
34	Pioneer Law Associates	2
35	Targus Technologies P. Ltd.	2
36	Association of Charter Accountant of Nepal	1
37	Federation of Nepalese Chambers of Commerce and Industry	1
38	Ministry of Finance	1
39	Ministry of Labor & Employment	1
40	Nepal Police	1
41	Nepal Planning Commission & UN Women and ILO	1
42	UN Women and ILO	1
Total		289

तालिका ४ : वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

क. भौतिक रूपमा सञ्चालित वैदेशिक तालिममा सहभागिता

क्र.स.	आयोजक	संख्या
1	The SEACEN CENTRE	72
2	Reserve Bank of India (RBI)	69
3	Centre for International Cooperation in Agricultural Banking (CICTAB)	39
4	IMF – Singapore Regional Training Institute (STI)	20
5	IMF South Asia Regional Training and Technical Assistance Center (SARTTAC)	18
6	Alliance for Financial Inclusion (AFI)	16
7	Bank of Korea	14
8	Deutsche Bundesbank	12
9	Asia Pacific Group (APG)	11
10	International Monetary Fund (IMF)	10
11	Bank Indonesia	9
12	IRIS Business Service Ltd.	9
13	Monetary Authority of Maldives	7
14	Bank for International Settlement (BIS)	7
15	China Banknote Printing and Minting	6
16	Bangko Sentral ng Pilipinas (BSP)	6
17	International Financial Corporation (IFC)	6
18	The International Banking and Finance Institute Banque De France	5
19	Asian Clearing Union (ACU)	4
20	Government of India	4
21	Standard Chartered Bank	4
22	United Nations Capital Development Fund (UNCDF)	4
23	Asia Pacific Network Information Center (APNIC)	4
24	Monetary Authority of Singapore (MAS)	4
25	Asian Development Bank (ADB)	4
26	Franklin Templeton	3
27	National Bank of Cambodia	3
28	Sipradi Motors	3
29	State Bank of Pakistan	3
30	National Payments Corporation of India (NPCI) International	3
31	Bank of Lithuania	2
32	Cloudfest	2
33	Egmont	2
34	Embassy of the United States	2
35	Habitat for Humanity Nepal	2
36	International Operational Risk Working Group (IORWG)	2
37	Mint and Print (MAP)	2
38	Oberthur Fiduciaire SAS	2
39	State Bank of India (SBI)	2
40	State Bank of Vietnam	2
41	The Royal Mint - The Original Maker	2
42	The World Bank	2
43	Zuricher Kantonalbank	2
44	Credit Bureau Cambodia (CBC)	2
45	Financial Action Task Force (FATF)	2

क्र.स.	आयोजक	संख्या
46	Civilian Research & Development Foundation (CRDF) Global	2
47	BBVA Spain	1
48	G20	1
49	IMF & Hawkamah Institute of Governance	1
50	Nepal Rastra Bank	1
51	Public Debt Management Office, MOF, GON	1
52	PUSAT PELAPORAN DAN ANALISIS TRANSAKSI KEUANGAN KEPALA	1
53	Study Center Gerzensee	1
54	United Nations (UN)	1
55	The National Institute of Banking and Finance (NIBF)	1
56	The Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (glZ)	1
57	Federal Reserve Bank (FED)	1
Total		422

ख. पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय सभा, बैठक तथा कार्यक्रमहरूमा सहभागिताको विवरण

क्र.स.	पद	पटक
1	Governor	8
2	Deputy Governor	9
3	Member, Board Of Director	1
4	Executive Director	28
5	Director	57
6	Director (I.T.)	6
7	Deputy Director	125
8	Deputy Director (I.T.)	8
9	Deputy Director (Mechanical)	1
10	Assistant Director	123
11	Assistant Director(I.T.)	1
12	Head Assistant	50
13	Head Assistant (I.T.)	1
14	Assistant	1
15	Assistant (I.T.)	2
16	Acting Assistant Director (Chalak)	1
Total		422

ग. अनलाइन माध्यमबाट सञ्चालित वैदेशिक तालिममा सहभागिता

क्र.स.	आयोजक	संख्या
1	TORONTO CENTRE	125
2	The International Monetary Fund	58
3	Alliance Financial Inclusion	51
4	Reserve Bank of India	42
5	The SEACEN Centre	40
6	Nepal Rastra Bank and Reserve Bank of India	23
7	The Asian Clearing Union	17
8	The International Monetary Fund-Financial Sector Stability Review Mission (IMF FSSR Mission)	15
9	The Maldives Monetary Authority and the Alliance for Financial Inclusion	11

10	Centre of International Cooperation and Training in Agriculture Banking (CICTAB)	9
11	Federal Reserve Bank of New York	6
12	The International Monetary Fund-Singapore Training Institute (IMF-STI)	6
13	IMF South Asia Regional Training and Technical Assistance Center (IMF SARTTAC)	5
14	The International Monetary Fund and Nepal Rastra Bank	5
15	University of Cambridge	5
16	The Asian Clearing Union & Reserve Bank of India	4
17	Bank for International Settlements	4
18	Bundesbank	2
19	Nepal Police Headquarter and Interpol Financial Crime and Anti-Corruption Centre	2
20	The SEACEN Centre and Bank Indonesia	2
21	ADBI- Cambridge University	1
22	Asia Pacific Group	1
23	Bank Indonesia	1
24	Development Construction Implementation Division (The World Bank and Government of India)	1
25	The World Bank Group	1
	Total	437

घ. पदअनुसार अनलाइन माध्यमबाट अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा सहभागितको विवरण

क्र.स.	पद	संख्या
1	Deputy Governor	1
2	Executive Director	22
3	Director	86
4	Director (I.T.)	5
5	Deputy Director	119
6	Deputy Director (I.T.)	3
7	Assistant Director	176
8	Assistant Director (I.T.)	5
9	Head Assistant	11
10	Assistant	7
11	Assistant (I.T.)	1
12	Statistician	1
	Total	437

तालिका ५ : काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण

क्र. सं.	कार्यालय	तोडा चलान एवम् दाखिला								विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री					
		(रु. करोडमा)				भा.रु. (ने. रु. करोडमा)				अन्य विदेशी मुद्रा			भा. रु.		
		तोडा चलान			तोडा दाखिला*		तोडा चलान		तोडा दाखिला ^β		(ने. रु. करोडमा)		(ने. रु. करोडमा)		
		नोटकोष संख्या ⁺	पटक	रकम रु	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	खरिद	मौज्दात [@]	खरिद	बिक्री [#]	मौज्दात [@]
१.	विराटनगर	१२.००	६५.००	३०४९.००	१०.००	१७.९८	२.००	१३.००	०.००	०.००	२८.२५	२.४१	०.६२	०.४७	९४.०६
२.	जनकपुर	६.००	२३.००	१०२३.००	३.००	९.२४	०.००	०.००	०.००	०.००	४७.२०	५.४५	०.०४	६.५९	७.५५
३.	वीरगञ्ज	४.००	६.००	१९५.००	९.००	८३३.६९	०.००	०.००	०.००	०.००	६.२३	१.९३	०.०५	६.३३	६८.३०
४.	पोखरा	९.००	४३.००	१६३१.००	७.००	१८.१७	०.००	०.००	०.००	०.००	३१९.१८	२.८३	२.१३	६.०७	१४.०७
५.	सिद्धार्थनगर	९.००	६०.००	२१०४.३२	१०.००	२५.७३	०.००	०.००	०.००	०.००	४९.१२	९.३२	४.०३	१.३१	७६.४७
६.	नेपालगञ्ज	१३.००	३९.००	१७४२.५४	२२.००	४१७.२३	०.००	०.००	०.००	०.००	६.२४	७.६३	०.५३	५.६४	५६.३०
७.	धनगढी	९.००	३२.००	१०७०.००	१३.००	१६०.४६	०.००	०.००	०.००	०.००	१०.२०	१०.०५	०.१५	७.८५	६.४६
कुल		६२.००	२६८.००	१०८१४.८६	७४.००	१४८२.५०	२.००	१३.००	०.००	०.००	४६६.४२	३९.६२	७.५४	३४.२६	३२३.२१

+ कार्यालय अन्तर्गतको नोटकोष संख्या ।

* नोटकोष रहेका बैंक शाखाहरूबाट उक्त कोषबाटै दाखिला हुन आएको रकम मात्र ।

@ अन्य कार्यालयहरूमा रकमान्तर गरी २०८० असार मसान्तको बाँकी मौज्दात ।

β भा.रु दाखिला भन्नाले ने.रु. बैंक बैकिङ्ग कार्यालयबाट विभिन्न मितिमा प्राप्त भा.रु. ।

तालिका ६ : आ.व. २०७९/८० मा बिक्री तथा वितरण गरिएका चलनचल्तीका सिक्का, सुन तथा चाँदीका स्मारिका सिक्काहरू, मेडालियनहरू तथा पदकहरूको विवरण :
From 2079 Shrawan 01 to 2080 Asar 32

S.N.	Product Name	Production Qty (Pcs)	Sold Qty (Pcs)
1	2.5 GM Gold Asarfi	14347	11375
2	5 GM Gold Asarfi	11250	7670
3	10 GM Gold Asarfi	13052	9728
4	10 GM Laxmi Medaliyan	9200	5293
5	10 GM Ganesh	7137	3096
6	10 GM Gajalaxmi	4900	2506
7	Padak for different institutions	1222	1222
8	Sansad (300.00) Coin		10
9	Shree 5 Gyanendra Rajayarohan		29
10	Niryat Barsha (300.00)		22
11	Byabasthapan (500.00)		34
12	Marwadi Sewa Samiti (250.00)		24
13	U.N.O. Rs 500.00 @ Rs 66.00		85
14	Nrb Golden Jublee Rs 1000.00		102
15	Rotery Int. Rs. 1000.00		41
16	Gurunakanak Rs.1000 Silver 999 Tch		439
17	Gurunakanak Rs.2500 Silver 999 Tch		54
18	Satyamohan Joshi Rs1000 silver 999 Tch		1056
19	Satyamohan Joshi Rs2500 silver 999 Tch		349
20	Nepal Dhitopatra Board		25
21	Taksar Yantrikaran @ Rs.50.00		26
22	Rajyarohan 1 Oz (Rs 2000) @Rs.712.74		452
23	Saarc Coin Silver @ Rs.262.63		54
24	Circulation Coin Rs 1		33315000
25	Circulation Coin Rs 2		14517000

अनुसूची २.१ : “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू

१. रु २५ लाख भन्दा बढीको मार्जिन प्रकृतिको शेयर धितो कर्जाको जोखिम भार १५० प्रतिशत र रु. २५ लाख सम्मको मार्जिन प्रकृतिको शेयर धितो कर्जाको जोखिम भार १०० प्रतिशत कायम गरिएको ।
२. वाणिज्य बैंकहरूले आ.व २०८०/८१ देखि Capital Adequacy Framework 2015 मा व्यवस्था भए बमोजिमको Countercyclical Buffer कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
३. विद्युत परियोजनाहरूको परिवर्तित Required Commercial Operation Date बमोजिम ग्रेस अवधि थप भएमा पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण गरेको मानिने छैन भन्ने व्यवस्था थप गरिएको ।
४. ऋणीको ऋण तिर्ने क्षमतामा ह्रास आएको बुझिने अवस्थाहरू: देहायका कुनै एक अवस्था भएमा ऋणीको ऋण तिर्ने क्षमतामा ह्रास आएको मानिने :
 - Cost Overrun, Time Overrun, Cashflow Mismatch जस्ता अल्पकालिन कारणले आम्दानीमा ह्रास आई कर्जाको किस्ता वा ब्याज निर्धारित भाखामा भुक्तानी नभएमा ।
 - कर्जाको किस्ता वा ब्याज निर्धारित भाखामा भुक्तानी भएतापनि प्रतिकूल बाह्य अवस्था वा अन्य कुनै कारणले ऋणीको भविष्यका किस्ता वा ब्याज निर्धारित भाखामा भुक्तानी हुन नसक्ने अवस्था सिर्जना भएमा ।
 - ऋणी कम्पनी नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि.बाट डिलिस्ट (De list) भएमा वा डिलिस्ट (De list) हुने प्रक्रियामा रहेमा ।
 - कर्जाको किस्ता वा ब्याज भुक्तानीको लागि ऋणीको वास्तविक वित्तीय अवस्था वा अनुमानित वित्तीय अवस्था पर्याप्त नभएमा ।
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले होटल तथा रेष्टुरेन्ट, पशुपंक्षी पालन, निर्माण क्षेत्रसँग सम्बन्धित कर्जा र रु. ५ करोडसम्मको अन्य सबै क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जालाई ऋणीको अनुरोधमा उद्योग/व्यवसायको नगद प्रवाह तथा आम्दानी विश्लेषण गरी आवश्यकता र औचित्यको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तिमा १० प्रतिशत रकम असुल उपर गरी कर्जाको पुनरतालिकीकरण तथा पुनरसंरचना गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको ।
६. साना तथा मझौला उद्योग-व्यवसाय सञ्चालनलाई सहजीकरण गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाह भएको रु. २ करोडसम्मको कर्जालाई सम्बन्धित ऋणीको अनुरोधमा उद्योग- व्यवसायको नगद प्रवाह तथा आम्दानी विश्लेषण गरी एक पटकको लागि ऋणीले बुझाउनुपर्ने ब्याजको १० प्रतिशत रकम असुल उपर गरी तोकिए अनुसार कर्जाको पुनरसंरचना तथा पुनरतालिकीकरण गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको ।
७. कर्जा वर्गीकरण अनुसार न्यूनतम कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा असल वर्गको कर्जामा न्यूनतम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था १ प्रतिशतबाट बढाई १.३ प्रतिशत गरिएको ।
८. पुनरसंरचना वा पुनरतालिकीकरण गरिएको कर्जाको हकमा सो वापत देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको ।
 - (क) पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गर्ने समयमा सक्रिय वर्गमा वर्गीकरण भैरहेका कर्जालाई देहायबमोजिमका सबै अवस्थाको पालना गरी पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गरिएमा न्यूनतम १२.५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्ने :
 - अ. पहिलो पटक पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गरिएमा ।
 - आ. समान किस्तामा भुक्तानी हुनेगरी पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गरिएमा ।
 - इ. बढीमा एक वर्षसम्म ग्रेस अवधि राखी कर्जा पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गरिएमा ।
 - (ख) पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गर्ने समयमा सक्रिय वर्गमा वर्गीकरण भैरहेका कर्जालाई माथि बुँदा नं. (क) मा उल्लेखित बाहेकको अवस्थामा पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गरिएमा न्यूनतम २५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । कमसल, शंकास्पद तथा खराब वर्गमा वर्गीकरण भैसकेका कर्जाहरूलाई पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गर्दा पूर्ववत् कायम गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम राख्नु पर्नेछ । पुनरसंरचना र/वा पुनरतालिकीकरण गरिएका कर्जामा कायम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था लगातार दुईवर्षसम्म कर्जा नियमित भएको अवस्थामा बाहेक कुनै समायोजन गर्न पाइने छैन ।
९. कर्जा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ब्याज आम्दानीको लेखाङ्कन गर्दा यस बैंकबाट जारी भएको Guideline on Recognition of Interest Income, 2019 बमोजिम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।

१०. कर्जा असुली सम्बन्धी कारवाही सम्बन्धमा कर्जा असुलीको लागि सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्दा प्राकृतिक व्यक्तिको तस्विर प्रकाशन गर्न नपाईने व्यवस्था गरिएको ।
११. ब्याज पुँजीकरण गरी लाभांश वितरण गर्ने व्यवस्थामा संशोधन गरिएको ।
१२. ऋणीले भुक्तान गर्नुपर्ने कर्जाको साँवा/ब्याज दायित्व भाखा नाघेको तीस दिनभित्र भुक्तान गरेमा पेनाल ब्याज लिन नपाइने सो व्यवस्था २०८० जेठ मसान्तसम्ममा भुक्तानीको भाखा रहेको साँवा/ब्याजमा मात्र लागु हुने, तर यदि कुनै ऋणीले छुट पाउने अवधिभित्र कर्जाको साँवा/ब्याज भुक्तानी नगरेमा पुर्वनिर्धारित शर्तबमोजिम सम्पूर्ण भाखा नाघेको अवधिको पेनाल ब्याज लिन यो व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको नमानिने मानिन व्यवस्था गरिएको ।
१३. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले निश्चित प्रयोजन नखुलेका अधिविकर्ष कर्जा (Overdraft), धितो कर्जा (Mortgage Loan), सम्पत्ति कर्जा (Property Loan), व्यक्तिगत आवधिक कर्जा (Personal Term Loan), सेयरको धितोमा प्रदान गरिएको कर्जा लगायत जुनसुकै शीर्षकका व्यक्तिगत प्रयोजनका कर्जाहरू प्रति ग्राहक रु. ५० लाखसम्म मात्र प्रवाह गर्न सक्ने र घर/जग्गा धितो राखी यस्तो नयाँ कर्जा प्रवाह गर्दा, कर्जा थप वा कर्जा नवीकरण गर्दा कर्जा र सोको धितो सुरक्षणको Fair Market Value बीचको अनुपात (Loan to Value Ratio) काठमाडौँ उपत्यकाभित्र बढीमा ३० प्रतिशत र अन्य स्थानको हकमा बढीमा ४० प्रतिशतसम्म मात्र कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
१४. इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले रु. २ करोड सम्मको खाद्यान्न उत्पादन, पशुपंक्षी, मत्स्यपालन, निर्यातजन्य उद्योग, शतप्रतिशत स्वदेशी कच्चा पदार्थमा आधारित उत्पादनमूलक उद्योग, हस्तकला तथा सीपमूलक व्यवसाय एवम् उद्यम व्यवसाय (आयातसम्बन्धी व्यवसाय बाहेक) सञ्चालनका लागि कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा २ प्रतिशतसम्म मात्र थप गरी ऋणको ब्याज तोक्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
१५. निजी क्षेत्रलाई सूचना प्रविधि पार्क तथा औद्योगिक पार्क निर्माण गर्न कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा अधिकतम २ प्रतिशत बिन्दुसम्म प्रिमियम थप गरी ब्याजदर निर्धारण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
१६. मार्जिन प्रकृतिको शेयर धितो कर्जाको एकल ग्राहक कर्जा सीमा (Single Obligor Limit): कुनै एक वा सबै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूबाट शेयर धितोमा प्रवाह हुने मार्जिन प्रकृतिको कर्जाको अधिकतम एकल ग्राहक कर्जा सीमा (Single Obligor Limit) कुल रु. १२ करोड कायम गरिएको ।
१७. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले चौथो त्रयमासको अन्तरिम वित्तीय प्रतिवेदन (संक्षिप्त प्रतिवेदन) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको २१ दिनभित्र प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
१८. मिति २०७८/०५/०८ पूर्व जारी भएका ऋणपत्रको हकमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले २०८० पुस मसान्त सम्मको लागि निक्षेपको रूपमा समेत गणना गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको ।
१९. सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण गर्नका लागि संस्थाले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरू जोखिमका आधारमा सम्पादन हुनेगरी संचालक समितिबाट वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको ।
२०. इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै पनि खाता खोल्नुपूर्व कर्जा सूचना केन्द्रको विवरण अनुसार निक्षेपकर्ता कालोसूचीमा नरहेको यकीन गरेर मात्र खाता खोल्नु पर्ने र त्यस वापत संस्थाले ग्राहकसँग कुनै शुल्क लिन नपाईने व्यवस्था गरिएको ।
२१. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका संस्थाले २०७९/०५/१२ देखि कुल निक्षेप दायित्वको ४ (चार) प्रतिशत अनिवार्य नगद मौज्जातवापत यस बैंकमा राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (Statutory Liquidity Ratio) सम्बन्धी व्यवस्था २०७९ पुस मसान्तदेखि इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकले कुल स्वदेशी निक्षेपको १२ प्रतिशत, “ख” वर्गका विकास बैंक र “ग” वर्गका वित्त कम्पनीले १० प्रतिशत वैधानिक तरलता अनुपात कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
२२. ब्याजदर सम्बन्धी देहायबमोजिम व्यवस्था गरिएको :
- निक्षेपमा दिने ब्याजदर मासिक रूपमा मात्र परिवर्तन गर्न सकिने, तर, नेपाल राष्ट्र बैंकले तय गर्ने बैंक दर तथा नीतिगत दर परिवर्तन भएमा तत्काल ब्याजदर परिवर्तन गरी प्रकाशन गर्न सकिने ।
 - संस्थागत मुद्दती निक्षेप (बोलकबोलसमेत) मा प्रदान गरिने अधिकतम ब्याजदर सर्वसाधारणलाई मुद्दती निक्षेपमा प्रदान गरिने अधिकतम ब्याजदरभन्दा कम्तीमा दुई प्रतिशत बिन्दुले कम हुनुपर्ने ।
 - बोलकबोल (Bidding) को आधारमा संकलन हुने मुद्दती निक्षेप (स्वदेशी तथा विदेशी मुद्रा) को हकमा प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत बिन्दु भन्दा बढी नहुने गरी निक्षेप संकलन गर्नु पर्ने ।

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट अधिकतम रु.५ करोडसम्म कर्जा उपयोग गरेका उच्चम व्यवसायहरूले २०७९ असार मसान्तसम्म तिर्नुपर्ने कर्जाको साँवा तथा ब्याज २०७९ असोज मसान्तसम्म भुक्तानी गरेमा थप हर्जाना तथा पेनाल ब्याज नलाग्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।
- २३. तीन महिना भन्दा कम समयवधिको व्यक्तिगत मुद्दती निक्षेप तथा ६ महिना भन्दा कम समयवधिको संस्थागत मुद्दती निक्षेप स्वीकार गर्न नपाइने र संस्थागत मुद्दती निक्षेपको हकमा ६ महिना व्यतित हुनु अगावै कुनै पनि रकम भुक्तानी/ फिर्ता (Pre mature) गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको ।
- २४. २०७९ चैत्र महिनाबाट औसत ब्याजदर अन्तर “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूको हकमा ४.२ प्रतिशत र “ख” र “ग” वर्गका संस्थाको हकमा ४.८ प्रतिशत भन्दाबढी नहुने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । सो अन्तर २०८० असार महिनाबाट “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूको हकमा ४.० प्रतिशत र “ख” र “ग” वर्गका संस्थाको हकमा ४.६ प्रतिशत भन्दाबढी नहुने व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- २५. विद्युतीय माध्यमबाट समेत ग्राहक पहिचान अद्यावधिक गरी/गराई सोको पुष्टि गर्ने व्यवस्था गरी निष्क्रिय खाता सुचारु गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको ।
- २६. कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरूले जारी गरेको ऋणपत्रमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले गरेको लगानीलाई कृषि क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने गरी तोकिएको सीमामा गणना गर्न पाइने व्यवस्था गरिएको ।
- २७. तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह गरिने कर्जाको समयवधिमा संशोधन गरिएको ।
- २८. वाणिज्य बैंकहरू एक आपसमा गाभ्ने, गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भई २०७९ पुस मसान्तभित्र एकीकृत कारोबार सञ्चालन गरेमा विद्यमान व्यवस्थाको अतिरिक्त थप सुविधा तथा छुट एकीकृत कारोबार गरेको मितिले १ वर्षसम्म प्रदान गरिने व्यवस्था गरिएको ।
- २९. वाणिज्य बैंकहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भई २०७९ पुस मसान्तभित्र एकीकृत कारोबार सञ्चालन गर्न नसकेको अवस्थामा २०८० असार मसान्तभित्र एकीकृत कारोबार सञ्चालन गरेमा एकीकृत कारोबार सञ्चालन गरेको मितिबाट देहायबमोजिमका सुविधा तथा छुट प्रदान गरिएको :
 - तोकिएका क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्ने अवधि एक वर्ष थप गरिने ।
 - सञ्चालक समितिका सदस्य र उच्च पदस्थ कर्मचारी पदबाट हटेको कम्तिमा ६ महिना व्यतीत नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त अन्य संस्थामा आबद्ध हुन नपाउने विद्यमान प्रावधानमा छुट प्रदान गरिने ।
 - एकीकृत कारोबार सञ्चालन गरेको मितिमा कर्जा निक्षेप अनुपातले सीमा नाघेको अवस्थामा सो नियमित गर्न ६ महिनाको समय प्रदान गरिने ।
 - गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्तिमा संलग्न संस्थामा साविकमा कायम रहेको भिन्न ब्याजदरका कारण एकीकृत कारोबार गर्दाका बखत ब्याजदर अन्तर यस बैंकले तोकेको सीमाभन्दा बढी भएमा ब्याजदर अन्तरलाई तोकिएको सीमाभित्र ल्याउन एक वर्षको समय प्रदान गरिने ।
 - यस बैंकबाट तोकिएको प्रति संस्था निक्षेप संकलन सीमामा एक वर्षसम्म ५ प्रतिशत बिन्दुले थप गरिने ।
 - एकीकृत कारोबार सञ्चालनको क्रममा एक किलोमिटरको दूरीमा सञ्चालनमा रहेका शाखाकार्यालयहरू मध्ये कुनै एक शाखा कायम राखी सोही दूरी भित्रका अन्य शाखा गाभ्नु वा बन्द गर्न एक वर्षसम्म यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक नपर्ने ।
- ३०. विप्रेषण (रेमिटयान्स) बचत खाता खोल्ने मापदण्ड/प्रक्रिया जारी गरिएको ।
- ३१. ब्याजदर करिडोरको माथिल्लो सीमाको रूपमा रहेको स्थायी तरलता सुविधा दर ८.५ प्रतिशत, तल्लो सीमाको रूपमा रहेको निक्षेप संकलन दर ५.५ प्रतिशत र नीतिगत दरको रूपमा रहेको रिपो दरलाई ७.० प्रतिशत कायम गरिएको र स्थायी तरलता सुविधा दर पुनः संशोधन गरी ७.५ प्रतिशत कायम गरिएको ।
- ३२. प्राविधिक सेवा सम्भौता बमोजिम सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त बैंक वा वित्तीय संस्थामा व्यवस्थापन सेवाका लागि खटिई आउने गैर नेपाली नागरिकको संख्या र सेवा अवधि संशोधन गरिएको ।

लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशनमा देहायबमोजिम संशोधन गरिएको:

- ३३. कर्जा वर्गीकरण अनुसार न्यूनतम कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा असल वर्गको कर्जामा न्यूनतम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था १ प्रतिशतबाट बढाई १.३ प्रतिशत गरिएको ।
- ३४. कर्जा असुली सम्बन्धी कारवाही सम्बन्धमा कर्जा असुलीको लागि सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्दा प्राकृतिक व्यक्तिको तस्वीर प्रकाशन गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको ।

३५. लघुवित्त वित्तीय संस्थाले वार्षिक १५ प्रतिशतभन्दा बढी लाभांश (नगद वा बोनस) वितरणको प्रस्ताव गरेमा १५ प्रतिशत भन्दा माथिको प्रस्तावित लाभांशको ५० प्रतिशतले हुने रकम साधारण जगेडा कोषमा र ३५ प्रतिशतले हुने रकम ग्राहक संरक्षण कोषमा (Client Protection Fund) जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको ।
३६. बिना धितो सामुहिक जमानीमा वा धितोको सुरक्षणमा लघुकर्जा प्रदान गर्दा एउटा ऋणीलाई एउटामात्र लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्नु पर्ने, र 'क', 'ख' र 'ग' वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट कर्जा लिएका ऋणी लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट कर्जा लिन योग्य हुने नहुने।
३७. सञ्चालक शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत अभिमुखीकरण/ पुनर्ताजगी गराउने कार्य नेपालभित्र मात्र गर्नु पर्ने ।
३८. लघुवित्त वित्तीय संस्थाले २०७९ माघदेखि आधार दर मासिक रुपमा आफ्नो वेबसाइटमा प्रकाशन गर्नुपर्ने ।
३९. लघुवित्त वित्तीय संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जाको अधिकतम व्याजदरको कम्तीमा ५० प्रतिशत हुने गरी निक्षेप/बचतको न्यूनतम व्याजदर तय गर्नुपर्ने ।
४०. लघुवित्त वित्तीय संस्थाले सहायक आवधिक ऋणपत्र (Subordinated Term Debt) जारी गर्न सक्ने सम्बन्धमा सञ्चित नोक्सानी बाँकी नरहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो प्राथमिक पुँजीको बढीमा शत प्रतिशतले हुने रकमसम्म सहायक आवधिक ऋणपत्र (Subordinated Term Debt) जारी गर्न स्वीकृतिका लागि यस बैंकमा निवेदन पेश गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको ।
४१. ईजाजतपत्रप्राप्त संस्था एक आपसमा गाभ्ने गाभिने वा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई २०७९ पुस मसान्तभित्र एकीकृत कारोवार सञ्चालन गरेमा देहाय बमोजिमका थप सहूलियत प्रदान गरिने :
 - एकीकृत कारोवार गरेको मितिले १ वर्षसम्म सञ्चालन जोखिमवापत कुल सम्पत्तिको १ प्रतिशत रकम मात्र जोखिम भारित सम्पत्ति थप गरे पुग्ने,
 - वार्षिक २० प्रतिशत भन्दा बढी लाभांश (नगद वा बोनस) वितरणको प्रस्ताव गरेमा २० प्रतिशत माथिको प्रस्तावित लाभांशको २५ प्रतिशत रकम संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्थामा २०८० असार मसान्त सम्मको लागि छुट प्रदान गर्ने ।
४२. कर्जाको पुनरतालिकीकरण र पुनरसंरचनासम्बन्धी व्यवस्था थप गरिएको ।

अन्य: नियामकीय सुधार

४३. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन २०७८ मा समय सापेक्ष संशोधन गरिएको ।
४४. यस बैंकबाट इजाजतपत्र "क", "ख" र "ग" वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई एकीकृत निर्देशन, २०७९ र "घ" वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई एकीकृत निर्देशन, २०७९ जारी गरिएको ।
४५. कोभिड-१९ सँग सम्बन्धित एकीकृत परिपत्र, सूचना र सुविधाहरू हटाइएको ।

विभिन्न कार्यविधि तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू

१. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रदान हुने चालू पुँजी प्रकृतिका कर्जा सम्बन्धमा चालू पुँजी कर्जा सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ जारी गरिएको ।
२. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) सम्बन्धी विनियमावली, २०७३ (पाँचौँ संशोधन २०७९ सहित) जारी गरिएको ।
३. चालू पुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ (प्रथम संशोधन सहित) जारी गरिएको ।
४. नेपाल राष्ट्र बैंक पुनरकर्जा कार्यविधि, २०७७ (पाँचौँ संशोधन सहित) जारी गरिएको ।
५. वित्तीय साक्षरता मार्गदर्शन, २०७९ (Financial Literacy Guideline, 2022) जारी गरिएको ।
६. नेपाल राष्ट्र बैंक पुनरकर्जा कार्यविधि, २०७७ (छैठौँ संशोधन सहित) जारी गरिएको ।

अनुसूची २.२ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम	क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम
१	कुमारी बैंक लिमिटेड	७	प्रभु बैंक लिमिटेड
२	एनसीसी बैंक लिमिटेड	८	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड
३	नेपाल इन्फास्ट्रक्चर बैंक लिमिटेड	९	ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड
४	स्टयाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लिमिटेड	१०	हिमालयन बैंक लिमिटेड
५	नविल बैंक लिमिटेड	११	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेड
६	एन्आइसी एशिया बैंक लिमिटेड	१२	प्राइम कमर्शियल बैंक लिमिटेड

(ख) लक्षित स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम	क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम
१	लक्ष्मी बैंक लिमिटेड	७	एनएमवि बैंक लिमिटेड
२	नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेड	८	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड
३	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड	९	कृषि विकास बैंक लिमिटेड
४	सनराइज बैंक नेपाल लिमिटेड	१०	नेपाल बैंक लिमिटेड
५	सानिमा बैंक लिमिटेड	११	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड
६	एभरेष्ट बैंक लिमिटेड		

(ग) विशेष निरीक्षण

क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम	निरीक्षणको संख्या
१	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड	२
२	ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड	२
३	सनराइज बैंक नेपाल लिमिटेड	१
४	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	१
५	हिमालयन बैंक लिमिटेड	२
६	मेगा बैंक नेपाल लिमिटेड	१
७	प्रभु बैंक लिमिटेड	३
८	एनसीसी बैंक लिमिटेड	१
९	एनएमवि बैंक लिमिटेड	२
१०	सेञ्चुरी बैंक लिमिटेड	१
११	एन्आइसी एशिया बैंक लिमिटेड	२
१२	नविल बैंक लिमिटेड	२
१३	प्राइम कमर्शियल बैंक लिमिटेड	३
१४	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल बैंक लिमिटेड	१
१५	सानिमा बैंक लिमिटेड	१
१६	बैंक अफ काठमाडौं लिमिटेड	१
१७	लक्ष्मी बैंक लिमिटेड	३
१८	एभरेष्ट बैंक लिमिटेड	२
१९	नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेड	१
२०	कुमारी बैंक लिमिटेड	२
२१	नेपाल बैंक लिमिटेड	२
२२	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक लिमिटेड	१
२३	कृषि विकास बैंक लिमिटेड	१

(घ) AML/CFT मा आधारित विशेष निरीक्षण

क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम	क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम
१	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	१०	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
२	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड	११	नारायणी विकास बैंक लिमिटेड
३	प्राइम कमर्शियल बैंक लिमिटेड	१२	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
४	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल बैंक लिमिटेड	१३	गुडविल फाइनेन्स लिमिटेड
५	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक लिमिटेड	१४	पोखरा फाइनेन्स लिमिटेड
६	एन्आइसी एशिया बैंक लिमिटेड	१५	कर्मचारी सञ्चय लिमिटेड
७	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड	१६	नागरिक लगानी लिमिटेड
८	ज्याति विकास बैंक लिमिटेड	१७	हुलाक बचत बैंक
९	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड		

अनुसूची २.३ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वित्तीय संस्थाहरू

विकास बैंकहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण

१.	सप्तकोशी विकास बैंक लि.	७.	एक्सेल विकास बैंक लि.
२.	कर्पोरेट विकास बैंक लि.	८.	मितेरी विकास बैंक लि.
३.	सांग्रिला विकास बैंक लि.	९.	गरिमा विकास बैंक लि.
४.	कामना सेवा विकास बैंक लि.	१०.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
५.	सालपा विकास बैंक लि.	११.	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.
६.	ग्रीन विकास बैंक लि.	१२.	लुम्बिनी विकास बैंक लि.

(ख) विशेष निरीक्षण

१.	एक्सेल विकास बैंक लि.	४.	ज्योती विकास बैंक लि.
२.	गरिमा विकास बैंक लि.	५.	लुम्बिनी विकास बैंक लि.
३.	कर्णाली विकास बैंक लि.		

(ग) AML/CFT मा आधारित निरीक्षण

१.	गरिमा विकास बैंक लि.	२.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.
----	----------------------	----	---------------------------

वित्त कम्पनीहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण

१.	प्रोग्रेसिभ फाइनेन्स कम्पनी लि.	७.	रिलायन्स फाइनेन्स लि.
२.	गुडविल फाइनेन्स लि.	८.	पोखरा फाइनेन्स लि.
३.	गुर्खाज फाइनेन्स लि.	९.	आईसिएफसि फाइनेन्स लि.
४.	नेपाल फाइनेन्स लि.	१०.	समृद्धि फाइनेन्स लि.
५.	श्री इन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	११.	गुहेश्वरी फाइनेन्स लि.
६.	मल्टीपर्पस फाइनेन्स कम्पनीलि.	१३.	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.

(ख) विशेष निरीक्षण

१.	वेष्ट फाइनेन्स लि.
----	--------------------

(ग) AML/CFT मा आधारित निरीक्षण

१.	गुडविल फाइनेन्स लि.	२.	गोर्खाज फाइनेन्स लि.
----	---------------------	----	----------------------

अनुसूची २.४ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

(क) स्थलगत निरीक्षण

क्र.सं.	संस्थाको नाम
१	श्री अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पनौती-४ काभ्रेपलाञ्चोक
२	श्री स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., तिलोत्तमा, रुपन्देही
३	श्री आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., घोराही-१५ दाङ
४	श्री आँधीखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., भिरकोट, स्याङजा
५	श्री एनआईसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., भेरीमालिका, जाजरकोट, कर्पोरेट बनेपा
६	श्री एनएमवी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पोखरा, कास्की
७	श्री ग्लोवल आईएमई लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., विजयपुर, कास्की
८	श्री इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गैडाकोट, नवलपरासी
९	श्री गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., शुक्लागण्डकी, तनहुँ
१०	श्री आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
११	श्री मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., ढल्केवर, धनुषा
१२	श्री सबैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बन्दीपुर, तनहुँ
१३	श्री विन नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., मेलम्ची, सिन्धुपाल्चोक
१४	श्री मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
१५	श्री उन्नती सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
१६	श्री विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गैडाकोट, नवलपरासी
१७	श्री किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., धनगढी-२, कैलाली, कर्पोरेट कार्यालय बुढानिलकण्ठ न.पा. काठमाडौं
१८	श्री स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., लाहान, सिराहा
१९	श्री निर्धन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., नक्साल, काठमाडौं
२०	श्री सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., साँगा, काभ्रेपलाञ्चोक
२१	श्री ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बुटवल, रुपन्देही
२२	श्री छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बानेश्वर, काठमाडौं
२३	श्री साना किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बबरमहल, काठमाडौं
२४	श्री नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., विराटनगर, मोरङ
२५	श्री स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., कमलपोखरी, काठमाडौं
२६	श्री फस्ट माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., ज्ञानेश्वर, काठमाडौं
२७	श्री लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., महाराजगंज, काठमाडौं
२८	श्री सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., चुच्चेपाटी, काठमाडौं

क्र.सं.	संस्थाको नाम
२९	श्री स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
३०	श्री कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पोखरा, कास्की
३१	श्री जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., कटहरी, मोरङ
३२	श्री युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., कोहलपुर, बाँके
३३	श्री उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., कोहलपुर, बाँके
३४	श्री आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पुतलीसडक, काठमाडौं
३५	श्री महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
३६	श्री नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गजुरी, धादिङ
३७	श्री सपोर्ट माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., हाँसपोसा, सुनसरी
३८	श्री मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
३९	श्री फरवार्ड कम्युनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., दुहवी, सुनसरी
४०	श्री गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., धनकुटा बजार, धनकुटा, कर्पोरेट कार्यालय विराटनगर
४१	श्री राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
४२	श्री आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
४३	श्री समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक

(ख) विशेष स्थलगत निरीक्षण लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :

क्र.सं.	संस्थाको नाम
१	श्री निर्धन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., नक्साल, काठमाडौं
२	श्री छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बानेश्वर, काठमाडौं
३	श्री आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पुतलीसडक, काठमाडौं

ग) अनुगमन गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :

क्र.सं.	संस्थाको नाम
१	श्री सूर्योदय ओमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
२	श्री विन नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., मेलम्ची, सिन्धुपाल्चोक
३	श्री बिपिडब्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
४	श्री छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बानेश्वर, काठमाडौं

अनुसूची २.५ : बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
१.	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक लिमिटेड
२.	लक्ष्मी बैंक लिमिटेड
३.	हिमालयन बैंक लिमिटेड
४.	नविल बैंक लिमिटेड
५.	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड
६.	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड
७.	ग्लोबल आईएमई बैंक लिमिटेड
८.	प्रभु बैंक लिमिटेड
९.	सनराइज बैंक लिमिटेड
१०.	एनएमबि बैंक लिमिटेड
११.	सानिमा बैंक लिमिटेड
१२.	कृषि विकास बैंक लिमिटेड
१३.	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड
१४.	एनआईसी एशिया बैंक लिमिटेड
१५.	प्राइम कमर्सियल बैंक लिमिटेड
१६.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड
१७.	कुमारी बैंक लिमिटेड
१८.	सांगीला डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
१९.	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
२०.	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड
२१.	आईसीएफसी फाइनेन्स लिमिटेड
२२.	गुडविल फाइनेन्स लिमिटेड
२३.	नागरिक लगानी कोष
२४.	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
२५.	सेन्ट्रल फाइनेन्स लिमिटेड
२६.	श्री इन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड
२७.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड
२८.	श्री रिलायन्स फाइनेन्स लिमिटेड
२९.	श्री पोखरा फाइनेन्स लिमिटेड
३०.	श्री कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड
३१.	शाइन रेसुझा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
३२.	गोर्खाज फाइनेन्स लिमिटेड
३३.	प्रोग्रेसिभ फाइनेन्स लिमिटेड
३४.	समृद्धि फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड
३५.	नेपाल बैंक लिमिटेड
३६.	मञ्जुश्री फाइनेन्स लिमिटेड
३७.	स्टयाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लिमिटेड

अनुसूची २.६ : वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न इजाजत पत्र प्राप्त संस्थाहरू

क्र.सं.	बैंक तथा रेमिट्यान्स कम्पनीहरूको नाम	ठेगाना
१.	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड	कमलादी, काठमाडौं
२.	नविल बैंक लिमिटेड	दरबारमार्ग, काठमाडौं
३.	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड	लाजिम्पाट, काठमाडौं
४.	प्रभु बैंक लिमिटेड	बबरमहल, काठमाडौं
५.	सनराइज बैंक लिमिटेड	गौडिधारा, काठमाडौं
६.	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	हात्तिसार, काठमाडौं
७.	सानिमा बैंक लिमिटेड	नक्साल, काठमाडौं
८.	प्रभु मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	लैनचौर, काठमाडौं
९.	सेवा रेमिट प्रा.लि.	कुलेश्वर, काठमाडौं
१०.	सिटी एक्सप्रेस मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	कमलादी, काठमाडौं
११.	आईएमई लिमिटेड	पानीपोखरी, काठमाडौं
१२.	एनएमबी बैंक लिमिटेड	बबरमहल, काठमाडौं
१३.	ग्लोबल आईएमई बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं
१४.	नेपाल बैंक लिमिटेड	धर्मपथ, काठमाडौं
१५.	ईसेवा मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	पुलचोक, काठमाडौं
१६.	नेपाल रेमिट इन्टरनेशनल प्रा.लि.	कमलादी, काठमाडौं

अनुसूची २.७ : ट्रेजरी बिलको नयाँ निष्काशन (२०७९/८०)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	ट्रेजरी बिल	सिरिज नं	निष्काशित रकम (रु.करोडमा)	डिस्काउन्ट दर
१	२८ दिने	३२९	५००.००	७.२५५५
२	२८ दिने	३३२	३००.००	८.००२४
३	२८ दिने	३३५	२००.००	८.९४९३
४	२८ दिने	३३८	५००.००	८.५४८७
५	२८ दिने	३४४	५००.००	७.३५७८
६	९१ दिने	१६६३	५००.००	९.११४७
७	९१ दिने	१६६९	२५०.००	९.६३७१
८	९१ दिने	१६७०	५००.००	९.६१०३
९	९१ दिने	१६७१	३००.००	९.७२१०
१०	९१ दिने	१६७२	५००.००	९.७१०१
११	९१ दिने	१६७३	६००.००	९.६५६०
१२	९१ दिने	१६७४	२००.००	९.३२९९
१३	९१ दिने	१६७५	४००.००	९.१६९५
१४	९१ दिने	१६७७	३५०.००	८.१३७०
१५	९१ दिने	१६७८	४००.००	७.०३१५
१६	९१ दिने	१६७९	३६१.००	६.८०३०
१७	१८२ दिने	३८१ क	७००.००	१०.२४४८
१८	१८२ दिने	३८४ क	७००.००	९.२९७२
१९	१८२ दिने	३८८ क	६००.००	९.७९६४
२०	१८२ दिने	३९० क	६००.००	९.६२९१
२१	१८२ दिने	३९१ क	३००.००	९.६३२४
२२	१८२ दिने	३९२ क	३००.००	९.४४६०
२३	१८२ दिने	३९८ क	३००.००	७.०२५२
२४	१८२ दिने	४०० क	५००.००	६.७१३०
२५	३६४ दिने	१६४९ क	७५०.००	११.४९६९
२६	३६४ दिने	१६५४ क	७५०.००	११.९३९६
२७	३६४ दिने	१६५८ क	६००.००	१०.३७१५
२८	३६४ दिने	१६६२ क	७००.००	९.६६९१
२९	३६४ दिने	१६६५ क	७००.००	९.५९९९
३०	३६४ दिने	१६६९ क	७००.००	९.५५००
३१	३६४ दिने	१६७० क	४००.००	९.५५२५
३२	३६४ दिने	१६७२ क	४००.००	९.२२७८
कुल रकम			१५३६१.००	

अनुसूची २.८ : विकास ऋणपत्र निष्काशन (२०७९/८०)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	विकास ऋणपत्र	अवधि	निष्काशित रकम (रु.करोडमा)	व्याजदर
१	२०८१ छ	२	८००.००	१०.६४
२	२०८२ छ	३	२००.००	१०.००
३	२०८३ ज	४	५००.००	१०.९३
४	२०८४ भ	५	८००.००	९.५०
५	२०८४ त्र	५	७००.००	८.९८
६	२०८५ छ	६	१,०००.००	८.८७
७	२०८४ ट	४	२,०००.००	८.९०
८	२०८५ ज	५	१,०००.००	८.५७
९	२०८५ भ	५	१,०००.००	८.००
१०	२०८६ ड	६	१,०००.००	६.९३
११	२०८६ च	६	१,०००.००	६.३५
कुल रकम			१०,०००.००	

अनुसूची २.९ : पाँच वर्षको जनशक्ति तथा कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

क्रस	तह	२०७६ असार मसान्त			२०७७ असार मसान्त			२०७८ असार मसान्त			२०७९ असार मसान्त			२०८० असार मसान्त		
		प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
१	अधिकृत विशिष्ट	१६	०	१६	१७	०	१७	१७	०	१७	१८	०	१८	१८	०	१८
२	अधिकृत प्रथम	३९	१	४०	४४	१	४५	४९	१	५०	५१	४	५५	५०	५	५५
३	अधिकृत द्वितीय	१३९	१३	१५२	१५७	१२	१६९	१६२	१०	१७२	१८६	१२	१९८	२००	९	२०९
४	अधिकृत तृतीय	२९६	२२	३१८	२४३	२०	२६३	२६९	१४	२८३	२८७	३	२९०	३४०	९	३४९
	अधिकृत जम्मा	४९०	३६	५२६	४६१	३३	४९४	४९७	२५	५२२	५४२	१९	५६१	६०८	२३	६३१
५	सहायक प्रथम	८७	८	९५	१२०	१७	१३७	११७	१५	१३२	१४७	१७	१६४	१५८	१६	१७४
६	सहायक द्वितीय	२११	४०	२५१	२४३	३९	२८२	२६३	३४	२९७	२३२	३०	२६२	२३९	२६	२६५
७	सहायक तृतीय	२४	६	३०	१८	३	२१	१७	१	१८	१२	०	१२	११	०	११
	सहायक जम्मा	३२२	५४	३७६	३८१	५९	४४०	३९७	५०	४४७	३९३	४७	४३८	४०८	४२	४५०
८	का.स. प्रथम	३५	०	३५	२७	०	२७	१२	०	१२	२५	०	२५	२४	०	२४
९	का.स. द्वितीय	२५	०	२५	२४	०	२४	२४	०	२४	७	०	७	६	०	६
१०	का.स. तृतीय	१	०	१	१	०	१	०	०	०	४३	०	४२	४०	०	४०
११	का.स. चतुर्थ	६१	०	६१	५७	०	५७	५६	०	५६	९	०	९	६	०	६
	का.स. जम्मा	१२२	०	१२२	१०९	०	१०९	९२	०	९२	८४	०	८३	७६	०	७६
	कुल	९३४	९०	१०२४	९५१	९२	१०४३	९८६	७५	१०६१	१०१९	६६	१०८२	१०९२	६५	११५७

अनुसूची २.१० : आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भएको पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पद	सेवा	खुला प्रतियोगिता	कार्य क्षमता मूल्याङ्कन	आन्तरिक प्रतियोगिता	स्वतः बढुवा
१	अधिकृत प्रथम	प्रशासन	-	-	१	-
२	अधिकृत प्रथम	प्राविधिक	-	२	-	-
३	अधिकृत द्वितीय	प्रशासन	-	१४	६	-
४	अधिकृत तृतीय	प्रशासन	६८	६	३	-
५	अधिकृत तृतीय	प्राविधिक	६	-	-	-
६	सहायक प्रथम	प्रशासन	-	१४	१०	-
७	सहायक द्वितीय	प्रशासन	४८	-	-	-
जम्मा			१२२	३६	२०	

अनुसूची २.११ : पाँच वर्षको पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण

श्रेणी	पदपूर्तिको माध्यम	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
कार्यकारी निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्यांकन	७	५	-	४	-
निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्यांकन	११	९	५	५	-
	आन्तरिक प्रतियोगिता	५	४	२	१	१
	प्राविधिक	-	-	-	३	२
उप निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्यांकन	३६	२७	१५	१५	१४
	आन्तरिक प्रतियोगिता	१६	११	७	६	६
	प्राविधिक	-	-	३	४	-
सहायक निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्यांकन	४	-	७	११	६
	आन्तरिक प्रतियोगिता	-	-	-	-	३
	खुला	३३	३५	३८	५८	७४
सहायक प्रथम	कार्यक्षमता मूल्यांकन	२५	२१	७	२४	१४
	आन्तरिक प्रतियोगिता	१६	१५	३	१५	१०
	प्राविधिक	-	१३	-	५	-
सहायक द्वितीय	कार्यक्षमता मूल्यांकन	८	४	१	३	-
	आन्तरिक प्रतियोगिता	-	-	-	-	-
	खुला	६८	३१	११	२५	४८
	प्राविधिक	-	२	-	१	-
का.स.	स्वतः बढुवा	१०	-	२	५८	-
कुल		२३९	१७७	१०१	२३८	१७८

अनुसूची २.१२ : सञ्चालक समिति
(२०८० असार मसान्त)

श्री महा प्रसाद अधिकारी	अध्यक्ष
श्री अर्जुन प्रसाद पोखरेल, सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
डा. नीलम ढुङ्गाना (तिम्सिना)	सदस्य
श्री बम बहादुर मिश्र	सदस्य
श्री चिन्तामणि शिवाकोटी	सदस्य
डा. शंकर प्रसाद आचार्य	सदस्य
डा. रवीन्द्र प्रसाद पाण्डे	सदस्य

अनुसूची २.१३ : विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली
(२०८० असार मसान्त)

अधिकृत विशिष्ट		
१.	डा. नेफिलमातङ्ग मास्के	कार्यकारी निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
२.	श्री देवकुमार ढकाल	कार्यकारी निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
३.	श्री मुकुन्दकुमार क्षेत्री	कार्यकारी निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
४.	श्री पिताम्बर भण्डारी	कार्यकारी निर्देशक, मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
५.	श्री ऋषिकेश भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
६.	श्री प्रदीपराज पौड्याल	कार्यकारी निर्देशक, गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
७.	डा. गुणाकर भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
८.	श्री नरेश शाक्य	कार्यकारी निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
९.	श्री सुमनकुमार अधिकारी	कार्यकारी निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
१०.	डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
११.	श्री रेवतीप्रसाद नेपाल	कार्यकारी निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१२.	श्री रामु पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
१३.	श्री विश्रुत थापा	कार्यकारी निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१४.	श्री रामबहादुर मानन्धर	कार्यकारी निर्देशक, सूचना प्रविधि विभाग
१५.	श्री दयाराम शर्मा पगेनी	कार्यकारी निर्देशक, बैकिङ विभाग
१६.	श्री तुलसीप्रसाद घिमिरे	कार्यकारी निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
१७.	श्री गुरुप्रसाद पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
१८.	श्री विमलराज खनाल	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
अधिकृत प्रथम		
१.	श्री विनोदराज आचार्य	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
२.	श्री रामप्रसाद गौतम	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
३.	श्री किरण पण्डित	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
४.	श्री सत्येन्द्र तिमिल्सिना	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
५.	श्री चेतप्रसाद उप्रेती	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
६.	श्री रोशनकुमार सिग्देल	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
७.	डा. रामशरण खरेल	निर्देशक, मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
८.	डा. डिल्लीराम पोखरेल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
९.	श्री दीर्घबहादुर रावल	निर्देशक, वित्तीय जानकारी इकाई
१०.	श्री निश्चल अधिकारी	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
११.	श्री अनुज दाहाल	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१२.	श्री दिपकराज लामिछाने	निर्देशक, कानून महाशाखा
१३.	श्री राजनविक्रम थापा	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१४.	श्री राजेन्द्र भट्टराई	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
१५.	श्री हिमप्रसाद न्यौपाने	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
१६.	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
१७.	श्री गोविन्दप्रसाद नागिला	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
१८.	श्री मीना पाण्डे	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
१९.	श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२०.	श्री सृजना बास्तोला	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२१.	श्री बुद्धराज शर्मा	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
२२.	श्री सुदिप फुयाल	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२३.	श्री निभा श्रेष्ठ	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
२४.	श्री डिलाराम सुवेदी	निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग

२५.	श्री केशवबहादुर के.सी.	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२६.	श्री शैलेन्द्र रेग्मी	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
२७.	श्री विरेन्द्रदत्त अवस्थि	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
२८.	श्री देवेन्द्र गौतम	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२९.	श्री ईश्वरीप्रसाद भट्टराई	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
३०.	श्री राजनदेव भट्टराई	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
३१.	श्री लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
३२.	श्री रमेश आचार्य	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
३३.	डा. राजनकृष्ण पन्त	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
३४.	श्री दुर्गेशगोपाल श्रेष्ठ	निर्देशक, बैंकिङ विभाग
३५.	श्री इन्द्रा चम्लागाई (मैनाली)	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय
३६.	श्री रन्जना पौडेल पण्डित	निर्देशक, गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
३७.	श्री नीरा ताल्चाभडेल	निर्देशक, बैंकिङ विभाग
३८.	श्री विज्ञानराज सुवेदी	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
३९.	श्री थानेश्वर आचार्य	निर्देशक, टक्सार महाशाखा
४०.	श्री नारायणप्रसाद पोखेल	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
४१.	श्री माधव दंगाल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
४२.	श्री सत्येन्द्र राज सुवेदी	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालय
४३.	श्री आर्या जोशी	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, पोखरा कार्यालय
४४.	श्री बासु देव भट्टराई	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
४५.	श्री अशोक घिमिरे	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुर कार्यालय
४६.	श्री विनोदराज लेखक	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, धनगढी कार्यालय
४७.	श्री शरण कुमार अधिकारी	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
४८.	श्री गिरीजा प्रसाद कोइराला	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपालगञ्ज कार्यालय
४९.	श्री अजित रेग्मी	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विरगञ्ज कार्यालय
५०.	श्री बिना ढकाल पौडेल	निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
५१.	इ. सौरभ दास मानन्धर	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
५२.	इ. कृष्ण राम धुञ्जु	निर्देशक (आई.टी.), भुक्तानी प्रणाली विभाग
५३.	इ. तरुण कुमार भा	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
५४.	इ. शहदेव चन्द	निर्देशक (आई.टी.), गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
५५.	डा. तेज नारायण ठाकुर	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग

भाग

३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय स्थिति

सम्पत्ति तथा दायित्व	११८
आय विवरण	११९
वार्षिक वित्तीय विवरण	१२०

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व

३.१ २०८० असार मसान्तको वासलात अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७९ असार मसान्तको तुलनामा ३.९९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५ खर्ब ८८ अर्ब १२ करोड ५६ लाख ९२ हजार कायम भएको छ।

३.२ २०८० असार मसान्तमा कायम कूल सम्पत्तिमा लगानीको अंश ८०.११ प्रतिशत, नगद तथा बैंक मौज्जात सम्पत्तिको अंश १०.६४ प्रतिशत र बाँकी अन्य सम्पत्तिको अंश ९.२५ प्रतिशत रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको अंश क्रमशः ६७.७२ प्रतिशत, ५.८३ प्रतिशत र २६.४५ प्रतिशत रहेको थियो।

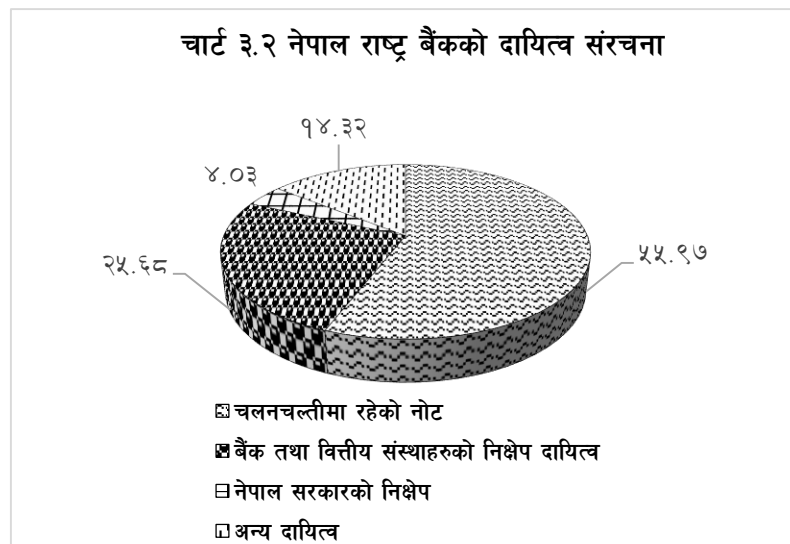
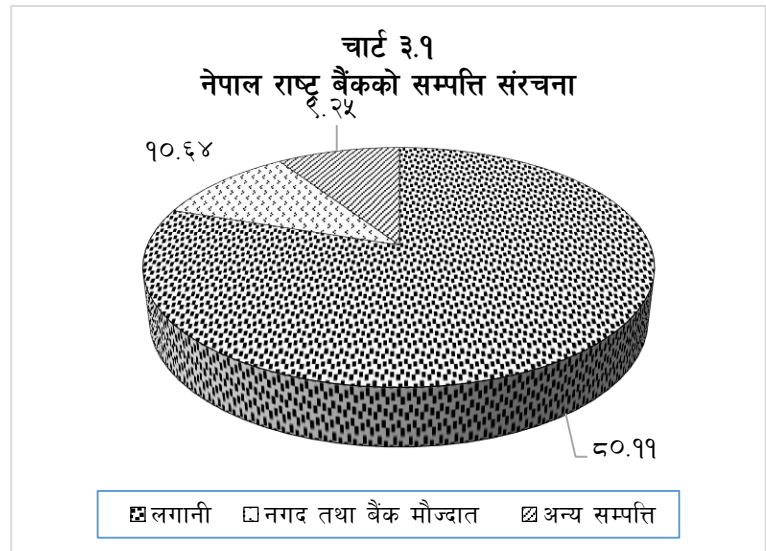
३.३ २०७९ असार मसान्तको तुलनामा २०८० असार मसान्तमा यस बैंकले विभिन्न उपकरणमा गरेको लगानी २३.०१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२ खर्ब ७२ अर्ब २२ करोड ९६ लाख ६६ हजार कायम भएको छ। २०७९ असार मसान्तमा उपरोक्त बमोजिमको लगानी रु. १० खर्ब ३४ अर्ब २२ करोड ३३ लाख ८० हजार रहेको थियो।

३.४ २०७९ असार मसान्तको तुलनामा २०८० असार मसान्तमा यस बैंकको नगद तथा बैंक मौज्जात सम्पत्ति ९०.०१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ६८ अर्ब ९८ करोड ४२ लाख कायम भएको छ। २०७९ असार मसान्तमा नगद तथा नगद सरहका सम्पत्ति रु ८८ अर्ब ९३ करोड ३६ लाख ५३ हजार रहेको थियो।

३.५ २०८० असार मसान्तको कूल दायित्व तथा इक्विटीमा दायित्वको अंश ७०.४१ प्रतिशत र इक्विटीको अंश २९.५९ प्रतिशत रहेको छ। २०७९असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्व तथा इक्विटीहरूको अंश क्रमशः ७३.३२ प्रतिशत र २६.६८ प्रतिशत रहेको थियो।

३.६ २०८० असार मसान्तमा कायम कूल दायित्वमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको अंश ५५.९७ प्रतिशत, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप दायित्वको अंश २५.६८ प्रतिशत, नेपाल सरकारको निक्षेप दायित्वको अंश ४.०३ प्रतिशत र बाँकी अन्य दायित्वको अंश १४.३२ प्रतिशत रहेको छ। २०७९असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ५४.६५ प्रतिशत, १७.८१ प्रतिशत, २०.१४ प्रतिशत र ७.४० प्रतिशत रहेको थियो।

३.७ २०७९ असार मसान्तको तुलनामा चलनचल्तीमा रहेको नोट २.२५

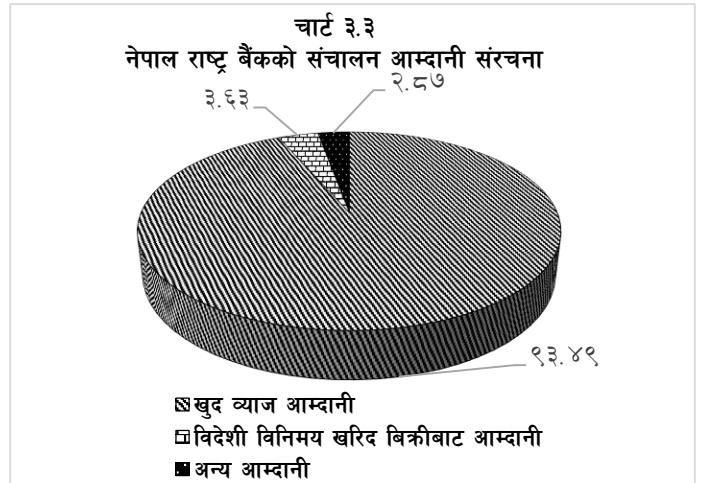

प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.६ खर्ब २५ अर्ब ७८ करोड ७८ लाख ७२ हजार कायम भएको छ। २०७९ असार मसान्तमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको रकम रु.६ खर्ब १२ अर्ब २ करोड ७६ लाख ३ हजार रहेको थियो।

- ३.८ २०७९ असार मसान्तको तुलनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको यस बैंकमा रहेको निक्षेप ४८.६८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८० असार मसान्तमा रु.२ खर्ब ८० अर्ब ७७ करोड ५५ लाख ३१ हजार रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु.१ खर्ब ८८ अर्ब ८४ करोड ३२ लाख ९१ हजार रहेको थियो।
- ३.९ २०७९ असार मसान्तको तुलनामा यस बैंकमा रहेको नेपाल सरकारको निक्षेप ८०.०१ प्रतिशतले कमी आई २०८० असार मसान्तमा ४५ अर्ब ०८ करोड ९४ लाख ४७ हजार रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु.२ खर्ब २५ अर्ब ५० करोड ६८ लाख ५५ हजार रहेको थियो।
- ३.१० २०७९ असार मसान्तको तुलनामा २०८० असार मसान्तमा कुल इक्विटीमा १५.३६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यस अन्तर्गत जगेडा कोष १५.५५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४ खर्ब ६४ अर्ब ९५ करोड ११ लाख ४२ हजार रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा उक्त कोष रु.४ खर्ब २ अर्ब ३८ करोड ९४ लाख २८ हजार रहेको थियो।
- ३.११ २०७९ असार मसान्तमा यस बैंकको शेयर पुँजी रु.५ अर्ब रहेकोमा २०८० असार मसान्तमा समेत सोही रकम कायम रहेको छ।

आय विवरण

३.१२ २०७९ साउन १ गतेदेखि २०८० असार ३१ गते सम्मको आय विवरणअनुसार आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा नेपाल राष्ट्र बैंकको जम्मा खुद संचालन आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा ८६.५७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६६ अर्ब ९२ करोड ७१ लाख ३३ हजार कायम भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० को खुद संचालन आम्दानीमा खुद ब्याज आम्दानीको अंश ९३.४९ प्रतिशत, विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट आम्दानी ३.६३ प्रतिशत र अन्य संचालन आम्दानीको अंश २.८८ प्रतिशत रहेको छ।

- ३.१३ खुद ब्याज आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ८६.०९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६२ अर्ब ५७ करोड २५ लाख ४८ हजार कायम भएको छ भने विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट हुने आम्दानी १९.७६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ अर्ब ४३ करोड २६ लाख कायम भएको छ। त्यसैगरी, अन्य आम्दानी रु.१ अर्ब ९२ करोड १९ लाख ८३ हजार कायम भएको छ।
- ३.१४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अघिको खुद आय अघिल्लो वर्षको तुलनामा ११२.८१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६० अर्ब ४८ करोड २४ लाख ०१ हजार कायम भएको छ। यस्तो खुद आय आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.२८ अर्ब ४२ करोड ७ लाख ६८ हजार रहेको थियो।
- ३.१५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को बाह्य लेखापरीक्षण समयमै सम्पन्न भएको थियो। समीक्षा वर्षको बाह्य लेखापरीक्षणसमेत निर्धारित समयमै सम्पन्न भई मिति २०८०/०८/२२ को सञ्चालक समितिको बैठकबाट उक्त प्रतिवेदनउपर छलफल गरी पारितसमेत भएको छ। समितिको बैठकले बैंकको खुद मूनाफाबाट विभिन्न आवश्यक कोषहरूमा छुट्ट्याउनु पर्ने रकम विनियोजन गरी बाँकी बचत रकम रु.२५ अर्ब नेपाल सरकारलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ।

Nepal Rastra Bank
Statement of Financial Position
 As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

ASSETS	Note	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Foreign currency financial assets			
Cash and balances with banks	4.1	168,977,007,897	88,922,917,658
Derivative financial assets		-	-
IMF related assets	4.2	25,857,875,413	25,606,849,851
Term deposit with foreign banks	4.3	522,462,011,410	427,181,452,899
Investments in foreign securities	4.4	660,349,505,571	542,561,959,053
Other receivables	4.5	-	-
Total foreign currency financial assets		1,377,646,400,291	1,084,273,179,461
Foreign currency non-financial assets			
Investment in Gold Certificates	4.6	66,343,243,740	60,369,440,847
Total foreign currency non-financial assets		66,343,243,740	60,369,440,847
Total foreign currency assets		1,443,989,644,031	1,144,642,620,308
Local currency financial assets			
Balances with banks		7,192,517	10,736,269
Investment in Government securities	4.7	77,286,432,125	54,463,057,558
Investment in bonds & term deposit	4.8	6,620,219,438	6,223,965,975
Advances and receivable from Government	4.9	1,460,000,000	1,460,000,000
Loan and advances to bank and financial institutions	4.10	1,668,021,778	271,722,596,364
Other loan and advances	4.11	7,925,776,904	8,095,069,995
Equity investment	4.12	5,511,498,272	3,792,944,780
Other receivables	4.13	34,176,375	3,718,581
Total local currency financial assets		100,513,317,409	345,772,089,522
Local currency non-financial assets			
Gold and silver assets	4.14	34,026,061,572	27,644,895,537
Inventories	4.15	1,587,137,333	2,218,884,676
Property, plant and equipment	4.16	5,624,429,738	4,807,428,838
Intangible assets	4.17	47,244,050	48,327,345
Other assets	4.18	2,337,858,811	2,071,893,699
Total local currency non-financial assets		43,622,731,504	36,791,430,095
Total local currency assets		144,136,048,913	382,563,519,617
Total assets		1,588,125,692,944	1,527,206,139,925

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

.....
 Mr. Mukunda Kumar Chhetri
 Executive Director
 Financial Management Department

.....
 Dr. Ravindra Prasad Pandey
 Board Member

.....
 Dr. Shankar Prasad Acharya
 Board Member

.....
 Mr. Chintamani Srwakoti
 Board Member

As per our report of even date

.....
 Mr. Bam Bahadur Mishra
 Deputy Governor

.....
 Dr. Neelam Dhungana Timsina
 Deputy Governor

.....
 CA. Pradeep Shrestha
 Pradeep & Co.
 Chartered Accountants

.....
 CA. Krishna Prasad Acharya
 K.M.U. & Associates
 Chartered Accountants

.....
 Dr. Krishna Hari Pushkar
 Secretary MOF/Board Member

.....
 Mr. Maha Prasad Adhikari
 Governor

.....
 Bamdev Sharma Adhikari
 Deputy Auditor General
 Office of Auditor General

Date: 22/07/2080

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Financial Position

As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

Foreign currency financial liabilities			
Derivative financial liabilities		-	-
Deposit of bank and financial institutions	4.19	6,329,971,790	10,583,507,979
IMF related liabilities	4.20	39,133,451,704	36,615,934,363
Total foreign currency financial liabilities		45,463,423,494	47,199,442,342
Local currency financial liabilities			
Bills Payable		115,247,041	114,733,829
Deposit of bank and financial institutions	4.19	280,775,531,424	188,843,291,327
Deposit of Government	4.21	45,089,447,616	225,506,854,704
Deposit of other institutions	4.22	17,951,793,496	18,917,533,184
Currency in circulation	4.23	625,787,872,530	612,027,603,970
Due to bank and financial institutions	4.24	60,000,000,000	-
IMF related liabilities	4.20	11,882,924,189	11,462,342,410
Surplus payable to Government		25,000,000,000	11,070,000,000
Other liabilities	4.25	1,398,701,261	1,314,392,646
Total local currency financial liabilities		1,068,001,517,557	1,069,256,752,070
Other liabilities			
Pension and other employment benefits payable	4.26	4,709,609,905	3,360,517,597
Total local currency liabilities		1,072,711,127,462	1,072,617,269,667
Total liabilities		1,118,174,550,956	1,119,816,712,009
EQUITY			
Capital		5,000,000,000	5,000,000,000
Reserves	4.27	464,951,141,988	402,389,427,916
Total equity		469,951,141,988	407,389,427,916
Total liabilities and equity		1,588,125,692,944	1,527,206,139,925

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements.

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani S'iwakoti
Board Member

As per our report of even date

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

.....
CA. Pradeep Shrestha
Pradeep & Co.
Chartered Accountants

.....
CA. Krishna Prasad Acharya
K.M.U. & Associates
Chartered Accountants

.....
Dr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 22/07/2080

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Net Income and Other Comprehensive Income

For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	31 Asar 2080	32 Asar 2079
OPERATING INCOME			
Foreign currency income and expenses			
Interest income on foreign currency financial assets	4.28	48,366,052,864	18,729,214,236
Interest expense on foreign currency financial liabilities	4.29	(1,142,224,926)	(93,348,090)
Net foreign currency income		47,223,827,938	18,635,866,146
Local currency income and expenses			
Interest income on local currency financial assets	4.30	15,430,732,700	15,014,674,610
Interest expense on local currency financial liabilities	4.31	(82,011,817)	(25,841,278)
Net local currency income		15,348,720,883	14,988,833,332
Net interest income		62,572,548,821	33,624,699,478
Other income			
Fee and commission income	4.32	126,366,094	114,998,443
Net gold trading income	4.33	589,346,875	(352,442,154)
Gain or loss on sale of securities			
Realized gain on foreign exchange transaction		2,432,600,882	2,031,239,442
Other income	4.34	1,416,838,335	488,882,695
Less: Fee and commission expense	4.35	(78,545,173)	(44,798,816)
Net other income		4,486,607,013	2,237,879,610
Allowance for ECL (loss)/gain on financial assets	4.36	(132,022,331)	9,567,915
Total net operating income		66,927,133,503	35,872,147,003
OPERATING EXPENSES			
Personnel expenses	4.37	3,922,522,977	3,484,889,812
Note printing expense		689,353,941	2,403,732,130
Administrative expenses	4.38	1,477,315,745	1,308,700,402
Depreciation, amortisation and impairment	4.39	355,539,259	254,056,442
Total operating expenses		6,444,731,922	7,451,378,786
Net profit/(loss) before revaluation gain/loss		60,482,401,581	28,420,768,217
Revaluation gain/(loss)			
Gold and silver revaluation gain/loss		17,112,315,089	(1,229,203,928)
Net foreign exchange revaluation gain/(loss)		10,009,028,778	34,789,148,334
Net profit/(loss) for the year		87,603,745,448	61,980,712,623

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements.

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

.....
CA. Pradeep Shrestha
Pradeep & Co.
Chartered Account:

.....
CA. Krishna Prasad Acharya
K.M.U. & Associates
Chartered Accountants

.....
Dr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 22/07/2080

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Net Income and Other Comprehensive Income

For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Net profit/(loss) for the year		87,603,745,448	61,980,712,623
Other comprehensive income			
Items that are or may be reclassified subsequently to profit or loss:			
Net unrealised gain from securities at FVOCI		346,463,285	636,982,769
Subtotal		346,463,285	636,982,769
Items that will not be reclassified to profit or loss:			
Property revaluation gain/loss			
Re-measurement gain/(loss) from defined benefit plan		(388,295,476)	518,464,020
Subtotal		(388,295,476)	518,464,020
Total other comprehensive income		(41,832,191)	1,155,446,789
Total comprehensive income		87,561,913,257	63,136,159,412

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements.

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

.....
CA. Pradeep Shrestha
Pradeep & Co.
Chartered Accountants

.....
CA. Krishna Prasad Acharya
K.M.U. & Associates
Chartered Accountants

.....
Dr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 22/07/2080

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank
Statement of Cash Flows
For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Cash flows from operating activities		
Interest income received	59,476,794,402	32,216,225,136
Fees, commission and other income received	3,736,373,471	2,528,811,927
Interest expense paid	(102,524,970)	(71,239,965)
Personnel expense paid	(3,200,794,961)	(1,793,158,329)
Fees and commission Expense paid	(78,545,173)	(44,798,816)
Note printing expense paid	(689,353,941)	(2,403,732,130)
Administrative expense paid	(1,528,652,005)	(1,277,516,901)
Net cash flow from operating activities before changes in operating assets and liabilities	57,613,296,823.00	29,154,590,922.00
Net (increase)/decrease in operating assets		
Loan and advances to BFIs	268,566,128,978	(147,353,428,634)
Other loan and advances	(150,305,897)	(247,467,544)
Inventories	631,747,343	(438,016,854)
Other receivables	(30,143,991)	(1,651,630,168)
Other assets	(632,682)	979,417
Net increase/(decrease) in operating liabilities		
Deposit of bank and financial institutions	87,678,703,908	(50,204,126,388)
Deposit of Government	(180,417,407,088)	15,928,980,378
Deposit of other institutions	(965,739,688)	(504,654,457)
Due to bank and financial institution	60,000,000,000	-
Other liabilities	126,961,517	(1,458,823,651)
Cash flow from changes in operating assets and operating	235,439,312,400	(185,928,187,901)
Net cash flow from operating activities	293,052,609,223	(156,773,596,979)
Cash flows from investing activities		
Net purchase of property and equipment	(803,692,879)	(792,123,115)
Purchase of intangible assets	(23,823,185)	(12,076,042)
Sale of property and equipment	-	6,680,166
Net Sale/(purchase) of securities	(64,329,485,015)	(48,214,817,661)
Receipt from/(Investment) in term deposit	(103,949,015,400)	74,291,827,439
Net purchase of gold and silver	5,728,833,908	(8,953,644,831)
Net purchase of equity instrument	(1,289,862,814)	-
Dividend income received	150,774,282	128,796,317
Net cash flow from investing activities	(164,516,271,103)	16,454,642,273

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

.....
CA. Pradeep Shrestha
Pradeep & Co.
Chartered Accountants

.....
CA. Krishna Prasad Acharya
K.M.U. & Associates
Chartered Accountants

.....
Dr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 22/07/2080

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Cash Flows

For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Cash flows from financing activities		
Net increase/(decrease) in currency in circulation	13,760,268,560	(57,486,154,884)
Lease payments	(40,240,724)	(39,096,811)
Net increase/(decrease) in liabilities with IMF	2,677,492,493	24,998,011,755
Interest paid on IMF related liabilities	(856,130,578)	(35,718,821)
Surplus paid to Government	(11,070,000,000)	(5,000,000,000)
Net cash flow from financing activities	4,471,389,751	(37,562,958,761)
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents	133,007,727,871	(177,881,913,467)
Exchange rate effect on cash and cash equivalents	10,009,028,778	34,789,148,334
ECL effect on cash and cash equivalents	-	-
Cash and cash equivalents as at the beginning of the year	482,146,909,421	625,239,674,554
Cash and cash equivalents as at the end of the year	625,163,666,070	482,146,909,421

*The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements***Cash and cash equivalent includes following assets:**

Assets	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Foreign currency cash in hand	30,961,825,026	19,809,038,240
Balances with other central banks	64,245,660,926	38,476,108,567
Balances with banks	73,772,790,010	30,652,494,541
SDR Holdings	25,649,141,930	25,568,182,155
Term deposit with maturity of 3 months	71,583,174,285	82,957,932,423
Treasury bills with maturity of 3 months	358,951,073,893	284,683,153,495
Total	625,163,666,070	482,146,909,421

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

.....
CA. Pradeep Shrestha
Pradeep & Co.
Chartered Accountants

.....
CA. Krishna Prasad Acharya
K.M.U. & Associates
Chartered Accountants

.....
Dr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 22/07/2080

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank
Statement of Changes in Equity
For the year ended at 31 Asar 2080
 (all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

Note	Capital	General reserve	Monetary Liability Reserve	Financial Stability Fund	Exchange Equalisation Fund	Gold and Silver Equalisation Reserve	Fair Value Reserve	Acturtial Gain Reserve	Open Market Operation Stabilization Fund	Other reserve	Retained Earning	Total
Balance as at 1 Sawan 2078	5,000,000,000	55,734,193,251	10,749,497,291	7,551,983,293	162,019,920,289	49,883,384,792	2,481,127,051	2,402,077,192		60,154,049,940	(646,586,820)	355,329,646,279
Net profit/(loss) for the year											61,980,712,623	61,980,712,623
Other comprehensive income for the year							636,982,769	518,464,020			-	1,155,446,789
Appropriation of profit :												
General reserve		7,914,819,265									(7,914,819,265)	-
Monetary liability reserve			1,421,038,411								(1,421,038,411)	-
Financial stability fund				1,421,038,411							(1,421,038,411)	-
Exchange equalisation fund					34,789,148,334						(34,789,148,334)	-
Gold and silver equalisation reserve						(1,229,203,928)					1,229,203,928	-
Other reserve										5,923,738,790	(5,923,738,790)	-
Net cumulative surplus fund										23,546,520	(23,546,520)	-
Inter fund transfer												
Other reserve to retained earning										(6,377,775)	-	(6,377,775)
Surplus transfer to Government											(11,070,000,000)	(11,070,000,000)
Balance as at 32 Asar 2079	5,000,000,000	63,649,012,516	12,170,535,702	8,973,021,704	196,809,068,623	48,654,180,864	3,118,109,820	2,920,541,212		66,094,957,475	-	407,389,427,916
Balance as at 1 Sawan 2079	5,000,000,000	63,649,012,516	12,170,535,702	8,973,021,704	196,809,068,623	48,654,180,864	3,118,109,820	2,920,541,212		66,094,957,475	-	407,389,427,916
Net profit/(loss) for the year											87,603,745,448	87,603,745,448
Other comprehensive income for the year							346,463,285	(388,295,476)			-	(41,832,191)
Appropriation of profit :												
General reserve		12,471,113,431					(439,432,861)			(300,387,474)	(11,731,293,096)	-
Monetary liability reserve			3,024,120,079								(3,024,120,079)	-
Financial stability fund				3,024,120,079							(3,024,120,079)	-
Open Market Operation Stabilization Fund									2,196,772,113		(2,196,772,113)	-
Exchange equalisation fund					10,009,028,778						(10,009,028,778)	-
Gold and silver equalisation reserve						17,112,315,089					(17,112,315,089)	-
Other reserve										14,851,014,924	(14,851,014,924)	-
Net cumulative surplus fund										655,081,290	(655,081,290)	-
Inter fund transfer												
Administrative expense reimbursement of RSRF										(199,185)	-	(199,185)
Surplus transfer to Government											(25,000,000,000)	(25,000,000,000)
Balance as at 31 Asar 2080	5,000,000,000	76,120,125,947	15,194,655,781	11,997,141,783	206,818,097,401	65,766,495,953	3,025,140,244	2,532,245,736	2,196,772,113	81,300,467,030	-	469,951,141,988

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements.

Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

Financial Management Department

As per the report of our even date

Dr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

CA Pradeep Shrestha
Pradeep & Co.
Chartered Accountants

CA Krishna Prasad Acharya
K.M.U. & Associates
Chartered Accountants

Bandeve Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 22/07/2080

Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2079-80 (2022-23 AD)

1 General Information

Nepal Rastra Bank (hereinafter referred to as 'NRB' or 'the Bank'), the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 as superseded by NRB Act, 2058 (amended on 2073). The Bank is domiciled in Nepal and its central office is located at Baluwatar, Kathmandu. The Bank's jurisdiction is spread throughout the country. The primary objectives of the Bank are to maintain economic stability; price stability as well as external sector stability, promote financial access and develop secured, healthy and stable payment systems. In order to attain these objectives, the bank's principal functions include:

- a. Formulating necessary monetary and foreign exchange policies
- b. Issuing of currency of circulation
- c. Foreign reserve management
- d. Promoting stability and liquidity required in banking and financial sector
- e. Developing a secure, healthy and efficient system of payment
- f. Regulating, inspecting, supervising and monitoring the banking and financial system
- g. Promoting entire banking and financial system of Nepal

2 Basis of Preparation

2.1 Statement of Compliance

The financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) as issued by Accounting Standards Board, Nepal which are generally in compliance with the International Financial Reporting Standards as issued and applicable, except mentioned hereinafter. NFRS also include interpretations (IFRIC and SIC) as issued by International Accounting Standards Board.

The financial statements include Statement of Financial Position, Statement of Net Income and Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, Statement of Cash Flows and Notes to Accounts. Assets and liabilities are presented in the Statement of Financial Position in the order of their liquidity. Expenses are classified as per their nature.

2.2 Basis of Measurement

The financial statements are prepared on a historical cost basis except for following material items.

Items	Measurement Basis
Financial Instruments at Fair value through profit or Loss	Fair value
Debt Instruments and other similar financial Instruments	Fair value as well as Amortized Cost
Equity investments	Fair value

Monetary Gold	Fair value
Inventories (Including gold & silver kept for further processing)	Cost or Net realizable value whichever is lower
Net defined benefit liability/(assets)-gratuity & pension fund and staff security fund	Fair value of plan assets less the present value of the defined benefit obligation

2.3 Responsibility of Financial Statements

The Board of Directors of the Bank is responsible for preparation and presentation of the bank's financial statements and for the estimates and judgments used in them. The financial statements are approved by the Board Meeting held on 22nd Kartik 2080.

2.4 Presentation of Financial Statements

The bank has presented assets and liabilities broadly in order of liquidity in the statement of financial position. Income and expenses, in the statement of net income, are presented based on nature of income/expenses. Financial assets and financial liabilities, and their associated income and expenses are further distinguished between foreign currency and local currency.

The cash flow statement has been prepared by using the "Direct Method" in accordance with the NAS 7 - Statement of Cash Flow.

For the purposes of the Statement of Cash Flows, cash and cash equivalents consist of cash and cash equivalents as defined in point No.3.2.

2.5 Functional and Presentation Currency

The Bank's functional and presentation currency is Nepalese Rupee (NRs). All financial information are presented in Nepalese Rupee except otherwise indicated. The figures have been rounded up to the nearest rupee.

2.6 Materiality and Aggregation

Each material class of similar items is presented separately in the Financial Statements. Items of dissimilar nature or function are presented separately unless they are immaterial

2.7 Offsetting

Financial assets and liabilities are offset and the net amount presented in the Statement of Financial Position when and only when, the Bank has a legal right to set off the recognized amounts and it intends either to settle on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

The Bank has offset the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in the Statement of Financial Position.

2.8 Comparative Information

The comparative information is reclassified whenever necessary to conform with the current year's presentation. The narrative and descriptive information has been given in notes to the financial statements, where relevant, for the understanding of the current year's financial statements.

2.9 Fiscal Year

The financial statements relate to the fiscal year 2079/80 i.e. 1st Shrawan 2079 to 31st Asar 2080 corresponding to Gregorian calendar 17th July 2022 to 16th July 2023. The previous year was 1st Shrawan 2078 to 32nd Asar 2079 (16th July 2021 to 16th July 2022).

2.10 Use of Estimates, Assumptions or Judgments

The preparation of the financial statements in conformity with NFRS requires management to make judgment, estimates and assumption that affect the application of accounting policies and the reported amounts of assets, liabilities, income and expenses. Actual result may differ from these estimates.

The financial statements have been prepared on going concern basis. Estimated and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revision to accounting estimates are recognized in the period in which the estimates are revised and in any future period affected.

Information about significant areas of estimates, uncertainty and critical judgment in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognized in the financial statements are:

- Key assumptions used in discounted cash flow projections
- Measurement of defined benefit obligations
- Provisions and contingencies
- Determination of net realizable value
- Determination of useful life of the property, plants and equipment
- Determination of capitalization value and useful life of the intangible assets

2.11 Controlling Body

The controlling body of the Bank is the Government of Nepal (GoN) holding 100 percent of its capital. In the normal course of its operations, the Bank enters into following transactions with GoN and state controlled enterprises/entities:

- The Bank shall be the banker and financial advisor of Government of Nepal and a financial agent of the Government.
- Government of Nepal shall consult the Bank on any matters that are within the jurisdiction of its competence. It shall be the duty of the Bank to advice on matter consulted by the Government of Nepal.
- Government of Nepal shall, while preparing annual budget, consult the Bank on the domestic debt including overdrafts.
- The Bank shall submit a pre-budget review report to Government of Nepal each year on the economic and financial matters.

The Bank does not generally collect any commission, fees or other charges for services, which it renders to the Government or related entities except where agreement states otherwise.

2.12 Basis of Consolidation

As per NFRS 10- Consolidated Financial Statements, “an investor controls an investee when it is exposed, or has rights, to variable returns from its involvement with the investee and has the ability to affect those returns through its power over the investee.” The Bank's investment in Rastriya Beema Sansthan and Agriculture Project Service Center is in excess of 50% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise control or significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NFRS 10- Consolidated Financial Statements does not meet for consolidation, the consolidation of the financial statements of the subsidiaries is not done. These investments are accounted at fair value through other comprehensive income as per NFRS 9.

2.13 Basis of Accounting for Investment in Associates

NAS 28 mentions that an entity with joint control of, or significant influence over, an investee shall account for its investment in an associate or a joint venture using the equity method. Further, the standard clarifies that significant influence is the power to participate in the financial and operating policy decisions of the investee but is not control or joint control of those policies. The Bank's investment in National Productivity and Economic Development Ltd. is in excess of 20% of the paid up capital of the entity. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NAS 28- Investments in Associates for being the associates of the bank does not meet, the equity accounting for such investment has not been done. These investments are accounted at fair value through other comprehensive income as per NFRS 9.

2.14 Changes in Accounting Policies

The bank has applied its accounting policies consistently and there is no any change in any accounting policy followed by the Bank during this fiscal year.

3 Significant Accounting Policies

3.1 Financial Assets and Financial Liabilities

A financial instrument is any contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability or equity instrument of another entity.

A. Financial Assets

A financial asset is any asset that is cash, an equity instrument of another entity, a contractual right to receive cash or another financial asset from another entity or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially favorable to the entity.

(i) Recognition

The Bank initially recognizes loans and advances, deposit with other bank, investment in securities on the date of which the bank becomes a party to the instruments. All other financial instruments (including regular-way purchases and sales of financial assets) are

recognized on the trade date which is the date on which the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instruments.

(ii) Classification and measurement

The classification and measurement of financial assets will depend on how these are managed (the entity's business model) and their contractual cash flow characteristics. These factors determine whether the financial assets are measured at amortized cost, fair value through other comprehensive income (FVTOCI) or fair value through profit or loss (FVTPL).

The Bank classifies its financial assets into one of the following categories:

- **Financial asset measured at amortized cost:**

Financial assets at amortized cost are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments for which the business model of the Bank is to collect contractual cash flows and the contractual cash flows includes solely payment of principal and interest only. Financial assets measured at amortized cost are initially recognized at fair value plus any transaction cost. Subsequent to initial recognition, such financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses.

Following financial instruments are measured at amortized cost:

a) Cash in hand and balance with banks

Cash in hand and balance with banks includes notes and unrestricted balances held with banks domiciled domestically and at abroad. This also includes balances at current account of foreign central banks and Bank for International Settlement. These balances are measured at amortized cost and the transaction amount is the initial fair value of the asset. There is no any transaction cost on these balances and interest income if any on bank balances is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on these assets using expected credit loss method.

b) IMF related assets

International Monetary Fund (IMF) related assets include Special Drawing Right (SDR) holding of the Bank at IMF and interest receivable from IMF. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value and there is no any transaction cost. Interest income is recognized at effective interest rate. Due to the nature of the transaction with IMF, the allowance for impairment loss on this asset determined at zero.

c) Term deposit with banks

The term deposit with banks includes term deposit with foreign banks as well as domestic banks and financial institutions. These are the interest bearing deposit with banks for specific period of time. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value and there is no any transaction cost. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on these assets using expected credit loss method.

d) Investments in Government securities

Investment in Government securities includes investment in coupon bonds, treasury bills and treasury notes of foreign Government. This account also includes investment in development bonds, citizen saving bonds, foreign employment bonds and treasury bills issued by Nepal Government. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value. Transaction cost is recognized in this account. Any premium or discount paid/received on transaction or at the maturity of the investment is amortized over the tenure of specific instrument using effective interest rate. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on foreign Government securities using expected credit loss method. Allowance for impairment loss on Nepal Government securities is determined at zero due to nature of relation with Nepal Government.

e) Loan and advances to bank and financial institutions

Loan and advances to bank and financial institutions stand for loan and advances made as per monetary policy instrument. This includes standing liquidity facilities, repos transaction, lender of last resort and refinance facilities. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment using expected credit loss method. Allowance for impairment loss on standing liquidity facility and repos is determined at zero due to nature of transaction. These transactions are fully secured by collateral of Nepal Government securities.

f) Other Loan and Advances

Loan and advances to others include loans to employees, pension advance, construction advance, travelling advance, other advances etc. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value. Since, the loan to employees is subsidized or interest free loan, its fair value is measured by adopting valuation technique of projected cash flow method. Fair value of other assets is taken as transaction value. Interest income on loan to staff is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment using expected credit loss method.

- Financial asset measured at fair value through other comprehensive income:

Financial assets measured at fair value through other comprehensive income include investment in equity instruments of other entities. The Bank has made irrevocable election at initial recognition to recognize the changes in fair value through other comprehensive income. All investments in equity instrument of other entities are classified under this heading. These investments are initially measured at fair value. The initial fair value is the transaction value. Transaction cost, if any is recognized in the investment amount. The subsequent measurement of these assets is done at fair value. The fair value is market value of particular instrument. If market value is not available for any instruments, its fair value is determined by adopting valuation method. The change in fair value is recognized in other comprehensive income.

- **Financial asset measured at fair value through profit or loss:**

All financial assets other than measured at amortized cost and at fair value through other comprehensive income are measured at financial assets measured at fair value through profit or loss. Assets classified under this class are measured at fair value. Transaction cost is recognized in statement of net income. The change in fair value is recognized to statement of net income. There is no any asset classified under this heading during the year.

(iii) De-recognition

The Bank derecognizes a financial assets when the contractual rights to the cash flow from the financial assets expire, or it transfers the rights to receive the contractual cash flows in a transaction in which substantially all of the risk and rewards of the ownership of the financial assets are transferred or in which the Bank neither transfer nor retains substantially all of the risk and rewards of the ownership and it does not retain control of the financial assets.

On de-recognition of financial assets, the difference between the carrying amount of the assets (or the carrying amount allocated to the portion of the assets derecognized) and the consideration received (including any new assets obtained less any new liability assumed) is recognized in income or expenditure. Any interest in transferred financial assets that does not qualify for de-recognition that is created or retained by the Bank is recognized as a separate assets or liability.

B. Financial liabilities

A financial liability is any liability that is a contractual obligation to deliver cash or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavorable to the entity, a contract that will or may be settled in the entity's own equity instrument.

i) Recognition and Measurement

All financial liabilities are recognized initially on the trade date, which is the date that the bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument except for Debt Securities which are initially recognized on the date that they are issued. Such financial liabilities are recognized initially at fair value less any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, these financial liabilities are measured at amortized costs using effective interest rate method.

ii) De-recognition

A financial liability is derecognized when its contractual obligations are discharged, cancelled or expired.

C. Offsetting

The financial assets and financial liabilities are offset and the net amount presented in the statement of financial position when and only when, the bank has a legal right to set off the amounts and it intends either to settle them on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously. Please refer to Note 2.6 for further details.

D. Amortized cost measurement

The 'amortized cost' of a financial asset and financial liability is the amount at which the financial asset or financial liability is measured at initial recognition, minus principal repayments, plus or minus the cumulative amortization using the effective interest method of any difference between initial amount recognized and the maturity amount minus any reduction for impairment.

E. Fair value measurement

The Bank measures financial instruments, such as, investment in equity instrument, at fair value at each reporting date. The fair values of financial instruments measured at amortized cost are disclosed in Note 5.6.4

Fair value of a financial instrument is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties at an arm's length transaction. The fair value measurement is based on the presumption that the transaction to sell the asset or transfer the liability takes place in the principal market. Quoted market values represent fair value when a financial instrument is traded in an organized and liquid market. Where quoted market values are not available, fair values are estimated by other techniques such as discounted cash flows. All assets and liabilities for which fair value is measured or disclosed in the financial statements are categorized within the fair value hierarchy, described as follows, based on the lowest level input that is significant to the fair value measurement as a whole:

Level 1 — Quoted (unadjusted) market prices in active markets for identical assets or liabilities

Level 2 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is directly or indirectly observable.

Level 3 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is unobservable.

Details related to fair value hierarchy is presented in Note 5.6.5.

F. Impairment of financial assets

The Bank recognizes loss allowances for ECL on the financial instruments that are measured at amortized cost. Loss allowance on financial assets measured at fair value through other comprehensive income is not recognized as this class of assets includes investment in equity instrument only which are measured at fair value. The loss allowance is recognized in profit or loss.

The Bank measures loss allowances at an amount equal to 12 months ECL for Stage 1 financial instruments. Stage 1 financial instruments include financial assets which are not due or due for up to 30 days as well as assets which are in investment grade i.e. sovereign and other investment grade rated assets. Life time loss allowance is measured on financial instrument which are classified as "Stage 2 financial instruments". Stage 2 financial instruments includes asset which are past due for more than 30 days but up to 90 days. Stage 2 financial instruments also include assets which are referred to non investment grade investment. Life time ECL is also measured for credit impaired assets which is referred to as "Stage 3 financial instruments" A financial asset is "credit-impaired" when one or more events that have a detrimental impact on the estimated future cash flows of

the financial asset have occurred. Evidence that a financial asset is credit impaired includes the following observable data:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer;
- the assets is past due for more than 90 days or a breach of contract such as a default;
- it is becoming probable that the borrower will enter bankruptcy or other financial reorganization

Measurement of allowances for expected credit loss

The Bank uses "internal default experience" method for measurement of allowances for expected credit loss. For the financial assets on which there is no any default history, allowance for expected credit loss is measuring by adopting "mapping to external data" method. The mechanism of the ECL calculations is outlined below with the key elements.

- Exposure at Default:

The Exposure at Default is an estimate of the exposure at a future default date. The exposure at default includes principal amount and interest receivable. The committed amount of investment is also included in exposure at default.

- Probability of Default (PD):

The Probability of Default is an estimate of the likelihood of default over a given time horizon. A default may only happen at a certain time over the assessed period. The Bank considers a particular obligor has defaulted in any of following two events:

- The obligor is past due for more than 90 days, or
- The bank considers that the obligor is unlikely to pay its credit obligations to the banking group in full, without recourse by the bank to actions such as realizing security if any held.

The Bank uses credit rating specific PD's of issuers/counterparties from S&P for all its foreign investments amortized cost. Sovereign credit rating is used for central bank, foreign government and bank for international settlement. PD's for local currency is calculated based on default history. In the absence of default history, a floor rate for PD is used as backstop.

- Loss Given Default (LGD):

The Loss Given Default is an estimate of the loss arising in the case where a default due and those that the lender would expect to receive, including from the realization of any collateral. The Bank determines LGD for local assets based on historical recovery rates. Floor rate, for financial assets without default experience, is used as backstop.

Write off

Loans and debt securities are written off (either partially or in full) when there is no reasonable expectation of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. This is generally the case when the Bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off. This assessment is carried out at the individual asset level. Recoveries of

amounts previously written off are included in “impairment losses on financial instruments” in the Statement of Income and OCI.

G. Designation at fair value through Profit or Loss:

The Bank has designated financial assets and financial liabilities at fair value through profit or loss in either of the following circumstances:

- The assets or liabilities are managed, evaluated and reported internally on a fair value basis.
- the designation eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

3.2 Cash and Cash Equivalents

Cash and cash equivalents include notes, unrestricted balances held with banks and highly liquid financial assets with original maturities of three months or less from the acquisition date that are subject to an insignificant risk of changes in their fair value. The Bank holds cash and cash equivalent for management of its short-term commitments and it is carried at amortized cost in the Statement of Financial Position. Allowance for expected credit loss is recognized on cash and cash equivalent.

3.3 Trading Assets and Liabilities

Trading assets and liabilities are those assets and liabilities that the Bank acquires or incurs principally for the purpose of selling or repurchasing in the near term, or holds as part of a portfolio that is managed together for short-term profit or position taking. These assets are accounted for on trade date.

Trading assets and liabilities are initially recognized and subsequently measured at fair value in the statement of financial position with transactions cost recognized in statement of income. All changes in the fair value are recognized as part of the net trading income in statement of income. Further, the difference in the book value of the trading assets and the disposal proceeds is recognized in statement of net income.

3.4 Gold and Silver

Gold and silver assets include paper gold deposit, trading gold; and physical gold and silver held at reserve. Gold and silver is measured at fair value. Fair value paper of gold deposit and trading gold at initial recognition is measured at transaction price. Subsequently, the fair value is taken as fixing rate from London Bullion and Metal Association. The fair value of gold and silver held at reserve is measured as market rate offered by Federation of Nepal Gold and Silver Dealers Association. Transaction cost is recognized in statement of net income. The change in fair value is recognized in statement of net income. Revaluation gain/loss arises on gold and silver is appropriated to “Gold and Silver Equalization Reserve” at the time appropriation of profit.

3.5 Foreign Currency Transaction

Income and expenditure denominated in foreign currency are translated into Nepalese Rupees on the basis of exchange rate prevailing on the value date.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies at the reporting date are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing on that date. The foreign currency gain or loss on monetary items is the difference between the amortized cost

in the functional currency at the beginning of the year/origination date, adjusted for effective interest and payment during the year and the amortized cost in the foreign currency translated at the rate of exchange at the reporting date.

Non-monetary assets and liabilities are measured at fair value in a foreign currency are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing at the date on which the fair value is determined. Non-monetary items that are measured based on historical cost in the foreign currency are translated using the rate of exchange on the date of transactions.

An amount equivalent to the net exchange gain /loss during the year is transferred to/from 'Exchange Equalization Fund' through Statement of Appropriation.

3.6 Income tax

Income of the NRB is exempted from taxes under section 8 of the NRB Act, 2058 as well as Section 10 of Income Tax Act, 2058.

3.7 Property, Plant and Equipment

Property, plant and equipment are tangible items that:

- a. are held for use in production or supply of goods or services or for administrative purposes; and
- b. are expected to be used during more than one period.

i. Recognition

The cost of an item of property, plant and equipment is recognized as an asset if, and only if:

- a. it is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the bank; and
- b. cost of the item can be measured reliably.

However, any asset having value below Rs 25,000 other than land is directly expensed to statement of net income account in the year of purchase.

The cost of construction or acquisition of the item of property, plant and equipment is capitalized under the respective head of Property, Plant and Equipment only on completion of the construction work.

ii. Measurement

a. Initial Measurement

The cost of an item of property, plant and equipment comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates and any costs directly attributable to bringing the asset to the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management. However, administration and other general overhead costs are not be capitalized.

b. Subsequent Measurement

Property, Plant and equipment are measured using cost model. Hence, the value of the asset is recognized as cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses.

iii. De-recognition

The carrying amount of an item of property, plant and equipment is derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. Any gain or loss on disposal of an item of property and equipment (calculated as the difference between the net proceeds from disposal and carrying amount of the items) is recognized within other income in Statement of Net Income.

iv. Depreciation

Depreciation is the systematic allocation of the depreciable amount of an asset over its useful life. Depreciable amount is the cost of an asset, or other amount substituted for cost, less its residual value. Land is not depreciated. All other property, plant and equipment are depreciated from immediate next month of the date they are available for use or in respect of self-constructed assets, from the date that the construction is completed and ready for use. Similarly, while disposing any depreciable asset, the depreciation is charged till the immediate preceding month from the date of disposal.

Depreciation is charged on straight-line method over the estimated useful life of current and comparative years of significant items of property, plant and equipment. The Bank estimates the useful life and residual value of the depreciable assets. Since the bank does not have any intention to sell or dispose the items of Property, Plant and Equipment before the expiry of their useful life, the residual value of all such assets has been considered to be Re 1. Useful lives are reviewed on each reporting date and adjusted if required.

The estimated useful lives of the significant items of Property & Equipment are as follows:

Class of assets	Estimated useful life
Building	Above 33 years
Office and Computer Equipment	5 years
Fixtures and fittings	10 years
Machinery Equipment	5 years
Vehicles	4-5 years
Others	5 years

v. Impairment

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its assets under Property, Plant and Equipment to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the asset's recoverable amount is estimated.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Any reimbursements received from Insurance Companies related to the claims of the impaired assets are recognized separately as “Other Income” in the Statement of Net Income.

vi. Assets received in grant

Grant at fair value is not recognized until there is reasonable assurance that the bank will comply with the conditions attaching to them and the grant will be received. The bank

follows the alternative approach to account for the assets received in grant i.e. it records both the assets and the grant amount in nominal value.

Accordingly, equipment acquired under grant is recognized as "Grant Assets" at nominal value and included under respective head of property, plant and equipment.

3.8 Intangible Assets

An Intangible Asset is an identifiable non-monetary asset without physical substance. Intangible assets include software purchased by the bank.

i. Recognition

An intangible asset shall be recognized if, and only if

- a. the asset is identifiable
- b. it is probable that the economic benefits that are attributable with the item will flow to the bank; and
- c. cost of the asset can be measured reliably.

ii. Measurement

Intangible assets are measured initially at cost. The cost of a separately acquired intangible asset comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates; and any directly attributable cost of preparing the asset for its intended use. Subsequently, the intangible assets are measured at cost less accumulated amortization and any impairment losses. Costs incurred in the ongoing maintenance of software are expensed immediately as incurred. Subsequent cost on software is capitalized only when it increases the future economic benefits embodied in the specific asset to which it relates.

iii. Amortization

Software, useful life of which have been defined by terms of contract or conditions for use are amortized on straight-line basis over the useful life of asset. Software, useful life of which have not been clearly defined by terms of contract or condition of use as well have a definite useful lives due to technological obsolescence are amortized on straight-line basis over estimated useful life of ten years and five years for business application software and other software respectively.

iv. Impairment

When there is an indication of impairment (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the impairment of such intangible asset is recognized. Impairment losses are recognized in Statement of Net Income.

v. De-recognition

Intangible assets are derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. The gain or loss a rising formed-recognition of an intangible asset shall be determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the asset. It shall be recognized in PL account on disposal.

3.9 Leases

Payments made under operating leases to are accounted as per NFRS 16. At the inception of the lease, the Bank recognize right of use asset and lease liabilities. Right of use asset is measured at cost which comprises the amount of initial measurement of lease liabilities, any lease payments made at or before the commencement of the lease less any incentives received, any initial direct cost incurred by the Bank and an estimated cost of dismantling and removing the underlying asset. The right-of-use asset is subsequently depreciated using straight-line method from the commencement date to the end of the lease term. In addition, the right-of-use asset is periodically reduced by impairment losses, if any, and adjusted for certain re-measurements of the lease liability.

Lease liability is measured at present value of lease payments that are not paid at the commencement of the lease. The lease payments are discounted by incremental borrowing rate to determine the present value. The Bank does not have any borrowing during the year, so general refinance rate is taken as proxy of incremental borrowing rate of the Bank. Subsequently, the carrying amount of lease liability is increased to reflect the interest on lease liability, decreased by the amount of lease payments and adjusted for re-measurement of carrying amount to reflect any reassessment or lease modification.

The lease liability is re-measured when there is changes in future lease payments than the agreed amount or the Bank opts for the extension of lease term. When the lease liability is re-measured, corresponding adjustment is made to the carrying amount of the right-of-use asset, or is recorded in income statement if the carrying amount of the right-of-use asset has been reduced to zero.

Interest on lease liability is recognized in statement of net income. Interest amount is determined in each period during the lease term at the amount that produce constant periodic rate of interest on outstanding lease liabilities. Variable payments if any that is not included in the measurement of lease liabilities are recognized in statement of net income in the period in which the event or condition that triggers those payments occurs.

3.10 Investment Property

Investment property is property held either to earn rental income or for capital appreciation or for both but not for sale in the ordinary course of business, use in the supply of services or for administrative purpose.

3.11 Impairment of Non-Financial Assets

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its non-financial assets to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists, then the asset's recoverable amount is estimated. The Bank assesses whether events or changes in circumstances indicate that the carrying value may be impaired, whether there is an indication that a non-financial asset may be impaired. If any such indication exists, the bank makes an estimate of the asset's recoverable amount. Where the carrying amount of an asset exceeds its recoverable amount, the asset is considered impaired and is written down to its recoverable amount. The 'recoverable amount' of an asset is the greater of its value in use and its fair value less costs to sell. 'Value in use' is based on the estimated future cash flows, discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Impairment loss is reversed only to the extent that assets carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation or amortization, if no impairment loss has been recognized.

3.12 Inventories

Inventories of the bank include gold and silver stock physically held for minting and processing purpose, coin stock, metal and numismatic stock and dispensary stock. Inventories are initially measured at cost and it is carried at cost or net realizable value whichever is lower. Cost for gold and silver is determined on the basis of specific identification method where-as cost for other inventories is determined under the weighted average method. Other stores items are charged directly to Statement of Net Income.

Allowance is made for slow moving inventories. Numismatic and Medallion coins and Non-moving metals are written down to zero as there is no any net realizable value of those assets in the normal course of the business. The loss is recognized in Statement of Net Income. Carrying amount of inventories are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates. Changes in the net realizable value below the cost are recognized as income/expense in the Statement of Net Income.

3.13 Deposits and Borrowings

Deposits and borrowings (debt securities issued) are the source of funds of the bank in addition to its reserves.

The Bank accepts interest free deposits from Government of Nepal (GON) since it acts as a banker of GON as per Nepal Rastra Bank Act, 2058. Similarly, being the banker of all banks, the bank accepts deposits from the banks and financial institutions as well. Further, deposits from other institutions such as Public Entity, Foreign Central Banks, International Banks and other International Organizations are also accepted by the bank during the course of its operation. These deposits are accounted for as Financial Liabilities.

Further, deposits and borrowings (including debts securities issued) are initially measured at fair value minus incremental direct transaction cost and subsequently measured at their amortized cost using the effective interest method, except where the Bank designates liabilities at fair value through profit or loss.

3.14 IMF Related Liabilities

IMF Related Liabilities include Special Drawing Right (SDR) Allocation and Interest Bearing Loan under Rapid Credit Facility (RCF) and Extended Credit facility (ECF). Interest needs to be paid on amount of loan provided by IMF where-as no any interest needs to be paid on deposit amount placed by IMF in NRB. Such liability is accounted for at amortized cost. Contractual interest rate is considered to be the effective interest rate for accounting purpose since there is no any other directly attributable cost incurred for this purpose.

The liability is derecognized when such liability is paid off or when IMF waives the right to receive the amount of liability. Any difference in the book value and amount paid to settle the liability is recognized in PL account.

3.15 Currency in Circulation

Currency in circulation represents notes issued by the Bank as a sole currency issuing authority in Nepal. Currency notes issued by the Bank are legal tender under the NRB Act,

2058. This represents the liability of the Bank towards the holder of the currency note. The liability for notes in circulation is recorded at face value in the balance sheet. These liabilities are secured by assets including foreign currency and foreign securities etc. as permitted by Nepal Rastra Bank Act, 2058.

The Bank also issues coins of various denominations for circulation. Currency circulation liability does not include the liability on account of coins in circulation, as allowed by the Act.

The bank offsets the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in Statement of Financial Position.

All costs incurred during circulation of the currency are expensed in statement of net income. Any amount that has been removed from the economy is accounted for as disposal of Financial Liabilities.

3.16 Transactions on Repurchase Obligations (Repo) and Reverse Repo

Repurchase Arrangements (Repo) and Reverse Repo of securities are recorded as follows:

- a. Securities purchased under Repurchase Agreement (Repo) are recognized as loans and advances to BFIs under the heading of refinance and loan to banks. Interest income on Repo facility is recognized as per effective interest rate method. The difference between the purchase price and sale price is recognized as interest income over the tenure of the facility using effective interest rate.
- b. Securities sold under Reverse Repurchase Agreement ('Reverse Repo') are recognized as short term borrowings. Interest expense on Reserve Repo is recognized as per effective interest rate method. The difference between the sale price and purchase price is recognized as interest expense over the tenure of the facility using effective interest rate.

Securities lent to counterparties are also retained in the statement of financial position.

3.17 Bills Payable and Bills Receivable

The Bank carries out the function of repayment of Government securities and interest thereon on behalf of the Government of Nepal (GON). Bills Payable primarily represents the year-end un-disbursed or unadjusted amount of payments received from GON in respect of interest / repayment liabilities of such securities. The year-end balance of Bills Purchased represents the amounts paid by the Bank to the security holders but the corresponding claim adjustment with Bills Payable is pending.

3.18 Provisions

A provision is recognized if as a result of a past event, the Bank has a present legal or constructive obligation that can be estimated reliably, and it is probable that an outflow of economic benefits will be required to settle the obligation. Provisions are determined by discounting the expected future cash flows at the pre-tax rate that reflects current market assessment of the time value of money and the risks specific to the liability. The unwinding of the discount is recognized as finance cost. Where the Bank expects a provision to be reimbursed, the reimbursement is recognized as a separate asset but only when the reimbursement is probable to be received.

3.19 Employee Benefits

- **Short term employee benefits**

Short-term employee benefits are the benefits that are expected to be settled wholly before twelve months after the end of the annual reporting period in which the employees render the related services. Short term employee benefits are expensed as the related service is provided. A liability is recognized for the amount expected to be paid if the Bank has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employees and obligation can be estimated reliably. These includes salary, overtime, various allowance, staff Welfare etc.

- **Post Employment Benefits**

Post employment benefits are employee benefits that are payable after the completion of employment.

A. Defined Contribution Plan

A defined contribution plan is a post-employment benefit plan under which an entity pays a fixed contribution to a separate entity and has no legal or constructive obligation to pay future amounts. Obligations for contributions to defined contribution plans are recognized as employee benefit expense in the Statement of Net Income in the periods during which the related service are rendered by employees. Pre-paid contributions are recognized as an asset to the extent that cash refund or reduction in future payments is available. Contributions to a defined contribution plan being due for more than 12 months after the end of the period in which the employees render the service are discounted at their present value. Following are the defined contribution plan provided by the bank to its employees:

i. Contributory Retirement Fund

All permanent employees are entitled for participation in employee's Provident Fund (Retirement Fund) wherein the employees contribute at various rates of their current drawn salaries. The bank contributes 10% of basic salary (with grade) to this fund, which is separately administered as a defined contribution plan as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 78, Sub-rule 1(a) & 1(c). The Bank's obligations for contributions to the above Fund are recognized as an expense in Statement of Net Income as the related services are rendered.

ii. Welfare Provident Fund

Certain amounts as prescribed by the Board are annually transferred to this fund, which is meant to be a defined contribution scheme for the welfare of the employees, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(b) and 1(c). Contributions by the Bank are expensed in Statement of Net Income as the related services are accounted.

B. Defined Benefits Plan

A defined benefit plan is a post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior periods. That benefit is discounted to determine its present value. The discount rate is the yield at

the reporting date on corporate bonds, that have maturity dates approximating the terms of the Bank's obligation and that are denominated in the currency in which the benefits are expected to be paid.

The calculation of defined benefit obligation is performed annually by a qualified actuary using the projected unit credit method. The Bank recognizes all actuarial gains and losses arising from defined benefit plans immediately in other comprehensive income and all expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

Re-measurements of the net defined benefit liability comprise actuarial gains and losses. The return on plan assets (excluding interest) and the effect of the assets ceiling (if any excluding interest) are recognized immediately in other comprehensive income. The Bank determines the net interest expense (income) on the net defined liability (assets) for the period by applying the discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the annual period to the then-net defined benefits liability (assets), taking into account any changes in the net defined benefits liability (asset) during the period as a result of contribution and benefits payments. Net interest expenses and other expenses related to defined benefit plans are recognized in personnel expenses in Statement of Net Income.

Following are the defined benefit plans provided by the bank to its employees:

i. Gratuity and Pension Scheme

Gratuity and Pension Scheme is a defined benefit obligation under which employees having service period of five years or more but less than twenty years are eligible for gratuity, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. Similarly, employees having service period of twenty years or more are eligible for pension, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected unit credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

ii. Staff Security Fund

Staff Security Fund is defined benefit plan under which all the permanent employees are entitled to staff security fund at the time of retirement, death or termination from the service by any other circumstances at the predetermined factor prescribed by the bank, which is based on last drawn salary and completed years of service as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(e). Employees having service period of thirty years are eligible for maximum sixty three months salary. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

• Other long term employee benefits

Other long-term employee benefits are all employee benefits other than short-term employee benefits, post-employment benefits and termination benefits. The bank's net obligation in respect of long term employee benefits is the amount of future benefits that

employees earned in return for their service in the current and prior period. That benefit is discounted to determine its present value. The present obligation on these liabilities is determined by actuary adopting projected unit credit method. Re-measurement gains/losses are recognized in Statement of Net Income in the period in which they arise.

i. Leave Encashment

As per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 86, 87 and 91, the employees are entitled to en-cash their un-utilized accumulated leave at the time of retirement or any other prescribed time as decided by the management of the bank. Home leave, Sick leave and Special Leave are defined benefit plans which are recognized when the leave remains un-availed at the time of closing date. Provision is created for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date.

ii. Staff Medical Fund

Employees are eligible for medical benefits based on the specified slabs as per medical rules, last drawn salary and completed years of service, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(d). Incremental liability is provided for and transferred to this Fund.

● **Termination Benefits**

Termination benefits are employee benefits provided in exchange for the termination of an employee's employment as a result of either an entity's decision to terminate an employee's employment before the normal retirement date; or an employee's decision to accept an offer of benefits in exchange for the termination of employment. The termination benefits are expensed at the earlier of which the Bank can no longer withdrawn the offer of those benefits and when the Bank recognizes costs for restructuring. If benefits are not expected to be wholly settled within 12 months of the reporting date, then they are discounted.

3.20 Interest Income and Expenses

Revenue is recognized when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably. Expenses are accounted on accrual basis.

Interest income/(expenses) is recognized in Statement of Net Income using the effective interest method when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably.

The effective interest rate is the rate that exactly discount estimated future cash receipt or payment through expected life of the financial instrument or where appropriate a shorter period, to the net carrying amount of the financial asset and liability. While calculating the effective interest rate, the Bank estimates cash flows considering all contractual terms of the financial instrument but excluding future credit losses. The calculation includes all amount paid or received by the Bank that are an integral part of the effective interest rate of the financial instrument, including the transaction costs and other premium or discounts.

Interest income on stage 1 and stage 2 financial assets measured at amortized cost is recognized on gross carrying amount. Interest income on stage 3 financial assets is recognized on net carrying amount.

Interest income on investments from certain banks and financial institutions which are declared as problematic and receipt of interest from which is not forthcoming are not recognized.

3.21 Non Interest Income

i. Fees and Commission income

Fees and commission income is earned for currency exchange and government transactions and other services. These are measured on accrual basis.

ii. Net trading income

Net trading income comprises gains less losses relating to trading assets and liabilities and includes all realized and unrealized fair value changes.

iii. Net income from financial instruments designated at fair value

All gains and losses from the changes in the fair value of financial assets and liabilities designated at fair value are recognized through Net Income. Interest income and expenses and dividend income arising on these financial instruments are also included, except for interest arising from debt securities issued by the Bank, and derivatives managed in conjunction with those debt securities which is recognized in Interest expense.

Net income from other financial instrument at fair value through profit and loss related to non-trading derivatives held for risk management purposes that do not form part of the qualifying hedge relationships are recognized through statement of net income. It includes realized and unrealized fair value changes, interest, dividend and foreign exchange differences.

iv. Other Income and Expense

Other income and expenses are recognized on an accrual basis. The following incomes are recognized based on the recognition criteria explained here under.

- Balances unclaimed and outstanding for more than three clear consecutive accounting years in unclaimed account is written back to income.
- Dividend income is recognized when the right to receive income is established.
- Penal income is accounted on cash basis.
- Profit/loss from sale of precious metal and coins are recognized when the sale is made
- Grant Income is not recognized until there is reasonable certainty that the entity will comply with the conditions attaching to it, and that the grant will be received. Grant that becomes receivable as compensation for expenses or losses already incurred or for the purpose of giving immediate financial support with no future related costs is recognized in statement of net income of the period in which it becomes receivable.

Gains and losses arising from incidental activities to the main revenue generating activities and those arising from a group of similar transactions which are not material are aggregated, reported and presented on a net basis.

3.22 Note Printing Expense

The Bank procures note printing service from note printing service provider outside from the country. Note printing expense includes cost of printing notes and cost incurred to bring note to our premises. These costs include transportation cost, transit insurance and loading/unloading expense. Note printing expense is recognized in statement of income at the time of receipt of the notes by the Bank.

3.23 Unclaimed Account

Unclaimed account under Sundry Liabilities represents amount that remained unclaimed and outstanding for more than two years. Amount outstanding for more than three years in unclaimed account is transferred to miscellaneous income in Statement of Net Income.

3.24 Contingent Liabilities and Commitments

Contingent liabilities are possible obligations whose existence will be confirmed only by uncertain future events or present obligations where the transfer of economic benefit is not probable or cannot be reliably measured. All outstanding letter of credit issued, capital commitments, litigation amount and unclaimed amount recognized as income, which are not recognized as liabilities in Statement of Financial Position, are shown under respective headings disclosed as Contingent Liabilities and Capital Commitments items. Where applicable, such amounts are measured at best estimates.

3.25 Consolidation of Project Accounts

The Bank manages and implements various projects, which are helpful in attaining its objectives, on its own by entering into project agreement with the funding agencies or subsidiary loan agreements with Government of Nepal or on behalf of Government of Nepal (GON).

The projects for which the Bank has entered into separate subsidiary loan agreements with Government of Nepal or has entered into separate project agreements with other funding agencies are consolidated with the Bank's account. For projects which are implemented by the bank on behalf of the GON, the accounts of these projects are not consolidated with bank's financial statements as the Bank has no obligation towards such projects or any other counter party and there is no right of the Bank in assets, liabilities, equity, income and expense of such projects. Disclosure of such projects is given in the notes.

3.26 Events Occurring after the Reporting Date

All material subsequent events after the reporting date have been considered and where appropriate adjustments or disclosures have been made in the respective notes to the Financial Statements.

Nepal Rastra Bank
Notes to the financial statements
As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
4.1 Cash and balances with banks		
Foreign currency cash in hand	30,961,825,026	19,809,038,240
Balances with other central banks	64,245,660,926	38,476,108,567
Balances with foreign banks	73,765,596,522	30,641,756,822
Money at overnight placements with other central banks	-	-
Interest receivable	22,680,078	7,185,059
Less: Allowances for expected credit loss	(18,754,655)	(11,171,030)
Total cash and balance with banks	168,977,007,897	88,922,917,658
4.2 IMF related assets		
Special drawing right holding	25,649,141,930	25,568,182,155
Interest receivable	208,733,483	38,667,696
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total IMF related assets	25,857,875,413	25,606,849,851
Details disclosure regarding the financial position on IMF is provided in Note 5.14		
4.3 Term deposit deposit with foreign banks		
Term deposit with maturity of 3 months or less	71,583,174,285	82,957,932,423
Term deposit with maturity of more than 3 months	447,107,962,128	343,570,402,730
Interest receivable	4,267,570,670	1,090,599,413
Less: Allowances for expected credit loss	(496,695,673)	(437,481,667)
Total term deposit with banks	522,462,011,410	427,181,452,899
4.4 Investment in foreign securities		
Investment measured at amortised cost		
Treasury bills	358,951,073,893	284,683,153,495
Treasury Notes	157,203,305,023	95,502,142,430
Mid-Term Instrument(MTI)	12,516,455,931	-
Coupon bonds	129,436,323,270	160,747,943,754
Interest receivable	2,543,979,916	1,874,564,663
Less: Allowances for expected credit loss	(301,632,462)	(245,845,289)
Investment measured at fair value through OCI		
Treasury bills		
Treasury Notes		
Coupon bonds	-	-
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Investment measured at fair value through profit or loss		
Treasury bills		
Treasury Notes		
Coupon securities		
Coupon bonds		
Total investment in securities	660,349,505,571	542,561,959,053

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
4.5 Other receivables		
Receivable from Asian Clearing Union		
Other receivable	-	-
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total interest and other receivable	-	-
4.6 Investment in Gold Certificates	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Investment in paper gold	65,812,728,226	55,870,042,475
Trading gold	-	4,351,023,730
Interest receivable on paper gold	530,515,514	148,374,642
Total investment in gold certificates	66,343,243,740	60,369,440,847
Details disclosure regarding the Investment in gold is provided in Note 5.1		
4.7 Investment in Government securities	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Investment in treasury bills	43,672,157,910	15,067,960,116
Investment in bond	28,820,795,978	36,422,088,576
Investment in Government bond issued for IMF related liabilities	2,701,139,740	2,280,557,961
Interest receivable	2,092,338,497	692,450,905
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total investment in Government securities	77,286,432,125	54,463,057,558
4.8 Investment in bonds & term deposit	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Investment in corporate bonds	-	-
Term deposit with Bank and Financial Institutions	6,570,200,002	6,158,744,000
Interest receivable	134,778,491	125,123,905
Less: Allowances for expected credit loss	(84,759,055)	(59,901,930)
Total fixed deposit with Bank and Financial Institutions	6,620,219,438	6,223,965,975
4.9 Advances and receivables from Government	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Overdraft provided to Government	-	-
Advance payment to Government	1,460,000,000	1,460,000,000
Receivable from Government against payment to IMF	-	-
Advance to project/fund operated by Government	-	-
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total advance to Government	1,460,000,000	1,460,000,000

Nepal Rastra Bank
Notes to the financial statements
As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
4.10 Loan and advances to bank and financial institutions		
Standing liquidity facility	-	158,102,500,000
Refinance	1,497,808,982	111,961,238,775
Lender of last resort	-	-
Securities purchased under repurchase agreement	-	-
Other loans to BFIs	118,423,040	118,622,225
Interest receivable	52,014,969	1,555,565,894
Less: Allowances for expected credit loss	(225,213)	(15,330,530)
Total Loan and advances to bank and financial institutions	1,668,021,778	271,722,596,364
4.11 Other loan and advances		
Staff loans	7,833,595,792	7,253,368,196
Less: Amortization	(2,256,787,609)	(1,991,455,179)
Pension advance	2,082,436,168	2,284,770,378
Travelling advances to staff	1,884,620	2,493,108
Advance for construction	221,396,701	514,643,797
Staff endowment policy advance	6,612,690	7,626,642
Other advance	34,981,588	21,877,821
Interest receivable	1,656,954	1,745,232
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total other loan and advances	7,925,776,904	8,095,069,995
4.12 Equity investment		
Investment in equity instruments measured at fair value through OCI		
Cost price	2,486,353,947	697,947,274
Fair Value Changes	3,025,144,325	3,094,997,506
Total equity investment	5,511,498,272	3,792,944,780
*Cost price includes amount of Rs 1,843,877,778 which is provided as advance for call of right share of Rastriya Beema Sansthan		
Details disclosure regarding the equity investment is provided in Note 5.6.5		
4.13 Other receivables		
Dividend receivable	-	-
Sundry debtors	8,078,270	8,796,017
Deposits	1,374,123	1,486,138
Other receivables	32,900,690	1,926,937
Less: Allowances for expected credit loss	(8,176,708)	(8,490,511)
Total interest and other receivables	34,176,375	3,718,581

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
4.14 Gold and silver assets		
Gold held in reserve at cost	27,351,269	27,351,269
Silver held in reserve at cost	20,406,443	20,658,886
Changes in fair value	33,978,303,860	27,596,885,382
Total gold and silver assets	34,026,061,572	27,644,895,537
Details disclosure regarding the gold and silver assets is provided in Note 5.1		
4.15 Inventories		
Gold stock	1,304,156,726	2,015,809,480
Silver stock	84,282,890	59,611,969
Coin stock	194,420,585	139,155,154
Numismatic stock	3,782,171	3,782,171
Other metal stock	31,135,673	31,285,014
Dispensary stock	540,828	422,428
Gross inventories	1,618,318,873	2,250,066,216
Less: Write down of inventories to net realiable value		
Coin stock	(22,465,540)	(22,465,540)
Other metal stock	(8,716,000)	(8,716,000)
Net inventories	1,587,137,333	2,218,884,676

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.16 Property, Plant and equipment

Please see accounting policy in Note 3.7. The details are given as below:

Particulars		Land	Building	Computer & Accessories	Vehicles	Machinery Equipment	Office Equipment	Furniture and Fixture	Other Assets	Right of Use Assets	Capital Work In Progress	Total Assets
Depreciation Rate			3%-20%	20%	20%-25%	20%	20%	10%	20%			
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2078	192,973,152	785,248,776	273,885,445	538,117,235	119,784,891	178,186,697	64,761,008	6,103,883	133,287,846	2,322,996,239	4,615,345,172
	Addition during the Year	167,650,000	77,321,691	66,938,574	163,065,462	216,992,583	17,127,332	8,285,132	60,000	1,629,764	782,721,623	1,501,792,161
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(6,280,248)	(19,013,973)	(23,930,500)	(195,292)	(8,411,553)	(770,004)	(88,104)		-	(58,689,674)
	Balance as on 31st Asar 2079	360,623,152	856,290,219	321,810,046	677,252,197	336,582,182	186,902,476	72,276,136	6,075,779	134,917,610	3,105,717,862	6,058,447,659
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2078	-	341,569,758	177,297,424	278,984,550	107,675,224	131,707,388	31,740,717	5,167,370	7,625,312	-	1,081,767,743
	Depreciation for the Year	-	24,103,401	37,761,816	93,597,643	4,714,481	19,200,698	5,330,059	268,213	37,064,068		222,040,379
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(3,582,208)	(17,424,709)	(22,473,823)	(199,039)	(8,340,385)	(769,138)	-			(52,789,302)
	Balance as on 31st Asar 2079	-	362,090,951	197,634,531	350,108,370	112,190,666	142,567,701	36,301,639	5,435,583	44,689,380	-	1,251,018,821
Net Book Value as on 31st Asar 2079		360,623,152	494,199,268	124,175,515	327,143,827	224,391,516	44,334,775	35,974,497	640,196	90,228,230	3,105,717,862	4,807,428,838
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2079	360,623,152	856,290,219	321,810,046	677,252,197	336,582,182	186,902,476	72,276,136	6,075,779	134,917,610	3,105,717,862	6,058,447,659
	Addition during the Year	-	25,918,184	67,630,658	44,973,000.00	213,507,174.36	21,757,262.04	11,656,163.75	950,026.90	44,263,538	732,436,571	1,163,092,578
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(94,563)	(11,798,663)	(189,306.50)	(813,305.00)	(4,832,725.07)	(386,527.00)	(204,495.85)		(18,147,843)	(36,467,428)
	Balance as on 31st Asar 2080	360,623,152	882,113,840	377,642,041	722,035,891	549,276,051	203,827,013	83,545,773	6,821,310	179,181,148	3,820,006,590	7,185,072,809
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2079	-	362,090,951	197,634,531	350,108,370	112,190,666	142,567,701	36,301,639	5,435,583	44,689,380	-	1,251,018,821
	Depreciation for the Year	-	25,794,195	44,512,403	108,517,818.91	84,564,949.71	17,931,271.21	6,217,117.81	387,043.47	38,079,128		326,003,927
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	12,590	(10,571,555)	(189,303.50)	(788,300.00)	(4,254,348.88)	(384,268.04)	(204,491.85)			(16,379,677)
	Balance as on 31st Asar 2080	-	387,897,736	231,575,379	458,436,885	195,967,316	156,244,623	42,134,489	5,618,135	82,768,508	-	1,560,643,071
Net Book Value as on 31st Asar 2080		360,623,152	494,216,104	146,066,662	263,599,006	353,308,735	47,582,390	41,411,284	1,203,175	96,412,640	3,820,006,590	5,624,429,738

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.17 Intangible Assets

Please refer accounting policies in Notes 3.8. The details of balance are as follows:

Particulars	Computer Software			Capital Work in Progress	Total Intangible Assets	
	Useful Life Defined by Contractual Agreements	Other Useful Life				
Amortisation Rate		20%	10%			
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2078	2,521,595	23,672,967	242,284,999	-	268,479,561
	Addition during the Year	7,845,816	2,748,759	1,587,286		12,181,861
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 32nd Asar 2079	10,367,411	26,421,726	243,872,285	-	280,661,422
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2078	2,205,854	13,469,949	188,941,457	-	204,617,260
	Depreciation for the Year	681,549	2,784,386	24,250,882		27,716,817
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 32nd Asar 2079	2,887,403	16,254,335	213,192,339	-	232,334,077
Net Book Value as on 32nd Asar 2079	7,480,008	10,167,391	30,679,946	-	48,327,345	
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2079	10,367,411	26,421,726	243,872,285		280,661,422
	Addition during the Year	9,698,129	16,944,095	-		26,642,224
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 31st Asar 2080	20,065,540	43,365,821	243,872,285	-	307,303,646
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2079	2,887,403	16,254,335	213,192,339	-	232,334,077
	Depreciation for the Year	3,427,327	3,822,079	20,476,113		27,725,519
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 31st Asar 2080	6,314,730	20,076,414	233,668,452	-	260,059,596
Net Book Value as on 31st Asar 2080	13,750,810	23,289,407	10,203,833	-	47,244,050	

4.18 Other Assets

Particulars	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Deferred Employees Benefits	2,256,787,609	1,991,455,179
Project Assets	-	-
Prepaid expense	81,071,202	80,438,520
Other Assets	-	-
Total	2,337,858,811	2,071,893,699

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.19	Deposit of bank and financial institutions	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	<i>Foreign Currency</i>		
	Deposit of commercial banks	6,276,820,166	10,556,040,520
	Deposit of development banks	53,151,624	27,253,242
	Deposit of finance companies	-	214,217
	Deposit of microfinance financial institutions	-	-
	Total foreign currency deposit	6,329,971,790	10,583,507,979
	<i>Local Currency</i>		
	Deposit of commercial banks	253,451,624,816	170,164,694,523
	Deposit of development banks	19,968,237,855	13,537,692,545
	Deposit of finance companies	5,127,341,295	3,427,670,355
	Deposit of microfinance financial institutions	2,228,327,458	1,713,233,904
	Total local currency deposit	280,775,531,424	188,843,291,327
	Total deposit of bank and financial institutions	287,105,503,214	199,426,799,306
4.20	IMF related liabilities	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	<i>Foreign Currency</i>		
	Special Drawing Right allocation	38,817,553,383	36,560,642,669
	Interest bearing loans	-	-
	Interest payable	315,898,321	55,291,694
	Total foreign currency IMF related liabilities	39,133,451,704	36,615,934,363
	<i>Local Currency</i>		
	IMF account no.1	11,881,913,786	11,461,367,826
	IMF account no.2	1,010,403	974,584
	Total local currency IMF related liabilities	11,882,924,189	11,462,342,410
	Total IMF related liabilities	51,016,375,893	48,078,276,773
	Details disclosure regarding the financial position on IMF is provided in Note 5.14		
4.21	Deposit of Government	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	Deposit of Central Government	(61,757,015,981)	93,700,782,670
	Deposit of Province Government	83,963,562,437	103,214,201,325
	Deposit of Local Authorities	22,882,901,160	28,591,870,709
	Total deposit of Government	45,089,447,616	225,506,854,704
4.22	Deposit of other institutions	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	Deposit of public enterprises	2,554,494,754	1,526,933,362
	Deposit of Government for Interest Subsidy & Subsidies Loan	7,763,663,519	10,252,337,011
	LC margin deposit	7,044,368,728	6,660,204,983
	Deposit of other organisations	589,266,495	478,057,828
	Total deposit of other institutions	17,951,793,496	18,917,533,184

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.23	Currency in Circulation	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	Currency Issued (Denomination)		
	1	160,997,039	161,012,732
	2	185,151,436	185,270,698
	5	3,640,451,885	2,909,495,620
	10	5,867,673,450	4,511,227,900
	20	7,524,263,040	5,262,600,100
	25	57,047,200	57,140,500
	50	14,685,951,900	10,446,017,500
	100	30,394,594,800	20,740,491,200
	250	87,423,250	87,426,250
	500	130,670,884,000	150,521,259,500
	1000	446,805,562,000	488,618,058,000
	Gross Amount of Currency in Circulation	640,080,000,000	632,470,000,000
	Less: Cash at Vault of the Bank	(14,292,127,470)	(20,442,396,030)
	Net Amount of Currency in Circulation	625,787,872,530	612,027,603,970
4.23.1	Reserve against currency in circulation	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	Foreign Treasury Bills	358,951,073,893	284,683,153,495
	Foreign Bank Balance (Including Term Deposits)	266,836,798,637	327,344,450,475
	Total	625,787,872,530	612,027,603,970
4.24	Due to bank and financial institutions	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	Holding of NRB bond issued	-	-
	Deposit collection	20,000,000,000	-
	Reverse repo liabilities	40,000,000,000	-
	Total due to bank and financial institutions	60,000,000,000	-
4.25	Other liabilities	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	Payable to Asian Clearing Union	443,751,960	209,544,881
	Deposit & Earnest money	14,355,000	14,535,000
	Unclaimed account	58,360,869	81,178,438
	Unclaimed Deposit of Bank and Financial Institutions	14,937,593	14,127,434
	Lease liabilities	103,917,043	94,919,661
	Loan from Government for project operation	-	75,100,000
	Provision for expense	26,882,959	78,219,219
	Taxes payable	61,241,006	71,562,444
	Payable to retired staff	418,909,466	496,042,351
	Other liabilities	256,345,365	179,163,218
	Total other liabilities	1,398,701,261	1,314,392,646
4.26	Pension and other employment benefits payable	31 Asar 2080	32 Asar 2079
	Pension and gratuity fund	19,799,326,845	18,979,279,196
	Less: Plan Assets for pension and gratuity fund	(19,433,209,385)	(18,966,513,926)
	Staff security fund	2,781,136,386	2,123,566,882
	Less: Plan Assets for staff security fund	(2,122,731,894)	(2,024,185,775)
	Leave encashment	1,268,934,517	1,322,973,961
	Staff medical fund	1,618,368,582	1,211,261,887
	Welfare Provident fund	797,784,854	714,135,372
	Total pension and other employment benefit payable	4,709,609,905	3,360,517,597

Nepal Rastra Bank
Notes to the financial statements
As at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.27 Reserve	31 Asar 2080	32 Asar 2079
General Reserve	76,120,125,947	63,649,012,516
Monetary Liabilities Reserve	15,194,655,781	12,170,535,702
Financial Stability Fund	11,997,141,783	8,973,021,704
Open Market Operation Stabilization Fund	2,196,772,113	-
Exchange Equalization Fund	206,818,097,401	196,809,068,623
Gold and Silver Equalization Reserve	65,766,495,953	48,654,180,864
Net Cumulative Surplus Fund	2,039,492,402	1,384,411,112
Development Fund	70,595,989,244	57,095,989,244
Banking Development Fund	1,601,941,806	1,601,941,806
Development Finance Project Mob. Fund	-	300,387,474
Mechanisation Fund	1,891,316,414	1,891,316,414
Scholarship Fund	61,594,504	61,594,504
Mint Development Fund	1,097,712,943	1,097,712,943
Gold Replacement Fund	3,707,932,111	2,356,917,187
Rural Self Reliance Fund	253,400,000	253,400,000
Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)	51,087,606	51,286,791
Actuarial Gain Reserve	2,532,245,736	2,920,541,212
Fair Value Reserve for Equity Instruments	3,025,140,244	3,118,109,820
Impact on Retained Earning due to ECL & Lease	-	-
Total Reserves	464,951,141,988	402,389,427,916

4.27 (a) Appropriation of Net Profit/(Loss)

Particulars	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Net Income/(Expenditure) for the year	87,561,913,257	63,136,159,412
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	(10,009,028,778)	(34,789,148,334)
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	(17,112,315,089)	1,229,203,928
Transfer from Fair Value Reserve	-	-
Transfer to Fair Value Reserve	(346,463,285)	(636,982,769)
Transfer to Actuarial Reserve	388,295,476	(518,464,020)
Surplus/(Deficit) Due to Changes in Accounting Policies	-	(646,586,820)
Surplus Available for Distribution	60,482,401,581	27,774,181,397
Less: Appropriations		
General Reserve	(11,731,293,096)	(7,914,819,265)
Monetary Liability Reserve	(3,024,120,079)	(1,421,038,411)
Financial Stability Fund	(3,024,120,079)	(1,421,038,411)
Open Market Operation Stabilization Fund	(2,196,772,113)	-
Development Fund	(13,500,000,000)	(5,500,000,000)
Development Finance Project Mobilisation Fund	-	(9,243,113)
Gold Replacement Fund	(1,351,014,924)	(414,495,677)
Net Cumulative Surplus Fund	(655,081,290)	(23,546,520)
Balance Payable to Government of Nepal	25,000,000,000	11,070,000,000

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.28 Interest income on foreign currency financial assets	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Interest income on term deposit	22,388,814,517	4,098,540,617
Interest income on treasury bills	20,994,125,972	10,836,988,704
Interest income on fixed income securities	4,183,285,053	3,729,279,902
Interest income on SDR holdings	799,827,322	64,405,013
Other FCY interest income	-	-
Total	48,366,052,864	18,729,214,236
4.29 Interest expense on foreign currency financial liabilities	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Interest on SDR Allocation	1,116,737,205	89,806,652
Interest on interest bearing loans	-	-
Other interest expense	25,487,721	3,541,438
Total	1,142,224,926	93,348,090
4.30 Interest income on local currency financial assets	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Interest income on Treasury Bills	6,242,600,503	1,352,316,775
Interest income on Government bonds	1,370,785,145	1,475,518,611
Interest income on Refinance	1,535,831,566	3,329,427,792
Interest income on Standing Liquidity Facility and Repo	4,813,142,666	8,255,008,441
Other LCY interest income	1,468,372,820	602,402,991
Total	15,430,732,700	15,014,674,610
4.31 Interest expense on local currency financial liabilities	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Interest expense on Deposit Collection	6,300,005	-
Interest expense on Reverse Repo	60,644,072	-
Interest expense on NRB Bond	-	-
Interest expense on Lease Liabilities	4,974,568	5,647,920
Other interest expense	10,093,172	20,193,358
Total	82,011,817	25,841,278

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
4.32 Fee and commission income		
Commission Income	113,653,096	98,281,956
Letter of credit commission	730,107	807,049
RTGS fee	11,982,891	15,909,438
Total	126,366,094	114,998,443
4.33 Net gold trading income		
Gain or loss on sale of trading gold	589,346,875	155,757,112
Gain or loss on revaluation of trading gold	-	(508,199,266)
Total	589,346,875	(352,442,154)
4.34 Other income		
Income from Mint (Sale of Coin)	15,532	66,317
Gain from Sale of Precious Metals and Coins	761,668,049	258,738,565
Provisions written back	82,227,392	7,500,000
Fine/Penalty Charge	259,675,160	6,842,443
Profit/(Loss) on Sale of Investment Securities	-	-
Profit/loss on Sale of Assets	6,430,166	5,609,057
Dividend Income	150,774,282	93,199,596
Project Income/(Loss)	11,363,117	9,243,113
Grant Income	16	-
Miscellaneous income	144,684,621	107,683,604
Total Other Income	1,416,838,335	488,882,695
4.35 Fee and commission expense		
Agency commission and service charges	77,005,353	22,128,886
Other fee and commission expense	1,539,820	22,669,930
Total	78,545,173	44,798,816

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.36 Allowance for ECL (loss)/gain on financial assets

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Cash & Bank Balance	(7,583,147)	(1,565,795)
Investment in Securities	(55,787,173)	34,632,677
Term Deposit	(84,071,131)	(24,113,354)
Loans and advances to BFIs	15,105,317	1,404,751
Other Receivables	313,803	(790,364)
Total	(132,022,331)	9,567,915

The details of movement and stagewise information on allowance for expected credit loss/gain is further disclosed in note no. 5.6.1

4.37 Personnel expenses

	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Salary	827,207,072	684,043,299
Allowances	854,283,817	802,801,948
Provident Fund Contribution	82,720,707	68,404,330
Staff Welfare Provident Fund Contribution	794,249,533	713,764,926
Pension & Gratuity Expense	393,288,733	392,190,599
Staff Security Expense	120,698,194	119,762,350
Staff Leave Compensation	82,115,522	472,520,219
Staff Medical Fund Contribution	504,674,809	115,365,722
Amortisation of deferred employees benefits	239,068,816	95,768,899
Others	24,215,774	20,267,520
Total	3,922,522,977	3,484,889,812

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended at 31 Asar 2080

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.38 Administrative expenses	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Directors Fees and Expenses	7,595,074	6,679,397
Mint Expenses	118,873,390	152,468,830
Security charges	282,803,383	241,851,335
Fund Transfer Expense	35,319,014	32,906,634
Travelling Expenses	280,811,283	163,607,065
Insurance Charges	105,952,076	106,420,694
Repair & Maintenance	33,263,563	37,199,665
Banking Promotion	72,516,313	53,482,886
Audit Fees and Expenses	4,001,500	25,205,945
Utilities Expenses	59,255,375	50,241,502
Postal and Communication Expenses	19,990,676	20,542,105
House Rent	2,229,806	2,101,095
Training Seminar and Membership	26,248,557	48,339,150
Expenses on Miscellaneous Assets	9,399,492	9,184,840
Consumable Expenses	22,902,215	20,183,154
Books and Periodicals	12,561,803	11,417,733
Software Annual Maintenance Charges	111,040,739	101,021,913
Meeting Fee and Expense	58,948,623	41,513,895
Advertisement	12,093,029	10,680,950
Wages	76,434,404	59,182,218
Miscellaneous Expenses	125,075,430	114,469,396
Total	1,477,315,745	1,308,700,402
4.39 Depreciation, amortisation and impairment	31 Asar 2080	32 Asar 2079
Depreciation on Property & Equipment	290,671,604	185,084,861
Impairment of Property & Equipment	1,882,047	4,296,516
Amortisation of intangible assets	24,906,480	27,610,997
Impairment of intangible assets	-	-
Depreciation on Right of Use Assets	38,079,128	37,064,068
Total	355,539,259	254,056,442

5. Significant Disclosures

5.1. Gold and Silver

The bank has been holding gold and silver for reserve purpose as well as for minting purpose. The gold and silver held for reserve purpose, being the financial assets, has been measured at fair value and the gold and silver held for minting purpose, being the inventories of the bank, has been measured at lower of cost or net realizable value.

The gold and silver measured at fair value along with its quantity is as follows:

Particulars	As on 31 st Asar 2080		As on 32 nd Asar 2079	
	Weight (Kg)	Total Fair Value (NRs.)	Weight (Kg)	Total Fair Value (NRs.)
Investment in Paper Gold	6,997.03997	65,812,728,226	7,280.53515	55,691,575,757
Trading gold	-	-	566.99	4,351,023,730
Gold held in reserve	1,953.66	18,793,252,571	1,953.66	15,711,350,608
Silver held in reserve	120,037.90	15,232,809,000	121,522.86	11,933,544,929
Total		99,838,789,797		87,687,495,024

Fair value for investment in paper gold; and gold and silver held at reserve is determined based on the closing rate prevailing in London Bullion and Metal Association; and Nepal Gold & Silver Dealer's Association respectively. For gold physically held with the bank, the rate for Fine Gold (9999) has been considered for the purpose of fair value.

Mint Division of the bank has held gold and silver for minting purpose and is treated as inventories kept for further processing & minting. The inventories are measured at lower of cost or net realizable value. The gold and silver held by the bank as inventories which is measured at cost or net realizable value whichever is lower is as follows:

Particulars	As on 31 st Asar 2080		As on 32 nd Asar 2079	
	Weight (Kg)	Value (NRs.)	Weight (Kg)	Value (NRs.)
Gold held in Stock	313.0133	1,304,156,726	650.80692	2,015,809,480
Silver held in Stock	4,675.37785	84,282,890	3,007.31635	59,611,969
Total		1,388,439,616		2,075,421,449

5.2. Year-end Exchange Rates

The year-end exchange rates of Nepalese Rupees for major currencies used for reinstating the balances of foreign currency assets and liabilities were as per below.

S.N.	Currency	Current Year (2079/80)	Previous Year (2078/79)
1	US Dollar	131.17	127.51
2	UK Pound Sterling	171.95	150.86
3	Euro	147.19	128.19
4	Swiss Franc	152.70	130.17
5	Australian Dollar	90.10	86.15
6	Canadian Dollar	99.98	97.52
7	Singapore Dollar	99.31	90.9
8	Japanese Yen	0.945	0.919
9	Chinese Yuan	18.38	18.88
10	Saudi Arabian Riyal	34.96	33.96
11	Qatari Riyal	35.98	34.71
12	Thai Baht	3.78	3.48
13	UAE Dirham	35.71	34.72

S.N.	Currency	Current Year (2079/80)	Previous Year (2078/79)
14	Malaysian Ringgit	28.98	28.66
15	South Korean Won	0.1034	0.0962
16	Swedish Kroner	12.79	12.1
17	Danish Kroner	19.75	17.22
18	Hong Kong Dollar	16.78	16.24
19	Kuwait Dinar	428.35	413.95
20	Bahrain Dinar	347.99	338.25
21	SDR	177.67	167.34
22	Indian Rupees	1.60	1.60

5.3. Related Parties Disclosure

5.3.1. Key Management Personnel

The key management personnel are those persons having authority and responsibility of planning, directing and controlling the activities of the entity, directly or indirectly including the board members. The key management personnel of the bank include members of its Board of Directors and Special Class Officers (Executive Directors). The key management personnel who are holding various positions in the bank during the year are as follows:

S.No.	Name	Post	Date	Remarks
1	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	2076.12.24	
2	Mr. Arjun Prasad Pokharel	Finance Secretary	2080.01.21	
3	Mr. Toyam Raya	Finance Secretary	2079.09.22	Discharge of position w.e.f. 2080.01.20
4	Mr. Krishna Hari Pushkar	Finance Secretary	2079.04.30	Discharge of position w.e.f. 2079.09.21
5	Mr. Madhu Kumar Marasini	Finance Secretary	2078.04.18	Discharge of position w.e.f. 2079.04.25
6	Dr. NeelamDhungana (Timsina)	Deputy Governor	2077.11.25	
7	Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	2077.11.25	
8	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Board Member	2079.02.06	
9	Mr. Shankar Prasad Acharya	Board Member	2079.02.06	
10	Dr. Ravindra Prasad Pandey	Board Member	2080.01.26	
13	CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	2075.01.11	Discharge of position w.e.f. 2080.01.10
15	Dr. Nephil Matangi Maskay	Executive Director	2074.10.25	
16	Mr. Dev Kumar Dhakal	Executive Director	2074.12.15	
17	Mr. Mukunda Kumar Chhetri	Executive Director	2074.12.28	
18	Mr. Pitambar Bhandari	Executive Director	2074.12.28	
19	Mr. Rishikesh Bhatta	Executive Director	2075.05.12	
20	Mr. Pradeep Raj Poudyal	Executive Director	2075.06.18	
21	Dr. Gunakar Bhatta	Executive Director	2075.07.06	
22	Mr. Naresh Shakya	Executive Director	2076.02.30	
23	Mr. Suman Kumar Adhikari	Executive Director	2076.03.11	
24	Dr. Prakash Kumar Shrestha	Executive Director	2076.03.11	
25	Mr. Revati Prasad Nepal	Executive Director	2076.10.13	
26	Mr. Ramu Poudel	Executive Director	2077.01.12	
27	Mr. Vishrut Thapa	Executive Director	2077.01.12	

S.No.	Name	Post	Date	Remarks
28	Mr. Ram Bahadur Manandhar	Executive Director	2077.01.12	
29	Mr. Dayaram Sharma	Executive Director	2078.06.19	
30	Mr. Tulashi Prasad Ghimire	Executive Director	2078.06.19	
31	Mr. Guru Prasad Paudel	Executive Director	2078.09.23	
32	Mr. Bimal Raj Khanal	Executive Director	2078.12.01	

The transactions, if any, with director-related or key management personnel-related entities occurred in the normal course of the bank's operations were conducted as arm's length transactions.

i. *Transactions with Key Management Personnel*

In addition to salaries, non-cash benefits (Vehicle Facility) were provided to special class officers and the executive board members. Governor and Deputy Governors are also entitled to post employee benefits. The data relating to total compensation paid to key management personnel are as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Short term employee benefits	89,583,827	87,840,213
Post-employment and other long term benefits	-	7,930,688
Total	89,583,827	95,770,901

Other transactions with the Key Management Personnel and the status of year end balances with them are as per below:

Particulars	Current Year(NRs.)	Previous Year(NRs.)
Meeting Fees/Incidental Expenses to Directors	16,029,326	13,196,311
Loan Facilities	122,219,000	123,836,979
Total	138,248,326	137,033,290

ii. *Salary, Benefits and Other Facilities of Board Members*

The bank's board members are entitled for meeting allowance of NRs. 9,000 per meeting. In addition, executive board members are entitled for salary and various allowances. All board members are entitled for fuel, vehicle repair, telephone, newspaper, internet, driver facility, and medicine facilities. Details of such salary, benefits and other facilities provided to executive as well as non-executive board members for FY 2079/80 are provided below:

S. No.	Name	Post	Salary	Board Meeting Allowance	Other Allowances & Facilities
1	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	16,32,000	4,14,000	40,45,335
2	Mr. Arjun Prasad Pokharel	Finance Secretary		99,000	29,186
3	Mr. Toyam Raya	Finance Secretary		99,000	70,992
4	Mr. Krishna Hari Pushkar	Finance Secretary		1,44,000	1,11,221
5	Mr. Madhu Kumar Marasini	Finance Secretary		18,000	
6	Dr. Neelam Dhungana (Timsina)	Deputy Governor	14,60,400	3,42,000	38,99,961
7	Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	14,60,400	3,78,000	34,61,829
8	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Board Member		4,05,000	11,59,382
9	Dr. Shankar Prasad Acharya	Board Member		3,60,000	6,48,408
11	Dr. Ravindra Prasad Pandey	Board Member		99,000	245,012

S. No.	Name	Post	Salary	Board Meeting Allowance	Other Allowances & Facilities
12	CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member		-	
TOTAL			45,52,800	23,58,000	1,36,71,326

5.3.2. Government of Nepal

The bank, being the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 (currently replaced by Nepal Rastra Bank Act, 2058) and the Government of Nepal (GON) is the controlling body of the bank holding 100% of its capital.

i. Transactions with Government of Nepal

The transaction with GON and the status of year end balances with GON are as follows:

Particulars	Current Year(NRs.)	Previous Year(NRs.)
Transactions during the year		
Commission Income received from GON	109,670,502.60	117,802,422
Payment made to GON from surplus (As per Financial Statement of Previous Year)	11,070,000,000	5,000,000,000
Adjustment of Receivable from Surplus Payable to GON	-	1,661,646,673
Balances at the year end		
Deposit from GON	45,089,447,616	225,506,854,704
Advance to GON for Business Continuity Loan	1,460,000,000	1,460,000,000
Investment in Treasury Bills (GON)	43,672,157,910	15,067,960,116
Investment in Bonds (GON)	27,614,214,718	35,698,245,536
Investment in Saving Certificates (GON)	3,907,721,000	3,004,401,000
Interest and Commission Receivable	2,047,350,761	428,944,464

ii. Government of Nepal Treasury Position

Balance of Government of Nepal as of 31st Asar 2080 as per the records of the bank is a surplus balance of NRs. 45,089,447,616 (PY NRs. 225,506,854,704). The balance is yet to be confirmed by Comptroller General's office of GON. However, based on the past experience management believes that difference if any, between records of the bank and Comptroller General's office shall be insignificant and will not have material impact on financial position.

5.4. Inter-Office Transactions

There is no any net balance of at the end of the year on inter-office transactions.

5.5. Assets Received in Grant

The various assets received as grant under the Financial Sector Restructuring Project (phase I and II) was valued at NRs. 11,585,586. Out of which there was a written down balance of NRs. 7 (PY NRs.7) at the year end. During the year, under the technical and financial assistance of Department for International Development (DFID), Disaster Recovery Site at Biratnagar has been set up, valued approx. at NRs. 23,20,59,005 (NRs. 8,93,44,232, USD 2,40,463 and GBP 6,46,544). Hence, the grant asset has been recorded at nominal value of NRs. 16 and accordingly grant income of NRs. 16 has been recognized.

5.6. Financial Instruments

Financial Risk Management–Overview

Risk Management Framework

The bank's Board of Directors has the overall responsibility for the establishment and oversight of the bank's Risk Management Framework. The Board of Directors has formed the Risk

Management Committee, which is responsible for developing and monitoring the bank's risk management policies. The committee reports regularly to the Board of Directors about its activities.

The bank's risk management policies are established to identify and analyze the risk faced by the bank, set appropriate risk limits and control, and monitor risks and adherence to the limit. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect the changes in market conditions and the bank's activities. The bank through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their roles and obligations.

The bank's Audit Committee oversees how the management monitors compliance with the bank's risk management policies and procedures and reviews the adequacy of the risk management framework in relation to the risks faced by the bank. The Audit Committee is assisted in its oversight role by Internal Audit Department. Internal Audit Department undertakes both regular and ad hoc review of risk management controls and procedures, the results of which are reported to the Audit Committee.

The bank has exposure to the following risk arising from financial instruments:

- A. Credit Risk
- B. Liquidity Risk
- C. Market Risk

5.6.1. Credit Risk

Credit risk is risk of financial loss to a party if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligation. The bank's credit risk in relation to a financial instrument is the risk that its customer or counterparty fails to discharge its obligation in accordance with agreed terms and cause the bank to incur a financial loss. The bank's credit risk arises principally from the bank's investment securities and receivable from customers. The credit risk in the bank's foreign exchange reserve is monitored and reviewed by using credit limits based on credit ratings by international rating agency.

5.6.1.1. Exposure to Credit Risk

The maximum exposure to credit risk at the yearend is as follows:

- a) By Nature of Assets

Particulars	31Asar 2080	32 Asar 2079
Foreign currency financial assets		
Cash and balances with banks	168,977,007,897	88,922,917,658
Derivative financial assets	-	-
IMF related assets	25,857,875,413	25,606,849,851
Term deposit with foreign banks	522,462,011,410	427,181,452,899
Investments in foreign securities	660,349,505,571	542,561,959,053
Other receivables	-	-
Total foreign currency financial assets	1,377,646,400,291	1,084,273,179,461
Local currency financial assets		
Balances with banks	7,192,517	10,736,269
Investment in Government securities	77,286,432,125	54,463,057,558
Investment in bonds & term deposit	6,620,219,438	6,223,965,975
Advances and receivable from Government	1,460,000,000	1,460,000,000
Loan and advances to bank and financial institutions	1,668,021,778	271,722,596,364
Other loan and advances	7,925,776,904	8,095,069,995

Particulars	31Asar 2080	32 Asar 2079
Equity investment	5,511,498,272	3,792,944,780
Other receivables	34,176,375	3,718,581
Total local currency financial assets	100,513,317,409	345,772,089,522
Total financial assets	1,478,159,717,700	1,430,045,268,983

b) By Geographical Region

Particulars	As on 31.03.2080	As on 32.03.2079
Australia	-	149,189,220
Argentina	30,391,016,142	-
Bahrain	67,653,705,599	60,104,668,182
Belgium	-	214,765,363
Canada	30,102,289,156	189,708,637
China	185,664,348,765	163,223,012,167
Germany	-	333,597,791
Hongkong	9,191,677,175	76,923,993,303
India	362,940,464,977	267,968,611,393
Japan	53,225,802,365	1,468,220,102
Malaysia	-	81,941,701
Qatar	41,395,316,724	48,424,063,658
Singapore	17,338,069,634	120,663,083,782
Switzerland	108,602,458,054	83,646,412,869
Thailand	-	99,936,620
U.A.E.	67,193,324,030	48,903,638,343
United Kingdom	-	3,419,126,118
USA	235,229,986,185	189,344,669,958
Nepal	270,137,045,031	365,664,852,182
Total	1,479,065,503,838	1,430,823,491,389
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	<i>(905,786,138)</i>	<i>(778,222,406)</i>
Grand Total	1,478,159,717,700	1,430,045,268,983

c) By Nature of the Entity

Particulars	As on 31.03.2080	As on 32.03.2079
Bank for International Settlement	603,098,749	278,005,714
Central Banks	63,642,562,177	133,827,660,604
Foreign Commercial Banks	596,955,717,166	458,620,361,410
International Monetary Fund	25,649,141,930	25,568,182,155
Foreign Government	660,320,609,793	446,864,429,324
Domestic Banks and FIs	8,380,418,972	277,892,091,523
Government of Nepal	78,777,961,491	55,945,363,564
Equity Instruments	5,440,005,710	3,792,944,780
Other Parties	39,295,987,849	28,034,452,314.67
Total	1,479,065,503,838	1,430,823,491,389
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	<i>(905,786,138)</i>	<i>(778,222,406.00)</i>
Grand Total	1,478,159,717,700	1,430,045,268,983

d) By Credit Rating

Particulars	As on 31.03.2080		As on 32.03.2079	
	Amount (NPR)	%	Amount (NPR)	%
<u>Foreign Currency</u>				
AAA	60,270,216,980	4.08%	44,297,725,251	3.10%
AA+	263,315,542,941	17.81%	181,876,615	0.01%
AA	476,875,139	0.03%	3,600,066,072	0.25%
AA-	44,133,480,632	2.99%	2,703,120,304	0.19%
A+	309,621,905,224	20.95%	96,027,338,448	6.71%
A	168,971,086,020	11.43%	94,187,487,648	6.59%
A-	38,991,854,614	2.64%	30,241,449,383	2.11%
BBB+	257,429	0.00%	619,445	0.00%
BB+	-	0.00%	26,033,176,419	1.82%
BB	-	0.00%	52,395,573,834	3.66%
BBB-	435,241,840,677	29.44%	113,795,608,139	7.96%
Other*	57,435,989,023	3.89%	621,587,360,310	43.47%
Total	1,378,459,048,681	93.26%	1,085,051,401,868	75.88%
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	(812,648,390)		(694,497,987)	
Grand Total-Foreign Currency Financial Assets	1,377,646,400,291		1,084,356,903,881	
<u>Local Currency</u>				
Other*	100,606,455,157	6.81%	345,772,089,522	24.18%
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	(93,137,748)		(83,724,420)	
Total Financial Assets	1,478,159,717,700	100.00%	1,430,045,268,983	100.00%

All of the above ratings are as per S&P.

*Rating not available or rating not required as per NRB's Investment Policy

5.6.1.2. Loss Allowances for Expected Credit Loss

The bank had recognized the allowances for impairment based on Incurred Loss model as per the requirement of NAS 39: Financial Instruments: Recognition and Measurement. From last year (FY 2078-79), the bank has changed its accounting policy to recognize allowance for impairment based on Expected Credit Loss model as per the requirement of NFRS 9: Financial Instruments. The change in models of accounting for allowances for impairment has resulted into the changes in accounting policy and has been required by NFRS 9. Impairment on financial asset is measured at the end of each reporting period and the movement in the allowances for impairment of financial assets during the year is as follows:

Particulars	Allowances for Expected Credit Loss for:					
	Cash Bank Balance	Investment in Securities	Term Deposit	Loans and advances to BFIs	Other Receivable	Total
Balance as on 31st Asar 2078	9,606,684	280,477,966	473,270,243	16,735,281	7,700,147	787,790,321
Impairment Loss Recognized	1,565,795	-	24,113,354	-	790,364	26,469,513
Amount Written Off	-	-	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss		34,632,677	-	1,404,751	-	36,037,428
Balance as on 32nd Asar 2079	11,172,479	245,845,289	497,383,597	15,330,530	8,490,511	778,222,406
Impairment Loss Recognized	7,583,147	55,787,173	84,071,131			147,441,451
Amount Written Off	-	-	-	-	-	-

Particulars	Allowances for Expected Credit Loss for:					
	Cash Bank Balance	Investment in Securities	Term Deposit	Loans and advances to BFIs	Other Receivable	Total
Reversal of Impairment Loss	-	-	-	15,105,317	313,803	15,419,120
Balance as on 31stAsar 2080	18,755,626	301,632,462	581,454,728	225,213	8,176,708	910,244,737

Credit Exposure Movement-ECL Stage wise:

Allowances for Expected Credit Loss for	Balance as on 31 st Asar 2080				Balance as on 32 nd Asar 2079			
	Stage I	Stage II	Stage III	Total	Stage I	Stage II	Stage III	Total
Bank Balance	14,321,226		4,434,400	18,755,626	6,738,079	-	4,434,400	11,172,479
Investment in Securities	301,632,462			301,632,462	245,845,289	-	-	245,845,289
Term Deposit	497,601,888		83,852,841	581,454,728	438,314,376	-	59,069,222	497,383,597
Loan and advances to BFIs	225,213			225,213	15,330,529	-	-	15,330,529
Other Receivables	2,705,605		5,471,103	8,176,708	3,019,408	-	5,471,103	8,490,511
Total	816,486,394		93,758,343	910,244,737	709,247,682	-	68,974,724	778,222,406

Financial assets are written off (either in full or partially) when there is no reasonable expectation of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. This is generally the case when the bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off.

5.6.1.3. Credit Quality

The credit quality of counterparty of the financial assets is assessed based on the credit policy (Investment Directives) formed by the Board of Directors. Investment is made in the foreign counterparty whose credit rating is within the acceptable standard. In case of domestic investment, investment is made in the counterparty who meets the minimum standard level set by the credit policy. An analysis of credit quality of financial assets not impaired is as follows:

Counterparties	As on 31.03.2080	As on 32.03.2079
External Credit Rating at least AAA/BBB- from credit rating agency	597,059,887,688	463,186,035,844
Non Rated Counterparties	31,183,748,344	15,243,363,806
Central Banks	63,642,562,177	133,827,660,604
Bank for International Settlement	603,098,749	278,005,714
Foreign Government	660,320,609,793	446,864,429,324
International Monetary Fund	25,649,141,930	25,568,182,155
Government of Nepal	78,777,961,491	55,945,363,564
Financial Assets with Other Counterparties:		
Party with Normal Risk	21,651,489,955	289,789,319,275
Party with High Risk	177,003,711	121,131,103
Total	1,479,065,503,838	1,430,823,491,389
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	(905,786,138)	(778,222,406)
Grand Total	1,478,159,717,700	1,430,045,268,983

5.6.1.4. Collateral held and other credit enhancement

The bank holds collateral and other credit enhancements against certain of its credit exposures. The following table sets out the principal types of collateral held against different types of financial assets.

Type of Credit Exposure	% of Exposure subject to collateral requirement		Principal type of collateral held
	As on 31.03.2080	As on 32.03.2079	
Securities purchased under Resale Agreement	110	110	Government Securities
Refinance to BFIs	100	100	Good Loans of BFIs
Standing Liquidity Facilities	110	110	Government Securities
Loans to Staffs	100-125	100-125	Land and Buildings, Insurance Policies, Retirement Fund Balance, and Accrued Retirement Benefits.

5.6.2. Liquidity Risk

Liquidity risk is the risk that the bank will encounter difficulty in meeting the obligation associated with the financial liabilities that are settled by delivering cash or other financial assets. The bank's approach to managing liquidity risk is to ensure as far as possible, that it will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due, provide finance to maintain liquidity in financial market and provide for foreign exchange to finance import of the country under both the normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the bank's reputation. In order to control liquidity risk, the bank has maintained sufficient balance in the current account with other central banks, demand and call deposits with foreign banks and investment in highly liquid securities. The bank maintains cash and cash equivalents and other highly marketable securities in excess of expected cash flows on financial liabilities and other obligations.

Further, the bank has credit arrangement for Rapid Credit Facilities (RCF) and Extended Credit Facilities (ECF) provided by the International Monetary Fund in case of stressed condition like deficit of balance of payment of the country.

5.6.2.1. Assets Held for Managing Liquidity Risk

The bank holds a diversified portfolio of cash, balances with foreign banks and high-quality highly-liquid securities to support payment obligations and contingent funding in a stressed market environment. The bank's assets held for managing liquidity risk comprise:

- Cash and balances with foreign banks in the form of demand and call deposit
- Balance with foreign central banks and bank for international settlement
- Investment in Government of Nepal and foreign Governments' bonds and other securities that are readily acceptable in repurchase agreements with central banks; and
- A secondary source of liquidity in the form of highly liquid instruments in the bank's trading portfolios

5.6.2.2. Maturity Profile of Financial Assets and Financial Liabilities

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial assets and financial liabilities at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	<u>Contractual and Other Cash Flows</u>					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks	168,995,762,552	168,995,762,552				
Derivative financial assets	-					
IMF related assets	25,857,875,413	25,857,875,413				
Term deposit with foreign banks	522,958,707,083	125,672,207,346	18,631,000,000	378,655,499,737		
Investments in foreign securities	660,651,138,033	146,270,044,514	191,647,908,437	122,658,488,545	164,788,938,306	35,285,758,231
Other receivables	-				-	-
Total foreign currency financial assets	1,378,463,483,081	466,795,889,825	210,278,908,437	501,313,988,282	164,788,938,306	35,285,758,231
Local currency financial assets						
Balances with banks	7,194,459	7,194,459				-
Investment in Government securities	77,286,432,125	9,013,133,937	25,620,317,001	19,595,377,724	12,814,393,230	10,243,210,233
Investment in bonds & term deposit	6,704,978,493	418,878,493		6,286,100,000		-
Advances and receivable from Government	1,460,000,000	1,460,000,000				
Loan and advances to bank and financial institutions	1,668,246,991			1,668,246,991		
Other loan and advances						
Staff Loan	7,833,595,792	243,624,829	462,182,152	940,031,495	1,096,703,411	5,091,053,905
Pension Advance	2,082,436,168	27,071,670	41,648,723	2,498,923	303,619,194	1,707,597,658
Travelling advances to staff	1,884,620	1,884,620				
Staff endowment policy advance	6,612,690	6,612,690				
Other advance	34,981,588	34,981,588				
Interest Receivable	1,656,954	1,656,954				
Equity investment	5,511,498,272					5,511,498,272
Total local currency financial assets	102,599,518,152	11,215,039,240	26,124,147,876	28,492,255,133	14,214,715,835	22,553,360,068
Total financial assets	1,481,063,001,233	478,010,929,065	236,403,056,313	529,806,243,415	179,003,654,141	57,839,118,299
Foreign currency financial liabilities						

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Derivative financial liabilities	-					
Deposit of bank and financial institutions	6,329,971,790		6,329,971,790			-
IMF related liabilities	39,133,451,704	39,133,451,704				
Total foreign currency financial liabilities	45,463,423,494	39,133,451,704	6,329,971,790	-	-	-
Local currency financial liabilities						
Bills Payable	115,247,041	115,247,041				
Deposit of bank and financial institutions	280,775,531,424	56,155,106,285		28,077,553,142	196,542,871,997	
Deposit of Government	45,089,447,616	9,468,783,999	10,821,467,428	14,428,623,237	10,370,572,952	
Deposit of other institutions	17,951,793,496	4,308,430,439	4,128,912,504	9,514,450,553		
IMF related liabilities	11,882,924,189	11,882,924,189				
Other liabilities	1,398,701,263		1,398,701,263			
Total local currency financial liabilities	357,213,645,029	81,930,491,953	16,349,081,195	52,020,626,932	206,913,444,949	-
Total Financial Liabilities	402,677,068,523	121,063,943,657	22,679,052,985	52,020,626,932	206,913,444,949	-
Net Financial Asset Position	1,078,385,932,710	356,946,985,408	213,724,003,328	477,785,616,483	(27,909,790,808)	57,839,118,299

Previous Year Figures (NPR)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Years	More than 3 Years
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks	88,922,917,658	88,922,917,658				-
Derivative financial assets						-
IMF related assets	25,606,849,851	25,606,849,851				-
Term deposit with foreign banks	427,618,934,566	65,092,581,836	18,955,950,000	343,570,402,730		
Investments in foreign securities	542,807,804,342	35,217,297,585	275,309,069,955	56,186,876,000	121,405,479,352	54,695,254,862
Other receivables					-	-
Total foreign currency financial assets	1,084,956,506,417	214,839,646,930	294,265,019,955	399,757,278,730	121,405,479,352	54,695,254,862
Local currency financial assets						
Balances with banks	10,736,269	10,736,269				-
Investment in Government securities	54,463,057,558	2,064,250,105	12,620,943,551	9,950,350,049	16,829,064,885	12,998,448,967
Investment in bonds & term deposit	6,223,965,975	348,565,975		5,875,400,000		-
Advances and receivable from Government	1,460,000,000				1,460,000,000	
Loan and advances to bank and financial institutions	271,722,596,364			271,722,596,364		
Other loan and advances						
Staff Loan	6,009,243,134	186,887,461	354,545,345	721,109,176	841,294,039	3,905,407,113
Pension Advance	2,284,770,378	29,702,015	45,695,408	2,741,724	333,119,521	1,873,511,710
Travelling advances to staff	2,493,108	2,493,108				
Staff endowment policy advance	7,626,642	7,626,642				
Other advance	21,877,821	21,877,821				
Interest Receivable	1,745,232	1,745,232				
Equity investment	3,785,444,780					3,785,444,780
Total local currency financial assets	345,993,557,261	2,673,884,628	13,021,184,304	288,272,197,313	19,463,478,445	22,562,812,570
Total financial assets	1,430,950,063,678	217,513,531,558	307,286,204,259	688,029,476,043	140,868,957,797	77,258,067,432
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-	-				

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Years	More than 3 Years
Deposit of bank and financial institutions	10,583,507,979		10,583,507,979			-
IMF related liabilities	36,615,934,363	36,615,934,363				
Total foreign currency financial liabilities	47,199,442,342	36,615,934,363	10,583,507,979	-	-	-
Local currency financial liabilities						
Bills Payable	114,733,829	114,733,829				
Deposit of bank and financial institutions	188,843,291,327	37,768,658,265		18,884,329,133	132,190,303,929	
Deposit of Government	225,506,854,704	47,356,439,488	54,121,645,129	72,162,193,505	51,866,576,582	
Deposit of other institutions	18,917,533,184	4,540,207,964	4,351,032,632	10,026,292,588		
IMF related liabilities	11,462,342,410	11,462,342,410				
Other liabilities	1,314,392,651		1,314,392,651			
Total local currency financial liabilities	446,159,148,105	101,242,381,956	59,787,070,412	101,072,815,226	184,056,880,511	-
Total Financial Liabilities	493,358,590,447	137,858,316,319	70,370,578,391	101,072,815,226	184,056,880,511	-
Net Financial Asset Position	937,591,473,231	79,655,215,239	236,915,625,868	586,956,660,817	(43,187,922,714)	77,258,067,432

5.6.3. Market Risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices and other assets' prices may affect the bank's income or the value of its holding of financial instruments. Market risk arises from open position in interest rates, currency and equity products all of which are exposed to general and specific market movement and changes in the level of volatility of the market rates or interest rates, foreign exchange rates and equity prices. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposure within the acceptable parameters, while optimizing the return.

5.6.3.1. Currency Risk

Currency risk is the risk, where the value of financial instruments may fluctuate due to changes in foreign exchange rates. Foreign currency activities result mainly from the bank's holding of foreign currency assets under its foreign exchange reserves management function. The investment committee reviews the currency composition of the reserve and monitors the bank's compliance with the limits established for foreign currency positions by the bank's board. The major holding of foreign currency assets are denominated in USD,CNY,CAD,JPY,AUD, GBP, EURO and INR.

The summary quantitative data about the bank's exposure to currency risk at the reporting period is as follows:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	CNY	GBP	CAD	AUD	SAR	JPY	EUR	SDR
% of Net Total Financial Position Exposure	57.15%	15.27%	0.62%	0.22%	1.24%	0.16%	-0.02%	0.81%	-1.02%
Foreign Currency Financial Assets									
Cash and balances with banks	130,387,005,437	5,036,292,853	1,279,074,363	1,401,526,110	956,812,456	2,156,784,590	4,081,334,274	11,088,614,993	
Derivative financial assets	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IMF related assets	0	0	0	0	0	0	0	0	25,649,141,930
Term deposit with foreign banks	426,628,226,326	68,012,789,493	7,047,899,909	1,546,318,122	15,455,902,564	0	0	0	0
Investments in foreign securities	202,278,216,291	129,436,323,270	0	0	0	0	0	0	0
Other receivables	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total foreign currency financial assets	759,293,448,054	202,485,405,616	8,326,974,272	2,947,844,232	16,412,715,020	2,156,784,590	4,081,334,274	11,088,614,993	25,649,141,930
Foreign Currency Financial Liabilities									
Derivative financial liabilities	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Deposit of bank and financial institutions	1,490,135,213	0	113,699,396	0	16,743,856	0	4,313,918,697	335,942,003	0
IMF related liabilities	0	0	0	0	0	0	0	0	39,133,451,704
Total foreign currency financial liabilities	1,490,135,213	0	113,699,396	0	16,743,856	0	4,313,918,697	335,942,003	39,133,451,704
Net Foreign Currency Exposure	757,803,312,841	202,485,405,616	8,213,274,876	2,947,844,232	16,395,971,164	2,156,784,590	-232,584,423	10,752,672,990	-13,484,309,774

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	CNY	GBP	CAD	AUD	SAR	JPY	EUR	SDR
% of Net Total Financial Position Exposure	49.43%	21.09%	1.79%	0.98%	0.58%	0.20%	0.17%	0.12%	-1.06%
Financial Assets									
Cash and balances with banks	63,512,419,229	1,332,279,054	3,588,427,999	1,410,192,473	626,437,703	2,216,384,550	1,845,065,242	3,125,943,500	
Derivative financial assets	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IMF related assets	0	0	0	0	0	0	0	0	25,568,182,155
Term deposit with foreign banks	343,216,219,505	55,039,081,354	15,112,587,732	8,811,942,008	5,439,103,966	0	0	0	0
Investments in foreign securities	114,668,408,924	162,487,986,692	0	0	0	0	0	0	0
Other receivables	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total foreign currency financial assets	521,397,047,659	218,859,347,100	18,701,015,731	10,222,134,481	6,065,541,669	2,216,384,550	1,845,065,242	3,125,943,500	25,568,182,155
Financial Liabilities									
Derivative financial liabilities	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Deposit of bank and financial institutions	8,381,976,706	0	162,483,597	0	8,857,641	0	98,317,500	1,894,922,300	0
IMF related liabilities	0	0	0	0	0	0	0	0	36,615,934,363
Total foreign currency financial liabilities	8,381,976,706	-	162,483,597	-	8,857,641	-	98,317,500	1,894,922,300	36,615,934,363
Net Financial Position Currency Exposure	513,015,070,953	218,859,347,100	18,538,532,134	10,222,134,481	6,056,684,028	2,216,384,550	1,746,747,742	1,231,021,201	-11,047,752,208

Besides above currency exposures, the bank's net foreign currency exposure also consists of major portion of Indian currency (INR) which stands around 25.09% (PY 26.26%) of total net financial position exposure. Since, the exchange rate of Nepalese rupee is pegged to INR, the net exposure position of INR has not been presented in above table. Net foreign currency exposure denominated in currencies other than stated above and INR, has amounted to 0.48% (PY 0.44%) of the total foreign currency reserve.

5.6.3.2. Sensitivity Analysis of Currency Risk

A strengthening (weakening) of USD, AUD, EUR, GBP, CNY, CAD, SDR, JPY and SAR against Nepalese rupee at the end of reporting period would have affected the value of financial instruments denominated in a foreign currency and increased (decreased) in profit or loss by the amount shown below. This analysis is based on foreign exchange rate variances that the bank considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. This analysis assumes that all other variables, in particular interest rates, remain constant and ignore any impact of forecast cash flows.

	Impact on Profit or Loss			
	In case of Strengthening or Weakening of Currency by 10%			
	For the Year Ended 2080		For the Year Ended 2079	
	Strengthening	Weakening	Strengthening	Weakening
USD	75,780,331,284	(75,780,331,284)	51,301,507,095	(51,301,507,095)
AUD	1,639,597,116	(1,639,597,116)	605,668,403	(605,668,403)
EUR	1,075,267,299	(1,075,267,299)	123,102,120	(123,102,120)
GBP	821,327,488	(821,327,488)	1,853,853,213	(1,853,853,213)
CNY	20,248,540,562	(20,248,540,562)	21,885,934,710	(21,885,934,710)
CAD	294,784,423	(294,784,423)	1,022,213,448	(1,022,213,448)
SDR	(1,348,430,977)	1,348,430,977	(1,104,775,221)	1,104,775,221
JPY	(23,258,442)	23,258,442	174,674,774	(174,674,774)
SAR	215,678,459	(215,678,459)	221,638,455	(221,638,455)
Total	98,703,837,212	(98,703,837,212)	76,083,816,998	(76,083,816,998)

5.6.3.3. Interest Rate Risk

Interest rate risk is the risk that the value of financial assets will fluctuate due to changes in market interest rate. Cash flow interest rate risk is the risk that the future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. Fair value interest rate risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates.

The bank takes on exposure to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on both its fair value and cash flow risks. Interest margins may increase as a result of such changes but may reduce losses in the event that unexpected movements arise. The bank's board sets limits on the level of mismatch of interest rate re-pricing which is monitored daily by the bank's treasury.

The bank has kept substantial investments on short-term loans thereby controlling the interest rate risk to significant extent. The interest rate profile of the interest-bearing financial instruments is as below:

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 31.03.2080	As on 32.03.2079
<i>Interest Sensitive Financial Assets</i>			

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 31.03.2080	As on 32.03.2079
Balances with Other Banks	4.43	138,011,257,448	69,117,865,389
GOI Treasury Bills	6.84	326,397,674,398	265,657,582,138
US Government Treasury Bills	5.10	32,558,455,337	19,031,744,769
Time Deposit (less than 3 months)	4.978	140,035,636,676	82,957,932,423
Investment in FIXBIS	-	-	-
IMF Related Assets: SDR Holdings	4.031	25,649,141,930	25,568,182,155
General Refinance	5	1,462,139,667	87,317,920,489
Special/Export Refinance	-		10,469,242,216
Zero Interest Loan	-		
Loan to MSME	5	35,669,315	14,174,076,069
Standing Liquidity Facility	8.5	-	158,102,500,000
Loan to Employees			
House loan Uninsured	1	400,000	425,000
House Repair Loan Uninsured	1	1,091,882,214	1,330,380,622
Vehicle Loan Uninsured	3	466,000	973,500
Staff Loan Uninsured 2068	1	557,925,609	701,767,000
Investment in Paper Gold	0.65	65,812,728,226	55,870,042,475
US Government Treasury Notes/Bonds	2.15	157,203,305,023	95,502,142,430
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	2.63	129,436,323,269	160,747,943,754
Investment in Mid-term Instruments	-	12,516,455,931	-
Notice Deposit (JPY)	-	-	-
Time Deposit-Investment	4.56	447,107,962,128	343,570,402,730
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	9.67	6,570,200,002	6,158,744,000
Government Treasury Bills (GON)	9.10	43,672,157,910	15,067,960,116
Saving Certificates (GON)	9.27	3,907,721,000	3,003,401,000
Total Interest Sensitive Financial Assets		1,532,027,502,083	1,414,351,228,275
Interest Sensitive Financial Liabilities			
IMF Related Liabilities	4.031	50,700,477,572	48,022,985,079
Short Term Borrowings	-		
Total Interest Sensitive Financial Liabilities		50,700,477,572	48,022,985,079
Net Interest Sensitive Financial Position		1,481,327,024,511	1,366,328,243,196

5.6.3.4. Other Market Prices Risk

Equity price risk arises from investment as fair value through other comprehensive income as well as investment as fair value through profit or loss. The bank monitors the mix of debt and equity securities in its investment portfolio based on the market indices. Material investments within the portfolio are managed on individual basis. The objective for investment in equity instruments is to promote overall financial system of the country. These investments are made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. At the end of reporting period, the bank holds equity instruments of the various institutions. All the investments are measured at fair value.

5.6.4. Classification and Fair Value of financial assets

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts as at the yearend are as follows:

Particulars	Fair Value through OCI	Amortized Cost	Cash & Cash Equivalents	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks			168,977,007,897		168,977,007,897	168,977,007,897
Derivative financial assets					-	-
IMF related assets		25,857,875,413			25,857,875,413	25,857,875,413
Term deposit with foreign banks		522,462,011,410			522,462,011,410	522,462,011,410
Investments in foreign securities		660,349,505,571			660,349,505,571	660,349,505,571
Other receivables					-	-
Total foreign currency financial assets	-	1,208,669,392,394	168,977,007,897	-	1,377,646,400,291	1,377,646,400,291
Local currency financial assets						
Balances with banks			7,192,517		7,192,517	7,192,517
Investment in Government securities		77,286,432,125			77,286,432,125	77,286,432,125
Investment in bonds & term deposit		6,620,219,438			6,620,219,438	6,620,219,438
Advances and receivable from Government		1,460,000,000			1,460,000,000	1,460,000,000
Loan and advances to bank and financial institutions		1,668,021,778			1,668,021,778	1,668,021,778
Other loan and advances		7,925,776,904			7,925,776,904	7,925,776,904
Equity investment	5,511,498,272				5,511,498,272	5,511,498,272
Other receivables		34,176,375.00			34,176,375.00	34,176,375.00
Total local currency financial assets	5,511,498,272	94,994,626,620	7,192,517	-	100,513,317,409	100,513,317,409
Total financial assets	5,511,498,272	1,303,664,019,014	168,984,200,414	-	1,478,159,717,700	1,478,159,717,700
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-	-				
Deposit of bank and financial institutions				6,329,971,790	6,329,971,790	6,329,971,790
IMF related liabilities				39,133,451,704	39,133,451,704	39,133,451,704
Total foreign currency financial liabilities	-	-	-	45,463,423,494	45,463,423,494	45,463,423,494
Local currency financial liabilities						

Particulars	Fair Value through OCI	Amortized Cost	Cash & Cash Equivalents	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Bills Payable				115,247,041	115,247,041	115,247,041
Deposit of bank and financial institutions				280,775,531,424	280,775,531,424	280,775,531,424
Deposit of Government				45,089,447,616	45,089,447,616	45,089,447,616
Deposit of other institutions				17,951,793,496	17,951,793,496	17,951,793,496
Currency in circulation				625,787,872,530	625,787,872,530	625,787,872,530
Due to bank and financial institutions				60,000,000,000	60,000,000,000	60,000,000,000
IMF related liabilities				11,882,924,189	11,882,924,189	11,882,924,189
Surplus payable to Government				25,000,000,000	25,000,000,000	25,000,000,000
Other liabilities				1,398,701,261	1,398,701,261	1,398,701,261
Total local currency financial liabilities	-	-	-	1,068,001,517,557	1,068,001,517,557	1,068,001,517,557
Total Financial Liabilities	-	-	-	1,113,464,941,051	1,113,464,941,051	1,113,464,941,051
Net Financial Asset Position	5,511,498,272	1,303,664,019,014	168,984,200,414	(1,113,464,941,051)	364,694,776,649	364,694,776,649

5.6.5. Fair Value Hierarchy

Fair value measurements have been classified using a "fair value hierarchy" that categorizes the inputs to valuation techniques used to measure fair value. The fair value hierarchy has three different levels and gives the highest priority to the quoted (unadjusted) prices in active markets and the lowest priority to unobservable inputs. The different levels are defined as follows.

Level 1 inputs are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets and liabilities that the entity can access at the measurement date.

Level 2 inputs are inputs other than quoted market prices included within Level 1 that are observable for the assets or liabilities, either directly or indirectly, quoted prices for similar assets or liabilities in active markets.

Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

All the financial assets are measured at amortized cost except for the equity investment which has been recognized at fair value through other comprehensive income. The details showing the carrying amounts of financial assets that are measured at fair value using the "fair value hierarchy" and segregating fair value to Level 1–3 inputs are presented below:

Current Year Figures (NRs)

Particulars	Carrying Value	Fair Value	Level 1	Level 2	Level 3
Equity investment	5,511,498,272	5,511,498,272		5,511,498,272	
Total financial assets at fair value	5,511,498,272	5,511,498,272		5,511,498,272	

Previous Year Figures (NRs)

Particulars	Carrying Value	Fair Value	Level 1	Level 2	Level 3
Equity investment	3,792,944,780	3,792,944,780		3,689,001,584	103,943,196
Total financial assets at fair value	3,792,944,780	3,792,944,780	-	3,689,001,584	103,943,196

5.7. Employees Benefits - Defined Benefit Plans

The bank currently offers two defined benefit post-employment plans to its employees, based on the length of service and amount of compensation. These post-employment benefit plans are 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan'. The bank also offers two other long term benefits: "Staff Medical Fund" and "Leave Encashment". A defined benefit plan is post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income) on the net defined benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the period to the net defined liability (asset). The obligation under 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality government bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

The 'Gratuity and Pension Plan' and 'Staff Security Plan' are funded plan wherein the bank makes earmarked investment out of fund created for these plans. 'Leave encashment' and "Staff Medical Fund" are not a funded plan.

There are no plan amendments and curtailments during the reporting period.

The details of the net liabilities based on actuarial valuation of obligation for the defined benefit plans, viz., the Gratuity and Pension plan, and the Staff Security Fund are as follows:

Amount Recognized in the Statement of Financial Position

Particulars	As on 31 st Asar 2080		As on 32 nd Asar 2079	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Present Value of Obligations	19,799,326,845	2,781,136,386	18,979,279,196	2,123,566,882
Fair Value of Plan Assets/Current Balance of Provision Account	(19,433,209,385)	(2,122,731,894)	(18,966,513,926)	(2,024,185,776)
Net Liability/(Assets)	366,117,460	658,404,492	12,765,270	99,381,106

Changes in Fair Value of Defined Benefit Obligations

Particulars	For the year ended 31 st Asar 2080		For the year ended 32 nd Asar 2079	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Obligation	18,979,279,196	2,123,566,882	18,789,259,309	1,971,672,919
Current Service Cost	393,288,733	120,698,194	392,190,599	119,762,350
Interest Cost	1,643,115,713	186,417,899	1,691,033,338	177,450,563
Actuarial Losses (Gains)	228,519,080	454,967,187	(671,753,680)	(51,264,664)
Losses (Gains) on Curtailments	-	-	-	-
Benefits Paid	(1,444,875,877)	(104,513,776)	(1,221,450,370)	(94,054,286)
Closing Obligation	19,799,326,845	2,781,136,386	18,979,279,196	2,123,566,882

Changes in Fair Value of Plan Assets

Particulars	For the year ended 31 st Asar 2080		For the year ended 32 nd Asar 2079	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Fair Value	18,966,513,926	2,024,185,776	19,438,656,973	1,906,411,721
Investment adjustment			-	
Expected Return	1,641,966,839	177,473,600	1,749,479,128	171,577,055
Actuarial Gains (Losses)	269,604,497	25,586,294	(191,944,412)	(12,609,912)
Contribution by Employer	-	-	(808,227,393)	52,861,198
Benefits Paid	(1,444,875,877)	(104,513,776)	(1,221,450,370)	(94,054,286)
Closing Fair Value	19,433,209,385	2,122,731,894	18,966,513,926	2,024,185,776

Amount Recognized in the Statement of Comprehensive Income

Particulars	For the year ended 31 st Asar 2080		For the year ended 32 nd Asar 2079	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Charged to Statement of Income	394,437,607	129,642,493	333,744,809	125,635,858
Actuarial Income/(Loss) Recognized in OCI	(41,085,417)	429,380,893	(479,809,268)	(38,654,752)
Total Employee Benefit Income /(Expense)	353,352,190	559,023,386	-146,064,459	86,981,106

Major Categories of Plan Assets as a Percentage of Total Plans

Particulars	For the year ended 31 st Asar 2080		For the year ended 32 nd Asar 2079	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Government of Nepal Securities	0%	0%	0%	0%
High quality Corporate Bonds	0%	0%	0%	0%
Equity shares of listed Companies	0%	0%	0%	0%
Property	0%	0%	0%	0%
Fixed Deposit of Banks and FIs	100%	100%	100%	100%
Others	-	-	-	-
Total	100%	100%	100%	100%

Principal Actuarial Assumption at the end of the Reporting Period

Particulars	For the year ended 31 st Asar 2080		For the year ended 32 nd Asar 2079	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	9%	9%	9%	9%
Expected Return on Plan Asset	9%	9%	9%	9%
Future Salary Increase	10%	10%	10%	10%
Future Pension Increase	6.67%	-	6.67%	-
Withdrawal Rate	0.50%	0.50%	0.50%	0.50%

The Sensitivity of the Defined Benefit Obligations to Changes in Principal Assumptions

Particulars	Change	For the year ended 31 st Asar 2080		For the year ended 32 nd Asar 2079	
		Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	-1%	11.69%	12.24%	12.46%	8.33%
	1%	-9.68%	-10.22%	-10.20%	-7.28%
Salary & Pension Increment Rate	-1%	-7.24%	-9.41%	-10.09%	-7.28%
	1%	8.28%	11%	12.10%	8.17%

The above sensitivity analyses are based on a change in an assumption while holding all other assumptions constant.

Expected benefit payments to be paid out by the plans in the coming five years

Years	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
2024	1,151,754,000	144,718,000
2025	1,185,087,000	171,141,000
2026	1,225,296,000	158,835,000
2027	1,304,567,000	1,082,460,000
2028	1,385,533,000	199,543,000
2029-2033	7,427,144,000	911,388,000

5.8. Employees Benefits – Other Long Term Benefit Plan

The bank currently offers accumulated leave as other long term benefit plan. The bank's net obligation in respect of other long term benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expenses (income) on the net other long term benefit liability (assets) for the period by applying discount rate used to measure the other long term benefit obligation at the beginning of the period to the net other long term benefit liability (assets). The obligation under 'Accumulated Leave' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality government bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

'Leave encashment' is not a funded plan. Same assumptions are taken for measurement of the leave liabilities as adopted for defined benefit liabilities.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period. Actuarial gains/losses in other long term benefit plans are charged to statement of income.

5.9. Other Employee Benefits

- Staff Welfare Fund: The bank provides 12% of basic salary as staff welfare fund. During the year, the bank has provided NRs.99,181,883.25(PY NRs.81,885,244.11) as staff welfare fund.
- Staff Welfare Provident Fund: Each year, an amount as approved by the board of directors of the bank, with an increment not exceeding 10% of amount approved by board in previous year is provided in Staff Welfare Provident Fund. Total expenses under this heading amounts to NRs.695,067,650 this year (PY NRs.631,879,682).
- The bank provides staff medical fund facility to the staff, of which payments are made as per the eligible medical claim while rest amount is paid at the retirement time. NRs.97,827,966 (PY NRs.95,473,268) is expensed as staff medical fund this year.

5.10. Reserves

The bank has maintained different reserves and funds. Some of the reserves are statutory and maintained as per the requirement of the Nepal Rastra Bank Act, 2058. Section 41 of the Act has prescribed the sequences of the appropriation of the net income. As per the section, Foreign Exchange Revaluation Gain/Loss, Gold and Silver Revaluation Gain/Loss, and Securities Revaluation Gain/Loss shall be appropriated to the Foreign Exchange Equalization Reserve and respective Revaluation Reserves maintained by the bank. The bank shall also appropriate 10%, 5% and 5% of net income available for appropriation to General Reserve, Monetary Liability Reserve and Financial Stability Reserve respectively. In addition, an amount equal to the capital expenditure included in annual budget shall be appropriated to General Reserve and the amount decided by the bank's board will be maintained in Net Cumulative Surplus Reserve. The purpose of these funds is specified in the Act and they shall be utilized for the said purpose. Besides these statutory funds, different other reserves and funds are maintained and a certain amount is annually allocated by the bank's board, out of the each year's net income to those reserves and funds. The impacts resulting from other comprehensive income are directly transferred to respective reserves. The bank's board is authorized by Nepal Rastra Bank Act, 2058 to allocate a part of net income to those reserves and funds. The details of statutory and other reserves and funds are as follows:

5.10.1. Statutory Reserves

a) Monetary Liability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the Nepal Rastra Bank Act, 2058 and as per the provision of the section, an amount equals to 5 percent of the net income available for appropriation shall be allocated each year and kept in such reserve. This year NRs 3,024,120,079. (PY NRs. 1,421,038,411) is appropriated to this fund.

b) Financial Stability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount equals to 5 percent of the net income available for appropriation shall be allocated each year and kept in such reserve. This year NRs 3,024,120,079 (PY NRs. 1,421,038,411) is appropriated to this fund.

c) General Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount prescribed by the bank's board not less than 10 percent of the net income available for appropriation shall be allocated in this general reserve fund each year. While allocating an amount in the general reserve, an additional amount shall be appropriated to cover the capital expenditure referred to in the annual budget of

the bank. Accordingly, NRs. 11,731,293,096 (PY NRs. 7,914,819,265) is appropriated in general reserve during the year.

Further, during the year, the bank has sold shares of various entities that had been accounted at fair value, whereby the fair value portion had been kept under fair value reserve. Accordingly, NRs. 439,432,861 i.e. fair value portion of the respective shares has been transferred from OCI Reserve to General Reserve. Also, cumulative balance of the development finance project mobilization fund i.e. NRs. 300,387,474 has been transferred to General Reserve on termination of all such projects.

d) Net Cumulative Surplus Fund

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount as decided by the bank's board shall be allocated and kept in such reserve. This year, NRs 655,081,290 (PY NRs. 23,546,520) is appropriated to this fund. This fund is introduced after the amendments in NRB Act in 2073 BS.

e) Exchange Equalization Fund

This fund has been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act and as per the provision of the section the amount equals to the revaluation profit shall be kept in the revaluation reserve fund. It represents net exchange gains on various foreign currency assets and liabilities. An amount of NRs 10,009,028,778 (PY NRs. 34,789,148,334) which is equivalent to net exchange gain is appropriated to this fund during the year.

f) Gold and Silver Equalization Reserve

This fund has also been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act. This reserve represents the gain or loss on the revaluation of gold and silver. Any appreciation or depreciation on revaluation of gold and silver is taken to/from this reserve out of net income of the year. Accordingly, an amount of NRs. 17,112,315,089 (PY NRs 1,229,203,928) which is equivalent to net revaluation gain on revaluation of gold and silver is appropriated to this fund.

5.10.2. Other Reserves and Funds

The Board of Directors of the bank is authorized by section 41 (1)(ga) of the NRB Act to appropriate the remaining net income in other funds as may be necessary and pay the remaining amount to Government of Nepal. Accordingly, the bank has maintained different reserve and fund as per Accounts Directives of the bank and the Board of Directors appropriate some part of the net income available for distribution to these reserves and funds annually. The amount kept under these reserves and funds shall be utilized for the purpose of the reserves or funds as mentioned in the Account Directives. The following reserves and funds have been maintained:

a) Development Fund

This is the specific fund created as per monetary policy of the bank to provide support for loan and refinance to banks and financial institutions. The Board of Directors of the bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 13,500,000,000. (PY NRs.5,500,000,000) has been allocated to this fund during the year.

b) Banking Development Fund

This fund is created to meet the expenses relating to banking promotion, research and development work. The Board of Directors of the bank annually appropriates a part of net income to this fund. No amount (PY NRs. -) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

c) Development Finance Project Mobilization Fund

This fund is created as a cushion to meet the probable loss on project loan. An amount equivalent to the projects' profit is appropriated and transferred to this fund. An amount equals to net income of the projects is allocated to this fund annually.

However, all such projects which were run during the reporting period under subsidiary loan agreements with GON or project agreements with other funding agencies have already been terminated during this fiscal year and hence, no such appropriation is done for this fiscal year. Further, the cumulative balance of the fund Nrs. 300,387,474 has been transferred to General Reserve on termination of all such projects.

d) Mechanization Fund

This fund is created to meet the amount required to develop and install modern software, hardware and allied mechanization system. An amount as required for mechanization is allocated by the Board of Directors of the bank to this fund annually. No amount (PY NRs. -) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

e) Scholarship Fund

This fund is created to meet the amount required from time to time for the development of skilled manpower by way of providing training and higher studies to the employees of the bank. No amount has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

f) Mint Development Fund

This fund is created to meet the heavy capital expenditure required from time to time for construction of factory building and installation of machinery for minting activities. No amount (PY NRs.-) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

g) Open Market Operation Stabilization Fund

This fund is created to ensure the adequacy of fund for the expenses related to various monetary instruments issued for liquidity management. This fund is established from this fiscal year i.e. FY 2079/80, appropriating 5percent amount of net surplus fund balance after appropriation as per Section 41(Ga) of NRB Act. Further, an amount equals to 5 percent of the total interest income of repo is appropriated to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 2,196,772,113 has been allocated to this fund during this fiscal year.

h) Gold Replacement Fund

This fund has been created for replacing the gold/silver sold during the year. An amount equals to profit from sale of gold and silver is appropriated to this fund annually and the amount kept under this fund is utilized for replacement of gold. Accordingly, an amount of NRs 1,351,014,924 (PY NRs. 414,495,677)) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

i) Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)

This fund is created as per the Monetary Policy of the bank to provide wholesale credit for lending purpose to the deprived sector through MFIs, corporate and NGOs and refinancing in tea, cardamom plantation and production as well as construction of cold storages etc. No amount has been appropriated to this fund during the year.

j) Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)

This fund is created out of the surplus fund amounting Rs.61,390,949 received while transferring the RSRF Program to Sana Kisan Bikas, Laghubitta Bittyta Sanstha Limited. The fund is utilized to provide reimbursement of the administrative expense subsidy as claimed by the cooperative societies in case of the loan and advances disbursed and approved till the date of transfer of RSRF program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittyta

Sanstha Limited. Accordingly, the administrative expense subsidy amounting to Rs.199,185 (PY Rs.63,77,775) has been reimbursed in the current year from this fund.

k) Actuarial Reserve

This reserve is created out of the actuarial gain in defined benefit retirement schemes recognized in other comprehensive income (OCI). Any actuarial loss in defined benefit retirement schemes recognized in OCI shall be expensed through this reserve. An amount of NRs. 388,295,276.(PY NRs.518,464,020) has been transferred to Actuarial Gain Reserve in this year.

l) Fair Value Reserve

Fair Value Reserve in the bank is created for maintaining the gain of investment in equity instrument classified as investment measured at fair value through other comprehensive income. A gain of NRs. 346,463,285 (PY NRs. 636,982,769) has been transferred to this reserve from other comprehensive income during the year.

5.11. Foreign Exchange Reserve

As per section 66 of Nepal Rastra Bank Act, 2058, the bank shall maintain a foreign exchange reserve. As per the provision of the section, such reserve shall be denominated in the respective foreign exchange and shall consist of gold and other precious metals, foreign currencies and securities denominated in foreign currency, special drawing rights, bill of exchange, promissory note, certificate of deposit, bonds, and other debt instruments payable in convertible foreign currencies etc. The bank also maintains record of the foreign exchange reserve held by the licensed banks and financial institutions. The gross foreign exchange reserve holding of the banking system of Nepal at the end of the reporting period is as follows:

(in NRs. billion)

Particulars	Current Year	Previous Year
Foreign Exchange Reserve		
(a) Held by Nepal Rastra Bank		
Convertible Foreign Currency	1003.23	783.82
Non-Convertible Foreign Currency	331.41	272.58
Gold Reserve	65.72	60.04
Special Drawing Rights	25.42	25.57
Sub Total	1425.78	1,142.01
(b) Held by Banks and Financial Institutions		
Convertible Foreign Currency	149.31	134.06
Non-Convertible Foreign Currency	8.07	9.68
Sub Total	157.38	143.75
Total Foreign Exchange Reserve of Banking System	1,583.16	1,285.75

Instrument wise Investment of Foreign Exchange Reserve of the Banking System in terms of percentage of total reserves is as follows:

Particulars	Current Year (in %)	Previous Year (in %)
Foreign Exchange Reserve		
US Treasury Bills	2.50	1.81
Indian Treasury Bills	23.97	23.56
BIS FIXBIS		
Bonds/Notes	23.28	24.40
Mid Term Instrument	0.96	
Call Deposits	4.29	4.16
Time Deposit (Currency)	40.25	40.45
Gold Deposit	4.75	5.62
Special Drawing Rights		-

Particulars	Current Year (in %)	Previous Year (in %)
Balance with NRB and BFIs		-
Total	100	100

5.12. Projects' Assets and Liability

The assets, liabilities, equity, income and expenses of two projects, namely Poverty Alleviation Project in Western Terai (PAPWT) and Third Livestock Development Project (TLDP) which were run during the reporting period under subsidiary loan agreements with GON or project agreements with other funding agencies are consolidated with the bank's financial statements during previous fiscal year. However, all such projects have already been terminated during this fiscal year and hence, no such consolidation has been done for this fiscal year. However, profit of NRs.11,363,117 earned till the date of termination has been reported as profit from project operation. The detail is given in Note 4.34.

Two projects, namely Community Ground water Irrigation Sector Project (CGISP) and Gramin Kshetrama Bittiya Pahunch Karyakram (KFW) are run by the bank on behalf of the GON. The assets, liabilities, equity, incomes and expenses of such projects are not consolidated in the accounts of the bank. However, one of the projects i.e. "Community Ground water Irrigation Sector Project (CGISP)" has been terminated and its balances have been transferred to Government of Nepal during this fiscal year. The Financial Position and Income Statements of these projects are as below:

Statement of Financial Position

Particulars	As on 31 st Asar 2080		As on 32 nd Asar 2079	
	CGISP	KFW	CGISP	KFW
Equity	-			
Capital Contribution	-		17,548,370	
Surplus	-	280,229,315	295,968,002	191,911,413
Financial Risk Fund	-		5,200,000	
Long- term Liabilities	-			
Loan from ADB - Non-Current Portion	-		103,704,465	
Current Liabilities and Provision	-			
Loan from ADB - Current Portion	-		97,013,855	
Service Charge due on Loan from ADB	-		31,008,892	
Loan From GON	-	1,405,992,343		978,428,926
Loan Loss Provision	-		-	
Accounts Payable	-		328,176	
Total Equity & Liabilities	-	1,686,221,658	550,771,760	1,170,340,339
Assets	-			
Non-Current Assets	-			
Fixed Assets	-		47,012	
Loan to PFI- Non Current Portion	-			
Investment	-		417,508,000	
Current Assets	-			
Interest Receivables	-	30,146,775	4,493,442	13,683,818
Loan to PFI-current portion	-	1,302,291,203		916,208,242
Cash and cash equivalents	-	353,783,680	128,723,306	240,448,279
Total Assets	-	1,686,221,658	550,771,760	1,170,340,339

Statement of Comprehensive Income

Particulars	As on 31 st Asar 2080		As on 32 nd Asar 2079	
	CGISP	KFW	CGISP	KFW
A. Income				
Interest Income	-	88,317,902	32,719,721	50,760,886
From Loan to PFIs	-	88,317,902	43,302	50,760,886
On deposit with banks	-		32,676,419	
On Investment				
Other Income				
Loan Loss Provision Written back			14,581	
Total Incomes	-	88,317,902	32,734,302	50,760,886
B. Expenditure				
Administrative Expenses			43,957	
Provision for Service Charge			2,007,183	
Loan Loss Provision				
Depreciation			11,752	
Total Expenses	-		2,062,892	
Surplus (Deficit) (A-B)	-	88,317,902	30,671,410	50,760,886

5.13. Interest in other entities

The bank has invested in quoted and unquoted equity securities of nine different entities as presented below.

5.13.1. Investment in unquoted securities

The bank has investment in unquoted equity securities of the following entities:

Particulars	%	No of Shares		Investment at cost		Investment at Fair value	
		31-03-2080	32-03-2079	31-03-2080	32-03-2079	31-03-2080	32-03-2079
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	62.5	-	-	5,000,000	5,000,000	-	-
RastriyaBeemaSansthan	55.56	*1,005,667	1,005,667	1,000,000	1,000,000	348,855,478	330,505,213
Nepal Stock Exchange Ltd.	14.59	950,637	1,459,979	3,317,723	5,097,510	589,879,764	987,710,324
National Productivity and Economic Development Centre Ltd.	31.52	-	-	2,500,000	2,500,000	-	-
Deposit & Credit Guarantee Fund	10	10,000,000	10,000,000	607,594,000	607,594,000	2,315,012,466	1,965,395,324
Nepal Clearing House Ltd.	10	783,375	567,663	15,000,000	15,000,000	181,601,993	144,488,613
Credit Information Bureau	10.03	414,287	437,400	3,314,296	3,500,000	213,440,662	223,098,436
National Banking Institute	15.29	47,501	76,452	4,750,150	7,645,250	18,828,093	30,303,673
Total				642,476,169	647,336,760	3,667,618,457	3,681,501,584

Fair Value of the share investment in unquoted equity securities has been arrived based on the latest available unaudited financial statements of respective entities.

All of the equity holdings are promoter shares which are not traded freely in the market. Hence, fair value of the shares is assumed same as the net worth per share.

*Equity investment also includes NRs.1,843,877,778 provided by the bank on call for advance for right shares to Rastriya Beema Sansthan.

5.13.2. Significant Interest in entities

The bank has significant interest in the following entities. The details regarding interest in those entities are as under:

Name of Entity	Paid up capital (Rs.)	Investment at Face Value (Rs.)	% of share	Principal Activity	Principal Place of Business
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	8,000,000	5,000,000	62.50	Provides services related to agricultural activity	Singhadurbar, Kathmandu
Rastriya Beema Sansthan	181,020,000	100,566,667	55.56	Life insurance service	Ramshahpath, Kathmandu
National Productivity and Economic Development Centre Ltd.	7,932,500	2,500,000	31.52	Provides research and consultancy services, offers socio-economic, productivity, management, policy planning, and energy conservation consultancy services.	Balaju, Kathmandu

Significant interest in above three entities is because of the investment in equity instruments (promoter shares) of such entities which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. The bank is in the process of divestment of such investment by selling the shares the bank holds. The cost and its carrying amounts of assets recognized in the financial statements on such entities are as follows:

Particulars	Investment at cost		Carrying Amounts (Investment at Fair value)	
	31-03-2080	32-03-2079	31-03-2080	32-03-2079
	Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	5,000,000	5,000,000	-
Rastriya Beema Sansthan	1,000,000	1,000,000	348,855,478	330,505,213.13
Nepal Stock Exchange Ltd.	3,317,723	5,097,510	589,879,764	987,710,324.05
National Productivity and Economic Development Centre Ltd.	2,500,000	2,500,000	-	-
Total	11,817,723	13,597,510	938,735,242	1,318,215,537

In the absence of audited financial statements of Agricultural Project Services Centre Private Limited and National Productivity & Economic Development Centre Limited, the bank is not able to estimate the fair value of investment in such entities. Therefore, the bank has made impairment by full amount for the investment in Agricultural Project Service Centre Private Limited and National Productivity & Economic Development Centre Limited and has not expected for its recovery. In addition, Agricultural Project Service Centre Private Limited is in the process of liquidation since long time.

The carrying amount of NRs.938,735,242 (PY NRs.1,318,215,537) as shown in above tables has been included under Equity Investment in the Statement of Financial Position. Being all the above entities as limited liability company, this is the maximum exposure to the loss from its significant interest in such entities.

5.13.3. Transactions with Entities having Significant Interest

The bank has done some transactions with the entities having significant interest of the bank. Such transactions are occurred in the normal course of the bank's operations and conducted as arm's length transactions. The details of such transactions are as follows:

Entity	Nature of Transaction	FY 2079-80	FY 2078-79
Rastriya Beema Sansthan	Insurance Premium paid by the bank	302,334,635	205,288,646
Nepal Stock Exchange Ltd.	Dividend income received by the bank	145,997,900	87,598,740

5.14. Transaction with the International Monetary Fund (IMF)

The bank transacts with the IMF as an agent of the Government of Nepal in respect of quota where in case of Special Drawing Rights (SDRs), loans etc. from them it transacts in its own right. The IMF revalues quota at the end of April every year and gains or losses arising from such revaluation relating to the quota are borne by the Government of Nepal. In case of other transactions, such gains/losses are borne by the bank. The basic policies followed by the bank on such accounts are as follows:

- Country's quota with the IMF is recorded by the bank as depository of the Government of Nepal and exchange gains/losses arising on quota are borne by the Government.
- Exchange gains or losses in respect of borrowings under ECF and other facilities of the IMF, allocation of SDRs and holding of SDRs are recognized in the income statement of the bank.

The position of the Nepal Rastra Bank and Nepal Government's account with the IMF account is presented as below:

Details of the Fund

Particulars	As on 31 st Asar 2080		As on 32 nd Asar 2079	
	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalent s	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalent s
1. For Transaction with Nepal Rastra Bank				
Special Drawing Rights				
Net cumulative allocation	38,817,553,383	218,481,192	36,560,642,669	218,481,192
Holdings	25,649,141,930	144,363,944	25,568,182,155	152,791,814
2. For Transaction with Nepal Government				
Outstanding Purchases & Loans				
RCF Loans	31,043,390,750	174,725,000	30,431,615,700	181,855,000
ECF Arrangements	20,911,759,000	117,700,000	13,136,190,000	78,500,000
Other Information	Per cent of Quota		Per cent of Quota	
Quota	100	156,900,000	100	156,900,000
Currency Holding	89.82	140,923,637	89.82	140,923,637
Reserve Tranche Position	10.19	15,982,092	10.19	15,982,092

The SDR is converted into Nepalese rupees at conversion rate of NRs.177.67 (PY NRs.167.34) per SDR.

5.15. Contingent Liabilities and Capital Commitments

The bank has following amounts of contingent liabilities and capital commitments.

PARTICULARS	As on Asar 31, 2080	As on Asar 32, 2079
	NRs.	NRs.
Note Printing Commitments	1,655,328,161	4,546,706,253
Unclaimed Account Transfer to P/L Account	22,915,528	136,986,870
Capital Commitments	1,502,577,488	1,113,311,623
Total	3,180,821,177	5,797,004,745

Contingent liabilities in respect of note printing commitments are determined on the basis of LCs opened for procurement of bank notes. The capital commitments include costs for the construction of the bank's Central Office Building at Baluwatar; Banking Office Building at Thapathali; Guest House and Director's Residence at Siddharthanagar; Director's Residence at Nepalgunj and Master plan formulating costs of making infrastructures at Sanothimi, Biratnagar and Surkhet as per the contract agreements less payments made till the end of the reporting period; which are expected to be settled over the period of the buildings' construction. Likewise, capital commitments also include letter of credits opened for procuring Banknote Shredding and Briquetting System (BSBS) and Currency Verification and Processing System (CVPS).

5.16. Lease liabilities

The bank has entered with the lease agreement with different counterparties for availing office space for conduct of its operation. The bank accounted the present value of lease assets as lease liabilities and right to use assets. Lease payments on short term leases are recognized as expenses on straight line basis. The maturity analysis of lease liabilities is present here:

Period	FY 2080/81	FY 2079/80
Less than one year	29,689,619	29,440,885
One year to five years	31,075,036	36,091,765
More than five years	43,152,387	29,387,011
Total Lease Liabilities	103,917,043	94,919,661

5.17. Monetary Operations and Refinance

The bank conducts open market operations to manage liquidity in banking sector. The bank usually injects money through inter day liquidity facility, standing liquidity facility, reverse repurchase agreement and lender of the last resort. Loan amount provided under the open market operation is fully secured with collateral (110 percent of loan amount) of Nepal Government securities. The bank absorbs excess liquidity from market through reverse repo & deposit collection.

Besides these, the bank also provides refinance facility to banks and financial institutions for providing the loan to borrowers. The loan under refinance facility is fully secured with good loan (100 percent of loan amount) of bank and financial institutions. The year end outstanding balances and other details of monetary operations and refinance are given below:

Particulars	As on Asar 31, 2080			As on Asar 32, 2079		
	Value	Interest (min/max)	FV of collateral received	Value	Interest (min/max)	FV of collateral received
I. Monetary Operations						
<i>Assets</i>				158,102,500,000	5-7%	173,912,750,000
Standing liquidity facility				158,102,500,000	5-7%	173,912,750,000
Lender of last resort	-			-		
Securities purchased under repurchase agreement	-			-		
Inter-day liquidity facility	-			-		
<i>Liabilities</i>						
Deposit Collection	20,000,000,000	3.8325%		-		
Reverse Repo	40,000,000,000	2.3787-2.5409%		-		
2. Refinance	1,497,808,982	1-5%	1,497,808,982	111,961,238,775	1-5%	111,961,238,775

5.18. Claims against the bank

There are 243 (PY 198) cases filed in the court against the various decisions of the bank against which the bank is not expected to incur a significant monetary liability. However, the bank may incur the loss to the extent of the salaries and benefits payable to the then 8 employees who have filed the legal suit against the bank.

5.19. Number of Employees

The number of employees holding office at the year-end is 1163 (PY 1085).

5.20. Presentation (Regrouping/Rearrangement)

The presentation of some of the line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements.

5.21. Events after the Reporting Period

In addition to above, there is no material events occurred after the reporting period that requires adjustments or disclosure in the financial statements.

5.22. Sustainability Reporting

In the global context, an understanding is gradually emerging that central banks and financial supervisors ought to address climate risks and support sustainable finance. Nepal Rastra Bank, being central bank as well as supervisor of banks and financial institutions in Nepal, has also started to consider how to integrate climate and other environmental considerations into our policy frameworks, or to encourage financial institutions to incorporate environmental, social and governance (ESG) standards in lending and investment and to adopt environmental and social risk management (ESRM) practices.

For aforementioned purpose, NRB has issued a Guideline on Environmental & Social Risk Management (ESRM) for Banks and Financial Institutions on 2018. The guideline is revised on 2022. Additionally, Unified Directives issued by NRB mandates implementation of above guidelines. Accordingly, Directive 2, clause (29) requires BFIs to ensure, before disbursement of loans, in case to projects for which Initial Environmental Examination (IEE)/Environmental Impact Assessment (EIA) is required for obtaining license/approval prior to establishment of project, such reports are approved from relevant authorities and in other cases, shall perform environment assessments on their own, before disbursement of loans. BFIs are required to formulate their own policy for assessment of environmental and social risk in accordance with Environment Protection Act, 2076, Environment Protection Niyamawali, 2077, Labour Act, 2074, Guideline on Environmental & Social Risk Management (ESRM) for Banks and Financial Institutions, 2022 and relevant laws and regulations and incorporate environment and social risk assessment while making credit assessments, risk monitoring and reporting based on such policies. Also, BFIs are required to submit reports to NRB in formats and frequency prescribed in Guideline on Environmental & Social Risk Management (ESRM) for Banks and Financial Institutions, 2022.

In addition to above, various provisions in Unified Directives, mentioned hereafter, also facilitate and encourage adoption of environment friendly measures by BFIs. Directive 3, clause 12 (7) has prescribed loan to value ratio for personal electric vehicle loan at maximum 80 percent, as compared to maximum limit of 50 percent for other vehicle loans. Directive 5, clause (10) requires that BFIs shall identify and assess the environment, social and climate change risk in addition to AML/CFT risk, legal risk, and they have to formulate adequate policy and procedures to manage such risks. Directive 6, clause 16 permits BFIs to utilize the corporate social responsibility fund, created in accordance with the same directive, in activities relating to environment protection, social awareness programs and waste management. Directive 17 issued by the bank has mandatory requirement for BFIs to provide at least 5 percent of their total loan and advances to the deprived sector and such deprived sector loans shall also include loan of maximum 2 lakh per family provided for acquisition of renewable energy technology

like domestic solar power system, solar cooker, solar water pump, biogas, improved water boiler, improved stove loan. Also, Directive 17 have mandated commercial banks to lend, by the end of FY 2025-26, at least 15 percent of their total credit in agriculture sector, at least 10 percent in energy sector and at least 15 percent in micro, cottage, small and medium scale industry.

The bank has acquired and is currently using 7 electric vehicles and this number has been expected to increase in the days to come.

Further, to hear the grievances related to consumer protection, sustainable finance and other issues from the stakeholders, grievance handling portal is available on the website of the bank. The bank is also in the process of developing green taxonomy.

नेपाल राष्ट्र बैंक

बालुवाटार, काठमाडौं

फोन नं.: ०१-४४१७४९७

फ्याक्स नं.: ०१-४४३३३६५

www.nrb.org.np